

หลักการสร้างความสุขในครอบครัว

Principles to Create Happiness in the Family

PD 001

หลักการสร้างความสุข ในครอบครัว

PD 001 : หลักการสร้างความสุขในครอบครัว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

คณะผู้จัดทำ กองวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมกาย แคลิฟอร์เนีย

ISBN 978-616-90790-1-9

หากนักศึกษามีข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ กรุณาส่งมาที่

ชมรมประสานงาน DOU

ตู้ ปณ. 69 ปณจ. คลองหลวง

จ. ปทุมธานี 12120

โทรศัพท์ 0-2901-1013

โทรสาร 0-2901-1014

<http://www.dou.us>

คำนำ

ปัญหาสังคมทุกวันนี้มีมากมาย ศีลธรรมของคนในสังคมก็เสื่อมลงเรื่อย ๆ สภาพแวดล้อมในสังคมก็ดูเหมือนจะย่ำแย่ลงทุกที แม้แต่พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นหนทางสว่างของชีวิตของคนในสังคมก็ยังเรียวลง แต่เรายังดี ยังมีพระพุทธศาสนา ทำให้มีหนทางแก้ไขสังคมที่ถูกต้อง ทั้งนี้ต้องรีบแก้ไขให้ทันที่ว่ที่ เมื่อสังคมถูกแก้ไขใหม่ให้สูงด้วยศีลธรรมพระพุทธศาสนาก็กลับมารุ่งเรืองใหม่อีกครั้งเพื่อนำพาสังคมและประเทศให้รุ่งโรจน์สืบไป

ปัญหาสังคมมีทั้งความหวาดระแวงกัน คดโกงกัน ไม่ทันกิเลส ลุ่มหลงไปในอบายมุขต่าง ๆ ความฟุ้งเฟ้อ ค่านิยมผิด ๆ ที่ชักนำให้คิดผิดไปจากศีลธรรมอันดีงาม รวมทั้งความเห็นแก่ตัวสารพัดรูปแบบ เหล่านี้ได้แพร่ระบาดไปทั่ว จนไปถึงหน่วยสังคมที่เล็กที่สุดระดับครอบครัว ส่งผลต่อเด็กที่เกิดมาได้รับสิ่งไม่ดีเหล่านี้ติดมาด้วย แล้วก็ขยายลูกกลมไปสู่เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ทั่วประเทศ กลับเป็นปัญหาที่หนาแน่นกว่าเก่าจนแก้ไขได้ยากมากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นต้องเริ่มแก้จากหน่วยเล็ก ๆ ที่ครอบครัวให้อบอุ่นเสียก่อนเพื่อให้สังคมไทยและเยาวชนไทยเติบโตเป็นสังคมที่ดีและเป็นคนดีในอนาคต

ทุกคนย่อมเกิดมาจากครอบครัว ทุกคนย่อมมีหมู่ญาติที่มีครอบครัว ผู้ที่ไม่มีครอบครัวแต่ก็มีสังคมของตน สามารถศึกษาวิชานี้เพื่อทำสังคมของตนให้อบอุ่น และแนะนำให้กับผู้ที่มีครอบครัวทำครอบครัวให้อบอุ่น รวมทั้งเลี้ยงลูกให้เป็นคนดีของสังคม จนกระทั่งรู้ถึงเป้าหมายของการเกิดมาบนโลกใบนี้ มีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนตั้งแต่เด็ก จนสามารถปรับปรุงตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป และปิดนรก มีบุญติดตัวไปสวรรค์ และช่วยกันรักษาพระพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง เป็นแสงสว่างของสังคมสืบไปยาวนาน

การจัดทำเอกสารประจำกลุ่มวิชานี้ แม้จะมีการตรวจทานและตรวจแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาหลายครั้ง แต่ก็อาจจะมีสิ่งที่ยังไม่สมบูรณ์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หากท่านผู้รู้หรือท่านผู้อ่านได้พบข้อผิดพลาด จะได้ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาเนื้อหาสาระให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

คณะกรรมการประจำชุดวิชาหลักการสร้างความสุขในครอบครัว

มกราคม 2554

สารบัญ

คำนำ	(3)
สารบัญ	(4)
รายละเอียดชุดวิชา	(7)
วิธีการศึกษา	(8)
บทที่ 1 การสร้างรากฐานครอบครัว	1
1.1 หัวใจครอบครัว	4
1.2 การปรับประคับประคองชีวิตคู่	15
1.3 วิธีครองรักให้ยั่งยืน	31
1.4 แม่พระในบ้าน	34
1.5 คนมีบุญมาเกิด	37
1.6 สอนลูกในครรภ์	41
บทที่ 2 การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี	45
2.1 เลี้ยงลูกอย่างไรให้เป็นคนเก่งและดี	48
2.2 พ่อตัวรัก...พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด	57
2.3 สืบหาบทสำคัญที่ทำให้พ่อแม่ได้ลูกดี	60
2.4 ทำอย่างไรลูกจะไม่เสียคน	62
2.5 ฝึกลูกให้ประหยัด...หลักประกันอนาคตของวงศ์ตระกูล	64
2.6 เลี้ยงลูกไม่ปลูกวินัย	65
2.7 พ่อแม่จำ...อย่าให้หนูเป็นลูกทวด	68
2.8 ลูกติดอินเทอร์เน็ต	69
2.9 ลูกสาวแต่งตัวโป๊	71

บทที่ 3 ความสามัคคีในครอบครัว	73
3.1 วิธีสร้างความสามัคคีในบ้าน	76
3.2 เมื่อลูกไม่ถูกกัน พ่อแม่ควรทำอย่างไร	78
3.3 แก้ปัญหาข้างบ้านทะเลาะกัน	82
3.4 ฝึกลูกรักให้รู้จักดูแลญาติที่ป่วยหนัก	84
3.5 ถึงลูกร้ายเพียงใด พ่อแม่ก็ยังรัก	86
บทที่ 4 การแก้ปัญหอบายมุข	89
4.1 ลูกติดอบายมุข	92
4.2 สามีติดเหล้าและเจ้าชู้	97
4.3 อุดออมเพื่ออบายมุข	101
4.4 เทียวผู้หญิงขายบริการผิดอย่างไร	105
4.5 การพนันไม่เคยทำให้ใครรวย	106
4.6 ลูกอยากให้พ่อเลิกดื่มเหล้า	108
4.7 พ่อที่ลูกเกลียด	110
บทที่ 5 สอนลูกให้รู้จักชีวิต	113
5.1 พ่อครับ...คนเราเกิดมาทำไม	117
5.2 “เด็ก” กับ “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”	119
5.3 ทำดีได้ดีจริงหรือ	122
5.4 ทำดีอย่างไร ถึงได้ผลดี	124
5.5 วิธีทำทานอย่างสมบูรณ์แบบ	131
5.6 สอนลูกให้รักาศิล 5 เป็นปกติ	134
5.7 วิธีอธิบายศีล 5 ให้เด็กเข้าใจง่าย ๆ	138
5.8 ฝึกลูกรักให้รักการนั่งสมาธิ	145
5.9 บวชให้พ่อแม่ได้บุญ	147

บทที่ 6 บั้นปลายชีวิต	153
6.1 คุณค่าของชีวิต	156
6.2 วินาทีสุดท้ายของพ่อ	160
6.3 ปูนี้อยบุคคลประจำบ้าน	163
6.4 การให้พรลูกหลาน	166
6.5 ฝึกความไม่ประมาทจากการอยู่จุดดิ่ง	176
บทที่ 7 ชาวพุทธที่แท้จริง	181
7.1 ชาวพุทธที่แท้จริง	184
7.2 วัดร้าง-วัดรุ่ง	186
7.3 การแก้ไขวิกฤตพระพุทธศาสนา	190
7.4 พระพุทธเจ้าต้นแบบแห่งปัญญา	197
7.5 สร้างพระพุทธรูปประจำตัว	201
บรรณานุกรม	205

รายละเอียดชุดวิชา

1. คำอธิบายชุดวิชา

วิชาหลักการสร้างความสุขในครอบครัวเป็นวิชาที่ว่าด้วยการสร้างรากฐานสังคมให้สงบสุข ด้วยการพัฒนาหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม คือ ครอบครัวให้มีความสุขและอบอุ่น จึงกล่าวถึงหัวใจสำคัญของครอบครัว วิธีการสอนเด็กและเยาวชน บทบาทของคนในครอบครัว การล้อมรั้วให้ครอบครัวปลอดภัยจากอบายมุข กุศโลบายในการสอนเด็กให้มีคุณธรรมประจำใจ และปลูกฝังเด็กให้รักพระพุทธศาสนา และเป็นเยาวชนที่มีจิตสำนึกในการแก้ไขวิกฤตพระพุทธศาสนาในภายภาคหน้า

ผู้ศึกษาวิชานี้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปอธิบายหรือแนะนำให้แก่ผู้ที่มีครอบครัวหรือใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตให้กับครอบครัวตน หรือครอบครัวของหมู่ญาติและมิตรสหาย รวมทั้งบุคคลที่เรารู้จักทั้งหลาย เพื่อให้เป็นครอบครัวที่มีความสุขและอบอุ่นสืบไปยาวนาน อันจะทำให้สังคมนั้น ๆ มีแต่ความสงบสุขและเป็นรากฐานให้กับพระพุทธศาสนาที่จะเจริญรุ่งเรืองตลอดกาลนาน

2. วัตถุประสงค์ชุดวิชา

วิชาหลักการสร้างความสุขในครอบครัวมีวัตถุประสงค์ให้นักศึกษาได้รู้หลักธรรมที่จะนำชีวิตตนและผู้ใกล้ชิดให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่าคุณประโยชน์ อานิสงส์ และความสำคัญของคุณธรรมและวัฒนธรรมที่ต้องมีในทุก ๆ ครอบครัว จนเกิดกำลังใจที่จะนำความรู้นี้ไปปฏิบัติให้เกิดผลจริงขึ้นมาให้ได้ในปัจจุบัน และสามารถนำความรู้จากหนังสือเล่มนี้เป็นบรรทัดฐานในการวัดผลที่นำไปปฏิบัติ

3. รายชื่อบทที่สอน

- บทที่ 1 การสร้างรากฐานครอบครัว
- บทที่ 2 การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี
- บทที่ 3 ความสามัคคีในครอบครัว
- บทที่ 4 การแก้ปัญหอบายมุข
- บทที่ 5 สอนลูกให้รู้จักชีวิต
- บทที่ 6 บั้นปลายชีวิต
- บทที่ 7 ชาวพุทธที่แท้จริง

วิธีการศึกษา

1. การเตรียมตัวเพื่อการศึกษาด้วยตนเอง

ในการศึกษาเนื้อหาวิชาหลักการสร้างความสุขในครอบครัว นักศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

- ก. ใช้เวลาศึกษาอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง และควรศึกษาให้จบแต่ละบทภายใน 1-2 สัปดาห์
- ข. ควรทำแบบฝึกหัดก่อนบทเรียน เพื่อทดสอบความรู้ความเข้าใจ และทำกิจกรรมในระหว่างบทเรียน ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาคปฏิบัติ เมื่อศึกษาบทเรียนเสร็จแล้ว ควรตรวจสอบความรู้ความเข้าใจในบทเรียน ด้วยการทำแบบฝึกหัดท้ายบท
- ค. ควรศึกษาประกอบกับสื่อการสอน โดยเฉพาะจากการศึกษาธรรมชาติทางไกลผ่านดาวเทียม (หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “ดาวธรรม”) (มีรายละเอียดละเอียดในข้อที่ 5)

2. การประเมินผลตนเองก่อนและหลังเรียน

ให้นักศึกษาทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนในกิจกรรมก่อนเรียนในแต่ละบท เพื่อวัดพื้นฐานความรู้เดิมของนักศึกษาว่ามีความรู้ในเนื้อหาที่จะศึกษามากน้อยเพียงใด และควรมุ่งสนใจในเนื้อหาใดที่นักศึกษายังขาดความรู้หรือมีความรู้น้อย หลังจากศึกษาเอกสารการสอนโดยตลอดทั้งบทแล้ว ขอให้นักศึกษาทำแบบประเมินตนเองหลังเรียนในกิจกรรมท้ายบท ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาทราบว่าได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากเดิมมากน้อยเพียงใด และมีความรู้ในเนื้อหาอยู่ในเกณฑ์พอที่จะข้ามไปศึกษาบทต่อไปได้หรือไม่ ขอให้ศึกษาพึงตระหนักว่าการทำแบบประเมินผลตนเองก่อนและหลังเรียนด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเองเท่านั้นจึงจะได้ผล

3. การศึกษาเอกสารการสอน

ก่อนศึกษาเนื้อหาในแต่ละบท ขอให้ศึกษาแผนการสอนประจำบท ว่าในบทนั้น ๆ มีกี่ตอน มีหัวเรื่องอะไรบ้าง ศึกษาแนวคิดและวัตถุประสงค์ แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

เมื่ออ่านรายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละบทจบแล้ว ควรบันทึกสาระสำคัญของแต่ละเรื่องและปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ในท้ายบท ก่อนจะศึกษาเรื่องอื่น ๆ ต่อไป การปฏิบัติกิจกรรมนี้จะช่วยให้นักศึกษาสามารถประเมินผลตนเองได้ว่า นักศึกษามีความเข้าใจในสิ่งที่อ่านมากน้อยเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์สำหรับนักศึกษา ในแง่ของการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและมีคุณค่าต่อชีวิตอย่างแท้จริง ฉะนั้นนักศึกษาจึงควรปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างด้วยตนเองและอย่างต่อเนื่อง

4. การทำกิจกรรม

นักศึกษาควรบันทึกสาระสำคัญและทำกิจกรรมทุกอย่าง ที่ได้รับมอบหมายเพราะกิจกรรมเหล่านี้จำเป็นมาก สำหรับการศึกษาชุดวิชานี้ และควรทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมด้วยตนเองก่อนตรวจคำตอบจากแนวตอบท้ายบท

5. ศึกษาผ่านบทเรียนทางการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียมและสื่อเสริม

เนื่องจากการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียม (หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า “ดาวธรรม”) ซึ่งดำเนินการโดยมูลนิธิศึกษาระยะทางไกลเพื่อสิ่งแวดล้อม เป็นสื่อที่มีการนำเสนอสาระความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติ และสามารถติดตามชมและศึกษารายการต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการศึกษาวิชาหลักการสร้างความสุขในครอบครัว เช่น รายการคำวัด, กฎแห่งกรรม, วิธีการฝึกสมาธิเบื้องต้น, หลวงพ่อตอบปัญหา, ชีวิตในสังสารวัฏ และรายการธรรมะเพื่อประชาชน เป็นต้น ให้นักศึกษาทำความเข้าใจเนื้อหาพร้อมทั้งศึกษาเพิ่มเติมจากสื่อการสอนที่เรียกว่า e-learning ซึ่งทางมหาวิทยาลัยฯ ได้ผลิตขึ้นเพื่อประกอบการเรียนโดยตรง (นักศึกษาสามารถสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียม ได้ที่ชมรมประสานงาน DOU ตามที่อยู่ที่ท่านสมัครเรียน)

6. เข้าโรงเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา

เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และศึกษาตัวอย่างประกอบการเรียน อันเป็นประสบการณ์จริงของการดำเนินชีวิตที่แสดงให้เห็นผลของการนำเอาธรรมะมาใช้ในวิถีชีวิต นักศึกษาควรติดตามรายการธรรมะซึ่งเรียกว่า “โรงเรียนอนุบาลฝันในฝันวิทยา” ซึ่งเป็นรายการหนึ่งในการศึกษาระยะทางไกลผ่านดาวเทียม ที่มีการนำเสนอทุกวันจันทร์-เสาร์ ตั้งแต่เวลา 19.00–21.30 น. (เวลาในประเทศไทย) หรือเวลาช่วงอื่นที่มีการทบทวนตามที่มีการแจ้งไว้ในผังรายการ ซึ่งนักศึกษาสามารถสอบถามหรือขอรับเอกสารได้ที่ชมรมประสานงาน DOU ที่ใกล้ที่อยู่ของท่าน

7. การสอบ

การศึกษาวิชาหลักการสร้างความสุขในครอบครัว จะประเมินผลการเรียนจากคะแนนในภาคทฤษฎีและแบบฝึกปฏิบัติประกอบวิชา โดยมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 100 คะแนน ดังนี้

ภาคทฤษฎี 70 คะแนน เป็นคะแนนแบบปรนัย 100 ข้อ

ภาคปฏิบัติ 30 คะแนน วัดผลจากความถูกต้องและความตั้งใจในการทำแบบฝึกปฏิบัติประกอบวิชา

บทที่ 1

การสร้างรากฐานครอบครัว

เนื้อหาบทที่ 1

การสร้างรากฐานครอบครัว

1.1 หัวใจครอบครัว

1.1.1 ปัญหาประจำครอบครัว

1.1.2 พรวาสธรรม หัวใจครอบครัว

1.2 การปรับประคับประคองชีวิตคู่

1.2.1 หลีกคิดก่อนแต่งงาน

1.2.2 ความคาดหวังจากการแต่งงาน

1.2.3 การพึ่งพาตนเอง

1.2.4 ความงามสี่ระดับ

1.2.5 ความสำคัญของที่ปรึกษาเรื่องชีวิตคู่

1.2.6 ธรรมะที่ทำให้จิตใจงาม

1.2.7 คาถาป้องกันการทำร้าย

1.3 วิธีครองรักให้ยั่งยืน

1.3.1 วิธีทำให้ความรักยั่งยืน

1.3.2 หน้าที่ของสามี-ภรรยา

1.3.3 ข้อเตือนใจ

1.4 แม่พระในบ้าน

1.4.1 นางวิสาขาเป็นใคร

1.4.2 โอวาทวันแต่งงาน

1.5 คนมีบุญมาเกิด

1.6 สอนลูกในครรภ์

1. หัวใจของครอบครัว คือ ฆราวาสธรรม ได้แก่ สัจจะ ทมะ ชันติ จาคะ ทำให้ครอบครัวมั่นคง หมดปัญหาหว่าดระแวง เบื่อหน่ายกัน ไม่ทันกิเลส ต่างเห็นแก่ตัว เป็นต้น
2. การยกระดับศีลธรรมในใจให้สูงขึ้นต้องอาศัยคุณธรรมหลัก 2 ประการ คือ ชันติและโสรัจจะ เมื่อต้องอยู่ร่วมกันต้องสงเคราะห์กันตามหลักสังคหวัตถุ 4 และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดอย่าให้บกพร่อง
3. การประคับประคองชีวิตครอบครัวต้องพึ่งตนเองให้ได้ เข้าใจชีวิต มีใจมั่นคง และขัดเกลาจิตใจให้ดีงาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบหัวใจของครอบครัว และเข้าใจคุณธรรมในแต่ละข้อที่เป็นหัวใจของครอบครัวอย่างลึกซึ้ง
2. เพื่อให้รู้คุณธรรมที่มีผลในการอยู่ร่วมกันในครอบครัวอย่างมีความสุข
3. เพื่อให้รู้ถึงข้อปฏิบัติที่ถูกต้องของคนในครอบครัว

บทที่ 1

การสร้างรากฐานครอบครัว

1.1 หัวใจครอบครัว

คนเรานั้น ถ้าหัวใจไม่ทำงาน ก็แสดงว่าเขาตายจากโลกนี้ไปแล้ว ครอบครัวก็เช่นกัน ถ้าหัวใจของครอบครัวไม่ทำงาน แม้จะอยู่บ้านหลังเดียวกัน แต่ก็เหมือนตายจากความเป็นครอบครัวเดียวกันไปแล้ว การมีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง เป็นสุดยอดความปรารถนาของชีวิตแต่งงาน แต่อะไรเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างชีวิตครอบครัว นี่เป็นสิ่งสำคัญที่คนรักกันต้องรู้ก่อนจะสร้างครอบครัว

ข้อความต่อไปนี้ เป็นเรื่องสำคัญของทุกครอบครัว ใครจะแต่งงาน มีลูก มีภรรยา มีสามี จะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพราะปัญหาในการครองเรือน ก็ล้วนวนเวียนอยู่ในเรื่องเหล่านี้ ถ้าศึกษาแตกฉาน แล้วจะให้ประโยชน์มาก แต่ถ้าขาดการศึกษา ก็จะมีปัญหาครอบครัวอีกสารพัด เรื่องนั้นก็คือ “ฆราวาสธรรม หัวใจสำคัญของความมั่นคงในครอบครัว”

1.1.1 ปัญหาประจำครอบครัว

คนแต่ละคนก่อนจะมาแต่งงาน ก็มีปัญหาจากข้อบกพร่องประจำตัวกันอยู่แล้ว แต่เมื่อมารวมเป็นครอบครัว ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ข้อบกพร่องของแต่ละคนจะก่อความกระทบกระทั่งต่อกัน ดังนั้น ถ้าครอบครัวใดก็ตาม ขาดฆราวาสธรรมแม้ข้อหนึ่งข้อใด คือ “สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ” ครอบครัวย่อมต้องเกิด 4 ปัญหาใหญ่อย่างแน่นอน นั่นคือ

- 1) ปัญหาความหวาดระแวงกันและกัน
- 2) ปัญหาความงอแง ไม่ทันโลก ทันคน ทันกิเลส
- 3) ปัญหาความเบียดเบียนกันเอง
- 4) ปัญหาความเห็นแก่ตัว

ปัญหาใหญ่ ๆ 4 เรื่องนี้ ทางที่ดีที่สุดคือ อย่าให้เกิดขึ้นในครอบครัวได้ หรือถ้าเกิดขึ้นเมื่อใด ก็ต้องรีบช่วยกันหาทางแก้ไข อย่าปล่อยให้หมักหมมคั่งค้างลุกลามใหญ่โต เพราะปัญหาทั้ง 4 ข้อนั้น เป็นต้นตอที่สร้างปัญหาอื่น ๆ ต่อมาอีกมากมายไม่รู้จบ

ปัญหาแรก “ความหวาดระแวง ไม่ไว้เนื้อเชื่อใจกัน”

โลกปัจจุบันนี้ แม้อยู่ในครอบครัวเดียวกัน ก็มีโรคชนิดหนึ่งเกิดขึ้นประจำ นั่นคือ **โรคหวาดระแวง**

แม้เป็นสามีมรยาแล้ว ก็มีหวาดระแวงกันเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แม้แต่เป็นพี่น้องคลานตามกันมาก็ยังระแวงกัน แม้ที่สุดพ่อแม่กับลูก ก็ยังมีหวาดระแวงกันเพราะฉะนั้น ไม่ต้องพูดถึงคนอื่นที่ไม่ได้มีสายเลือดเดียวกัน ไม่ใช่คนในครอบครัวจะไม่ใช่โรคหวาดระแวงกัน

สาเหตุที่หวาดระแวงกันมีหลายอย่าง บางทีก็หวาดระแวงเพราะความอิจฉาริษยา บางทีก็หวาดระแวงเพราะลำเอียง บางทีก็หวาดระแวงเพราะอีกฝ่ายเอาไรต์เอาเปรียบ และที่ร้ายแรงคือ หวาดระแวงเพราะเขาขาดความรับผิดชอบ

ไม่ว่าจะระแวงเพราะเหตุใดก็ตาม แต่ที่แน่ ๆ คือยิ่งอยู่ร่วมกันนานเท่าใด ปัญหาความระแวงกันในครอบครัวก็เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

ปัญหาที่สอง “ความโง่เขลา ไม่ทันโลก ทันคน ทันกิเลส”

ปัญหานี้เกิดจากสติปัญญา ความรู้ ความสามารถไม่เท่าเทียมกัน หรือเรียกว่า “โง่ง”

บางคนคิดจะทำอะไรก็ไม่ทันคนอื่นในครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ของโลก สาเหตุใหญ่ที่ทำให้ไม่ทัน ไม่ใช่เพราะโง่อะไรนักหนา แต่เพราะคนอื่นในครอบครัวปรับปรุงตัวอยู่ตลอดเวลา เขาพัฒนาตนเองไม่ได้หยุด ส่วนตนเองไม่ยอมปรับปรุงแก้ไขเลย เคยอยู่อย่างไรรก็อยู่อย่างนั้น เป็นประเภทใคร ๆ ก็เซ็นไม่ขึ้น

คนประเภทนี้เองที่มักจะคิดน้อยใจโชคชะตา น้อยใจพี่น้อง น้อยใจพ่อแม่ น้อยใจสามี น้อยใจภรรยาว่าไม่รัก เลยไปจนกระทั่งน้อยใจลูกว่าไม่รักตนอีกด้วย แล้วก็ก่อปัญหาแตกความสามัคคีในครอบครัว

ปัญหาที่สาม “ความเบื้อหน่ายกันเอง”

ปัญหาความเบื้อหน่ายกันเอง อาจเรียกว่า “โรคเบื้อคน”

ผู้พิพากษาสมทบท่านหนึ่ง ที่จังหวัดเชียงใหม่เล่าว่า ในอดีตเมื่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 18 ปีทำผิด ศาลจะส่งตัวไปไว้สถานพินิจ เพื่อควบคุมความประพฤติ ทันทีที่ศาลสั่ง พ่อแม่ก็จะมาร้องห่มร้องให้ ขอเอาตัวกลับไปอบรมฝึกหัดขัดเกลาเอง ลูกจะเลวจะชั่วอย่างไรก็ยังรัก ยังห่วงลูก ขอดูแลแก้ไขด้วยตนเอง ไม่ไว้ใจให้ใครอบรมลูกแทน เพราะเกรงว่าจะทำได้ไม่ดีพอ

แต่เดี๋ยวนี้ออกมาทำผิดขึ้นมา ศาลตามตัวพ่อแม่มาถามว่า “ลูกคุณทำความผิดจะว่าอย่างไร”

พ่อแม่รีบตอบเลย “ก็แล้วแต่ศาล ทำอะไรได้ก็ทำไปเถอะไม่รู้จะอย่างไรกับเขาแล้ว” เรื่องกลายเป็นอย่างนั้นไปแล้ว

ในสังคมยุคปัจจุบัน มี **คนเปื้อนแม่กระทั่งลูกของตนเอง**

แม้เป็นสมาชิกครอบครัวเดียวกัน ก็ต้องระวังอย่าให้มีโรคเปื้อนกันเอง ถ้าในครอบครัวของเรามีใครทำอะไรไม่ถูกต้อง แล้วคนในบ้านเปื้อนที่จะตักเตือน เปื้อนที่จะพรัสอน เปื้อนที่จะแนะนำ ก็จะกลายเป็นต่างคนต่างอยู่ ไม่ได้มีการถ่ายทอดคุณธรรมความดีให้กันและกัน คุณธรรมความดีทั้งของเราและของเขาก็จะไม่เพิ่มพูนขึ้น

ความเปื้อนหายกันเอง จะเป็นलगแห่งความหายนะของครอบครัว เพราะไม่เข้าจะถึงจุดหนึ่งที่ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างตักเตือนกันไม่ได้

เมื่อเตือนกันไม่ได้ ก็เลยไม่รู้จะทนกันไปทำไม การทะเลาะเบาะแว้งด่าทอ ลงไม้ลงมือกันก็ตามมา

การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ควรที่จะเปิดใจอนุญาตให้แต่ละคนในครอบครัวเอ่ยปากตักเตือนตนเองได้แต่เนิ่น ๆ ถ้าหากเห็นว่าทำอะไรไม่ถูก ไม่ควร ไม่โปร่งใสพอ ก็ให้รีบตักเตือนดีกว่ารอให้ทนไม่ไหวก่อน แล้วค่อยมาพูดกัน นั่นก็กลายเป็นเอาภูเขาไฟสองลูกมาระเบิดพร้อมกันนี่เอง

ปัญหาที่สี่ “ความเห็นแก่ตัว”

ปัญหาความเห็นแก่ตัว อาจเรียกง่าย ๆ ว่า **“โรคแล้งน้ำใจ”**

ธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไป เมื่อไรก็ตามที่มีการอยู่ร่วมกันเกินสามคนขึ้นไป จะเริ่มมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก เมื่อในครอบครัวมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเสียแล้ว หากได้ข่าวของพิเศษอะไรมา ก็จะคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของพรรคพวกในบ้านของตนเองก่อน อีกฝ่ายจะเดือดร้อนลำบากอย่างไร ไม่สนใจ ถ้าสถานการณ์เลวร้ายหนักเข้า ๆ แม้พี่น้องคลานตามกันมาก็แตกกันเอง เพราะเชื่อแห่งความเห็นแก่ตัวได้เข้าห่อหุ้มจิตใจจนมืดมิด

ถึงคราวได้ลาภผลน้อยใหญ่อะไรมา ก็จะไม่ยอมปันกันกิน ปันกันใช้ในครอบครัวหน้าซำยังเอารัดเอาเปรียบคนอื่น ๆ ในครอบครัวอีก ในที่สุดครอบครัวก็จะแตกแยกเพราะความแล้งน้ำใจ แล้ววันหนึ่งความแตกแยกก็จะลุกลามใหญ่โต กลายเป็นความล่มสลายของครอบครัว

1.1.2 ฆราวาสธรรม หัวใจครอบครัว

เมื่อใครก็ตามคิดจะเลิก **คู่ชีวิต** หรือคิดจะแต่งงานเป็นสามีภรรยาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ก็ต้องเตรียมใจว่าไม่สามารถหลบหลีก 4 ปัญหาหลักดังกล่าวได้

การแก้ไขป้องกันปัญหานี้ แม้ไม่ง่าย แต่ก็ไม่ใช่ไม่มีทางแก้ไขหรือป้องกัน เพราะหากแต่ละคนรู้ว่าหัวใจของครอบครัวคืออะไร และทุกคนก็ตั้งใจดูแลหัวใจครอบครัวอย่างดีที่สุดแล้ว ในที่สุดปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ธรรมะหมวดหนึ่ง ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักการวางรากฐานชีวิตและครอบครัวให้มั่นคง นั่นคือ **“ฆราวาสธรรม”** ซึ่งประกอบด้วย **หลักการ 4 ข้อ** คือ **สัจจะ ทัมะ ชันติ และจาคะ** ทั้งสี่ข้อนี้เป็น **หัวใจครอบครัว**

ตามปกติ ถ้าหัวใจของเรายังเต้น เราก็ยังมีชีวิตต่อไป ถ้าตราบใดก็ตามที่สมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ยังมีฆราวาสธรรมอยู่ประจำตัว หัวใจของครอบครัวก็ยังคงเต้นอยู่ ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่มีทางเกิดขึ้นอย่างแน่นอนมีแต่ครอบครัวที่มั่นคงอบอุ่นสามัคคีกันขึ้นทุกวัน

ฆราวาสธรรมอันประกอบด้วยหัวใจครอบครัว 4 ข้อนั้น มีความสำคัญอย่างไรบ้าง และช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาประจำครอบครัวอย่างไร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงชี้ให้เห็นดังนี้

1) สัจจะ แก้ปัญหาความหวาดระแวงกันและกัน

สัจจะ แปลว่า ความจริงใจ ความจริงจัง ตลอดจนความซื่อตรงต่อกันและกัน

ถ้าเป็นอย่างนี้หลายคนอาจมองภาพไม่ชัด แต่ถ้าจะแปลเพื่อสื่อให้เห็นแนวทางปฏิบัติได้ชัด ๆ ก็ต้องแปลว่า **สัจจะ คือ “ความรับผิดชอบ”** หรือ **“นิสัยรับผิดชอบ”**

เมื่อมองในแง่ของความเป็นครอบครัว นิสัยรับผิดชอบของแต่ละคนถือเป็นเรื่องสำคัญอันดับหนึ่ง เพราะถ้าใครขาดนิสัยรับผิดชอบเมื่อไร ความหวาดระแวงต่อกันจะเกิดขึ้นทันที ในทำนองเดียวกัน ถ้าหากใครจะเลือกคู่ครอง สิ่งแรกที่ต้องมองให้ชัดเจน ก็คือความรับผิดชอบของคน ๆ นั้น ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย ต้องมองให้ออกว่าเขามีมากพอที่จะรับผิดชอบต่อความเป็นความตาย ความรุ่งเรือง ความล่มสลายของครอบครัวได้หรือไม่

คนมีสัจจะย่อมแสดงความรับผิดชอบออกได้ 4 ด้าน คือ

1) **ด้านหน้าที่และการงาน** คือ ไม่ว่าจะได้รับหน้าที่มากน้อยเพียงไร งานในแต่ละหน้าที่เหล่านั้น จะยากเย็นแสนเข็ญเพียงใด และสภาวะต่าง ๆ จะไม่เอื้ออำนวยเพียงไร บประมาณก็มีอยู่จำกัด กำลังคนก็มีอยู่น้อยนิด เวลาก็กระชั้นชิด ความรู้ก็มีอยู่ไม่พอกับงาน แม้กระนั้น คนที่มีสัจจะย่อมจะตั้งใจขวนขวายรับผิดชอบด้วยการ **“ทำงานชิ้นนั้นให้สำเร็จให้ได้และให้ดีที่สุดด้วย”**

2) ด้านคำพูด คือ ต้องเป็นผู้ที่พูดอย่างไร ก็ทำอย่างนั้น และทำอย่างไร ก็ต้องพูดอย่างนั้น ไม่ใช่ทำคืบมาโม้ว่า ทำมากเป็นศอก หรือทำศอกมาโม้ว่าทำมากเป็นวา การกระทำจะต้องตรงกับคำพูดของตัวเองเสมอไป

3) ด้านการคบคน คือ คบค้าสมาคมกับใครด้วยความจริงใจ ไม่มีเหลี่ยมคู มีอะไรก็ว่ากันตรง ๆ เตือนกันตรง ๆ ไม่มีเบื้องหน้า เบื้องหลัง ใช้ความจริงใจแลกความจริงใจ ที่สำคัญที่สุด คือ ไม่ลำเอียง หรือไม่มีอคติ 4 ประการ ได้แก่ ไม่ลำเอียงเพราะรัก ไม่ลำเอียงเพราะชัง ไม่ลำเอียงเพราะงัว ไม่ลำเอียงเพราะกลัว

4) ด้านศีลธรรมความดี คือ ในเรื่องส่วนตัว ถือเอาหลักธรรมเป็นใหญ่ ไม่ยอมทำในสิ่งที่ผิดศีล ผิดธรรม ผิดประเพณี และผิดกฎหมายของบ้านเมือง จึงปิดकुตาราง ปิดนรก และเปิดสวรรค์ให้ตนเองได้อย่างสง่าผ่าเผย

เพราะฉะนั้นเมื่อพิจารณาตามนี้ คนที่มีสัจจะก็คือคนที่มีความรับผิดชอบ ทั้งต่อหน้าที่การงาน ต่อคำพูด ต่อคนที่คบด้วย และต่อคุณธรรม ซึ่งจะทำให้เป็นคนที่ดี พูดทำสิ่งใดก็มีความตั้งใจจริงในทุกสิ่งที่คิด พูด และทำนั้นให้ดีที่สุดทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ความสามารถ และความดีของตนเองให้มากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป

เพราะฉะนั้นสัจจะของเรานั้น สามารถดูออกได้จาก 4 ด้านนี้ ยิ่งมีมากเท่าไร ย่อมแสดงว่าเรามีความรับผิดชอบมากเท่านั้น

เพราะคนประเภทนี้ เขามีหลักง่าย ๆ ประจำใจอยู่เสมอว่า **ไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องทำให้ดีที่สุด พูดจาอะไรก็ซัดเจนที่สุด จิตใจก็มั่นคงในศีลธรรมที่สุด**

คนมีสัจจะ ไม่เฉพาะคนในครอบครัวที่ไว้วางใจ แม้แต่พรรคพวกเพื่อนฝูงก็ให้ความไว้วางใจเชื่อใจมาก ความหวาดระแวงที่อาจจะเคยมีมาก่อน ก็เลยลดน้อยถอยลงไปมากเท่านั้น

แต่ถ้าใครไม่มีสัจจะ ไปที่ใดก็เจอความหวาดระแวง ความไม่น่าเชื่อถือตรงนั้น คนดี ๆ มีแต่คนหลีกหนีไม่อยากจะเข้าใกล้ ไม่อยากคบค้าสมาคมด้วย เพราะกลัวว่าจะพลอยทำให้เขาเสียชื่อเสียงไปด้วย

เพราะฉะนั้นถ้าคนในครอบครัวไม่มีสัจจะ หรือไม่มีนิสัยรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ต่อคำพูด ต่อบุคคล และต่อศีลธรรมความดี ปัญหาความหวาดระแวงจึงได้เกิดขึ้นมา แล้วจะอยู่ด้วยกันได้อย่างไร

ดังนั้นครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ คนในบ้านจะต้องมี **สัจจะ เป็นนิสัยที่ 1**

2) ทมะ แก้ปัญหาความโง่เขลา ไม่ทันคน-ทันโลก-ทันกิเลส

ทมะ แปลว่า รู้จักข่มจิตข่มใจตนเอง

ในทางปฏิบัติ ทมะ หมายถึง ความกระตือรือร้นในการเคี่ยวเข็ญฝึกตนเองอย่างไม่มีข้อแม้เงื่อนไข เพื่อให้ตนเองมีทั้งความรู้ ความสามารถ และความดีเพิ่มพูนมากขึ้นทุกวัน ๆ

ทมะ อาจแปลอีกอย่างเป็นภาษาชาวบ้านพื้น ๆ ง่าย ๆ ว่า รักการฝึกฝนตนเอง ซึ่งบางทีป่วนตาทวนตื้นถึงกับใช้คำว่า “อย่าปล่อยให้ตนเองโง่”

วิธีการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความดีในเรื่องใด ๆ ก็ตาม มีการปฏิบัติอยู่ 4 ขั้นตอน คือ

1) **ต้องหาครูดีให้เจอ** คือ ไม่ว่าใครจะสนใจหรือเพิ่มพูนความรู้เรื่องอะไรให้ตนเองก็ตาม ผู้นั้นจะต้องหาคนที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้น ๆ มาเป็นครูให้ได้ก่อน มิฉะนั้นโอกาสที่จะทำล้มเหลวมีมาก หากหาไม่ได้จริง อย่างน้อยที่สุด ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ในเรื่องเหล่านี้มากที่สุด在那个ขณะนั้น

2) **ต้องฟังคำครู** คือ ต้องตั้งใจฟังแล้วฟังอีก ถามแล้วถามอีกจนกระทั่งจับประเด็นได้ว่า สิ่งที่ครูสอนนั้น ทั้งหลักการและวิธีการมีอะไรบางอย่างชัดเจน มีความลุ่มลึกเพียงไร

3) **ต้องตรงตามคำครู** คือ นำแต่ละประเด็นที่ครูอธิบายแล้วอธิบายอีกอย่างดีแล้ว มาพิจารณาให้เข้าใจเหตุผลทั้งในแง่ของความสำคัญ การใช้งาน ข้อควรระวัง และผลได้ผลเสียที่จะตามมาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4) **ต้องทำตามคำครู** คือ หลังจากที่ได้พิจารณาคำครูได้เข้าใจดีแล้ว ว่าที่ถูกต้องและเหมาะสมเป็นอย่างไร ก็ลงมือปฏิบัติตามด้วยความมีสติรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ประมาท พลังผลอาจนำไปสู่ความเสียหายล้มเหลวในบั้นปลายได้

คนที่จะมีความรู้ ความสามารถ ความดีได้เต็มที่ ต้องอาศัยวิธีการนี้เท่านั้น ในการฝึกฝนตนเองให้ทันโลก ทันคน ทันกิเลส

แต่แน่นอนว่า การที่จะทำได้อย่างนี้ ต้องทนฝืนใจ ข่มใจ และบางครั้งเจ็บเข้าไปในใจเหมือนเลือดไหลซึม ๆ ออกมา

สาเหตุที่ต้องทนฝืนใจ ข่มใจ ก็เพราะ การฝึกใด ๆ ถ้าไม่สามารถเปลี่ยนนิสัย ไม่เชื่อว่าเป็นการฝึกตัว

ยกตัวอย่างเช่น แค่ว่าแก้นิสัยชอบกินจุบกินจิบ ก็ไม่ใช่่ง่าย หรือเพียงแค่นิสัยชอบนอนตื่นสาย พุดไม่เพราะ ชอบเถียงพ่อเถียงแม่ ก็หาบุคคลมาแก้ไขกันอย่างหนัก รวมทั้งการจะฝึกตนเองให้ละเอียดลออ ไม่สะเพร่า ลุ่มลึกไปตามลำดับ จึงไม่่ง่าย เพียงแค่ไม่กี่เรื่องนี้ ก็ฝึกฝนตนเองทั้งชาติ ซึ่งยังไม่่นับรวมนิสัยอีกฉาตร้าอน ติดเหล้า ติดการพนัน

ดังนั้น ครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ ทุกคนในบ้านจะต้องมี **ทมะ เป็นนิสัยที่ 2**

3) ขันติ แก้ปัญหาความเบื้อหน่ายกันเอง

ขันติ แปลว่า ความอดทน

ทำไมจะต้องอดทน ? เพราะการที่คนใดคนหนึ่งจะได้ความดีมาเพิ่มให้แก่ตนเองนั้น จะต้องเอาความอดทนแลกมาทั้งนั้น

เมื่อเกิดเป็นคนแล้ว จะต้องอดทนต่ออะไรบ้าง ?

คำตอบ คือ เรื่องที่ต้องพยายามอดทนให้ได้มีอยู่ 4 เรื่องด้วยกัน คือ

3.1) ต้องอดทนต่อธรรมชาติที่ไม่เอื้ออำนาจ เช่น ทนทั้งแดดที่แผดกล้า ทั้งลมทั้งฝนที่โหมกระหน่ำ เป็นต้น

3.2) ต้องอดทนต่อทุกขเวทนา คือ อดทนต่อสภาพสังขารร่างกายที่ไม่เอื้ออำนาจ เช่น ทนผื่นความเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่ไวยวายคร่ำครวญจนเกินเหตุ

3.3) ต้องอดทนต่อการกระทบกระทั่ง คือ อดทนคนอื่น

ความจริงแล้ว เราก็ต้องยอมรับว่า เราเองยังมีข้อบกพร่องที่ท่ทำไปแล้ว ยังรู้สึกขัดใจ ไม่ได้ตั้งใจตนเองหลายอย่าง ยิ่งเวลาทำงานเร่งรีบ ต้องการความประณีตมากขึ้นเท่าไร ก็ยังมีเรื่องขัดใจตนเองจนได้

การที่หลายครั้งเราเองก็ยังไม่ค่อยถูกใจตนเอง นั่นคือข้อบกพร่องที่กลายเป็นนิสัยไม่ดี แล้วเราสังเกตไม่เห็น ยังมีอยู่อีกมาก

ข้อบกพร่องของภรรยาสามี ของลูกที่เขามี บวกกับข้อบกพร่องของตนเองเข้าไปอีก ยิ่งไ่ก็ต้องกระทบกระทั่งกัน

เพราะฉะนั้นสามีภรรยาอยู่บ้านหลังเดียวกัน ถึงแม้ว่าเขาจะดีแสนดีอย่างไร ก็ยังต้องมีข้อบกพร่องอยู่ดี ถ้าเราคิดว่าอดทนไม่ได้ ก็ **อย่าใจอ่อนไปแต่งงาน**

แต่เดี๋ยวนี้อาจมีบางคนหลังจากแต่งงานกันไปแล้ว มักชอบใช้คำว่า **สิทธิส่วนบุคคล** พอแต่งงานกันแล้ว ก็ยังไปทำเอกสารแบ่งทรัพย์สินสมบัติ เตรียมแยกกันแล้ว ก็ทำให้มีคำถามเกิดขึ้นมาว่า ถ้าคิดว่าจะทนกันไม่ได้ตั้งแต่แรกอย่างนี้ แล้วไปแต่งงานทำไม

โบราณจึงสั่งนักสั่งหนาว่า ถ้าตกลงปลงใจจะเป็นสามีภรรยาแล้ว **“ลั่นกับพันต้องกระทบกันแน่”**

เพราะฉะนั้น คู่ครองของเราจะดีวิเศษอย่างไร เรื่องกระทบใจต้องมีกันแน่ ถ้าคิดว่าจะทะเลาะกันแล้ว จะไม่ทนกัน อย่ามาแต่งงานกันเลย แต่ถ้าทำใจได้ คิดว่าจะทนทั้งเขา และญาติฝ่ายเขาให้ได้ ก็ต้องคุยกันให้ดีว่าจะทนกันอย่างไร มากกว่าที่จะไปคุยเรื่องอื่น

คำถามที่ควรจะถามกันและกันก่อนแต่งงาน ก็คือ **“คุณแน่ใจหรือว่าจะทนกันได้”** ถ้าไม่แน่ใจว่าจะทนกันได้ อย่าแต่งงานกันเลย เดียวจะก่อทุกข์ก่อบาปจากคู่รักกลายเป็นคู่แค้นในภายหน้า แยกกันตรงนี้เถิด นี่ควรเป็นคำถามที่ทั้งคู่ควรถามใจตนเองก่อนแต่งงาน

ดังนั้น แทนที่จะไปถามว่าแหวนหมั้นที่กระจัด เงินสดเท่าไร เรือนหอที่ล้าน สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ความมั่นคง สิ่งที่ต้องถามคือ **“คุณแน่ใจหรือว่าจะทนกันได้”**

แล้วถ้าคิดให้มากไปกว่านั้น บุคคลที่ต้องอดทนไม่ใช่เฉพาะคู่ของตน แต่ยังต้องอดทนญาติของตนเองในแต่ละฝ่าย พ่อแม่พี่น้องของตนเองในแต่ละฝ่าย ซึ่งล้วนแล้วแต่ตัดไม้ได้ขายไม้ขาด ต้องทนต่อการกระทบกระทั่งกันไปจนตลอดชีวิต

3.4) ต้องอดทนต่อกิเลส คือ การอดทนต่อนิสัยไม่ดีของเราเอง

กิเลสเป็นเชื้อโรคร้ายของใจที่ฝังติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด เวลากำเริบขึ้นมา คอยบีบคั้น บังคับ กัดกร่อนให้เราทำความชั่วต่าง ๆ นานาได้โดยไม่ละอาย แล้วพอเราไปทำชั่ว กิเลสก็ปล่อยให้เราทุกข์ รับโทษ รับทัณฑ์ เป็นความเดือดร้อนสารพัด เป็นเหตุให้เราต้องมานั่งเสียใจ นั่งตำหนิการกระทำของตนเองในภายหลัง

คนที่ทนกิเลสบีบคั้นไม่ไหว ก็กลายเป็นคนที่มีนิสัยไม่ดีมากมาย สุดท้ายก็กลายเป็นคนเกียจคร้านการงาน ขาดความรับผิดชอบ ในที่สุดคน ๆ นั้นก็หมดความดี ไปติดอบายมุขอีกสารพัด

อบายมุข เป็นสิ่งเร้าภายนอกที่คอยกระตุ้นกิเลสให้กำเริบ และลุ่มลากลมใหญ่โต อยู่ในใจ จนกลายเป็นสันดานชั่ว แก้ได้ยาก

อบายมุขที่ร้ายกาจที่สุด คือ **การคบคนพาล** เพราะคนพาลเป็นตัวแพร่เชื้อเลวให้แก่บุคคลรอบข้างอย่างไม่ปราณีใคร เพราะกิเลสในใจของเขาได้บีบคั้นให้ตัวเขาตกเป็นทาสของการทำความชั่วต่าง ๆ นานา โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหายใด ๆ การคบคนพาลก็เหมือนกับการรับเอาเชื้อโรคร้ายทางใจเข้ามาเพิ่มในตนเอง นิสัยดี ๆ ที่เคยมีอยู่ในใจก็จะถูกกิเลสทำลายลง แล้วเปลี่ยนเป็นนิสัยไม่ดีขึ้นมาแทน

เพราะว่ากิเลสมีผลต่อนิสัยดี ๆ เช่นนี้ ความอยู่รอดปลอดภัยของครอบครัวในข้อนี้จึงขึ้นอยู่กับเราต้องอดทนต่อกิเลสให้ได้ ด้วยการฝึกฝนตนเองผ่าน 2 เรื่องนี้อย่างเข้มงวด คือ

1) อดทนต่อการควบคุมนิสัยไม่ดีของตนเองไม่ให้ระบาปไปติดคนอื่น
เพราะหากอดทนข้อนี้ไม่ได้ สามภรรยาอยู่ด้วยกัน ก็เหมือนยิ่งก่อกรรมทำเวรต่อกันและกัน ความร้าวฉาน แตกสามัคคี แบ่งพรรคแบ่งพวก กลั่นแกล้งกันในครอบครัวจะตามมามากมาย

2) อดทนต่ออบายมุข 6 คือ การดื่มสุรา การเที่ยวกลางคืน การเที่ยวในสถานบันเทิงเรีงรมย์ การเล่นพนัน การคบคนชั่วเป็นมิตร และการเกียจคร้านต่อหน้าที่การงาน เพราะหากอดทนข้อนี้ไม่ได้ เศรษฐกิจในครอบครัวก็พัง ดั้งหลักตั้งฐานไม่ได้

แต่ถ้าทุกคนในครอบครัวฝึกฝนความอดทนต่อกิเลสด้วยการอดทน 2 เรื่องนี้ได้ นิสัยของตนเองก็จะดีขึ้น เศรษฐกิจของครอบครัวย่อมมั่นคง พรรคพวกเพื่อนฝูงที่เป็นคนดีย่อมไปมาหาสู่ ปิดประตูจากคนร้าย คนพาล และอบายมุขต่าง ๆ ให้ห่างไปจากครอบครัว

ดังนั้นครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ คนในบ้านจะต้องมี ชันติ เป็นนิสัยที่ 3

4) จาคะ แก้ปัญหาความเห็นแก่ตัว

จาคะ แปลว่า ความเสียสละ

มี 3 ประเภท

- 1) สละสิ่งของ
- 2) สละความสะดวกสบาย
- 3) สละอารมณ์ที่บูดเน่า ไม่เอามาเก็บฝังใจ และเป็นพื้นฐานไปสู่การทำสมาธิ

ความเสียสละ หมายถึง **ความมีน้ำใจต่อการอยู่ร่วมกัน** นี้ถึงส่วนรวมของครอบครัวเป็นใหญ่

ชีวิตการแต่งงานต้องอาศัยความเสียสละต่อกันและกันอย่างมาก ไม่อย่างนั้นไม่มีทางประคับประคองครอบครัวได้ แล้วยิ่งถ้าครอบครัวใด นอกจากไม่เสียสละ จ้องแต่จะเอารอด เอาเปรียบกันเองในครอบครัวแล้ว ถึงอยู่ด้วยกันก็เหมือนคนบ้านแตกสาแหรกขาด

ความเสียสละขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงชีวิตเป็นสำคัญ โดยเฉพาะทั้งสามีภรรยาต้องคำนึงถึงความสุขส่วนรวมในครอบครัวมากกว่าความสุขส่วนตัวตามลำพัง เป็นสำคัญ

พื้นฐานการเลี้ยงชีวิต คือ **ปัจจัย 4** แต่สิ่งสำคัญที่ต้องรู้ก่อนการใช้เงินทองซื้อหาปัจจัย 4 ก็คือ ต้องแยกแยะให้ออกระหว่าง **ความอยากได้เอาแต่ใจ** กับ **ความจำเป็นของครอบครัว**

ถ้าแยกแยะความจำเป็นกับความอยากได้ไม่ออก ชีวิตครอบครัวก็มีแต่ร้าวฉาน ซึมลึกลงไปทุก ๆ วัน ในที่สุดก็จะเกิดความรู้สึกว่ามีฝ่ายหนึ่งถูกเอาเปรียบและฝ่ายหนึ่งเห็นแก่ตัว แล้วก็ต่างคนต่างอยู่ ตัวใครตัวท่าน

ยกตัวอย่างเช่น ครอบครัวที่มีอยู่ด้วยกันสองคนสามีภรรยา ยังไม่มีลูก แล้วรายได้สองคนรวมกันก็มีจำกัด แคล้งค่าเช่าหอ หู ๆ ของภรรยา ค่าเหล้า ค่าไวน์ของสามี ก็กระทบกระเทือนกับค่ากินค่าอยู่ทั้งเดือนทันที **ความรู้สึกว่าถูกเอาเปรียบเกิดขึ้น เพราะแยกแยะไม่ได้ว่า อะไรเป็นความอยากส่วนตัว และอะไรเป็นความจำเป็นสำหรับครอบครัว**

น้ำหอมแพง ๆ ไม่ใช่ของจำเป็น แต่เป็นของฟุ่มเฟือย เหล้า ไวน์ ก็เป็นอบายมุข เป็นของทำลายสุขภาพ เป็นค่านิยมที่ไม่ถูกต้องของสังคม เพราะฉะนั้น ถ้าทั้งสามีและภรรยามองไม่ออกว่า ของพวกนี้ไม่ใช่ความจำเป็น นั่นคือ **ความเห็นแก่ตัว เป็นหายนะของครอบครัว**

ชีวิตแต่งงานเป็นชีวิตที่มีงบประมาณจำกัดในเรื่องส่วนตัว ต้องอาศัยความเสียสละเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน แต่ถ้าปล่อยให้การจับจ่ายใช้สอยลวงล้าเข้าไปในเรื่องส่วนตัวกันมาก สามีภรรยาก็จะไม่รวมกระเป๋าสตางค์กันแต่ต้นแล้ว นั่นก็เท่ากับเตรียมจะแยกทางตั้งแต่ต้นเพราะไม่มีใครนึกถึงค่าใช้จ่ายส่วนรวมในครอบครัวเลย แล้วจะไปแต่งงานด้วยกันทำไม

เพราะฉะนั้น ถ้ามองของฟุ่มเฟือยเป็นของจำเป็นเมื่อไร งบประมาณในบ้านจะขาดแคลนทันที และนั่นคือ **ความเห็นแก่ตัว** ที่ก่อปัญหาการอยู่ร่วมกันตามมาอีกมาก

การแต่งงานไม่ใช่ของล้อเล่น สนุกสนานตามอารมณ์หนุ่มสาว เพราะทันทีที่เริ่มต้นแต่งงาน ความรับผิดชอบ ความเปลี่ยนแปลง ความอดทน และความเสียสละจะตามมาทันที

ดังนั้น คนที่คิดจะแต่งงานต้องคิดให้ดีในสองเรื่องนี้ว่า คู่ชีวิตของตนเองมีความพร้อมเพียงไร คือ

1) คู่ชีวิตของเราสามารถฝากผี ฝากไข้ ฝากชีวิตไว้ด้วยกันได้หรือไม่

2) คู่ชีวิตของเรามีความรู้ ความสามารถ และความดีมากพอ ที่จะเลี้ยงครอบครัวให้สุขสบาย เลี้ยงลูกหลานให้เป็นคนดีได้หรือไม่

เพราะสองเรื่องนี้ คือความเสียสละขั้นพื้นฐานของการเป็นครอบครัว

ส่วนมากเดี๋ยวนี้เวลาแต่งงานกัน จะแต่งงานกันตามความต้องการส่วนตัว มากกว่าจะคำนึงถึงเหตุผลสองข้อนี้ ทำให้พอแต่งงานมาแล้ว จึงต้องมาเจอปัญหาต่าง ๆ นานามากมาย บางรายรุนแรงถึงกับลงไม้ลงมือฆ่าแกงกันก็มี

สำหรับใครที่ยังไม่ได้แต่งงาน หรือกำลังเตรียมจะแต่งงาน ต้องพิจารณาให้มากกว่า เมื่อสามีภรรยาแต่งงานกันมาแล้ว ชีวิตนี้ต้องพึ่งกันได้ ถึงคราวป่วย คราวแก่ ต้องดูแลกันได้ การแต่งงานจึงเป็นเรื่องที่ต้องพึ่งความเสียสละต่อกันและกันอย่างยิ่ง

ยิ่งกว่านั้นก็คือ เมื่อถึงคราวให้กำเนิดลูกขึ้นมา ทั้งสามีและภร่ายังต้องเสียสละต่อกันและกันเพิ่มขึ้นไปอีก เพราะตรงนี้เป็นเรื่องของการให้เวลาลูก ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องเตรียมตัวมาแต่ก่อนแต่งงานแล้ว

คนที่พร้อมจะเป็นพ่อแม่คน เขาจะพิจารณาตัวของเขาเองว่า ‘เราเองก็มีความรู้ ความสามารถ และความดีที่ได้จากการฝึกฝนตนเองมาตลอดชีวิต เนื่องจากเราเองก็ต้องตาย ในยามแก่ชราเราก็ต้องได้คนดีมาดูแล ถ้าจะแต่งงานมีครอบครัว ก็ต้องเอาความรู้ ความสามารถ และความดีของเรามี มาสร้างทายาทดี ๆ เกิดมาในโลกนี้ แล้วเราก็ถ่ายทอดความรู้ ความดี ให้แก่เขา เขาจะได้สามารถยืนหยัดอยู่ในโลกนี้ได้ต่อไป’

การแต่งงานไม่ใช่มุ่งเรื่องความสุขทางเนื้อหนังมังสา ของพวกนี้ไม่จริงยั่งยืน แต่เพราะส่วนมากมุ่งเอาความสุขทางเพศ ถึงได้หย่าร้างกันเป็นว่าเล่น เพราะของพวกนี้มีได้ เฉพาะในวัยหนุ่มสาว

พื้นฐานการใช้ชีวิตหลังแต่งงาน ต้องอาศัยความเสียสละต่อกันและกันอย่างมาก ๆ ถ้าเห็นแก่ตัวกันเมื่อไร เดี่ยวได้ฆ่าได้แกง ได้หย่าร้างกันทุกที

การเสียสละในฐานะคู่ชีวิตนี้ เป็นการเสียสละเพื่อการดูแลทั้งทางกายและทางจิตใจ คือ เลี้ยงกายและเลี้ยงใจให้ดี แล้วชีวิตแต่งงานจะไม่มีฆ่าแกงกัน

เลี้ยงกาย คือ การใช้เงินทองในครอบครัว พึ่งจับจ่ายใช้สอยเพื่อคนส่วนรวมในบ้านเป็นหลัก แบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้ เสียสละความสุขสบายส่วนตัว

เลียงใจ คือ การรู้จักถนอมน้ำใจกันในยามปกติ รู้จักให้กำลังใจกันในยามเผชิญอุปสรรค รู้จักเตือนสติห้ามปรามกันในยามประมาท และมีความซื่อสัตย์ต่อกันและกันอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

คู่ชีวิตที่เลียงกายและเลียงใจมาด้วยกันอย่างนี้ ย่อมมีแต่การเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งสิ่งของ สละความสะดวกสบาย สละอารมณ์ที่บูดเน่า บรรยากาศที่ดี ๆ ประองตองสามัคคี จึงมีอยู่มากมายในครอบครัว

ดังนั้นครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ คนในบ้านจะต้องมี **จาคะ เป็นนิสัยที่ 4**

จากพรวาจาธรรมทั้ง 4 ข้อนี้ ใครก็ตามที่กำลังคิดจะมีคู่ครอง กำลังจะแต่งงาน กำลังสร้างครอบครัว หรือกำลังมีปัญหาครอบครัว ต้องยึดหลัก**พรวาจาธรรม** คือ **สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ** เป็นหัวใจของครอบครัว เป็นหัวใจสำคัญที่สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีอยู่ประจำตัว รากฐานครอบครัวจึงจะสามารถวางได้มั่นคงตั้งแต่เริ่มแรก แล้วปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัว ทั้งปัญหาความหวาดระแวง ปัญหาความงี่เง่าไม่ทันโลก ทันคน ทันกิเลส ปัญหาความเบียดเบียนกันเอง ปัญหาความเห็นแก่ตัว ก็จะไม่เกิดขึ้นในครอบครัวนี้อย่างแน่นอน หัวใจของครอบครัวย่อมยังคงเด่นอยู่ต่อไป

1.2 การประคับประคองชีวิตคู่

การฝึกฝนควบคุมอารมณ์ของตนเองมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการประคับประคองชีวิตคู่ให้อยู่ร่วมกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง แต่ถ้าทั้งสองฝ่ายไม่เคยฝึกการควบคุมอารมณ์ของตนเองมาก่อน การยกระดับคุณธรรมในจิตใจหลังการแต่งงานย่อมไม่เกิดขึ้น และจะแปรสภาพออกไปในทางทำร้ายจิตใจกันและกันด้วยคำพูดไม่ดีต่าง ๆ นานา และในที่สุดต่างฝ่ายย่อมอดทนอารมณ์ของอีกฝ่ายไม่ได้ การหย่าร้างย่อมเกิดขึ้นได้ในตอนจบ การฝึกฝนควบคุมอารมณ์ในจิตใจของตนเองไม่ให้เป็นคนเจ้าอารมณ์มาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน คือหนทางป้องกันการหย่าร้างได้อย่างดีที่สุด

1.2.1 หลีกเลี่ยงก่อนแต่งงาน

เรื่องเก่าแก่ที่ไม่ว่าอายุโลกจะผ่านไปอีกกี่ล้านปีก็ตาม เมื่อสามีภรรยาแต่งงานร่วมชีวิตกันแล้ว เรื่องที่คนสองคนจะไม่กระทบกระทั่งกันเองเป็นไม่มี หรือเรื่องที่คนสองคนจะไม่กระทบกระทั่งกับญาติพี่น้องในวงศ์ตระกูลของทั้งสองฝ่ายนั้นก็เป็นไม่มี ถึงอย่างไรก็ต้องมีการกระทบกระทั่งอย่างแน่นอน

สิ่งที่ต้องคิดก็คือถ้าสองฝ่ายไม่เคยฝึกการควบคุมอารมณ์ตนเองมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ถึงเวลากระทบกระทั่งกันจะทนกันเองไม่ได้ แล้วบ้านหลังนั้น ครอบครัวนั้น ตระกูลนั้น ก็จะมี เรื่องร้อนหู ร้อนตา ร้อนใจ แยกแยกภายในอยู่เป็นระยะ ๆ หาความสงบในชีวิตไม่เจอ

แต่ถ้าทั้งสามีและภรรยาฝึกการควบคุมอารมณ์ตนเองมาอย่างดีตั้งแต่ก่อนแต่งงาน พอถึงคราวที่ต้องกระทบกระทั่งกันเพียงใด ก็ยังรักษาอารมณ์ไว้ได้ ไม่มีติดค้างใจอะไรกับ ใครกันข้ามวัน บรรยากาศในบ้าน ในครอบครัว ในวงศ์ตระกูลก็จะมีจุดเริ่มต้นของความร่มเย็น เพราะต่างคนก็ต่างพยายามกำจัดนิสัยไม่ดีของตนเองให้หมดไป แล้วนำแต่สิ่งดี ๆ จากคุณธรรมภายในมาถ่ายทอดให้แก่กันและกัน การยอมรับในความดีของกันและกันย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา และนั่นย่อมกลายเป็นความมั่นคงของครอบครัว ความเชิดหน้าชูตาของวงศ์ ตระกูลทั้งสองฝ่ายไปทั่วสังคม

แน่นอนว่าการที่ใครจะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ต้องฝึกตนเองมาอย่างดีตั้งแต่ก่อน แต่งงานอย่าตาทวดท่านผ่านสิ่งเหล่านี้มาก่อนท่านจึงให้หลักคิดมุมมองเรื่องการแต่งงานไว้ดังนี้

คนที่รู้ตัวว่าหักห้ามความอยากแต่งงานไม่ไหว จำเป็นต้องสร้างองค์ประกอบ 4 ประการนี้ให้เกิดขึ้นก่อน เพื่อเป็นหลักค้ำยันชีวิตแต่งงานให้อยู่ได้ตลอดรอดฝั่ง นั่นคือ

- 1) ต้องพึ่งตนเองให้ได้ก่อน
- 2) ต้องมีหลักการคัดเลือกคนมาเป็นคู่ชีวิต
- 3) ต้องมีพี่เลี้ยงในการประคับประคองชีวิตคู่
- 4) ต้องรู้จักขัดเกลาจิตใจให้งาม

อย่าตาทวดท่านกำชับว่า ผู้ที่คิดจะแต่งงาน ต้องสร้างองค์ประกอบ 4 อย่างนี้ ให้แก่ชีวิตคู่ก่อน แล้วจึงค่อยแต่งงาน จึงจะสามารถรับมือกับหน้าที่และภาระงานที่ตนเองต้อง รับผิดชอบหลังแต่งงานได้ เพราะเมื่อรู้ตัวก่อนเช่นนี้ จะได้เตรียมความรู้ ความสามารถ และความดีในการเป็นสามีและภรรยาที่ดี เป็นลูกเขยและลูกสะใภ้ที่ดี และเป็นพ่อแม่ที่ดีของลูก แล้วการมาแต่งงานร่วมชีวิตกัน ฝากชีวิตกัน ก็จะเป็นการยกระดับความรู้ ความสามารถ และความดีให้แก่กันและกันการครองรักจึงจะสามารถไปได้ตลอดรอดฝั่งอย่างที่คาดหวังกันเอาไว้

ดังนั้น จากนี้ไปจะเป็นการเล่าถึงเหตุผลแต่ละข้อว่าทำไมการแต่งงาน จะต้องม ีองค์ประกอบ 4 อย่างนี้ครบถ้วน จึงสามารถครองรักกันไปได้อย่างตลอดรอดฝั่ง

1.2.2 ความคาดหวังจากการแต่งงาน

ปฐาตาทวดท่านให้เหตุผลอย่างตรงไปตรงมาว่า อันที่จริงแล้ว คนเราที่มาแต่งงานกันนี้ ก็เพราะว่าขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่แน่ใจว่าจะยืนหยัดด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเองได้ เมื่อขาดความมั่นใจว่าจะพึ่งตนเองได้ ก็เกิดความหวังขึ้นมาว่า ต้องหาคนอื่นมาเป็นที่ยึดที่พึ่ง ให้แก่ชีวิตของตนเองในเรื่องนั้นเรื่องนี้

บางคนแต่งงานไป ก็เพราะแอบคาดหวังว่า เขาทำดีกับตนอย่างนั้นอย่างนี้ และตนเองก็จะตอบแทนเขาอย่างนั้นอย่างนี้ แต่เอาเข้าจริง ๆ เขาก็ไม่ได้ทำตามอย่างที่ตนเองคิดตลอด 24 ชั่วโมง และสิ่งที่ตนเองทำให้เขาไปนั้น เขาก็ไม่ได้อยากได้ตลอด 24 ชั่วโมง

บางคนแต่งงานเพราะอยากได้ภรรยาสวย แต่ก็ปรากฏว่า ที่ว่าสวย ๆ ก็ไม่สามารถสวยได้ตลอด 24 ชั่วโมง ความสุขทางเนื้อหนังมังสาไม่ได้มีอยู่นาน ถ้าหวังเพียงเรื่องนี้ พอฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้เรื่องนี้ไม่ได้ เดียวก็มีเรื่องนอกใจกันอีก

บางคนแต่งงานเพราะหลงเสน่ห์ในมารยาท คิดว่าเขาจะสุภาพอย่างนี้ตลอดเวลา แต่ก็ปรากฏว่าที่วามารยาทงาม ๆ ก็ไม่สามารถมารยาทงามได้ 24 ชั่วโมง

เมื่อความคิดของการแสวงหาคู่ครองออกมาในทำนองพึ่งคนอื่นเป็นหลักเช่นนี้ แต่พอเขาเป็นที่พึ่งให้ไม่ได้ จึงต้องทะเลาะเบาะแว้ง ขึ้นโรงขึ้นศาลก็มีให้เห็นอยู่บ่อย ๆ จึงมีสำนวนออกมาว่า **“เพราะหวังผิด จึงต้องผิดหวัง”**

ความคิดที่ถูกต้องก่อนจะแต่งงาน ก็คือ **“ตนต้องเป็นที่พึ่งแห่งตนได้”** เพราะเมื่อแต่งงานกันมาแล้ว เรื่องที่จะต้องเป็นที่พึ่งให้คนอื่นนั้นมีมาก พุดง่าย ๆ ก็คือเรื่องที่ต้องอดทนกันให้ได้ มันมีมากกว่าเรื่องที่ไม่ต้องอดทนกัน ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และความดีที่ตนเองมีมาก่อนแต่งงานเป็นหลัก ยิ่งกว่านั้นก็คือ ยังต้องเจองานที่ไม่เคยทำมาก่อนอีกมากมาย ซึ่งไม่รู้ว่าจะได้ผลออกมาดีหรือไม่ดี โดยเฉพาะงานเป็นพ่อแม่คน ลูกที่เกิดมาก็ยังพึ่งตนไม่ได้ มีเรื่องต้องพึ่งพ่อแม่หลายเรื่อง แค่ว่าทำอะไรให้ลูกเติบโตมาอย่างคนที่พึ่งตนเองได้ ก็ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และความดีอีกสารพัดทุ่มเทลงไป

เพราะฉะนั้นคนที่คิดแต่งงานด้วยหวังจะพึ่งคนอื่น จึงเป็นความหวังที่ผิด เพราะคงคิดไม่ถึงว่าเรื่องที่คนอื่นจะพึ่งเรานั้นมีมากกว่าเรื่องที่เราคิดจะไปพึ่งเขานั้นเอง

1.2.3 การพึ่งพาตนเอง

คนที่พึ่งพาตนเองได้ คือคนที่มีความรู้ ความสามารถ และความดีเป็นที่พึ่งให้แก่ตนเองได้ ซึ่งโดยสรุปแล้ว เขาต้องมีพราวาธรรม

คนมีพราวาธรรม ย่อมมีนิสัย 4 อย่างประจำตัว

1. **เป็นคนมีนิสัยรับผิดชอบ** คือ ทำสิ่งใดแล้ว ต้องทำให้ดีที่สุดทั้งคุณภาพ เวลา งบประมาณ และการดูแลจิตใจคน

2. **เป็นคนมีนิสัยรักการฝึกฝนพัฒนาตนเอง** คือ ศึกษาค้นคว้าวิชาการความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความดีของตนเองให้เกิดความก้าวหน้าอยู่เสมอ

3. **เป็นคนมีนิสัยเข้มแข็งอดทน** คือ เป็นคนที่ทำอะไรแล้ว สามารถอดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ ได้จนกระทั่งงานสำเร็จ ไม่ว่าจะดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ความเจ็บไข้ได้ป่วย ความกระทบกระทั่งระหว่างคนด้วยกัน หรือแม้แต่สิ่งเย้ายวนจิตใจให้ลุ่มหลง ยากต่อการฝืนใจ ก็สามารถอดทนไหวได้

4. **เป็นคนมีนิสัยเสียสละ** ไม่เห็นแก่ตัว คือ เป็นคนที่ทำอะไรแล้ว นึกถึงความอยู่รอดของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการยอมสละสิ่งของของตนเองให้แก่ผู้อื่นที่จำเป็นกว่า การสละความสะดวกสบายมาดูแลส่วนที่คนในบ้านไม่อยากจะรับผิดชอบ การสละอารมณ์เหวี่ยงที่มีต่อคนอื่นออกไป เพื่อรักษาบรรยากาศภายในบ้านให้ดี สิ่งเหล่านี้ต้องเสียสละความเป็นส่วนตัวเพื่อส่วนรวมทั้งสิ้น และต้องมีจิตตั้งแต่วัยเยาว์อยู่กับพ่อแม่ของตนเองมาก่อนแล้ว ไม่อย่างนั้นออกมาเป็นที่พึ่งให้คนอื่นไม่ได้

คนที่มีพราวาธรรม หรือนิสัยดี ๆ 4 ประการนี้เท่านั้น ถึงจะเป็นที่พึ่งให้ตนเองได้ เป็นความคาดหวังของคนอื่นได้ และเป็นหลักให้แก่ครอบครัวได้ ผิดจากนี้ไปไม่มีทางทำได้

1.2.4 ความงามสี่ระดับ

เมื่อปุ่ยาตาทวดสอนให้รู้จักการพึ่งตนเองแล้ว ท่านยังสอนต่อไปอีกว่า ถ้าหากใครหักห้ามใจในการมีคู่ครองไม่ไหว ก็ต้องรู้จักวิธีคัดเลือกคนมาเป็นพ่อแม่ของลูกเราด้วย

ตามปกติของคนเรานั้น จะตัดสินคนกันแค่ความงามภายนอก เจาะลึกไปไม่ถึงความงามในจิตใจ แต่ปุ่ยาตาทวดสอนให้ดูไปถึงภายในจิตใจ ท่านจึงแบ่งความงามของคนเป็น 4 ระดับ

ระดับที่ 1 งามอารมณ์ คือ งามด้วยเครื่องแต่งตัว เครื่องแต่งหน้าทาปาก การไว้ทรงผม สีสันเสื้อผ้า ตามแต่สมัยนิยม งามงานชนิดนี้เป็นความงามชั้นนอกสุด ไม่เข้าก็ล้ำสมัยหมดความนิยมชมชอบ เป็นความงามที่สามารถซื้อหาหรือหยาบยืมกันมาได้

ระดับที่ 2 งามร่างกาย คือ งามด้วยรูปร่าง ผิวพรรณ ใบหน้า ทรงผม นิ้วมือ ฯลฯ เป็นความงามที่ประจำตัวแต่ละบุคคล หยาบยืมกันไม่ได้ แต่ก็ไม่ใช่จริงยั่งยืน มีแต่เหี่ยวชราไปตามวัย และไม่ใช่ว่าหลักประกันว่าคนนั้นเป็นคนดีหรือคนชั่ว

ระดับที่ 3 งามมารยาท คือ งามด้วยกิริยาอาการในการวางตัวให้เหมาะสมกับบุคคลอื่น ๆ เช่น เป็นคนรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ พูดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นที่ผูกใจผู้คนไว้ได้ง่าย แต่ทว่ามารยาทเหล่านี้ ถ้าไม่ได้ออกมาจากความจริงใจ ก็กลายมาเป็นการแสร้งแกล้งทำกันได้ ดังคำโบราณกล่าวเตือนไว้ว่า **“ปากปราศรัย น้ำใจเชือดคอ”** หรือ **“หน้าเนื้อใจเสือ”** หรือ **“ปากหวานกันเปรี้ยว”**

ระดับที่ 4 งามจิตใจ คือ งามด้วยความดีที่มีอยู่ประจำใจ ซึ่งจะแสดงออกมาผ่านทางความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ที่เขามีอยู่ประจำตัว โดยจะสังเกตความรับผิดชอบของเขาได้จาก 3 เรื่องนี้เป็นพื้นฐาน คือ

- 1) การใช้สอยปัจจัย 4
- 2) กิจวัตรประจำวัน
- 3) งานการที่ตนเองทำอยู่

การสังเกตนิสัยคนผ่าน 3 เรื่องนี้ จะเป็นตัวบ่งบอกว่าเรามีนิสัยรับผิดชอบ หรือมักง่าย คนที่มีความรับผิดชอบเท่านั้น ถึงจะเป็นคนที่มีจิตใจงามด้วยศีลธรรม โดยเฉพาะการมีพรวาสนธรรม อันประกอบด้วย สัจจะ ทมะ ชันติ จาคะ เป็นธรรมประจำใจของคน ๆ นั้นนั่นเอง

การมีความรักกับใครสักคนหนึ่งจะดูเพียงงามอารมณ์ งามรูปร่าง งามมารยาทไม่ได้ แต่เพราะชีวิตหลังแต่งงานนั้น สิ่งที่ต้องใช้ในการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวก็คือ ศีลธรรมประจำใจที่แสดงออกมาในรูปนิสัยดี ๆ ประจำตัว เป็นหลักสำคัญที่สุดในการครองเรือน

1.2.5 ความสำคัญของการศึกษาเรื่องชีวิตคู่

เมื่อความงามของคนเรานั้น มี 4 ระดับ แต่ระดับที่มองออกยากที่สุด คือ **งามจิตใจ** เพราะเป็นเรื่องของศีลธรรมที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคคล การจะมองออกก็ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์ผ่านร้อนผ่านหนาวในการประคับประคองชีวิตคู่มาก่อน พุดง่าย ๆ คือ การสร้างครอบครัว ก็ต้องมี **“ครู”** หรือ **“พี่เลี้ยง”** ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องครอบครัว

โบราณเวลาใครจะแต่งงานกัน ต้องมีการตั้ง “เฒ่าแก่” ไปสู่ขอ แม้สมัยนี้ก็ยังมียู่ แต่เดิยวนี้คนที่จะทราบถึงความหมายและหน้าที่ของเฒ่าแก่อย่างแท้จริงนั้น ไม่ค่อยมีคนทราบ กันแล้ว

“เฒ่าแก่” หมายถึง ผู้มีคุณธรรมใหญ่จนกระทั่งใคร ๆ ก็ยอมรับ

ผู้ที่จะมาเป็นเฒ่าแก่ได้ แน่แน่นอนเลยว่าท่านจะต้องมีคุณธรรมมาก จนกระทั่งใคร ๆ ก็ยอมรับ และการที่ท่านมีคุณธรรมมากขึ้นมาได้ ก็เพราะการแต่งงานของท่านประกอบด้วย องค์ประกอบของการครองเรือนทั้ง 4 ข้ออยู่ครบถ้วน นั่นก็คือ

1) ต้องมีพรวาสธรรมอยู่ในตัวมาก ๆ มิฉะนั้น ท่านย่อมไม่สามารถเป็นหลักที่พึ่งให้แก่ตนเองและครอบครัวได้

2) ต้องมองนัยคนนอก โดยสังเกตบุคคลนั้นผ่านการใช้สอยปัจจัย 4 กิจวัตรประจำวัน งานที่รับผิดชอบ มิฉะนั้นท่านคงไม่สามารถคัดเลือกคู่ครองที่เหมาะสมกับตนเอง และมีคุณธรรมมากพอ จนใคร ๆ ในตระกูลก็ยอมรับนับถือท่านและคู่ชีวิตของท่านอย่างเต็มหัวใจ

3) ต้องมีครูชีวิตหรือพี่เลี้ยงที่ดีคอยให้คำแนะนำการครองเรือน การประคับประคองชีวิตคู่มาก่อน มิฉะนั้น ท่านย่อมไม่สามารถครองคู่กันมาได้ยาวนาน

4) ต้องเป็นนักฝึกฝนอบรมตนเอง จนกระทั่งสามารถยกระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงส่งขึ้นตามลำดับ มิฉะนั้น ท่านจะไม่มีความรู้ ความสามารถ และความดีมารับผิดชอบ หน้าที่การงานต่าง ๆ หลังชีวิตแต่งงาน ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ ทั้งต้องควบคุมตัวเองและต้องดูแลจิตใจคนจำนวนมาก ถ้าหากยกระดับศีลธรรมในจิตใจไม่มากพอ โดยเฉพาะความมีเมตตาและความมีน้ำใจเสียสละเพื่อส่วนรวม ท่านย่อมไม่สามารถประคับประคองครอบครัวและวงศ์ตระกูลให้ตลอดรอดฝั่ง และก้าวมาถึงการยอมรับของสังคมในจุดนี้ได้

การที่ท่านมีคุณธรรมใหญ่ สามารถเป็นหลักให้แก่ลูกหลานวงศ์วานว่านเครือได้ เพราะท่านฝึกตนเองและสร้างครอบครัวบนพื้นฐานขององค์ประกอบ 4 ประการดังกล่าวนี้เอง

เพราะฉะนั้น การครองเรือนครองรักจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาให้คำแนะนำตั้งแต่การคัดเลือกคู่ครองที่เหมาะสม การทำหน้าที่ของสามี-ภรรยาที่ดี การทำหน้าที่ลูกเขย-ลูกสะใภ้ที่ดี การทำหน้าที่พ่อแม่ต่อลูกที่ดี การทำหน้าที่ญาติที่พึงปฏิบัติต่อญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่ายให้ดี การทำหน้าที่ในด้านการงานอาชีพที่ดี และอีกสารพัดหน้าที่ที่ต้องมีจากการเข้าสู่สังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องมี “เฒ่าแก่” คอยแนะนำชี้แจงทิศทางให้ถูกต้อง ชีวิตครอบครัวจึงจะสงบสุข และอยู่ร่วมกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ดังนั้น การครองเรือนครองรัก ไม่สามารถขาด “เต๋าแก่” คือ **ผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมสูง** คอยเป็นที่ปรึกษาแนะนำ และขัดเกลานิสัยใจคอของทั้งสองสามีภรรยาได้ ขาดเมื่อไร การประคับประคองครอบครัวจะผิดทิศผิดทางเมื่อนั้น

1.2.6 ธรรมะที่ทำให้จิตใจงาม

หลังจากที่เราผ่านการทำความเข้าใจในองค์ประกอบทั้งสามข้อแรกไปแล้ว ชีวิตคู่ก็ก้าวมาถึงจุดที่ต้องยกระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงขึ้นและหนักแน่นมั่นคง เพราะหากสามีภรรยาขาดหลักศีลธรรมในการอยู่ร่วมกันแล้ว ย่อมไม่สามารถทำให้ความรักที่มีต่อกัน ยั่งยืนยาวนานต่อไปได้ เพราะหัวใจของครอบครัว ก็อยู่ที่ศีลธรรมที่เป็นหลักประจำใจของสอง สามีภรณานั่นเอง

เมื่อตอนก่อนแต่งงาน ก็เป็นช่วงที่เราฝึกตนเองให้เป็นคนที่พึ่งตนเองได้ ปู่ย่า ตาทวดได้นำเอาพราวาสธรรมเป็นบทฝึกให้แก่เรา ครั้นเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้ว ก็ยังต้อง ฝึกพราวาสธรรมให้สูงส่งยิ่งขึ้นไป คุณธรรมในข้อพราวาสธรรมที่ใช้บ่อยที่สุด และมีผลต่อการ ประคับประคองชีวิตคู่อย่างมากที่สุด ก็คือ “ขันติ” และ “จาคะ”

แต่ “ขันติ” ในเทียวหลังจากแต่งงานไปแล้วนี้ ก็เป็นการยกระดับขันติที่เน้นหนักไป ในเรื่องของ **ความอดทนต่อการกระทบกระทั่ง** พุดง่าย ๆ คือ **ต้องทนข้อเสียของคนอื่นให้ได้** เพราะสถานการณ์ที่ไปอยู่ร่วมกันหลังแต่งงานนั้น มีหน้าที่และการงานที่ต้องรับผิดชอบต่อ คู่ครอง และการสงเคราะห์ญาติพี่น้องข้างเคียงอีกมากที่ต้องดูแล ซึ่งต้องอดทนกับสารพัดคนที่ อยู่ในตระกูลของทั้งสองฝ่ายให้ได้ การอดทนตรงนี้ถูกบังคับว่าต้องยกระดับความอดทนให้สูง ขึ้นมามากกว่าก่อนหลายเท่าตัว ถึงจะประคับประคองตนเองและครอบครัวให้ผ่านไปได้

ส่วน “จาคะ” ก็เช่นกัน หลังจากแต่งงานไปแล้ว ก็เป็นการยกระดับจาคะให้แก่กล้า ยิ่งขึ้น โดยที่เน้นหนักไปในเรื่อง **การสละอารมณ์บูดเน่าออกจากใจ** ซึ่งก็คือการทำใจให้สงบ พุดง่าย ๆ คือ **ต้องขยับนั่งสมาธิ** เพื่อกำจัดความขุ่นข้องหมองมัวที่เกิดจากการกระทบกระทั่ง ในครอบครัวออกไปให้หมดสิ้นเพราะถึงแม้เราจะไม่ชอบบางคนในครอบครัวของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น แต่เราก็ต้องอยู่ร่วมกันให้ได้ อย่าปล่อยปละละเลยให้กลายเป็นการผูกโกรธกัน ต้องสลัด อารมณ์ทิ้งไป อย่าปล่อยไว้ข้ามชั่วโม่ง เดี่ยวจะกลายเป็นการลงมือลงไม้ ก่อเวร จองเวรกันไม่ จบไม่สิ้น

จาคะ ในระดับของการกำจัดอารมณ์ที่เน่าบูดภายในจิตใจนี้มีศัพท์ทางพระพุทธ- ศาสนา เรียกอีกอย่างว่า “**โสรัจจะ**” แปลว่า **ชำระใจให้สงบเสงี่ยม**

ดังนั้น เมื่อเจาะจงลงไปในเรื่องของการขัดเกลาจิตใจโดยตรง ปุ่ยาตาทวดของเราจึงมักยกเอาเฉพาะ “ขันติ” กับ “โสรจจะ” มาเป็นคู่ธรรมะสำหรับขัดเกลาจิตใจให้งาม เป็นการย่อความเรื่องพราวาสธรรม ลงมาเฉพาะในส่วนของการควบคุมจิตใจ

คนเรานั้น เมื่อตนต้องอดทนแล้ว ก็ต้องพยายามทำให้สงบด้วย ความอดทนนั้นมีอาการในลักษณะเหมือนภูเขไฟ้ออันไวข้างใน **แม้นทนแทบไม่ไหว แต่ก็ต้องทนให้ได้**

ส่วนโสรจจะเป็นการดับความครุ่นพร้อมระเบิดของภูเขไฟภายในให้เย็นลง ด้วยการหาอุบายต่าง ๆ ที่จะมาสงบใจ ซึ่งไม่มีอุบายใดเกินกว่าการตัดใจจากเรื่องราวุ่นวาย ด้วยการหลับตาทำภาวนา ปล่อยวางความขุ่นข้องหมองมัว ไม่คิด ไม่สนใจเรื่องกระทบกระทั่งที่ผ่านมา

คนเรานั้น เมื่อใจสงบแล้ว ก็จะไม่รู้สึกต้องอดทนอะไร กิริยาจากที่แสดงออกมาก็ย่อมสงบเสงี่ยมตามไปด้วย เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้ ใครที่ได้เข้าใกล้ ก็จะมีความรู้สึกเย็นใจ เพราะสัมผัสได้ถึงจิตใจที่งดงามด้วยความสงบเป็นปกติ ความสงบเย็นของใจที่แผ่ผ่านออกมาสู่ภายนอกนี้เอง ย่อมชนะใจทุกคน

ดังนั้น การยกระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงขึ้นได้ ต้องอาศัยคุณธรรมหลัก 2 ประการนี้ เป็นสำคัญก็คือ “ขันติ” กับ “โสรจจะ” ซึ่งเรียกว่า ธรรมอันทำให้จิตใจงาม

1.2.7 คาถาป้องกันการหย่าร้าง

เมื่อเราศึกษามาถึงหัวข้อนี้ สิ่งที่ปุ่ยาตาทวดท่านมองต่อไป ก็คือ ทำอย่างไร “ขันติ” กับ “โสรจจะ” จะออกเงยขึ้นมาในใจได้ ท่านจึงได้นำหลักธรรมชุดนี้มาบัญญัติเป็นคำอุปมาในภาคปฏิบัติไว้เป็นคาถา 4 ประการ ดังนี้ คือ

คาถาที่ 1 ตาเหมือนตาไม้

คาถาที่ 2 หูเหมือนหูกระทะ

คาถาที่ 3 กายเหมือนผ้าเช็ดเท้า

คาถาที่ 4 ใจประดุจแผ่นดิน

การที่ปุ่ยาตาทวดท่านสามารถนำเอาสิ่งรอบตัวมาอธิบายเป็นธรรมะเพื่อเป็นบทฝึกการทำจิตใจงามด้วยความสงบเย็นได้นี้ แสดงให้เห็นว่า ศีลธรรมในจิตใจของท่านมีความสูงส่งเหลือเกิน โดยท่านให้เหตุผลของแต่ละอุปมาไว้ดังนี้

1) ตาเหมือนตาไม้ หมายถึง การเลือกดูแต่ในสิ่งที่ควรดู ไม่ได้ในสิ่งที่ทำให้ร้อนใจ ไม่ค่อยเอาตาไปสอดรู้สอดเห็น เพื่อจ้องจับผิดความฉิบหายเดือดร้อนของผู้อื่น มานินทาลับหลังกันอย่างสนุกสนาน เพราะจะพาให้ใจเก็บแต่เรื่องร้อนกร้อนใจเต็มไปหมด และคิดสิ่งดี ๆ มีประโยชน์ต่อชีวิตไม่เป็น

ปู่ย่าตาทวดท่านนำอุปมานี้มาจากการมองเห็น “พะอง”

พะอง คือ ไม้ไผ่ป่าตัดแขนงให้ยาวพอที่เท้าจะเหยียบขึ้นลงได้ สำหรับผูกพาดขึ้นต้นไม้ต่างบันได ถ้าต้นไม้สูงมากก็อาจใช้ไม้ไผ่หลายลำผูกต่อ ๆ กันขึ้นไป

ชาวบ้านที่อยู่ในดงตาล จะรู้จักประโยชน์ของพะองดีว่าสามารถใช้เป็นบันไดสำหรับขึ้นต้นตาลสูง ๆ ได้

การทำพะองนั้น ชาวบ้านจะตัดลำไม้ไผ่ยาว ๆ มา แต่ไม่ริดตาไม้ไผ่ออกไป จะตัดเฉพาะแขนงไผ่ให้เหลือสั้น ๆ ยาวสักคืบกว่า ๆ ไว้ตลอดทั้งลำ เพื่อใช้เป็นเหมือนขั้นบันไดเหยียบขึ้นไป ดังนั้น ตาไม้ไผ่จึงต้องแข็งแรงมาก มิฉะนั้น ย่อมรับน้ำหนักคนปีนไม่ไหว

เวลาชาวบ้านจะขึ้นต้นตาล ก็นำพะองวางพาดกับลำต้น แล้วเหยียบแขนงขึ้นไปถึงยอดตาล ถ้าเป็นต้นตาลเพศผู้ก็กรีดวงตาล ใช้กระบอกลำไม้ไผ่รองน้ำหวานมาทำน้ำตาลโตนด ถ้าเป็นต้นตาลเพศเมียก็เก็บลูกตาล มาคั้นเอาน้ำลูกตาลผสมแป้ง ทำเป็นขนมตาลขายได้

ปู่ย่าตาทวดท่านมีใจที่จดจ่ออยู่ในธรรมะ ท่านจึงมองเห็นว่า หัวใจสำคัญของพะองอยู่ที่ตาไม้ไผ่ ยิ่งมีความทนทานอย่างดีย่อมมากเท่าไร ความปลอดภัยในการปีนขึ้นไปเอาวัตถุดิบต่าง ๆ บนยอดตาลลงมาทำประโยชน์ก็มีมากเท่านั้น

ตาของคนเราก็มเหมือนกัน ต้องหัดทำตาให้เหมือนกับตาไม้ไผ่ด้วย เพราะหัวใจสำคัญของการมองเห็น คือ **นัยน์ตาของเรานั้น อะไรที่ไม่ควรดูก็อย่าไปดู ไม่เที่ยวไปสอดรู้สอดเห็นเรื่องของชาวบ้านมากนัก ไม่จับผิดเอาเรื่องกับใคร หรือไปทำตาหวานทอดสะพานให้แก่ใคร เพราะจะกลายเป็นนำเรื่องร้อนตาพาร้อนใจเข้ามาในบ้าน**

คนที่ควบคุมตาของตัวเองได้อย่างนี้ ใจย่อมสงบขึ้นอีกมาก และมีสติอยู่กับตัว เวลาคิดสิ่งใด ก็คิดได้แต่เรื่องที่ดีงาม คำพูดที่ใช้กันในบ้านจึงมีแต่เรื่องที่พาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางจิตใจให้แก่กันและกัน

ใครที่สำรวจดวงตาได้อย่างที่ปู่ย่าตาทวดแนะนำนี้ ก็ย่อมมีความสามารถในการมองแบบจับถูก ไม่มองแบบจับผิดคิดร้ายในทางใด และไม่สร้างปัญหาซ้ำตามมาอีกด้วยเท่ากับเป็นการป้องกันการกระทบกระทั่งทางดวงตา และประทับระคองใจให้สงบเย็นเป็นปกติไปในตัว

ดังนั้น การควบคุมใจให้สงบผ่านทางตาด้วยการฝึกทำ **ตาเหมือนตาไม้** จึงเป็นการยกระดับใจให้ดังงาม เป็น **คาถาป้องกันการหย่าร้างเป็นขั้นที่ 1**

2) หูเหมือนหูกกระทะ หมายถึง การเลือกฟังในสิ่งที่ควรฟัง

ไม่ใช่เอาหูไปคอยตามฟังเรื่องราวความเดือดร้อนเสื่อมเสียของผู้อื่น หรือคอยจ้องจับผิดว่ามีใครมาแอบนินทาลับหลังบ้าง หรือหากใครมาพูดใส่ความใครให้ฟัง ก็ไม่ใช่หูเบาเชื่อเขาโดยง่าย ควรพิจารณา ไตร่ตรองให้รอบคอบ ฟังหูไว้หู หากเห็นไม่มีประโยชน์ก็ควรปรับเปลี่ยนเรื่องสนทนา มิฉะนั้น นอกจากตัวเราจะกลายเป็นคนโฉดเขลาเบาปัญญาแล้ว ยังจะติดนิสัย มีนิสัยชอบจับผิดนินทาชาวบ้านจากเขาไปด้วย ซึ่งนับเป็นโทษต่อการเพิ่มพูนคุณธรรมความดีของตนเองอย่างมหันต์

ปู่ย่าตาทวดของเรา ท่านไม่อยากให้ลูกหลานเป็นคนโฉดเขลาเบาปัญญา วัน ๆ ไม่ลงมือทำอะไรให้เป็นขึ้นเป็นอัน ชอบแต่ตะแคงหูจับผิดชาวบ้าน ถ้าเป็นอย่างนี้ไม่มีทางเจริญก้าวหน้าอย่างเด็ดขาด ท่านจึงเตือนด้วยการอุปมาว่า **หูเหมือนหูกกระทะ คือให้รู้จักเลือกฟังแต่สิ่งที่มีประโยชน์ เพื่อให้เกิดความรู้และความดีในจิตใจของตนเอง**

เวลาเราเข้าครัวก็มองเห็นชัดว่า หน้าที่ของหูกกระทะมีไว้สำหรับหิ้วหรือแขวน คุณค่าของหูกกระทะจึงอยู่ที่การทำถูกหน้าที่ของมัน หูคนก็เช่นกัน ไม่ได้มีไว้ฟังเรื่องนินทาวาไรชาวบ้าน เพราะความเดือดร้อนเสียหายของชาวบ้าน ไม่ได้มีส่วนทำให้เราเจริญก้าวหน้าขึ้นแต่อย่างใด

หูของคนเรามีไว้เลือกฟังในสิ่งที่เพิ่มพูนสติปัญญาและคุณธรรมความดีให้แก่ตนเอง นี่จึงเรียกว่า **ใช้หูถูกหน้าที่**

ดังนั้น เมื่อได้ยินสิ่งใดมาเข้าหู ก็ต้องพิจารณาเลือกฟังให้ดี หากได้ยินแล้วไม่เข้าท่าเข้าที่ ก็ต้องรู้จักทำหูตนเองให้เป็นหูกกระทะเสียบ้าง เรื่องไม่เป็นเรื่องของชาวบ้านจะได้ไม่มารบกวนใจ

บางคนถูกเขาเอาไปนินทา บังเอิญตนเองไปได้ยินเข้าก็โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ จะฆ่าแกงกัน ซึ่งถ้าเราทำหูเป็นหูกกระทะเสียบ้าง ก็หมดเรื่องไป เรื่องที่นินทาก็จะกลายเป็นลมเป็นแล้งไป

หรือถ้าเขาแอบเอาเราไปด่าลับหลัง เราไปได้ยินเข้า เราก็อย่าไปเอามาเป็นอารมณ์ เขาด่าได้ก็ด่าไป ถ้าเราไม่ไปรับคำด่าเหล่านั้นมาไว้ในใจ คำของเขาก็ต้องคืนไปหาตัวเขาเองนั่นแหละ เพราะเขาด่าเองก็ได้ยินเองคนเดียว

ปู่ย่าตาทวดท่านยังเตือนต่อไปอีกว่า **คนเราถูกด่าแล้วไม่โกรธ อย่าเพิ่งคิดว่าตนเองเก่ง คนที่เก่งกว่านั้นคือ ชมแล้วไม่ยิ้ม ใครชมแล้วไม่ยิ้ม มีแต่หนึ่งสุขุม** พิจารณาว่าทำไมเขาถึงมาชมเราและที่เขาชมนั้น ชมถูกหรือผิด คนนี้คือคนเก่งจริง ๆ

คนเราทั่วไปพอได้รับคำชมแล้วอดยิ้ม อดบ้ายอไม่ได้ โดยเฉพาะฝ่ายหญิง เพราะว่าเขาชมแล้วอดยิ้มไม่ได้ ถึงได้ยอมไปอยู่กับเขา ลูกถึงได้เต็มบ้านหลานถึงได้เต็มเมือง พอไปได้ยินคำชมว่า “น้องจะ น้องจำ สวยจริง ๆ เลย” ก็เลยไปเลี้ยวลูกกันเป็นพรวน ถ้าชมแล้วยังเฉยเสียได้ ก็อยู่สบาย ปานนี้ก็ไม่ต้องปวดหัวเรื่องระแวงสามีนอกใจอะไรทั้งนั้น

เพราะฉะนั้น คนที่เก่งจริง ๆ คือ คนที่รู้จักพิจารณาเลือกฟังในสิ่งที่ควรฟัง และไม่ฟังในสิ่งที่ไม่ควรฟัง ใจของเขาเยือกสงบสุข

ดังนั้นคนที่รู้จักควบคุมใจด้วยการฝึก**หูเหมือนหูกระต่าย**เสียบ้าง ย่อมมีใจสงบ เท่ากับยกระดับความงามในใจให้สูงส่งขึ้นอีกระดับ นี่คือการปกป้องกันการหย่าร้างเป็นขั้นที่ 2

3) กายเหมือนผ้าเช็ดเท้า หมายถึง การลงมือทำความดีอย่างทุ่มเทชีวิตเป็นเดิมพันด้วยความสุจริตกาย วาจา ใจ โดยไม่ถือทิฐิฐานะใด ๆ และไม่มีข้อแม้เงื่อนไขในการทำความคิด

ปู่ย่าตายายใช้อุปมากายเหมือนผ้าเช็ดเท้ามาสอนเรานี้ เพราะท่านต้องการเตือนให้ได้คิดว่า **คนเราจะทำงานอะไรก็ตาม ต้องเป็นงานสุจริต เมื่อรู้ว่าเป็นงานสุจริตแล้ว ต้องทำงานให้เต็มกำลังความรู้ ความสามารถ และความดี ไม่เป็นคนถือเนื้อถือตัว ไม่มีกลัวความลำบาก ทุ่มชีวิตเป็นเดิมพันทำให้งานออกมาดีที่สุด**

ปู่ย่าตาทวดที่ท่านตั้งใจฝึกฝนตนเองมาด้วยหลักการนี้ เวลาท่านเล่าถึงประวัติของตนเอง ถ้อยคำของท่านจึงเปี่ยมด้วยความภาคภูมิใจของท่านอย่างมาก

ยกตัวอย่างเช่น เวลาท่านสอนลูกหลานถึงความสุจริต เนื่องจากตลอดชีวิตท่านทำอะไรมีแต่ความสุจริตใจมาโดยตลอด เวลาสอนลูกหลาน ท่านก็สามารถพูดได้เต็มที่

“ตั้งแต่เป็นเด็กมาแล้ว ถ้าถึงคราวที่ปู่ย่าตาทวดจะต้องไปรับจ้างเขาเทกระโถน ล้างกระโถนก็เอา เพราะมันเป็นอาชีพบริสุทธิ์ แต่จะให้ไปลักขโมยใครเขา หัวเด็ดตีนขาดไม่ยอมทำ จะทำกายอย่างกับผ้าเช็ดเท้า ใครจะขอกจะสับอย่างไรก็ยอมละ เพื่อให้ได้อาชีพที่สุจริต แต่จะให้ไปโกงไปกินเขา ไม่เอาเด็ดขาด”

การทำมาหาเลี้ยงคนในครอบครัว เป็นงานหนัก เพราะแต่ละมือ ๆ ที่ผ่านไป ต้องใช้เงินใช้ทองที่หามาได้ด้วย ความยากลำบาก คนที่ถึงเวลาทำงาน ก็ทุ่มเทชีวิตจิตใจ ไม่บ่น ไม่มีอคติกับใคร ตั้งใจทำงานหาเงินมาอย่างสุจริต ย่อมมีแต่ความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถเลี้ยงครอบครัวด้วยน้ำพักน้ำแรงอันสุจริตได้ **ย่อมไม่มีอะไรต้องมาตามตำหนิตนเองในภายหลัง**

ความสงบใจที่เกิดจากการประกอบอาชีพสุจริตนี้ แม้คนอื่นจะมองว่าเป็นอาชีพที่ด้อยต่ำก็ไม่มีสิ่งใดที่ต้องละอายใจแม้แต่น้อย มีแต่รู้สึกภาคภูมิใจในชีวิต ความสุจริตใจของตนเองเหมือนกับผ้าเช็ดเท้าที่ตั้งใจทำหน้าที่กำจัดความเปรอะเปื้อนออกไปจากเท้า โดยไม่มีบ่น ไม่มีรังเกียจ ไม่มีลำเอียงกับใคร คนที่เข้าใจให้สงบมาถึงขั้นเอาความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลัก ไม่ถือเนื้อถือตัวเช่นนี้ **แม้มีอาชีพด้อยต่ำ แต่ลูกหลานก็กราบไหว้ได้ด้วยความสนิทใจ**

เพราะฉะนั้นบุคคลที่ตั้งใจทำความดี ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ทำกายเหมือนผ้าเช็ดเท้าได้ จิตใจย่อมมีแต่ความเจริญก้าวหน้า สงบเย็น ไม่อิจฉาริษยาใคร มีแต่คุณธรรมภายในที่สูงส่งยิ่งขึ้นไป สามารถกลายเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ลูกหลานได้อย่างยอดเยี่ยม สมาชิกในครอบครัวย่อมมีแต่ความสุขและภาคภูมิใจที่ตนเองเกิดในตระกูลที่มีความสุจริตเป็นที่ตั้ง

ดังนั้นคนที่ตั้งใจทำความดี ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่ถือเนื้อถือตัวในการทำความดี ฝึกกายของตนให้ไม่มีเงื่อนไขในการทำความดีเหมือนผ้าเช็ดเท้าได้เช่นนี้ ย่อมมีแต่ความสงบเย็นใจอยู่ภายใน เป็นความภาคภูมิใจของคู่ชีวิตและเป็นบุคคลตัวอย่างของลูกหลานได้ **นี่คือคาถาป้องกันการหย่าร้างเป็นขั้นที่ 3**

4) ใจประดุจแผ่นดิน หมายถึง การรักษาใจให้หนักแน่นมั่นคงในการทำความดี โดยไม่มีข้อแม้เงื่อนไข และไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใด ๆ ทั้งสิ้น

ปู่ย่าตาทวดหยิบยกธรรมะข้อนี้ขึ้นมา ก็เพราะท่านซาบซึ้งใจดีว่า ในชีวิตของคนเรา ทั้งๆ ที่ตั้งใจทำความดีอย่างสุดความสามารถที่ตนเองมีอยู่ แต่ก็มักบางครั้งต้องเจอกับปัญหาารุนแรงที่เกินกว่าจะอดทนไหว แต่ก็ต้องอดทนไว้ให้ได้ พุดง่าย ๆ คือ **แม้ทนไม่ได้ก็ต้องทนให้ได้**

จากความจริงในข้อนี้เอง ไม่ว่าจะประสบกับสิ่งที่ชอบใจหรือไม่ชอบใจก็ตาม เมื่อเกิดเป็นมนุษย์แล้ว ต้องหัดทำให้สงบ ไม่หวั่นไหวไปกับความไม่แน่นอนของชีวิต รู้จักตั้งสติให้เป็น เหมือนอย่างกับแผ่นดินที่หนักแน่นไม่หวั่นไหวกับของหอมหรือของเหม็นที่ราดลงไป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยตรัสถึงความสำคัญของการรักษาใจหนักแน่นมั่นคงเหมือนแผ่นดินกับพระราหุลว่า

“แผ่นดินนี้ ใครเอาน้ำหอมไปรดไปราดมัน มันดีใจไหม ไม่ดีใจ มันก็เฉย ๆ
เอาของเหม็นไปรดไปราด มันก็ไม่ทุกข์ใจ มันเฉย ๆ

ราหุล...เธอทำให้ใจได้อย่างนั้นแหละ ใครมาทำอะไร เธอก็อย่าไปเอาเรื่องเอาราวกับเขา ตั้งใจปฏิบัติธรรมของเธอไป แล้วเธอจะหมดกิเลสได้เร็ว”

นั่นก็หมายความว่า ยิ่งประสบทุกข์มากเท่าไร ยิ่งต้องทำให้สงบหนักแน่น
ถ้าเรามีจิตใจที่สงบ ทุกข์มากมายเพียงใดก็กัดกินจิตใจให้ละลายลงไปไม่ได้

ในทำนองเดียวกัน ยิ่งประสบสุขมากเท่าไร ยิ่งต้องทำให้สงบเช่นกัน อย่าดีใจ
จนเลิกละเลยจะกลายเป็นหลงลืมตัว คิดว่าวิเศษกว่าชาวบ้าน

เพราะฉะนั้นในคราวทุกข์และคราวสุขมากเท่าไร ยิ่งต้องทำให้สงบหนักแน่น
เพื่อรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามมาหลังประสบทุกข์และประสบสุขได้อย่างทันทั่วทั้ง

แต่เนื่องจากใจของคนเราส่วนใหญ่ไม่เหมือนแผ่นดิน แต่เหมือนขี้ผึ้งลนไฟ
มันอ่อนปวกเปียก ๆ เกรียดซึ่งได้ง่าย พอเจอความทุกข์ที่ไม่ได้คาดหมาย ไม่ทันตั้งตัว ก็มักจะ
หมดอาลัยตายอยาก สร้างทุกข์ซ้ำเติมตนเองเข้าไปอีกสารพัด บางทีก็ประชดประชันชีวิตด้วย
การทำชีวิตตนเองให้แยหั่นลงไป ยิ่งเพิ่มความทุกข์ให้กับตนเองเข้าไปอีก

คนที่ตกอยู่ในภาวะแบบนี้ ย่อมมีความรู้สึกว้าวุ่น ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ มันดูสิ้นหวัง
ไปหมด ความเครียด ความกลุ้มกังวล ความกดดันสารพัดต่าง ๆ ที่ตนเองสร้างขึ้นเองในจิตใจ
มันโหมกระหน่ำเข้ามาทุกทิศทาง พาใจให้เกิดความทุกข์ทับถมเพิ่มขึ้นไปอีก บางคนถึงกับล้ม
ป่วยอาเจียนโลหิตออกมาเป็นขาม ๆ ก็มี และบางคนก็ถึงกับจับแง่คิดผิด ลงมือปลิดชีวิต
ตนเองไปก็มี

ปู่ยาตาทวดของเรา ท่านไม่ยากให้เราทำใจไม่ได้ในคราวที่เจอกับความไม่แน่นอน
ของชีวิตอย่างไม่ทันตั้งตัว ท่านจึงได้หาข้อคิดสารพัดมาสอนให้เรารู้จักฝึกจิตใจให้เตรียมพร้อม
กับการยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นให้ได้ตลอดเวลา เพราะว่า **ทุกยุคทุกสมัยมาแล้ว
สิ่งที่แน่นอนในโลกนี้ คือความไม่แน่นอน**

ถ้าหากใครไม่หัดทำใจไว้ล่วงหน้า ไม่หัดมองสภาพความจริงของโลกใบนี้ให้ออก
พอลถึงคราวที่เจอความสูญเสียอย่างไม่คาดคิด จิตใจก็อาจจะรับไม่ไหว ดังนั้น เราจึงต้องฝึก
ทำใจให้เหมือนแผ่นดินให้เป็นเสียแต่เนิ่น ๆ ด้วยการพิจารณาความจริงที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้

สิ่งที่ต้องเตรียมใจก็คือ ถ้าความผิดหวังมาถึงเราแล้วอย่างไม่ทันตั้งตัว ทำให้เกิดความตกใจ หวาดกลัว กลุ้มกัลด เราก็ต้องพิจารณาถึงความเป็นจริงในโลกนี้ว่าไม่มีสิ่งใดจีรังยั่งยืนได้ตลอดกาล มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมไปเป็นธรรมดา แม้แต่ตัวเราเองนี้ ก็หนีความจริงนี้ไปไม่พ้น

ปฏยาตาทวดท่านชี้แนะหนทางปฏิบัติไว้ว่าคนที่จะทำให้หนักแน่นประดุจแผ่นดินได้ ต้องเข้าใจก่อนว่า **โลกมนุษย์ของเราใบนี้มีทั้งสมหวังและผิดหวังเกิดขึ้นตลอดเวลา เพียงแต่ว่าสองสิ่งนี้จะอะไรจะมาถึงเราก่อนหลังเท่านั้นเอง**

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนว่า สิ่งที่ทำให้คนเราสมหวังและผิดหวังในโลกนี้มีอยู่ 8 อย่าง เรียกว่า “โลกธรรม 8” แบ่งเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งทำให้ “จิตไหว” และอีกฝ่ายหนึ่งทำให้ “จิตหวั่น”

จิตไหว คือ ความคิดปรารถนาอยากได้สิ่งที่รักและสิ่งที่ชอบใจ

มี 4 อย่าง ได้แก่

1) **ลาภ** คือ การได้ผลประโยชน์ที่ชอบใจ เช่น ได้บ้าน ได้รถยนต์ ได้สามี-ภรรยา ได้ที่ดิน ได้เพชรนิลจินดาต่าง ๆ

2) **ยศ** คือ การได้รับตำแหน่ง ฐานะ ได้อำนาจ ได้รับความเป็นใหญ่เป็นโต

3) **สรรเสริญ** คือ การได้ยินคำชื่นชม คำยกย่อง คำสดุดีที่คนอื่นให้เรา

4) **สุข** คือ ได้รับความสบายกาย สบายใจ ความเบิกบานร่าเริง ความบันเทิงใจ

ทั้ง 4 อย่างนี้ เป็นสิ่งที่คนทั่วไปชอบ แม้ไม่มีก็คิดหา ครั้นหาได้แล้วก็คิดหวงหวงมาก ๆ เข้าก็ห้วง ห่วงมาก ๆ เข้าก็หึง การที่จิตมีอาการหา-หวง-ห่วง-หึง อย่างนี้เรียกว่า “ใจไหว”

จิตหวั่น คือ ความคิดหวาดหวั่นกังวลว่าตนเองจะสูญเสีย หรือต้องพบเจอสิ่งที่ไม่ชอบใจ

มี 4 อย่าง ได้แก่

1) **เสื่อมลาภ** คือ ผลประโยชน์ที่ได้มาแล้วเสียไป เช่น เสียเงิน เสียที่อยู่ เสียลูกรัก ภรรยาตายจาก

2) **เสื่อมยศ** คือ ถูกลดความเป็นใหญ่ ถูกถอดออกจากตำแหน่ง ถูกถอดอำนาจ

3) **นินทา** คือ ถูกตำหนิติเตียน ทั้งที่ต่อหน้าหรือลับหลัง

4) **ทุกข์** คือ ได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางใจ

ทั้ง 4 ประการนี้ เป็นเรื่องที่เราไม่ชอบ ไม่ปรารถนาจะเกิดขึ้นกับตนเอง เมื่อยังมาไม่ถึง จิตก็หวั่นกลัวว่าสิ่งเหล่านี้จะมา เมื่อมาแล้ว ก็ภาวนาว่าเมื่อไรจะไปเสียที่เมื่อไปแล้วก็ยังหวั่นกลัวว่า จะกลับมาอีก

เมื่อชีวิตมนุษย์เรา มีทั้งสิ่งที่ทำให้จิตไหว และจิตหวั่นอย่างนี้ ปุยาตาทวดจึงได้สอนให้เรารู้เท่าทันกับสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ชีวิต ด้วยการทำภาวนาฝึกจิตให้สงบไม่หวั่นไหวในโลกธรรม 8

วัตถุประสงค์ของการฝึกจิตภาวนา ก็เพื่อให้ใจคุ้นเคยกับความสงบภายในเป็นปกติ

เมื่อเราต้องพบกับความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ ถูกนินทา ตกทุกข์ได้ยาก จิตก็ไม่หวั่น มีสติค้ำยันใจเอาไว้ได้ และเมื่อเราต้องพบกับความได้ลาภ ได้ยศ ได้สรรเสริญ ได้สุข จิตก็ไม่ไหว มีสติสอนตนเองไม่ให้ลุ่มหลงไปกับมัน

คนที่มีสติทั้งยามทุกข์และยามสุขเช่นนี้ เพราะเขาทำภาวนาฝึกจิตให้ใจมั่นคง ประดุจแผ่นดิน เพราะเมื่อใจสงบแล้วย่อมรู้เท่าทันว่า โลกธรรม 8 ที่เกิดขึ้นนั้นไม่เที่ยง ไม่จีรัง ยั่งยืนอะไร ลาภมีได้ก็เสื่อมได้ ยศตำแหน่งใหญ่โต ก็ไม่ใช่ของเราตลอดไป สรรเสริญ นินทา สุข ทุกข์ ทุกคนต้องพบทั้งนั้น และในที่สุดก็ต้องเสื่อมหายไปเป็นธรรมดาตามกฎไตรลักษณ์

กฎไตรลักษณ์ คือ ความจริงที่เป็นลักษณะประจำตัวของทุกสรรพสิ่งในโลกนี้

ทุกสรรพสิ่งในโลกนี้มีคุณสมบัติในตนเองทั้งนั้น ทองคำมีสีสุกอร่ามวาววับ เพชรมีความแข็งแกร่ง กระจกมีความใสใช้สะท้อนเงาออกมาได้ คนเราก็มีความนึกคิดจิตใจ แต่ไม่ว่าจะสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตาม ล้วนมีลักษณะ 3 อย่างเหมือนกัน นั่นคือ

1) อนิจจัง หมายถึง **ความไม่เที่ยง** ไม่หยุดอยู่กับที่ มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ตลอดเวลา เช่น คนเราเมื่อวานกับวันนี้ไม่เหมือนกัน เปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อย ๆ เป็นธรรมดา

2) ทุกขัง หมายถึง **ความเป็นทุกข์** ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเป็นทุกข์ร้องไห้หน้าตาตกเท่านั้น แต่หมายถึงคงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ ต้องแตกสลายไปเป็นธรรมดา เพราะเมื่อโลกไม่เที่ยง ต้องเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ แล้ว จุดสิ้นสุดของการเปลี่ยนแปลงก็คือ การแตกสลายมลายไป แม้แต่โลกที่เราอาศัยอยู่นี้ ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ วันหนึ่งก็ต้องแตกดับทำลายไปเป็นธรรมดา

3) อนัตตา หมายถึง **ความไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงของใคร** หาตัวตนที่แท้จริงไม่ได้ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของเรา เช่น เราห้ามความแก่ ความเจ็บ ความตาย ให้เกิดขึ้นแก่เราไม่ได้ แม้แต่ตัวเราที่เราคิดว่าเป็นของเรา เมื่อนำมาแยกธาตุกันจริง ๆ แล้ว เราก็พบเพียงเลือดเนื้อ กระดูก เอ็น หนัง และอวัยวะอื่น ๆ อีกสารพัดที่ประกอบกันขึ้นมา หาตัวจริง ๆ ของเราไม่เจอ มองเห็นเป็นตัวเราอยู่ได้แต่เพียงชั่วคราว พอถึงเวลาก็มลายหายไป ไม่ใช่ตัวตนที่ยั่งยืนไปตลอดกาล

คนทั้งโลกมองไม่เห็นไตรลักษณ์ในสรรพสิ่ง จึงลุ่มหลง ยินดียินร้าย หวั่นไหวไปในโลกธรรม 8 ประการ จึงต้องตกอยู่ในห้วงทุกข์ตลอดเวลา

แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเห็น ทรงรู้ในความจริงของสรรพสิ่งข้อนี้ดี จึงมาสอนให้ชาวโลกรู้จักการทำภาวนาให้ใจสงบนิ่งเหมือนแผ่นดินที่ไม่หวั่นไหวไปกับโลกธรรมทั้งปวง

ฉะนั้นการที่ปู้ยาตาทวดสอนให้เรารู้จักทำให้หนักแน่นเหมือนแผ่นดินนั้น ก็เพราะท่านมองโลกและชีวิตมาถึงจุดของความเป็นไตรลักษณ์ คือ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงนี้เอง เพราะโลกธรรม 8 ประการ ไม่ว่าเราจะได้หรือไม่ได้อย่างไรก็ตาม ตัวของเราเองก็ต้องตกอยู่ในกฎไตรลักษณ์อยู่ดี สิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตเราก็คือ **ต้องฝึกทำให้สงบพร้อมพบกับความไม่แน่นอนของชีวิตอยู่ตลอดเวลา** เพราะเมื่อทำใจได้อย่างนี้แล้ว หากเกิดสิ่งใดที่ไม่คาดคิดขึ้นกับชีวิต ก็จะสามารถทำใจได้เป็น ทำสติกลับคืนมาได้เร็ว และสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ในโลกของความเป็นจริง เพราะทั้งสามมี ภรรยา ลูกหลาน ล้วนตกอยู่ในกฎไตรลักษณ์ที่มีความไม่แน่นอนเป็นความแน่นอนเช่นเดียวกับตัวเราทั้งหมดนั่นเอง

คนที่มองเห็นความจริงของชีวิต และเพียรพยายามรักษาใจให้หนักแน่นไม่หวั่นไหวในโลกธรรมได้ เหมือนแผ่นดินไม่สะทกสะท้านหวั่นไหวในของเหม็นและของหอมเช่นนี้ ย่อมสามารถยกระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงส่งขึ้นไปได้อีกมาก และนี่คือ**คาถาป้องกันการหย่าร้างเป็นขั้นที่ 4**

สรุป การประคับประคองชีวิตแต่งงานไปให้ได้ตลอดรอดฝั่งนั้น แท้จริงแล้วเป็นเรื่องของการยกระดับคุณธรรมของตนเองและทุกคนในครอบครัวให้เพิ่มพูนไปด้วยกัน โดยต้องอาศัยองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่

- 1) **ต้องพึ่งตนเองให้ได้ก่อน**
- 2) **ต้องมีหลักการคัดเลือกคนมาเป็นคู่ชีวิต**
- 3) **ต้องมีพี่เลี้ยงในการประคับประคองชีวิตคู่**
- 4) **ต้องรู้จักขัดเกลาจิตใจให้งาม**

ทั้ง 4 ประการนี้ล้วนเป็นหลักการที่ปู้ยาตาทวดให้ไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับคุณธรรมตนเองให้สูงขึ้นตามลำดับ ๆ เพราะการแต่งงานนั้น เมื่อตัดสินใจร่วมชีวิตเป็นคู่ครองกันแล้ว มีหน้าที่และภาระงานอีกมากรออยู่ข้างหน้า บางอย่างแม้ทันท่วงทีก็ต้องทนให้ไหว หากยกระดับคุณธรรมในจิตใจให้รองรับหน้าที่การงานของชีวิตแต่งงานได้ไม่พ้อแล้ว ก็ยากที่จะไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ดังนั้น เมื่อชีวิตการแต่งงานก้าวมาถึงจุดอึดอัดแล้ว ชีวิตคู่ของคนสองคนจึงเหลืออยู่สองเรื่องหลักที่ต้องฝึกฝนกันต่อไป นั่นคือ **อดทนต่อไปให้ได้ และทำใจให้สงบกับทุกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น**

ครอบครัวใดก็ตามที่ทั้งสามีภรรยาหรือสมาชิกในวงศ์ตระกูลถือปฏิบัติตามหลักธรรมตามที่ปู้ยาตาทวดมอบให้เป็นข้อปฏิบัติร่วมกันอย่างนี้ การกระทบกระทั่งในครอบครัวและวงศ์ตระกูลก็จะไม่เกิดขึ้น ต่างคนต่างก็ยกระดับความดีในจิตใจให้สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ปัญหาการหย่าร้างย่อมถูกกำจัดไปในชีวิตสามีภรรยา ลูกย่อมมีที่พึ่งและต้นแบบทางจิตใจ ความสามัคคีในบ้านก็จะมีมาก คุณภาพชีวิตทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจย่อมดีตามจิตใจที่งดงามไปด้วย และถ้าทุกครอบครัวในประเทศไทยทำได้เช่นนี้ ย่อมส่งผลดีต่อคุณภาพของประชากรไทยในโลกนี้อย่างแน่นอน

1.3 วิธีครองรักให้ยั่งยืน

หนังสือมงคลชีวิต ฉบับธรรมทายาท ที่พระอาจารย์สมชาย ฐานวุฑโฒ เป็นผู้เรียบเรียงได้กล่าวถึงธรรมะในหัวข้อเรื่อง **“วิธีการครองรักให้ยั่งยืน”** ซึ่งนับว่าเป็นหลักธรรมที่สามีภรรยาควรหามาอ่านอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงขอคัดลอกเนื้อหาเรื่องนี้จากหนังสือเล่มดังกล่าวมาลงทั้งหมด เพื่อให้เกิดความสะดวกในการศึกษาธรรมะเกี่ยวกับการครองเรือนตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาต่อไป

1.3.1 วิธีทำให้ความรักยั่งยืน

การเป็นสามีภรรยากันเป็นเรื่องที่ว่ายากก็เหมือนง่าย แต่ครั้งจะว่าง่ายก็เหมือนยาก เพราะเพียงแต่เราตั้งคำถามว่า ทำอย่างไรสามีภรรยาจึงจะมีความรักยั่งยืนอยู่กินราบรื่นเพียงประเด็นเดียว แล้วลองเที่ยวหาคำตอบดูเถิด ถามสิบคนก็ตอบสิบอย่าง บ้างก็ว่าเกี่ยวกับดวงชะตาคู่ธาตุ ต้องวางฤกษ์วางลัคนาให้เหมาะ ๆ บ้างก็ว่าเป็นเรื่องของพรหมลิขิต ที่หวัสมัยใหม่หน้อยก็ว่าสำคัญที่แหวนหมั้นชั้นหมากเงินทุนให้มาก ๆ ไว้ ความสุขในชีวิตสมรสจะมีเอง

แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรื่องมงคลสมรสไว้สั้น ๆ เพียงคำเดียวว่า **สังคหะ** แปลว่า **การสงเคราะห์กัน** และให้ปฏิบัติตามหลัก “**สังคหวัตถุ 4**” เพื่อเป็นการยึดเหนี่ยวหัวใจกัน ดังนี้

1. ทาน คือ การให้ปันแก่กัน

คนเรารักกันอยู่ด้วยกัน ต้องปันกันกินปันกันใช้ หากมาได้แล้วควรรวมกันไว้เป็นกองกลางแล้วจึงแบ่งกันใช้ หากไม่เอามารวมกัน อาจเกิดการระแวงกันได้ ที่ใดปราศจากการให้ ที่นั้นย่อมแห้งแล้งเหมือนทะเลทราย การปันกันกินนี้ รวมทั้งการปันทุกข์กัน ในครอบครัวด้วย เมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีความทุกข์ มีปัญหา ก็ควรนำมาปรึกษากันได้

2. ปิยวาจา คือ พูดกันด้วยวาจาไพเราะ

แม้การตักเตือนกันก็ต้องระมัดระวังคำพูด ถ้าถือกันเป็นกันเองเกินไป อาจเกิดทิฏฐิมานะ ทำให้ครอบครัวไม่สงบสุข โดยถือหลักว่า ก่อนแต่งงานเคยพูดไพเราะอย่างไร หลังแต่งงานก็พูดไพเราะอย่างนั้น

3. อตถจริยา คือ ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อกัน

เมื่อรู้ว่าอะไรดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควร ก็นำมาเล่าสู่กันฟัง พยายามศึกษาหาความรู้ทางธรรม เอาใจมาเกาะกับธรรมให้มาก สามิภรรยา นั้น เมื่อทะเลาะกันมักโยนความผิดให้อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งแท้จริงแล้ว ย่อมมีความผิดด้วยกันทั้งคู่ อย่างน้อยก็ผิดที่ไม่หาวิธีเหมาะสมตักเตือนกัน ปลอ่ยให้อีกฝ่ายหนึ่งทำความผิด

4. สมานัตตตา คือ การวางตนให้เหมาะสมกับที่ตนเป็น

เป็นพ่อบ้านก็ทำตนให้สมกับเป็นพ่อบ้าน เป็นแม่บ้านก็ทำตนให้สมกับเป็นแม่บ้าน ต่างก็วางตนให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งในบ้านและนอกบ้าน ซึ่งข้อนี้จะประพฤติดุปฏิบัติให้ดี ต้องฝึกสมาธิให้ใจผ่องใสเป็นปกติ เพราะคนที่ใจผ่องใสจะรู้ว่าในภาวะเช่นนั้น ควรจะวางตนอย่างไร ไม่ระเริงโลภจนวางตนไม่เหมาะสม

โดยสรุป คือ การปฏิบัติสังคหวัตถุ 4 คือ การปฏิบัติตนตามวิธีการทำบุญในพระพุทธศาสนา 3 ประการ คือ

ทาน-การให้ปันสิ่งของ

รักษาศีล-เพื่อให้มีคำพูดที่ไพเราะ และเพื่ออุดข้อบกพร่องของตนจะได้เป็นคนมีประโยชน์

เจริญภาวนา-การฟังธรรมและทำสมาธิ เพื่อให้ใจผ่องใส เกิดปัญญา จะได้วางตนเหมาะสมกับที่ตนเป็น

1.3.2 หน้าที่ของสามี-ภรรยา

มีความเห็นว่า การที่คู่รักจะรักกันยั่งยืนนั้น ทั้งสามีและภรรยาก็ต้องทราบถึงหน้าที่ที่ต่างฝ่ายพึงต้องปฏิบัติต่อกันให้ครบถ้วน และเมื่อปฏิบัติหน้าที่สามีภรรยาต่อกัน ทั้งสองฝ่ายก็ต้องทำด้วยหลักการของสังคหวัตถุ 4 ก็จะทำให้การทำหน้าที่สามีภรรยาสมบูรณ์แบบและดำเนินไปด้วยการยึดเหนี่ยวน้ำใจกันอย่างมั่นคงยาวนานเท่านั้น

1. หน้าที่ของสามีที่พึงปฏิบัติต่อภรรยา มี 5 ข้อ

1.1 ยกย่องให้เกียรติ คือ ยกย่องว่าเป็นภรรยา ไม่ปิด ๆ บัง ๆ หากภรรยาทำดีก็ชมเชยด้วยใจจริง หากทำผิดก็เตือน แต่ไม่ตำหนิต่อหน้าสาธารณชนหรือคนในบ้าน เพราะจะเสียอำนาจการปกครอง สิ่งใดเป็นเรื่องส่วนตัวของภรรยา เช่น การเลี้ยงเพื่อน พบปะญาติมิตร ควรให้อิสระตามสมควร

1.2 อย่าดูหมิ่น คือ ไม่เหยียดหยามว่าต่ำกว่าตน ไม่ดูถูกเรื่องตระกูล ทรัพย์สิน ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ไม่กระทำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวโดยไม่ปรึกษาหารือ และห้ามทุบตีตำหนิเต็ดขาด

1.3 ไม่นอกใจ คือ ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงอื่นในฐานะเป็นภรรยาเหมือนกัน เพราะเป็นการดูหมิ่นความเป็นหญิงของภรรยา ให้เอาใจเข้ามาใส่ใจเรา ภรรยาทุกคนจะปลื้มใจที่สุด ถ้าสามีรักและซื่อตรงต่อตนเพียงคนเดียว

1.4 มอบความเป็นใหญ่ให้ คือ มอบให้เป็นผู้จัดการภาระทางบ้าน ไม่เข้าไปก้าวก่ายในเรื่องการครัว การปกครองภายใน นอกจากเรื่องใหญ่ ๆ ซึ่งภรรยาไม่อาจแก้ไขได้

1.5 เครื่องแต่งตัว คือ ชื่นชอบว่าผู้หญิงล้วนชอบแต่งตัว สนใจเรื่องสวย ๆ งาม ๆ ถ้าได้เสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวสวย ๆ งาม ๆ แล้วชื่นใจ ถึงจะโกรธเท่าไร ถ้าได้เครื่องแต่งตัวถูกใจ ประเดี๋ยวก็หาย สามีต้องตามใจบ้าง

2. หน้าที่ของภรรยาที่พึงปฏิบัติต่อสามี มี 5 ข้อ

2.1 จัดการงานดี คือ จัดบ้านให้สบายน่าอยู่ จัดอาหารให้ถูกปากและทันความต้องการ จัดเสื้อผ้าเครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ

2.2 สงเคราะห์ญาติข้างสามี คือ การช่วยเหลือด้วยความเอื้อเฟื้อ กล่าววาทะไพเราะ ให้ความช่วยเหลือตามฐานะที่ทำได้

2.3 ไม่นอกใจ คือ จงรักภักดี ซื่อสัตย์ต่อสามีเพียงผู้เดียว

2.4 รักษาทรัพย์ให้ดี คือ ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ก็ไม่ตระหนี่ รู้จักใช้ทรัพย์ให้เป็น

2.5 ขยันทำงาน คือ ขยันขันแข็งทำงานบ้าน ไม่เอาแต่กิน นอน เทียว หรือ เล่นการพนัน

ประเพณีแต่งงานของไทยเรา เวลาเจ้าบ่าวเจ้าสาวรับน้ำพุทมนต์ มักจะสวมมงคล แผลงไว้ที่ศีรษะ ดูคล้าย ๆ กับยึดคนสองคนไว้ด้วยกัน ความมุ่งหมายนั้นก็คือ จะยึดคนทั้งสองไว้ไม่ให้แยกจากกัน นั่นเป็นการผูกเพียงภายนอกผิวเผิน ซึ่งช่วยอะไรไม่ได้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้ยึดเหมือนกัน แต่แทนที่จะสอนให้ยึดด้วยด้าย ทรงสอนให้ยึดด้วยคุณธรรมเรียกว่า **สังคหะ** แทน การสงเคราะห์ที่ทั้งสองฝ่ายปฏิบัติต่อกัน จะเป็นเงื่อนไข 2 วง วงหนึ่งคล้องไว้ในใจสามี อีกวงหนึ่งคล้องไว้ในใจภรรยา ถ้าทำได้ตาม หลักธรรมนี้แล้ว ต่อให้มนุษย์คนใด ก็มาพรากไปจากกันไม่ได้ แม้แต่ความตายก็พรากได้เพียง ร่างกาย ส่วนดวงใจนั้นยังคล้องกันอยู่นิจนิรันดร์

1.3.3 ข้อเตือนใจ

มีข้อเตือนใจอยู่ว่า แม้บางคนตั้งใจแล้วว่าต้องยึดใจเอาไว้ ครั้นปฏิบัติจริงก็ไม่ วายเขว พอสามีทำท่าจะหลงไหลนอกกลุ่มนอกทาง กลับวิ่งไปหาหมอเสน่ห์ยาแฝด เสียเงินเสียทอง เสียเวลา แต่แล้วก็เหลว เพราะทั้งบ้านทั้งเรือนไปเฝ้าหมอเสน่ห์ ชั่วปลาไม่รู้จักหุงหา ปล่อยให้ บ้านรกเป็นเล้าไก่ รังคา แทนที่จะคอยเอาใจสามี กลับไปกราบเท้าเอาใจหมอเสน่ห์เพื่อจะมา แข็งข้อเอา กับสามี สถานการณ์ก็ยิ่งเลวร้ายลงทุกที ที่ถูกควรปกป้องให้มั่นในศีล ในทาน ในการ ทำความดี ปฏิบัติหน้าที่ของเราไม่ยอมให้บกพร่อง แล้วทุกอย่างจะดีขึ้นเอง

1.4 แม่พระในบ้าน

พระพุทธศาสนาของเรามีคำสอนเกี่ยวกับการบริหารครอบครัวที่อบอุ่น หนึ่งนวล สิกขิง และครองใจคนมาหลายพันปี และมั่นใจได้ว่าจากตำรับตำราในรอบหลายร้อยปีมานี้ ถ้าไม่ใช่มาจากพระพุทธศาสนา จะยังไม่เคยพบคำสอนของที่ใด สามารถสอนหลักการบริหารครอบครัว และวงศ์ตระกูลได้ครบทุกแง่มุมอย่างในพระพุทธศาสนามาก่อน ใครเลยจะคาดคิดว่า **โอวาท 10 ประการ** ของพ่อคนหนึ่งที่ได้แก่ลูกสาวคนหนึ่งในวันออกเรือนไปแต่งงานได้กลายเป็นหลักการที่ ส่งผลให้ลูกสาวของตน กลายมาเป็นบุคคลสำคัญของตระกูลสามี ที่ทุกคนทั้งสามี พ่อแม่ของสามี และหมู่ญาติข้างสามีให้ความรัก เคารพ และเกรงใจ และถูกยกย่องไว้ในฐานะของ **แม่พระในบ้าน**

โอวาท 10 ประการ ที่กล่าวถึงนี้ก็คือ **โอวาทวันแต่งงานของนางวิสาขา**

1.4.1 นางวิสาขาเป็นใคร

นางวิสาขา เป็นมหาอุบาสิกาคนสำคัญของพระพุทธศาสนา ท่านเป็นผู้สร้างวัดบุพพารามอันเป็นอารามอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลกของอินเดียยุคพุทธกาล วัดแห่งนี้ตั้งอยู่ที่กรุงสาวัตถี แคว้นโกศล ใช้งบประมาณซื้อที่ดินประมาณ 90 ล้านบาทและงบประมาณก่อสร้างอีก 90 ล้านบาท สำหรับสร้างเป็นปราสาท 2 ชั้น ที่มีห้องพักสำหรับพระภิกษุมากถึง 1,000 ห้อง

นอกจากนี้ท่านยังเป็นผู้ขอประทานพรจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อขอถวายผ้าอาบหน้าฝนให้พระภิกษุใช้ในช่วงฤดูเข้าพรรษา และกลายเป็นประเพณีถวายผ้าอาบหน้าฝนวันเข้าพรรษาของชาวพุทธสืบมาถึงปัจจุบัน

ท่านกำเนิดในตระกูลมหาเศรษฐีใหญ่ของแคว้นมคธ ซึ่งเป็นแคว้นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ไม่เป็นรองแคว้นโกศลในยุคนั้น บิดาของท่านคือ **ธัญชัยเศรษฐี** มหาเศรษฐีแห่งกรุงราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ

ต่อมาเนื่องจากแคว้นโกศลไม่มีมหาเศรษฐีที่ยิ่งใหญ่และมีฝีมือจนอาจจกรรจ์ในการบริหารเศรษฐกิจของแคว้นให้เข้มแข็งได้ พระเจ้าปเสนทิโกศล กษัตริย์แห่งแคว้นโกศลในยุคนั้น จึงได้เสด็จมาทูลขอมหาเศรษฐีจากพระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แห่งแคว้นมคธด้วยตัวของพระองค์เอง พระเจ้าพิมพิสารจึงต้องพระราชทานท่านธัญชัยเศรษฐีให้แก่พระเจ้าปเสนทิโกศล ไปเป็นมือเศรษฐกิจของแคว้นโกศล

เพราะเหตุดังกล่าวนี้ ท่านธัญชัยเศรษฐีจึงจำเป็นต้องย้ายถิ่นฐานจากแคว้นมคธไปแคว้นโกศลด้วยเหตุผลทางการเมือง ซึ่งนางวิสาขาก็ย้ายตามบิดาของนางมาด้วย

เมื่อเดินทางผ่านเขตแดนเข้ามาสู่แผ่นดินแคว้นโกศลแล้ว ขณะที่เหลือระยะทางอีกประมาณ 112 กิโลเมตร จะถึงกรุงสาวัตถี ซึ่งเป็นเมืองหลวงของแคว้นโกศล ท่านธัญชัยเศรษฐีก็ขอประทานอนุญาตจากพระเจ้าปเสนทิโกศลว่า

“ภายในเมืองคับแคบ หม่อมฉันมีบริวารมาก คงจะไม่สะดวกในการเข้าไปอยู่ในเมือง จะทูลขออนุญาตสร้างเมืองใหม่ ณ สถานที่ร่มรื่นตรงนี้”

พระราชาก็ทรงอนุญาต ท่านธัญชัยจึงสร้างเมืองใหม่ขึ้นมา และให้ชื่อว่า **สาเกตุ** ใช้เป็นเขตถิ่นฐานของตนเองและบริวารผู้ติดตาม ตั้งแต่บัดนั้นมาในประวัติศาสตร์อินเดียก็มีเมืองชื่อว่า **สาเกตุ** เกิดขึ้นมาถึงทุกวันนี้

นอกจากนางวิสาขจะมีบิดาเป็นมหาเศรษฐีแล้ว ปู่ของนางวิสาขาคือท่าน **เมณฑกเศรษฐี** ก็เป็นหนึ่งในห้าอันดับแรกของมหาเศรษฐีผู้เป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจแห่งแคว้นมคธเช่นกัน นับได้ว่าตระกูลของนางวิสาขามีบทบาทสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจของสองแคว้นใหญ่ในสมัยพุทธกาลทีเดียว

1.4.2 โอวาทวันแต่งงาน

ในวันที่นางวิสาขจะออกเรือนไปแต่งงานกับลูกชายของมหาเศรษฐีตระกูลหนึ่งแห่งแคว้นโกศลนั้น ท่านธัญชัยเศรษฐีผู้เป็นบิดาได้ให้โอวาทในวันแต่งงาน มีทั้งหมด 10 ประการ ดังนี้

1. ไฟในอย่านำออก หมายถึง ไม่นำเรื่องราวปัญหา ความร้อนใจต่าง ๆ ในครอบครัวไปเปิดเผยแก่คนทั่วไปภายนอก

2. ไฟนอกอย่านำเข้า หมายถึง ไม่นำเรื่องราวปัญหาต่าง ๆ ภายนอกที่ร้อนใจเข้ามาในครอบครัว

3. ให้แก่ผู้ให้ หมายถึง ผู้ใดที่เราให้ความช่วยเหลือ ให้หยิบยืมสิ่งของแล้ว เมื่อถึงกำหนดก็นำมาส่งคืนตามเวลา เมื่อเรามีความจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือ หากไม่เกินความสามารถของเขา เขาก็ยินดีช่วยเหลืออย่างเต็มใจ บุคคลเช่นนี้ ภายหลังถ้ามาขอความช่วยเหลือจากเราก็ก็นำให้ช่วย

4. ไม่ให้แก่ผู้ไม่ให้ หมายถึง ผู้ใดที่เราให้ความช่วยเหลือให้หยิบยืมสิ่งของแล้ว ไม่ส่งคืนตามกำหนดเวลา เมื่อเรามีเรื่องขอความช่วยเหลือ แม้ไม่เกินความสามารถของเขา และเป็นเรื่องถูกต้องศีลธรรมเขาก็ไม่ยอมช่วย คนอย่างนี้ ภายหลังถ้ามาขอความช่วยเหลือเราก็ก็นำให้ช่วย

5. ให้ไม่ให้ก็ให้ หมายถึง ถ้าญาติพี่น้องของเราที่ตกระกำลำบากอยู่ มาขอความช่วยเหลือ แม้บางครั้งไม่ส่งของที่ยืมยืมตามเวลา ภายหลังเขามาขอความช่วยเหลืออีกก็นำให้ช่วย เพราะถึงอย่างไรก็เป็นญาติพี่น้องกัน

6. กินให้เป็นสุข หมายถึง ให้จัดการเรื่องอาหารการกินในครอบครัวให้ดี ประณีตพิถีพิถันแม่สามีในเรื่องอาหารอย่าให้บกพร่อง ถ้าทำได้อย่างนี้ ตัวเราเองเวลากินก็จะกินอย่างมีความสุข ไม่ต้องกังวล

7. นั่งให้เป็นสุข หมายถึง รู้จักที่สูงที่ต่ำ เวลานั่งก็ไม่นั่งสูงกว่าพ่อแม่ของสามี จะได้นั่งอย่างมีความสุข ไม่ต้องกังวล

8. นอนให้เป็นสุข หมายถึง ดูแลเรื่องที่หลับที่นอนให้ดี และยึดหลักตื่นก่อนนอน ที่หลัง ก่อนนอนก็จัดการธุระการงานให้เรียบร้อยเสียก่อน จะได้นอนอย่างมีความสุข

9. บูชาไฟ หมายถึง เวลาที่พ่อแม่สามีหรือตัวสามีเองกำลังโกรธ เปรียบเสมือนไฟ กำลังลุก ถ้าดูด่าอะไรเรา ก็ให้หนึ่งเสีย อย่าไปต่อล้อต่อเถียงด้วย เพราะในช่วงเวลานั้น ถ้าหาก ไปเถียงเข้าเรื่องราวก็จะยิ่งลุกลามใหญ่โต ไม่มีประโยชน์ คอยหาโอกาสเมื่อท่านหายโกรธ แล้ว จึงค่อยชี้แจงเหตุผลให้ฟังอย่างนุ่มนวลดีกว่า

10. บูชาเทวดา หมายถึง เวลาที่พ่อแม่ของสามี หรือสามีเองทำความดี ก็พยายาม ส่งเสริมสนับสนุน พุดให้กำลังใจให้ทำความดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

นางวิสาขาได้ใช้หลักโอวาท 10 ประการที่บิดาให้ไว้นี้ เอาชนะใจทุกคนทั้งพ่อแม่ ของสามี ตัวของสามี และเหล่าบริวาร จนกลายเป็นประวัติดาวเคราะห์ให้ผู้หญิงที่จะครองเรือนได้ ศึกษามาถึงทุกวันนี้ และแน่นอนว่า หากครอบครัวใดได้แม่บ้าน หรือลูกสะใภ้ที่มีโอวาท 10 ประการอยู่ประจำใจเช่นนี้แล้ว ก็ขอให้รู้ว่า **เธอคนนั้น คือ แม่พระในบ้าน** ของครอบครัว โปรด ช่วยกันแบ่งเบาภาระของเธอละและถนอมหัวใจของเธอไว้ให้ดี เพื่อความสงบสุขร่มเย็นของลูก หลานและวงศ์ตระกูลในภายหน้านั่นเอง

1.5 คนมีบุญมาเกิด

หลาย ๆ ครอบครัวรู้สึกดีใจที่มีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นในบ้าน บางบ้านห่อลูกมาก ถึงกับนิมนต์พระมาทำบุญถวายสังฆทานที่บ้านถึงเจ็ดวันก็มี แต่บางบ้านจัดงานฉลองมาเจ็ด วันเจ็ดคืนก็มี เมื่อพูดถึงเรื่องการได้เกิดเป็นมนุษย์แล้ว ก็อดตั้งข้อสังเกตไม่ได้ว่า แม้จะได้เกิด เป็นมนุษย์เหมือนกัน เป็นพี่น้องท้องเดียวกัน แต่เหตุใดคนเรานั้นจึงแตกต่างกัน อะไรเป็น สิ่งกำหนดความแตกต่างของคนเรา

คำถามเหล่านี้ ถ้าหากไม่พบพระพุทธศาสนาย่อมไม่มีทางรู้ความจริงได้เลย

คำสอนในพระพุทธศาสนาได้ส่องทางให้เรามองเห็นว่า ความแตกต่างของชีวิตนั้น เป็นเรื่องน่าฉงน มนุษย์เกิดในโลกใบเดียวกัน แต่ไม่รู้ความเป็นมาของตนเองเหมือนกัน ไม่รู้ว่า โลกใบนี้อยู่ที่ใดของจักรวาลเหมือนกัน ไม่รู้ว่าตายจากโลกนี้ไปไหนเหมือนกัน ทุกทีในโลกนี้มี ปริศนาให้ค้นหาคำตอบเต็มไปหมด

ยกตัวอย่างเช่น

บางคนเสียชีวิตตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา แต่บางคนกลับมีชีวิตได้ออกมาดูโลกภายนอก

บางคนเกิดมาแข็งแรง แต่บางคนพิการแต่กำเนิด หูหนวก ตาบอด

บางคนเกิดมาก็รวยเลย แต่บางคนเกิดมา แม้แต่น้ำนมจากมารดาก็ไม่มีจะกิน

บางคนเกิดมาในชาติตระกูลสูง แต่บางคนเกิดมาเป็นลูกชาวบ้าน

บางคนโตมาจากพ่อแม่เดียวกัน ทำงานเดียวกัน คิดเหมือนกัน วิธีการเดียวกัน ผลปรากฏว่า อีกคนหนึ่งเจ๊งแต่อีกคนกลับรวย

และที่งงงมากขึ้นอีกก็คือ ในขณะที่เราเกิดเป็นคน แต่อีกหนึ่งชีวิตกลับมาเกิดเป็นสุนัขในบ้าน ยิ่งเป็นความแตกต่างที่ชัดเจน

ความแตกต่างเหล่านี้ มีให้เราเห็นอยู่เป็นปกติ ถ้าเราไม่เก็บมาคิด ก็จะไม่ใส่ใจอะไร แต่ถ้าเราตั้งเป็นข้อสังเกต เราจะพบว่าเรื่องนี้ มีที่มาที่ไปของมันอย่างแน่นอน แต่ไม่รู้จะเอาคำตอบจากที่ใด

การที่เราได้พบพระพุทธศาสนา ทำให้เราพบคำตอบว่า **กฎประจำโลกนี้ คือ กฎแห่งกรรม**

ความแตกต่างของชีวิตขึ้นอยู่กับกรรมประจำตัวบุคคล

ดังนั้นการที่คนเราเกิดมาเป็นคนเหมือนกัน แต่ได้รับความสุขทุกข์ไม่เท่ากัน ก็ยืนยันได้ว่า **ผลกรรมมีจริง และ ส่งผลข้ามชาติได้จริง**

หลวงพ่อรูปหนึ่ง ท่านเคยเล่าให้ฟังถึงเรื่อง “กรรม” ไว้ว่า

“คำว่า ‘กรรม’ เป็นคำกลาง ๆ ไม่ได้หมายถึง ดีหรือชั่ว เพราะกรรม แปลว่า การกระทำ

แต่พอขึ้นชื่อว่าการกระทำแล้ว ย่อมมีผลเสมอ เหมือนกับเราอ้อมเพราะอะไร เพราะกิน ถ้าไม่กินก็หิว ถ้าไม่นอนก็ง่วง ถ้านอนก็หายง่วง

กรรมในที่นี้ จึงเป็นคำกลาง ๆ ซึ่งแปลว่า การกระทำ ยังไม่ได้แยกออกว่าทำดีหรือทำชั่ว แต่ถ้าขึ้นชื่อว่า ทำแล้ว เป็นต้องมีผลเสมอ

ทางวิชาฟิสิกส์บอกชัดเลยว่า แรงแที่ส่งออกไปมีผลเท่ากับแรงที่สะท้อนกลับ เซอร์ไอแซก นิวตัน ได้ค้นพบทฤษฎีแรงว่า Action เท่ากับ Reaction ซึ่งก็แปลความหมายแบบธรรมดาได้ว่า “ทำอย่างไร ได้อย่างนั้น”

นักวิทยาศาสตร์เพิ่งค้นพบและทั่วโลกเพิ่งยอมรับเมื่อ 300 กว่าปีมานี้เอง แต่พระพุทธองค์ได้ค้นพบกฎแห่งการกระทำ และได้สั่งสอนชาวโลกมาตั้งแต่เมื่อสองพันกว่าปีที่แล้ว และเป็นการค้นพบที่ลึกซึ้งอีกด้วย

ยกตัวอย่างเช่น เด็กที่ถูกทำแท้ง ถ้ามองเห็นผิวเผิน ก็จะมองว่า ตัวเด็กเองก็ไม่ใช่เรื่องผิดที่พ่อแม่ไม่ตั้งใจจะให้เกิด ก็เลยไปทำแท้ง เด็กเลยอายุสั้น แต่ว่าพระองค์ไม่ทรงสอนให้มองเห็นเช่นนั้น ทรงสอนให้มองให้ลึก และตั้งเป็นข้อสังเกตว่า ในเมื่อในโลกนี้มีพ่อแม่ตั้งเยอะแยะ แต่ทำไมเด็กคนนี้ไม่ไปเกิด ทำไมจะต้องเจาะจงมาเกิดในพ่อแม่ที่จะทำแท้งด้วย

สาเหตุก็เพราะว่า เด็กมีกรรมฆ่าสัตว์ตัดชีวิตติดตัวมามากแต่ชาติก่อน เมื่อมาเกิดเป็นคน ด้วยเวรที่เคยชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ก็ชักนำให้มาเกิดในท้องของแม่ที่ชอบฆ่าสัตว์อีกเหมือนกัน แม่กับลูก เปรตต้องพอกัน จึงจะไปอยู่ด้วยกันได้ ไปเข้าท้องเขาได้ ไม่อย่างนั้นเข้าไม่ได้

พอเข้าไปแล้ว แม่ก็แพ้ท้องอยากฆ่าสัตว์ บางพวกนี้ แม่แพ้ท้องแล้ว อยากจะกินเลือดสด ๆ ถ้าไม่ได้กินเลือดสด ๆ ไม่หายแพ้ท้อง

บางพวกหนักข้อเข้าไปอีก พอแพ้ท้อง แม่อยากจะทำอย่างไร แม่อยากจะรีดลูกออกมา ทำแท้งทิ้งเสียเลย นี่กรรมหนักเข้าไปอีก ดูภาพความจริงให้ชัด ผลกรรมมันส่งผลมาลึก และซับซ้อนกว่าที่เราเห็น

แล้วบางช่วงเวรยิ่งส่งผลชัด คือเมื่อคนมีบาปจากเวรปาณาติบาต มาเกิดมากขึ้น บ้านเมืองในช่วงนั้นก็เกิดการปลุกปั่นให้เกิดกฎหมายทำแท้งเสรีขึ้นมา

ทำไมเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่เจอพระพุทธศาสนา เรื่องนี้เราจะมองไม่ออก คำตอบก็คือ เพราะว่าคนประเภทที่มีกรรมฆ่าสัตว์มีเยอะ คนปาณาติบาตมาเกิดมากเข้า เข้าไปในท้องพ่อท้องแม่ ส่งผลให้มีการพยายามจะเขียนกฎหมายฆ่า เพื่อจะทำแท้งออกมาให้ได้

ขณะที่คนมีบุญมาเกิดแล้ว แม่เป็นอย่างไร ?

พระพุทธศาสนาบอกไว้ชัดเจนว่า เมื่อคนมีบุญจะมาเกิด ผลบุญก็จะพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่ครอบครัวนั้นด้วย แน่نونว่า แม่จะตั้งตารอวันรอคืน เมื่อไรหนอ เราจะมีลูกกับเขาบ้าง ทำบุญทำทาน ก็จุดธูปเทียนอธิษฐาน ขอให้ได้ลูกดี ๆ มาเกิดเถอะ พอใครเขาจุติจากสวรรค์ เมื่อถึงคราวจะต้องมาเกิด เขาก็เลือกแม่ได้อย่างดีเยี่ยมเลย เลือกแม่ใจบุญ พอเข้ามาอยู่ในท้องเท่านั้น ดีทั้งแม่ทั้งลูก

กำลังบุญของคนนั้นเป็นเรื่องแปลก พอเข้ามาอยู่ในท้องแม่ เวลาแม่แพ้ท้อง ทำอย่างไร ก็ไม่หาย ยกเว้นว่าถ้าได้ดื่กบาตรเมื่อไร แม่ก็จะหายแพ้ท้องทันที ตรงนี้ ก็ฟังว่า เด็กที่เกิดนี้ ภพที่แล้วเขาก็เป็นนักทำทาน พอเข้ามาเกิดในท้องแม่ พอแม่แพ้ท้อง ก็บังคับกับแม่ว่าถ้าได้ดื่กบาตรเมื่อไร ก็จะหาย หรือได้กินขนมหม่นแล้วก็หาย ไม่นึกอยากกินเลือด สดอย่างกับบางคน

พวกที่สวดมนต์ภาวนามาข้ามชาติ พอเข้าท้องแม่ปั๊บละก็ แม่แพ้ท้องแล้วรู้สึกอย่างไร ก็ถ้าได้สวดมนต์หนึ่งสมาธิแล้วจะหาย แม่สวดมนต์ไป นิ่งสมาธิไป ลูกที่อยู่ในท้องก็ซุ่มหัวอก หัวใจตามเข้าไปด้วยทั้งแม่ทั้งลูก

เพราะฉะนั้น ความแตกต่างของคนในโลกนี้ ก็มีผลมาจากผลกรรมในอดีต และผลกรรมในปัจจุบันทั้งสิ้น ส่วนหนึ่งเราแก้ไขไม่ได้เพราะติดตัวเรามาจากอดีต อีกส่วนหนึ่งเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นใหม่

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงย้ำนักย้ำหนาว่า เราอย่าได้ก่อเวรเพิ่ม มิเช่นนั้น บาปที่เราก่อในวันนี้ จะตามไปส่งผลเราอย่างแน่นอนในวันหน้า ขึ้นชื่อว่ากรรมชั่ว แม้เพียงเล็กน้อย ไม่ทำเสียดีกว่า

เพราะฉะนั้น หัวใจของพระพุทธศาสนาจึงมีว่า **ละเว้นความชั่ว ทำความดี กลั่นจิตใจให้ผ่องใส** ทั้ง 3 ประการนี้ คือการทำความดี เมื่อเราทำความดี ผลกรรมที่ดีจะส่งผลให้เราพบความสุขทันทีที่เราได้ทำและจะตามส่งผลให้เราสุขยิ่งขึ้นดียิ่งขึ้นในภพชาติเบื้องหน้า

กรรมเป็นตัวกำหนดให้เราเห็นความแปลก และความแตกต่างกันของคนในโลกนี้ อย่างชัดเจน ใครทำความดีในอดีตมามาก ชาตินี้ก็เกิดมาเพียบพร้อมทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และสติปัญญาที่เฉียบแหลม ถ้าเข้าใจตรงนี้ เราจะเชื่อมั่นว่า **กรรมทุกอย่างทำแล้วมีผลทั้งนั้น**

สำหรับตัวเรา เมื่อเราเกิดมาชาตินี้ จะเป็นอย่างไร ก็อดทนไปเถิด ในเมื่อเราเกิดมาแล้ว แต่ขอให้ตั้งใจทำความดีให้มากเข้าไว้ อย่ายอมแพ้จิตใจที่เผลอ อดทนให้มาก ๆ และวิธีทำให้ใจเข้มแข็งไม่มีอะไรเกินการฝึกสมาธิ ยิ่งฝึกสมาธิมากเท่าไร กำลังใจในการทำความดีจะสูงส่งขึ้นตามไปทีเดียว

เมื่อเรามองทั้งโลกด้วยการเอากฎแห่งกรรมเป็นเกณฑ์เช่นนี้ แล้วเราจะกำหนดเส้นทางชีวิตได้ตามความเป็นจริง ไม่ผิดพลาด เราอยากให้เราเป็นอย่างไร เราก็จะทำสิ่งนั้นให้เกิดผลกรรมมีจริง และให้ผลแน่นอน ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ไม่ผิดหรอก คำสอนนี้ก็ผ่านการพิสูจน์มาเป็นพันปีแล้ว นอกจากนี้เรายังเห็นความแตกต่างที่มนุษย์ในโลกนี้แต่ละคนมีติดตัวกันมาตั้งแต่เกิดได้ชัดเจนอีกด้วย ทั้งหมดนี้ก็เป็นหลักฐานยืนยันที่สอดคล้องกันว่า ผลกรรมมีจริง อย่าได้สงสัย หรือไขว่เขวเป็นอื่นไปเลย ตั้งใจทำความดีเอาไว้เถิด

เมื่อนึกถึงคำสอนของหลวงพ่อก่อนแล้ว ก็ใคร่ครวญในใจว่า เรื่องของกฎแห่งการกระทำนี้ นักวิทยาศาสตร์เพิ่งเริ่มต้นศึกษามาได้นิดเดียวเอง แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทรงค้นพบทฤษฎีสุดท้ายของกฎแห่งการกระทำนี้แล้วว่า **ตายแล้วไม่สูญ ถ้าทำดีก็ไปสวรรค์ ทำชั่วต้องตกนรก หมดกิเลสก็ไปนิพพาน**

เพราะฉะนั้น ในเมื่อชีวิตของเรา ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดต่อไป ก็ต้องตั้งใจละเว้นความชั่ว ทำความดี กลั่นใจให้ผ่องใสในชาตินี้ให้มาก ๆ บุญที่เกิดจากการทำความดีจะได้ชักนำเราไปเกิดในภพชาติเบื้องหน้า เราจะได้มีความถึงพร้อมด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และสติปัญญาที่เฉียบแหลมติดตัวไป รวมทั้งได้ไปเกิดในครอบครัวที่อบรมปลูกฝังศีลธรรมให้เราได้ด้วย ซึ่งก็จะเป็นโอกาสให้เราประสบความสำเร็จในชีวิตที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปในทุกภพทุกชาติที่จะต้องไปเกิดอีกต่อไปข้างหน้า จนกว่าจะหมดกิเลสในชาติใดชาติหนึ่งนั่นเอง

ในทำนองเดียวกัน ถ้าพ่อแม่ต้องการได้คนมีบุญมาเกิดเป็นลูก ก็ต้องตั้งใจทำแต่ความดี ละเว้นอบายมุข และหมั่นสวดมนต์ ทำภาวนาให้ใจผ่องใสเสมอ เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุญในตัวพ่อแม่กับบุญในตัวลูกที่เกิดมามีมากพอใกล้เคียงกัน และนั่นก็จะทำให้พ่อแม่ได้คนมีบุญมาเกิดเป็นสมาชิกของครอบครัว เป็นมิ่งขวัญกำลังใจของครอบครัวสืบไปนั่นเอง

1.6 สอนลูกในครรภ์

คุณพ่อคุณแม่ทุกคนอยากให้ลูกของตนเองมีสุขภาพแข็งแรงและเป็นคนดีทั้งนั้น แต่ทว่ายังมีคุณพ่อคุณแม่หลาย ๆ ท่านไม่ทราบว่า การจะได้ลูกดี ๆ มาเกิดนั้น ต้องเตรียมตัวฝึกนิสัยดี ๆ พร้อมจะเป็นพ่อแม่คนมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ไม่ใช่รอให้ลูกคลอดมาแล้วจึงค่อยเริ่มต้น แถมยังเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ลูกไม่ได้อีก ก็คงหวังได้ยากว่าลูกที่เกิดมาจะเป็นคนดีอย่างที่พ่อแม่อยากได้ ดังนั้น จึงขอแนะนำความรู้เรื่อง **“การถ่ายทอดนิสัยใจคอสู่ทารกในครรภ์”** มาเล่าสู่กันฟัง

การถ่ายทอดลักษณะนิสัยที่ดีให้ลูกนี้ ในทางพระพุทธศาสนามองว่า ต้องทำในช่วงตั้งแต่ลูกยังไม่มาเกิด

กล่าวคือ การที่ใครจะมาเกิดเป็นมนุษย์นั้น ไม่ใช่เพียงแค่เชื้อของพ่อผสมกับไข่ของแม่เท่านั้น ยังจะต้องมีปฏิสนธิวิญญานจากลูกที่มาก่อเกิดในครรภ์ด้วย ชีวิตน้อย ๆ จึงจะเกิดขึ้นในครรภ์ของแม่ โดยมีเงื่อนไขว่า เด็กที่มาก่อเกิดในครรภ์นั้น จะต้องมีการรวม คือบุญหรือบาปใกล้เคียงกับผู้ที่จะเป็นพ่อเป็นแม่ในขณะนั้นด้วย

ดังนั้นถ้าคุณพ่อคุณแม่มีร่างกายแข็งแรง มีความประพฤติดี มีจิตใจดีงามแล้ว ก็มีโอกาที่จะได้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาถือกำเนิดอยู่ในครรภ์

การอบรมลูกจึงควรเริ่มตั้งแต่ก่อนที่จะตั้งครรภ์ คือพ่อแม่ต้องอบรมความประพฤติของตนเองให้ดี พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ สิ่งที่ไม่ดีให้เลิกเสียให้หมด รักษาศีล 5 ให้ดี เป็นการเตรียมพร้อมให้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาเกิด

อย่างช้าที่สุดพ่อแม่จะต้องเริ่มอบรมตนเองให้ดีพร้อมมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน และในทันทีที่รู้ตนเองว่าตั้งครรภ์ ก็ยิ่งต้องพยายามทะนุถนอมลูกในครรภ์ให้ยิ่งขึ้นไปอีก คือต้องมีความระมัดระวังตัวให้มาก ไม่ว่าจะเป็นการเดิน การเคลื่อนไหวทุก ๆ อิริยาบถ อาหารที่รับประทาน โดยเฉพาะพวกที่รสจัด พวกของหมักดอง ของเมา พวกยาต่าง ๆ หรือแม้แต่อารมณ์ที่ไม่ดี ก็ต้องระวังอย่าให้มากกระทบกระทั่ง เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่ออุปนิสัยใจคอของเด็กทั้งสิ้น

ชาวจีนจับประเด็นตรงนี้ได้ จึงได้มีนิทานเรื่อง “สอนลูกในครรภ์” เล่ากันมาแต่ครั้งโบราณว่า

ในเทศกาลเซ็งเม้ง ระหว่างทางที่พี่น้องสองสาวไปกราบบรรพบุรุษด้วยกัน ได้พบเงินถุงหนึ่งหล่นอยู่ข้างทาง น้องสาวดีใจมาก กล่าวกับพี่สาวว่า

“พี่จ๋า เราโชคดีจริง ๆ นี่เป็นโชคลาภของเรา”

“น้องรัก ลาก่อนนี้ เราเก็บไว้ไม่ได้หรอก”

“ทำไมล่ะจ๊ะ” น้องสาวถามด้วยความฉงน

“พี่ตั้งท้องได้สามเดือนแล้ว เพื่ออบรมบ่มสอนลูกของพี่ให้เกิดมามีคุณธรรม นับแต่ตั้งท้อง พี่ก็เริ่มอบรมสั่งสอนลูกในครรภ์ ไม่ให้เป็นคนละโมภอยากได้ในของที่ไม่ใช่ของของเรา เรายืนคอยเจ้าของทรัพย์อยู่ตรงนี้สักครู่หนึ่งเถิดนะ”

ขณะนั้น มีหญิงคนหนึ่งเดินทางผ่านมา นางเห็นสองพี่น้องเก็บเงินได้ และยั้งรั้งรอ อยู่ริมทางนั่นเอง จึงแสวงเข้ามาถามว่า

“เห็นถุงเงินไหม”

น้องสาวกล่าวว่า “อยู่ที่นี่ไง”

หญิงนั้นตาวาว กล่าวว่า “มันเป็นของที่ข้าทำหล่นไว้ เอามาคืนข้าเถิด แม่ของข้า กำลังรอเงินก้อนนี้ไปซื้อเหล้าดื่ม”

พี่สาวถามว่า “เจ้าทำหล่นไว้ตั้งแต่เมื่อไหร่”

หญิงนั้นบ้ายเบี่ยงว่า “อย่าซักไซ้มากความนัก”

ขณะนั้น มีหญิงอีกคนหนึ่งเดินเข้ามาหาพวกนางด้วยใบหน้าที่เจ้่งนองด้วยน้ำตา นางถามด้วยเสียงเครือว่า “ท่านพี่ ไม่ทราบพวกท่านยืนอยู่แถวนี้ เห็นเงินถุงหนึ่งหรือไม่ เมื่อครู่พี่น้องนำเงินถุงหนึ่งเดินทางผ่านมาทางนี้ เพื่อซื้อกระดาษเงินกระดาษทองไปฝังศพแม่ แต่ทว่าเงินถุงนั้นหล่นหายไปโดยไม่รู้ตัว...”

หญิงที่มาก่อนหน้านั้น เมื่อได้ยินหญิงผู้นี้กล่าวอ้างมีเหตุมีผล จึงผละจากไป

พี่น้องทั้งสองมอบเงินแก่หญิงผู้นี้ ที่แท้มันเป็นเงินของนางจริง ๆ นางซาบซึ้งใจมาก ได้แต่ขอบอกขอบใจพี่น้องทั้งสองเป็นการใหญ่

พี่น้องทั้งสองจึงเดินทางต่อไป น้องสาวกล่าวว่า “พี่จ๋า พี่จัดการปัญหาได้ยอดเยี่ยมจริง ๆ น้องคิดว่า ถ้ามีใครอ้างตัวเป็นเจ้าของเงินถุงนั้น พี่ก็มอบคืนเขาทันที”

พี่สาวกล่าวว่า “ช่วยคนต้องช่วยให้ถึงที่สุด ไม่ว่าทำการงานสิ่งใด ก็ไม่ควรละทิ้ง กลางคัน เมื่อเริ่มต้นแล้วก็ต้องทำให้ถึงเสร็จสิ้น ถ้าหากพี่ยอมมอบเงินให้แก่หญิงละโมภผู้มา อ้างตัวเป็นเจ้าของเงินง่าย ๆ ก็สู้ไม่เก็บเงินถุงนั้นจะมีดีกว่าหรือ เมื่อเราเก็บเงินนั้นแล้ว ก็ต้องหาเจ้าของที่แท้จริงให้จงได้ พี่อยากให้ลูกในท้องเป็นคนดี ก็ต้องเริ่มอบรมสั่งสอนตั้งแต่ เขายู่ในครรภ์”

น้องสาวผงกศีรษะรับคำด้วยความชื่นชม

นิทานประกอบเรื่องนี้ นำมาเล่าให้ฟัง เพื่อต้องการชี้ให้เห็นว่า การอบรมเด็กให้เป็นคนดีนั้น ต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังอยู่ในครรภ์ ถ้าแม่รู้ว่าตนเองมีครรภ์แล้ว ยังดื่มเหล้าสูบบุหรี่ พ่อก็ยังชวนแม่ให้คิด พูด ทำแต่สิ่งไม่ดี ลูกก็จะคุ้นกับสิ่งไม่ดีตั้งแต่อยู่ในครรภ์ และก็มีโอกาสให้ลูกคลอดออกมาเป็นเด็กพิการเช่นกัน แต่ถ้าพ่อแม่พยายามฝึกประสาทสัมผัสของลูกให้คุ้นกับความดีตั้งแต่อยู่ในครรภ์ บ้านหลังนั้นก็จะได้คนดีมาเกิดอย่างแน่นอน

เพราะฉะนั้นการสอนลูกให้เป็นคนดี พ่อและแม่ต้องมีความดีมาสอนเขาได้ตั้งแต่เขายังไม่มาเกิดในครรภ์ นี่คือหลักประกันว่าจะได้ลูกดี ๆ มาเกิด และเราก็มีปัญญาจะเลี้ยงเขาให้เป็นคนดีไปได้ตลอดรอดฝั่งนั่นเอง

บทที่ 2

การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี

เนื้อหาบทที่ 2

การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี

2.1 เลี้ยงลูกอย่างไรให้เป็นคนเก่งและดี

- 2.1.1 ครอบครัว 4 ประเภท
- 2.1.2 ความรู้ในการเลี้ยงดูลูก
- 2.1.3 คุณสมบัติของลูกที่ดีมีอะไรบ้าง
- 2.1.4 บ่อเกิดนิสัยของลูกมาจากที่ใด
- 2.1.5 เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่โง่
- 2.1.6 เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่แสบ
- 2.1.7 เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่ล้าใจ
- 2.1.8 ความดีสร้างความเก่งให้ลูกได้อย่างไร

2.2 ฆ่าด้วยรัก ... พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด

- 2.2.1 อย่าเข้าข้างลูกเมื่อทำผิด
- 2.2.2 เข้าใจหลักการถ่ายทอดนิสัย
- 2.2.3 อย่าปล่อยให้เด็กทำผิดจนเป็นนิสัย
- 2.2.4 รักลูกให้ถูกวิธี

2.3 สืบหาบทสำคัญที่ทำให้พ่อแม่ได้ลูกดี

2.4 ทำอย่างไรลูกจะไม่เสียคน

2.5 ฝึกลูกให้ประหยัด...หลักประกันอนาคตของวงศ์ตระกูล

2.6 เลี้ยงลูกไม่ปลูกวินัย

2.7 พ่อแม่จำ...อย่าให้หนูเป็นลูกที่วี

2.8 ลูกติดอินเทอร์เน็ต

2.9 ลูกสาวแต่งตัวโป้

1. พ่อแม่จะเลี้ยงลูกให้ได้ดีต้องมีทั้งความรู้ที่ดี และเวลาในการอบรมสั่งสอน คุณสมบัติของลูกที่ดีต้องไม่แสบ ไม่โง่ ไม่แล้งน้ำใจ โดยฝึกลูกผ่านปัจจัย 4 ที่ใช้เลี้ยงลูกนั่นเอง จนเกิดเป็นนิสัย มีวินัย เคารพ อดทนขึ้นมาให้ได้

2. บุคคลแวดล้อมเด็กมีความสำคัญต่อการเป็นต้นแบบความดี การทำงาน การบริหารเวลา และการใช้ปัจจัย 4 ดังนั้นจึงต้องหาตัวอย่างดี ๆ ให้เด็กดู หาหนังสือดี ๆ ให้อ่าน หากครูดี เพื่อนดีให้

3. การที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เด็กได้ ต้องป้องกันสิ่งไม่ดีให้เด็ก ๆ ไปด้วย โดยไม่ให้คบคนพาล การดูสื่อต่าง ๆ ที่เป็นพาล อบายมุข รวมถึงเรื่องการแต่งตัว เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้และเข้าใจดีกว่า ควรเพาะเลี้ยงเขาอย่างไรให้เติบโตทั้งกายและใจ อย่างเหมาะสม จนสามารถนำความรู้นี้มาใช้ประโยชน์ได้

2. เพื่อให้รู้ถึงสภาพแวดล้อมที่ดีและไม่ดีว่ามีผลต่อเด็ก และให้ตระหนักในการป้องกันสิ่งไม่ดี ส่งเสริมสิ่งที่ดีให้เด็กอย่างถูกวิธี

3. เพื่อให้พ่อแม่รู้วิธีเลี้ยงลูก และให้ผู้ที่ศึกษาได้รู้ขั้นตอนฝึกฝนอบรมเด็กอย่างถูกต้องเพื่อให้เป็นเด็กที่ดีได้

บทที่ 2

การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี

2.1 เลี้ยงลูกอย่างไรให้เป็นคนเก่งและดี

โลกของเราทุกวันนี้เล็กลงไปนิดใจ การเปลี่ยนแปลงภายนอกประเทศมีผลกระทบ ต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในประเทศอย่างรวดเร็ว ความอยู่รอดของครอบครัว สังคม และ ประเทศ จึงขึ้นอยู่กับพ่อแม่ว่ามีความรู้ ความสามารถ และความดีมากน้อยเพียงใดในการเลี้ยง ลูกให้เป็นคนเก่งและคนดี

การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดีควบคู่กับการเป็นคนเก่ง เป็นเรื่องใหญ่ที่พ่อแม่จะไม่สนใจ ศึกษาหาความรู้ไม่ได้อีกแล้ว เก่งแต่ไม่ดีก็ไปไม่รอด ดีแต่ไม่เก่งก็ไม่ทันโลก ต้องทั้งเก่งและดี จึงจะทันโลก และพาส่วนรวมไปรอด

บางครอบครัว พ่อก็เป็นคนดี แม่ก็เป็นคนดี ลูกก็เป็นเด็กฉลาด แต่พ่อแม่เลี้ยงลูก ไม่เป็น ผลสุดท้ายลูกกลับกลายเป็นเด็กมีปัญหาโดยที่พ่อแม่ก็หาสาเหตุไม่เจอว่าตนเอง บกพร่องที่ใด

2.1.1 ครอบครัว 4 ประเภท

การที่พ่อแม่จะเลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดีได้ ต้องมีสิ่งสำคัญ 2 ประการนี้ให้แก่ลูก อย่างต่อเนื่อง

1) ความรู้ในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดี

2) เวลาสำหรับการสั่งสอน-ฝึกฝน-อบรมลูกให้เป็นคนเก่งและดี

แต่เพราะพ่อแม่บางครอบครัวสามารถให้สิ่งสำคัญ 2 ประการนี้ได้ไม่เท่ากัน ทุกวันนี้เราจึงได้เห็นครอบครัว 4 ประเภทเกิดขึ้นในสังคม

ประเภทที่ 1 มีเวลา แต่ไม่มีความรู้

ประเภทที่ 2 มีความรู้ แต่ไม่มีเวลา

ประเภทที่ 3 ไม่มีความรู้และไม่มีเวลา

ประเภทที่ 4 มีความรู้และมีเวลา

ครอบครัว 3 ประเภทแรก เป็นครอบครัวที่ลูกได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี น้อยมาก แม้อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะเงินทองดี แต่ก็เหมือนถูกปล่อยไปตามยถากรรม ลูกมีโอกาสที่จะเสียคนได้มาก เพราะมีเวลาออกนอกกลุ่มนอกทางโดยที่พ่อแม่ไม่รู้ตัว

ครอบครัวประเภทที่ 4 เป็นครอบครัวที่ลูกได้รับการถ่ายทอดทั้งความรู้ความสามารถ และความดีอย่างเต็มที่ เพราะพ่อแม่ให้ทั้งความรู้ และเวลาแก่ลูกอย่างต่อเนื่อง ไม่ปล่อยลูก ไปตามยถากรรม แม้ฐานะทางเศรษฐกิจอาจจะไม่ดี แต่ลูกย่อมมีความสามารถในการสร้าง หลักฐานชีวิตของตนเองได้อย่างแน่นอน

2.1.2 ความรู้ในการเลี้ยงดูลูก

จากการศึกษาค้นคว้า ทำให้ได้มีโอกาสพบหลักการเบื้องต้นในพระพุทธศาสนา ที่ใช้เลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดี จากหนังสือเล่มหนึ่งชื่อ **“เลี้ยงลูกอย่างไรให้เมืองไทยได้ เยาวชนดี”** ของ **มูลนิธิพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรม** จึงได้ขออนุญาตสรุปเนื้อหาามาเล่าสู่ กันฟังแบบพอเข้าใจ หากมีประเด็นใดที่ผู้อ่านยังอยากจะทราบรายละเอียดเพิ่มเติม ก็สามารถ ศึกษาได้จากหนังสือเล่มดังกล่าว จะช่วยให้ภาพการเลี้ยงลูกชัดเจนขึ้นได้โดยไม่ยาก

พ่อแม่ที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากพอจะเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนเก่งและคนดีได้จริง จะต้องสามารถอธิบาย 4 ประเด็นต่อไปนี้ได้ชัดเจน ตั้งแต่ก่อนจะคิดมีลูกด้วยกัน นั่นคือ ต้องรู้ว่า

- 1) ลูกที่ดีต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง
- 2) นิสัยที่ดีและเลวของลูกเกิดขึ้นมาได้อย่างไร
- 3) ทำอย่างไรจึงสามารถเพาะนิสัยที่ดีเกิดขึ้นในตัวลูกได้สำเร็จ
- 4) ความดีสร้างความเก่งให้แก่ลูกได้อย่างไร

เพราะทั้ง 4 ประเด็นนี้เป็นความรู้ที่พ่อแม่ควรรู้ก่อนจะมีลูก โดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมศาสดาของชาวพุทธได้ทรงมีคำสอนเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังนี้

2.1.3 คุณสมบัติของลูกที่ดีมีอะไรบ้าง

คุณสมบัติของลูกที่ดี มี 3 ประการ โดยปุ่ยาตายายได้นำมาจากคุณสมบัติหลัก 3 ประการของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และใช้สำนวนง่าย ๆ พูดว่า

1. ไม่แสบ (มาจากพระบริสุทธิ์คุณ)
2. ไม่โง่ (มาจากพระปัญญาธิคุณ)
3. ไม่แล้งน้ำใจ (มาจากพระมหากรุณาธิคุณ)

เด็กคนใดที่มีคุณสมบัติ 3 ข้อนี้ เรียกว่า **“ลูกที่ดี”** ซึ่งจะเป็นเด็กที่มีความพร้อมต่อการจะรับถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ จากครูอาจารย์ ลูกป้าน้าอา นอกจากนี้ยังเป็นฐานรองรับการต่อยอดคุณธรรมอื่น ๆ ให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้ด้วย อุปมาเหมือนที่ดินดี นำพืชไร่ พืชสวนมาปลูก ก็ย่อมได้ผลผลิตดีทั้งนั้น

2.1.4 บ่อเกิดนิสัยของลูกมาจากที่ใด

เมื่อพ่อแม่ทราบแล้วว่า คุณสมบัติของลูกที่ดีต้องไม่โง่ ไม่แสบ ไม่แล้งน้ำใจ ก็มีคำถามขึ้นมามีว่า แล้วจะเพาะคุณสมบัติเหล่านี้ขึ้นมาได้อย่างไร

การเพาะคุณสมบัติ ก็คือ การเพาะนิสัย

นิสัย คือ ความคุ้น หรือพฤติกรรมประจำตัวของแต่ละคนที่เกิดจากการคิด พูด ทำบ่อย ๆ อยู่เป็นปกติ แล้วมีผลต่อการเกิดความคิดหรือความชั่วในตัวคนเรา

ถ้าปล่อยให้ลูก คิด พูด ทำในสิ่งที่ผิด แม้ในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่บ่อย ๆ ลูกจะเกิดความคุ้นกับการทำความผิดจนเป็นนิสัย และอาจลุกลามให้กลายเป็นคนเลวได้ในอนาคต

ในทำนองเดียวกัน ถ้าฝึกให้ลูกคิด พูด ทำในสิ่งที่ดี แม้ในเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ อยู่บ่อย ๆ ลูกก็จะเกิดความคุ้นกับการทำสิ่งที่ถูกต้องจนเป็นนิสัย และก็จะกลายเป็นคนดีได้ในอนาคต

สิ่งที่คนเราคิด พูด ทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ มี 3 เรื่อง คือ

- 1) ปัจจัย 4
- 2) งานที่ทำ
- 3) กิจวัตรประจำวัน

ยกตัวอย่างเช่น นิสัยที่เกิดจากการใช้ปัจจัย 4

เด็ก 3 คน แม่ให้นมในเวลาที่ไม่เหมือนกัน ก็ได้นิสัยไม่เหมือนกัน

เด็กคนแรก แม่ให้นมไม่เป็นเวลา พอเด็กหิว ไม่ได้กิน ต้องร้องไห้เกรี้ยวกราด เด็กจึงได้นิสัยเจ้าโทสะ ต้องอาละวาดก่อนจึงจะได้กิน แล้วก็ติดนิสัยว่าอยากได้อะไร ต้องประท้วง ต้องทำลาย เหมือนพ่อแม่ได้ลูกเลื้อมาเลี้ยงไว้

เด็กคนที่สอง แม่ให้หมดเวลา แม่เด็กไม่หิว นมก็ไหลเข้าปากของเด็กเอง เด็กก็เลยตัวอ้วนอารมณ์ดี แต่เขินไม่ขึ้น เพราะเฉื่อยฉะ ชี้เกียจเหมือนพ่อแม่ได้ลูกหมูมาเลี้ยงไว้

เด็กคนที่สาม แม่ให้นมเป็นเวลา ได้นิสัยตรงต่อเวลา สุขภาพแข็งแรง มีเหตุผล อารมณ์ดี รับผิดชอบ ตัดสินใจดี เลี้ยงง่าย เหมือนได้บัณฑิตนักปราชญ์มาอยู่ในบ้าน

เพราะฉะนั้นบ่อเกิดนิสัยดีและเลวของลูก ก็มาจากการฝึกให้ลูกคิดย้ำ พูด ทำ ผ่านปัจจัย 4 ผ่านงานที่ทำ และผ่านกิจวัตรประจำวันในทางดีหรือเลวนั่นเอง

ถ้าพ่อแม่จะเพาะคุณสมบัติของลูกที่ดี คือ ไม่โง่ ไม่แสบ ไม่แล้งน้ำใจให้แก่ลูกรัก ก็ต้องฝึกความเคารพ ความมีระเบียบวินัย และความอดทน โดยฝึกผ่านปัจจัย 4 ที่ลูกใช้ ฝึกผ่านงานที่ลูกรับผิดชอบ และฝึกผ่านกิจวัตรประจำวันของลูก นิสัยที่ดี คือ ไม่โง่ ไม่แสบ ไม่แล้งน้ำใจก็จะเกิดขึ้นมาประจำตัวลูกอย่างแน่นอน

2.1.5 เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่โง่

เด็กที่จะไม่โง่นั้น พ่อแม่ต้องฝึกปัญญาของลูกผ่านความเคารพ

ความเคารพ คือ ความตระหนักซาบซึ้งในคุณค่าและคุณประโยชน์ อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงที่บุคคลนั้น หรือสิ่งของนั้นมีอยู่ประจำตัว

ปัญญาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ปัญญาทางโลก กับ ปัญญาทางธรรม

ปัญญาทางโลก คือ ความรู้วิชาการสำหรับการทำมาหากิน แต่ถ้าไม่มีศีลธรรม กำกับ เด็กก็อาจนำความรู้นั้นไปใช้ในทางที่ผิดได้ เช่น มีความรู้ทางเภสัช แต่ไม่นำไปผลิตยารักษาคน กลับนำไปผลิตเฮโรอีน ส่งไปขายทั่วโลกแทน เพราะฉะนั้นปัญญาในทางโลก ต้องควบคู่ไปกับปัญญาทางธรรมด้วย

ปัญญาทางธรรม คือ ปัญญาที่ใช้สำหรับการตัดสินใจ-ผิด ดี-ชั่ว บุญ-บาป ควร-ไม่ควรทำ ซึ่งเด็กจะต้องได้อาศัยจากการศึกษาคำสอนในพระพุทธศาสนา และฝึกภาคปฏิบัติด้วยการที่พ่อแม่引导孩子ทำความเคารพปู่ย่าตายายเพื่อรับฟังโอวาท ฟังข้อคิดประสบการณ์ ความทันโลก ทันชีวิต ทันคนจากผู้ใหญ่

แหล่งแห่งปัญญาทางธรรมที่เคารพแล้วจะทำให้เกิดปัญญา มี 7 แหล่ง คือ

1. เคารพในพระพุทธ
2. เคารพในพระธรรม
3. เคารพในพระสงฆ์

4. เคารพในการศึกษา
5. เคารพในการฝึกสมาธิ
6. เคารพในความไม่ประมาท
7. เคารพในการปฏิสันถาร

แหล่งปัญญาทางธรรมทั้ง 7 ประการนี้ ยิ่งฝึกให้เด็กมองคุณค่าและคุณประโยชน์ตามความเป็นจริงได้ออกมามากเท่าไร ปัญญาทางธรรมของเด็กก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

ถ้าเด็กคนใดได้พ่อแม่ที่ศึกษาธรรมะจากแหล่งปัญญาทางธรรมทั้ง 7 ประการนี้ เพื่อเตรียมตัวมาสอนลูกตั้งแต่ก่อนแต่งงานแล้ว ก็จะมีโชคดีมาก ๆ คือ พ่อแม่ก็จะได้ลูกมีบุญมาเกิด เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ในบ้าน และลูกก็จะได้พ่อแม่ที่เป็นแหล่งปัญญาทางธรรมรอคอยอยู่แล้ว วงศ์ตระกูลนี้ก็จะมียุติบัณฑิตนักปราชญ์มาเกิดเป็นลูกหลาน เพื่อมาสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่วงศ์ตระกูล

2.1.6 เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่แสบ

เด็กที่จะไม่แสบนั้น พ่อแม่ก็ต้องฝึกเด็กให้มีวินัยทั้งทางโลกและทางธรรม ผ่านการใช้ปัจจัย 4 ผ่านงานในบ้าน และผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยพ่อแม่ต้องทำให้ลูกดูเป็นตัวอย่างก่อน

วินัยทางโลก มี 4 ข้อ ได้แก่

1. วินัยต่อคำพูด

การฝึกวินัยต่อคำพูดมีหลักว่า พ่อแม่ต้องพูดวาจาสุภาสิตให้ลูกฟัง และจะต้องไม่โกหกให้ลูกดู ต้องชี้โทษของการโกหกให้ลูกฟังว่า การโกหกทำให้มาตรฐานใจเสีย และกลายเป็นคนหลง ๆ ลืม ๆ ลูกจึงจะมีวินัยต่อคำพูด

2. วินัยต่อเวลา

การฝึกวินัยต่อเวลามีหลักว่า ต้องฝึกให้ลูกตื่นเป็นเวลา กินเป็นเวลา นอนเป็นเวลา ตื่นเป็นเวลา คือ ตื่นแต่เช้าตรู่ เพื่อป้องกันให้ลูกไม่เห็นแก่นอน โดยเฉพาะลูกสาว ถ้าแต่งงานไปแล้วตื่นสาย จะเป็นต้นเหตุให้เกิดการหย่าร้างได้

นอนเป็นเวลา คือ นอนแต่หัวค่ำ เพราะถ้านอนดึก เด็กจะไม่อยากตื่นเช้า เวลาแม่มาปลุกก็ไม่อยากลุกขึ้น จึงข้อมเถียงพ่อแม่แต่เช้า กลายเป็นคนเจ้ามารยา

กินเป็นเวลา คือ ถึงเวลาอาหารต้องมาทานอาหารให้ตรงเวลา ถ้าเด็กคนใดเป็นโรคกระเพาะตั้งแต่เล็กแล้ว จะมีปัญหาไปตลอดชีวิตว่าไม่สามารถทำงานหนักได้ เจอความกดดันเมื่อไหร่ จะปวดท้องไส้ทันที

3. วินัยต่อความสะอาด

เด็กที่ไม่รักษาความสะอาด จะเข้าสังคมได้ยาก พ่อแม่จึงต้องสอนวิธีรักษาความสะอาดให้เป็น เช่น สอนให้อาบน้ำเป็น คือใช้น้ำน้อย สบู่บ่อย เวล่าน้อย แต่สะอาด

4. วินัยต่อความเป็นระเบียบ

เด็กที่ขาดระเบียบ เวลาไปทำงานกับใคร จะเกิดปัญหาการกระทบกระทั่ง เพราะไม่เข้าใจเรื่องขั้นตอนการทำงาน ไม่รู้จักเตรียมงาน ไม่รู้จักการเก็บงาน จึงยากจะประสบความสำเร็จ

วินัยทางธรรม มีศีล 5 เป็นขั้นต้น

เด็กที่ไม่รักษาศีล 5 ถ้าโตขึ้นก็จะก่อปัญหาครอบครัว แล้วถ้าชีวิตพลิกผันก็เตรียมตัวเป็นอาชญากร ได้ในอนาคต เพราะว่า

ไม่รักษาศีลข้อ 1 เป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรม

ไม่รักษาศีลข้อ 2 ทำให้เกิดปัญหาคอร์รัปชัน

ไม่รักษาศีลข้อ 3 ทำให้เกิดปัญหาการค้าประเวณี

ไม่รักษาศีลข้อ 4 ทำให้เกิดปัญหาการดื่มสุรา

ไม่รักษาศีลข้อ 5 ทำให้เกิดปัญหาอบายมุขครองเมือง

2.1.7 เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่เลี้ยงน้ำใจ

เด็กที่จะไม่เลี้ยงน้ำใจนั้น ต้องถูกฝึกให้เป็นคนที่พึ่งตนเองได้ก่อนจึงจะสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้ ซึ่งเรื่องนี้พ่อแม่ต้องฝึกลูกให้มีความอดทน ติดตัวไป

ถ้าดูผิวเผิน เด็กที่ไม่แสบ ไม่โง่ ก็น่าจะพอกับการเป็นคนดีแล้ว แต่ความจริงคือไม่พอ เพราะเกิดเป็นคนแล้ว ต้องให้ประโยชน์ส่วนรวมด้วย

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราปลูกมะม่วงไว้ต้นหนึ่ง รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย ผ่านมาสิบปี ปรากฏว่ามะม่วงก็ไม่ออกผลให้กินเสียที ในที่สุด ก็ต้องโค่นมะม่วงต้นนั้นทิ้งไป

ดังนั้นลูกของเราก็เหมือนกัน ถ้าเป็นคนเลี้ยงน้ำใจ ไปได้ดีก็จะยากจนขัดสนไปตลอดชีวิต ถึงคราวตนเองเดือดร้อนก็ไม่มีคนอยากยื่นมือมาช่วยเหลือเพราะเลี้ยงน้ำใจกับคนอื่นไว้มาก

การฝึกความไม่เลี้ยงน้ำใจให้แก่ลูกนั้น ต้องฝึกให้พึ่งตนเองผ่านความอดทน 4 ระดับ คือ

1. อดทนต่อความลำบากตรากตรำ จะทำให้ลูกเป็นคนหนักเอาเบาสู้ ไม่กลัวความลำบากตรากตรำต่าง ๆ

2. อดทนต่อทุกขเวทนา จะทำให้ลูกรู้จักดูแลสุขภาพตนเอง ไม่มีมายุ ไม่ป่วย การเมืองเพื่อเลี้ยงการเรียน

3. อดทนต่อการกระทบกระทั่ง จะทำให้ลูกทำงานเป็นทีม เป็นคนไม่มีปมด้อย ไม่วางปมเชื่อง ไม่ตีตนเสมอผู้ใหญ่ ทำให้รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง

4. อดทนต่อความเฝ้าหวนของกิเลส จะทำให้ลูกไม่เสียคนโดยง่าย โดยเฉพาะ ไม่ตกเป็นทาสของ 4 ส. คือ สุรายาเสพติด สุภาพบุรุษหรือสุภาพสตรี สดางค์ สรรเสริญเยินยอ ปัญหาต่าง ๆ ในบ้านเมืองเราที่เกิดขึ้นหนัก ๆ ก็เพราะข้อนี้เป็นประเด็นใหญ่

ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาคอร์รัปชัน เกิดจากพ่อแม่ไม่ได้สอนให้ลูกอดทนต่อความ เฝ้าหวนใจ และไม่ได้ปลูกฝังคติประจำใจให้ลูกมาว่า ชื้อกินไม่หมดคคกินไม่นาน แถมยังไป ส่งเสริมให้ลูกบูชาเงิน ทั้ง ๆ ที่เงินไม่สามารถซื้อได้ทุกอย่าง เช่น ความบริสุทธิ์ใจ เป็นต้น

เมื่อลูกถูกฝึกให้เห็นเงินเหนือกว่าความดี พอเด็กโตขึ้น ก็เลยไม่เกรงกลัวอะไรทั้งนั้น ขอให้ได้เงินมาแบบผิด ๆ ก็ยอม โกงก็เอา แล้วตรงนี้เองที่ทำให้ประเทศไทยก้าวไปไม่ถึงไหน ทั้งที่มีทรัพยากรธรรมชาติดีกว่าหลายประเทศในโลก เช่น สิงคโปร์ เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น

2.1.8 ความดีสร้างความเก่งให้ลูกได้อย่างไร

หลังจากที่อ่านหนังสือเลี้ยงลูกอย่างไรให้เมืองไทยได้เยาวชนดีจบแล้ว ข้อคิดที่ได้ รับก็คือ ความเข้าใจในเรื่องความดีสร้างความเก่งให้ลูกได้อย่างไร ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

เราทราบกันดีว่าเด็กทุกคนอยากเป็นคนดีด้วยกันทั้งนั้น แต่ว่าเด็กเป็นเสมือนผ้าขาว พ่อแม่เป็นคนย้อมสี ถ้าย้อมสีได้ถูกสีและถูกวิธี ก็ได้ผ้าสีสวย สว่างาม แต่ถ้าย้อมไม่ดี ก็จะได้ผ้าเสีย ใช้งานไม่ได้ และต้องทิ้งทั้งผืน แต่การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี ไม่ใช่การย้อมผ้าสี หากผิดพลาดแล้ว แก้ไขลำบาก

วิธีที่ถูกต้อง คือ บุคคลที่แวดล้อมตัวเด็กต้องทำตัวอย่างที่ดี ๆ ให้เด็กเห็น ตั้งแต่

- 1) พ่อแม่ต้องทำตัวอย่างดี ๆ ให้ลูกดู
- 2) ต้องหาเพื่อนที่ดีให้ลูกคบ
- 3) ต้องหาหนังสือที่ดีให้ลูกอ่าน
- 4) ต้องพาลูกไปกราบครูดี

เพราะบุคคลแวดล้อมเหล่านี้ จะสามารถเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็กใน 3 เรื่อง ต่อไปนี้ คือ

1) ต้นแบบการทำงานที่ถูกต้อง

2) ต้นแบบการบริหารเวลาที่ถูกต้อง

3) ต้นแบบการใช้ปัจจัย 4 ที่ถูกต้อง

สาเหตุที่เราสามารถเป็นต้นแบบใน 3 เรื่องนี้ได้ ก็เพราะบุคคลประเภทนี้จะมีบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวอยู่ 3 ประการ คือ

1) รู้จักคุณค่าคุณภาพ

คนที่รู้จักคุณค่าคุณภาพ หมายถึง คนที่รับผิดชอบสิ่งใดแล้ว ต้องทำผลงานให้ **ออกมาดีที่สุด** การที่เขาทำได้อย่างนี้เพราะเขามีความสามารถในการกำหนดคุณภาพที่ดีได้ชัดเจน ทราบถึงวิธีการทำงานที่ทำให้งานมีคุณภาพดี เมื่อเขาลงมือทำงานก็ทำเต็มที่ สุดฝีมือ และรู้ทันอุปสรรคปัญหาที่ต้องระวังในการทำงานว่ามีอะไรบ้าง และหาทางระวังป้องกันแก้ไขได้อย่างรอบคอบก่อนปัญหาจะเกิดขึ้น

คนที่สามารถทำได้ขนาดนี้ ถ้าไม่เคยมีความเคารพในการศึกษา รู้จักให้เกียรติคน ไม่จับผิดคนอื่นมาก่อน ย่อมไม่มีทางได้ปัญญาขนาดนี้ เพราะคงไม่มีใครยินดีจะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตนเองให้แก่คนที่ไม่ให้ความเคารพในความสามารถของคนอื่นอย่างแน่วนอน

ดังนั้นถ้าลูกของเราได้รับการฝึกเรื่องความเคารพมาที่บ้าน และได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากบุคคลเหล่านี้ เขาจะกลายเป็นคนที่รู้จักคุณค่าของความเคารพ และรู้วิธีการคิดกำหนดคุณภาพของงาน รู้วิธีการทำงานที่ดี และรู้สิ่งที่ควรระวังในการทำงาน ซึ่งก็จะทำให้เขามีความเก่งในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตามบุคคลต้นแบบไปได้ในที่สุด

2) รู้จักคุมเวลา

คนที่คุมเวลา หมายถึง **คนที่เป็นนักวางแผนการทำงาน** ไม่ว่าจะทำงานใดก็สามารถมองทะลุได้เป็นขั้นเป็นตอน จัดลำดับได้ว่าอะไรควรทำก่อน ทำหลัง และแต่ละขั้นตอนควรใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด จึงจะทำได้เสร็จตามเวลา หรือถ้าทำเสร็จได้ก่อนเวลาก็ยิ่งดี

คนที่สามารถควบคุมเวลาในการทำงานได้ขนาดนี้ ถ้าไม่เคยได้รับการฝึกเรื่องวินัยในตัวเองสูง จะทำไม่ได้ เพราะเขาตระหนักดีว่าเวลาเป็นของมีค่า ผ่านไปแล้วเรียกคืนไม่ได้ นอกจากนำโอกาสที่ดีผ่านไปแล้ว ยังนำความแค้นมาให้อีกด้วย

ส่วนคนที่ไม่เคยทำอะไรเป็นเวลา จะติดนิสัยเอาแต่ใจตนเอง อยู่ดี ๆ จะกำหนดให้ทำเสร็จภายในเวลาเท่านั้นเท่านั้น เขาจะอึดอัดทำไม่ได้ เพราะฝึกวินัยมาน้อย แต่ทำตามใจทำตามอารมณ์ตนเองมากเกินไป จึงยากจะทำอะไรได้สำเร็จตามแผนงาน

คนที่ควบคุมเวลาได้ดีเยี่ยมขนาดนี้ เพราะเขาเคยฝึกความมีวินัยต่อเวลามาก่อน คือถูกฝึกให้กำหนดกิจวัตรและงานในแต่ละวันของตัวเองได้ล่วงหน้ามาก่อน ครั้นเมื่อมาทำงานก็ทำให้สามารถวางแผนงานได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน คำนวณเวลางานได้ดีเยี่ยม ไม่ผิดพลาด

ดังนั้นถ้าลูกของเราได้รับการฝึกวินัยมาจากที่บ้านส่วนหนึ่ง และได้เห็นแบบอย่างจากบุคคลที่วางแผนการใช้เวลาให้คุ้มค่าเช่นนี้ เขาจะกลายเป็นคนที่รู้คุณค่าของวินัย และจะทำให้เขาได้รับการฝึกวินัยในการใช้เวลาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นไปอีก เป็นการเพาะนิสัยให้เป็นคนไม่เอาแต่ใจตนเอง และส่งผลให้เขามีความเก่งในเรื่องการบริหารเวลาและการวางแผนงานตามบุคคลต้นแบบไปได้ในที่สุด

3) รู้จักคุมงบประมาณ

คนที่รู้จักคุมงบประมาณ หมายถึง คนที่สามารถวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดสุดแต่ให้ประโยชน์สูง

คนที่คุมงบประมาณย่อมรู้ว่าสิ่งใดจำเป็นและไม่จำเป็นอย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง เขาย่อมไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย สรุ่ยสุร่าย ทำอะไรก็คิดเรื่องความคุ้มค่าคุ้มเสียของส่วนรวมเป็น ไม่คำนวณขาดจนกระทั่งทำให้คุณภาพของงานหย่อน ไม่เผื่อมากจนกระทั่งกลายเป็นความฟุ่มเฟือยเสียหาย มีความซื่อสัตย์ ไม่ยกยอกเอาไว้เพื่อความสะดวกสบายของตนเองหรือพรรคพวกตนเอง

ถ้าที่แห่งใดก็ตามขาดคนที่คุมงบประมาณเป็นแล้ว การเงินส่วนรวมก็จะมีปัญหา เพราะแผนการเงินมั่วไปหมด ความเสียหายของงาน ความหวาดระแวงในการอยู่ร่วมกัน และชื่อเสียงไม่ดีไม่งามก็เกิดขึ้นตามมาด้วย

คนที่สามารถคุมงบประมาณได้โปร่งใสและเกิดประสิทธิภาพดีเยี่ยมขนาดนี้ เพราะถูกฝึกให้มีความอดทนต่อความลำบากตรากตรำ อดทนต่อทุกขเวทนา อดทนต่อการกระทบกระทั่ง และอดทนต่อการเหยยวงใจของกิเลสมาก่อน โดยเป็นการฝึกผ่านการใช้สอยปัจจัย 4 อย่างประหยัดสุด ประโยชน์สูง ใช้จ่ายแต่ในสิ่งที่จำเป็น และไม่ตามใจความอยากได้ อยากฟุ่มเฟือยของตนเอง

ดังนั้นถ้าลูกของเราได้รับการฝึกความอดทนมาจากที่บ้านส่วนหนึ่ง และได้เห็นแบบอย่างจากบุคคลที่คุมงบประมาณของส่วนรวมได้ดีเช่นนี้ เขาจะกลายเป็นคนที่รู้คุณค่าของความอดทน เห็นประโยชน์ของการวางแผนใช้จ่าย รู้จักใช้ข้าวของด้วยความคุ้มค่า และอดทนต่อความเหยยวงใจในสิ่งที่เป็นโทษได้ดี และส่งผลให้เขามีความเก่งในเรื่องการวางแผนใช้จ่าย และคุมงบประมาณการทำงานเป็น ตามบุคคลต้นแบบไปได้ในที่สุด

การที่ลูกซึมซับสิ่งที่ถูกต้อง 3 เรื่องนี้จากบุคคลแวดล้อมที่ดีเข้าไปอยู่ประจำใจ ก็จะทำให้เด็กได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมความดีอย่างเต็มที่ และทำให้เขามีความเก่งในการ คำนวณ คุณภาพ คุณเวลา คุณงบประมาณ ตามมาในที่สุด และเมื่อเขาลงมือทำอะไรก็ตาม เขาจะเป็นคนที่ทำงานได้มีคุณภาพ ประหยัดเวลา และประหยัดงบประมาณ ซึ่งตรงนี้คือ คุณสมบัติของการเป็นนักบริหาร หรือนักงานที่ทุกวงการต้องการตัวไปร่วมงานด้วย และนั่นคือ ความเก่งที่สร้างจากความดี ที่สร้างความเก่งให้เกิดขึ้นในตัวลูกอย่างอัตโนมัติ โดยมีบุคคลแวดล้อมที่ดีเป็นผู้ถ่ายทอดให้นั่นเอง

สรุป

การที่พ่อแม่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และความดีที่ตนเองมีให้ แก่ลูก จนกระทั่งมากพอจะเป็นต้นทุนทางความเก่งและความดีที่ลูกสามารถยืนหยัดอยู่ในโลก กว้างนี้ได้อย่างภาคภูมิใจ สิ่งสำคัญต้องทำให้ดีที่สุดของการเป็นพ่อแม่ คือ

1) ต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าความรู้ที่จะใช้ในการอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนเก่งและดี อยู่เสมอ จึงจะทันกับพัฒนาการและทันกับปัญหาของลูก

2) ต้องไม่เปิดโอกาสให้ลูกทำเรื่องผิดศีลธรรม คือ อยู่บ้านก็ต้องแบ่งเวลาให้การ อบรมสั่งสอนลูก ผ่านการใช้สอยปัจจัย 4 ผ่านการทำงาน ผ่านกิจวัตรประจำวัน เช่น การนอน การตื่น เป็นต้น ลับหลังก็ฝากฝังครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้อง มิตรสหาย ช่วยเป็นหูเป็นตา คอยตักเตือนบอกกล่าวลูกได้ โดยไม่ต้องเกรงใจ อย่าปล่อยให้เขามีโอกาสเดินทางผิด

ถ้าพ่อแม่ทำสองสิ่งนี้ได้ดี ลูกก็จะมีโอกาสใกล้ชิดกับสิ่งที่ถูกต้องมากกว่าจะทำตัว เหลวไหลไปในเรื่องผิดศีลธรรม ลูกย่อมคลุกคลีคุ้นเคยกับความคิด คำพูด การกระทำที่ดีจาก พ่อแม่ และบุคคลรอบข้างอยู่เป็นปกตินิสัย และหลอมละลายกลายเป็นความเก่ง และความดีที่ จะทำให้เขายืนหยัดในโลกนี้ได้ด้วยตนเองในที่สุด

2.2 ฆ่าด้วยรัก... พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด

“ความรักของพ่อแม่ ฆ่าลูกได้” คำกล่าวนี้ แม้จะขัดแย้งความรู้สึกของคนเป็นพ่อ เป็นแม่อยู่บ้าง แต่ในความเป็นจริงแล้ว กลับมีลูกจำนวนไม่น้อย ที่ต้องเสียคนเพราะ การให้ท้ายลูกเมื่อทำผิดนี้เอง ด้วยเหตุนี้ ในฐานะของคนที่เป็นพ่อแม่ หรือคนที่คิดจะมี ครอบครัวในอนาคต ก็มีสิ่งสำคัญที่จะต้องศึกษาให้มากกว่านั้นว่า ทำอย่างไรเราจึงจะเลี้ยงลูกได้ดี และทำอย่างไรตนเองจึงจะไม่พลาดไปรักลูกผิดวิธี จนกลายเป็นการฆ่าลูกด้วยรักไปได้

2.2.1 อย่าเข้าข้างลูกเมื่อทำผิด

การที่พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด ต้องถือว่า เป็นความผิดพลาดอย่างร้ายแรง เพราะทำให้ลูกหลงผิดคิดไปว่า “ทำได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมา ก็จะมุ่งทำแต่ความชั่วเรื่อยไป ทำให้ชาตินี้ทั้งชาติของเขามีแต่ความเดือดร้อนไม่มีวันจบสิ้น

ผู้ที่เป็นพ่อแม่จึงต้องตระหนักถึงโทษของการเข้าข้างลูกเมื่อทำผิดให้มาก อย่ารักลูก ด้วยการตามใจ ถ้าลูกทำผิดต้องทำโทษ ยอมให้ลูกเจ็บเสียแต่ตอนนี้ ดีกว่าให้ชีวิตของลูกเจ็บปวดเดือดร้อนไปตลอดชีวิต

ดังนั้นการที่พ่อแม่ไม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด ก็จะทำให้ลูกซาบซึ้งแก่ใจว่า ถ้าทำดี ลูกจะได้รับผลดีตอบแทนเสมอ แต่ถ้าลูกทำชั่ว ลูกจะต้องได้รับผลชั่วนั้นอย่างไม่มีวันหลีกเลี่ยงได้

2.2.2 เข้าใจหลักการถ่ายทอดนิสัย

การจะปลูกฝังคุณธรรมความดีให้ลูกนั้น พ่อแม่ต้องเข้าใจธรรมชาติของการถ่ายทอดนิสัยไปให้ลูกก่อนว่ามีอยู่ 2 ช่วง คือ

ช่วงแรก คือ การถ่ายทอดลักษณะนิสัยใจคอทางกรรมพันธุ์

การถ่ายทอดลักษณะนี้ต้องทำในช่วงตั้งแต่ลูกยังไม่มาเกิด โดยทั่วไปเมื่อปฏิสนธิวิญญานจะเกิดในครรภ์ของผู้ใด เขาจะต้องมีกรรม คือบุญหรือบาป ไกล่เคียงกับผู้ที่จะเป็นพ่อเป็นแม่ในขณะนั้น

ดังนั้นถ้าคุณพ่อคุณแม่มีร่างกายแข็งแรง มีความประพฤติดี มีจิตใจดีงามแล้ว ก็มีโอกาที่จะได้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาถือกำเนิดอยู่ในครรภ์ การอบรมลูก จึงควรเริ่มตั้งแต่ว่าก่อนที่จะตั้งครรภ์ คือคุณแม่ต้องอบรมความประพฤติของตนเองให้ดี พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ สิ่งที่ไม่ดีให้เลิกเสียให้หมด รักษาศีล 5 ให้ดี เป็นการเตรียมพร้อมให้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาเกิด

นั่นคืออย่างช้าที่สุดจะต้องเริ่มอบรมตนเองให้ดีพร้อมในทันทีที่แต่งงาน และในทันทีที่รู้ตนเองว่าตั้งครรภ์ ก็ยิ่งต้องพยายามทะนุถนอมลูกในครรภ์ให้ยิ่งขึ้นไปอีก คือต้องมีความระมัดระวังตัวให้มาก ไม่ว่าจะเป็นการเดิน การเคลื่อนไหวทุก ๆ อิริยาบถ อาหารที่รับประทาน โดยเฉพาะพวกที่รสจัด พวกของหมักดอง ของเมา พวกยาต่าง ๆ หรือแม้แต่อารมณ์ที่ไม่ดี ก็ต้องระวังอย่าให้มากระทบกระทั่ง เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่ออุปนิสัยใจคอของเด็กทั้งสิ้น

ช่วงที่สอง คือ การถ่ายทอดนิสัยใจคอจากสิ่งแวดล้อมหรือการอบรม

เมื่อลูกคลอดออกมาสัมผัสโลก ต้องรีบอบรม อย่าคิดว่าเด็กทารกไม่รู้อะไร เพราะแม้แต่การให้นมเป็นเวลา ก็เป็นการเพาะนิสัยเด็กให้เป็นคนตรงต่อเวลา การเปลี่ยนผ้าอ้อมทันทีที่เด็กทำเปียก ก็เป็นการเพาะนิสัยรักความสะอาด แม้ที่สุดการพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน ก็เป็นการเพาะนิสัยอ่อนโยน

2.2.3 อย่าปล่อยให้เด็กทำผิดจนเป็นนิสัย

เมื่อแรกเกิด เด็กก็เป็นเสมือนผ้าขาวสะอาด เด็กจึงต้องการตัวอย่างหรือต้นแบบในการคิด การพูด และการกระทำ เมื่อสิ่งใดมาถึงก่อน เด็กจะรับสิ่งนั้นไว้เป็นแบบอย่าง ดังนั้นถ้าเด็กได้รับแต่สิ่งที่ดีก่อน เด็กก็จะมีโอกาสทำความดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป และมีฐานกำลังความดีไว้ต่อต้านความชั่วที่เข้ามาภายหลัง ทำให้เอาตัวรอดได้ง่าย

เมื่อเด็กทำอะไรผิด ในระยะ 2-3 ครั้งแรก เด็กจะมีพิรุณให้เห็นได้ชัด ทำให้เราหาทางแก้ไขได้ทันที่ ถ้าผู้ใหญ่ไม่รู้ หรือปล่อยปละละเลย เด็กก็จะเกิดความเคยชิน ทำผิดเป็นนิสัยโดยไม่มีพิรุณให้ผู้ใหญ่จับได้ ทำให้เสียนิสัยที่ดีงามไปในที่สุด

2.2.4 รักลูกให้ถูกวิธี

การรักลูกให้ถูกวิธีไม่มีอะไรเกินการถ่ายทอดคุณธรรมดี ๆ ให้แก่ลูก เพื่อให้เขาเติบโตขึ้นมายืนหยัดบนโลกนี้ได้อย่างสมภาคภูมิ

คุณธรรมที่ต้องอบรมให้มาก หรืออบรมตลอดเวลาเลย ไม่ว่าเด็กโตหรือเด็กเล็ก ก็คือ

1. ปัญญา โดยฝึกให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิดพิจารณาเอง ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ ถ้าทำได้สำเร็จ เด็กจะมีสติปัญญาเฉียบแหลม และไม่เห็นผิดเป็นชอบ

2. ความมีวินัย โดยฝึกให้เด็กเป็นคนตรงต่อเวลา รักษาความสะอาด เป็นคนซื่อตรง มีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ

3. ความเมตตากรุณา โดยอาจฝึกให้เด็กรักสัตว์ รักต้นไม้ เป็นคนอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ดี รู้จักให้อภัย

เมื่อเด็กได้รับการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้มาตั้งแต่เล็กแล้ว โตขึ้นก็จะสามารถรองรับคุณธรรมความดีอย่างอื่นที่พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ถ่ายทอดให้ได้เต็มที่

เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ถ้าคุณพ่อคุณแม่คนใดอยากจะได้ลูกดีอย่างไร ก็ให้อบรมตนเองให้ได้อย่างนี้ก่อนที่จะมีลูก แล้วต้องอบรมตนเองให้เคร่งครัดยิ่ง ๆ ขึ้นไป ในกรอบคุณธรรม 3 ประการ คือให้มีปัญญา ให้มีเมตตากรุณา และให้มีระเบียบวินัย ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว พ่อแม่ก็จะมีโอกาสได้ลูกดี ๆ มาเกิด สามารถเป็นต้นแบบที่ดีให้ลูกได้ และปิดหนทางที่จะฆ่าลูกด้วยรักให้หมดไป

2.3 สืบบทบาทสำคัญที่ทำให้พ่อแม่ได้ลูกดี

พ่อแม่ทุกคนล้วนคาดหวังอยากจะได้ลูกของตนเองมีอนาคตที่สดใสกันทั้งนั้น แต่การปูพื้นฐานลูกให้มีนิสัยใจคอที่เหมาะสมแก่การจะก้าวไปสู่ความสำเร็จในอนาคตนั้น พ่อแม่จะต้องรู้จักวางบทบาทของตนเองในการปกครองลูกให้เหมาะสม ลูกจึงจะได้ต้นแบบที่ดี และรู้จักที่ต่ำที่สูงเวลาอยู่กับผู้ใหญ่

การจะวางตนให้เหมาะสมในการอบรมบ่มนิสัยลูกนั้น พ่อแม่ที่ดีต้องเข้าใจสภาวะจิตใจของลูก รู้ว่าความรู้สึกนึกคิดของลูกจะเปลี่ยนแปลงตามวัยและสิ่งแวดล้อม

เมื่อลูกยังเล็กอยู่ พ่อแม่จะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของเขา ครั้นโตขึ้นเพื่อนจะเข้ามามีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด พอลูกเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ความสำคัญของพ่อแม่จะลดลง และเมื่อลูกเป็นผู้ใหญ่ ลูกจะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการความอิสระมาก ต้องการเหตุผลมากขึ้น ดังนั้น พ่อแม่จำเป็นจะต้องปรับตนเองให้เท่าทันความรู้สึกนึกคิดของลูก

การเป็นพ่อแม่ที่ดี นอกจากจะต้องทำหน้าที่ของพ่อแม่ที่ดีให้ครบถ้วนแล้ว ยังต้องวางบทบาทต่อไปนี้ให้ได้ดีอีกด้วย คือ

1. บทบาทของความเป็นครู พ่อแม่ต้องอบรมสั่งสอนลูก ชี้แจงให้ลูกรู้ว่าอะไรถูกอะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร

ถ้าลูกยังเล็กนัก สอนกันด้วยเหตุผลยังไม่ได้ พ่อแม่ต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอนจะต้องนุ่มนวล ค่อยพูดจาปราศรัย ไม่เอาแต่อารมณ์ การสั่งสอนด้วยไม้เรียว ควรเก็บไว้ใช้ในคราวที่จำเป็นจริง ๆ เท่านั้น ต้องปลูกฝังนิสัยรักความสะอาดให้ลูกตั้งแต่ยังเล็ก ฝึกให้รู้จักดูแลรักษาความสะอาดของตนเอง ตั้งแต่เรื่องเสื้อผ้า การอาบน้ำถูตัว แม้ที่สุดเรื่องนิสัยในการกินอาหาร อย่าปล่อยปละละเลย อย่าคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องเล็กน้อย

เนื่องจากพ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูก ใกล้เคียงลูกตั้งแต่แรกเกิด ดังนั้นการระมัดระวังปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เพื่อให้เป็นพื้นฐานความประพฤติของลูกเสียก่อน เมื่อโตขึ้นจะเป็นเหตุให้เขาสามารถรองรับความดีมาใส่ตัวได้เร็ว และมักรังเกียจความไม่เข้าท่าเข้าทางต่าง ๆ ผ่านเข้ามาได้เองโดยอัตโนมัติ

2. บทบาทเทวดา พ่อแม่ต้องมีพื้นฐานทางธรรมที่ดี จึงจะเล่นบทนี้ได้ เพราะต้องฝึกลูกให้รู้จักรักบุญกลัวบาป ความจริงเรื่องนี้ ทำได้ง่าย ๆ เช่น อ่านนิทานชาดกให้ลูกฟัง ให้ลูกสวดมนต์ทุกคืนก่อนเข้านอน สอนลูกให้รู้จักการทำบุญ ให้ทาน โดยพ่อแม่ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เช่น ตักบาตรทุกเช้า เป็นต้น และที่สำคัญที่สุด คือพ่อแม่ต้องมีhiriโอดตปัปะ เมื่อสอนลูกไม่ให้ทำชั่วในเรื่องใดแล้ว ก็อย่าเผลอทำความชั่วนั้น ๆ ให้ลูกรู้เห็นเสียเอง

3. บทบาทพระพรหม พ่อแม่ต้องมีความเมตตากรุณาต่อลูกให้ความรักความอบอุ่น ต้องเลี้ยงดู ไม่ทิ้งขว้าง เมื่อลูกทำผิดต้องตักเตือนสั่งสอนดี ๆ ให้ลูกรู้ผิดรู้ถูก และให้อภัย ไม่ซ้ำเติม เมื่อลูกทำดีก็ชมเชยให้ภาคภูมิใจบ้าง ส่งให้ศึกษาเล่าเรียนเมื่อถึงวัยอันควร ยามเจ็บไข้ก็พยาบาลดูแลรักษา เมื่อลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ถึงคราวต้องแยกครอบครัวไปสร้างหลักฐาน ก็ควรปล่อยตามใจลูกบ้าง อย่างบงการบังคับ แต่คอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ให้กำลังใจ พ่อแม่ต้องมีอุเบกขา คือไม่ลำเอียงเข้าข้างลูก เมื่อทำผิด

ถ้าอบรมสั่งสอนลูกมาอย่างดีแล้วแต่ลูกยังทำตัวเกะกะเกราะทำผิดกฎหมายบ้านเมืองสมควรจะต้องได้รับโทษ แม้โทษนั้นจะยิ่งใหญ่ถึงต้องติดคุกติดตะราง ก็ต้องยอม อย่ารักลูกจนถึงกับทำตนเป็นพยานเท็จ ช่วยได้เพียงไรก็ทำในสิ่งนั้น แต่อย่าทำลายความยุติธรรมของบ้านเมือง

4. บทบาทพระอรหันต์ พ่อแม่ต้องประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมให้ดีที่สุด จะได้เป็นปูชนียบุคคล เป็นพระศักดิ์สิทธิ์ในบ้าน เป็นที่ปรึกษาชั้นดีประจำวงศ์ตระกูล เป็นที่เคารพนับถือของลูกหลานว่านเครือ ทั้งที่อยู่รวมบ้านและที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว ต้องสร้างทั้งบุญบารมี ทั้งศักดิ์ศรี ชื่อเสียง เหล่าลูกหลานจะได้ยำเกรง นับถือ เชื่อฟัง ไม่กล้าทำความชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมื่อพ่อแม่ทำได้ครบทั้ง 4 อย่างดีแล้ว ชีวิตครอบครัวก็จะเป็นสุข มีแต่ความร่มเย็นกายและใจ ซึ่งย่อมส่งผลไปถึงสังคมและประเทศชาติให้ร่มเย็นไปด้วย

2.4 ทำอย่างไรลูกจะไม่เสียคน

ท่ามกลางสังคมที่ปะปนด้วยทั้งสิ่งดีและเลวนี้ นับวันคุณพ่อคุณแม่ก็ยิ่งมีความรู้สึกเป็นห่วงลูกมากขึ้น กลัวว่าลูกจะไปติดเอาเชื้อเลวมา แล้วก็จะทำให้ลูกเอาตัวไม่รอด หรือเอาดีไม่ได้ ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่า เราจะป้องกันลูกเรา จากวินิจัยผิด ๆ ได้อย่างไร และจะปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องให้ลูกของเราได้อย่างไร

ความจริงเรื่องนี้สามารถพูดได้หลายแง่หลายมุม แต่ปกติของการเลี้ยงลูกให้ดีที่สุดที่ปู่ย่าตายายใช้มาตลอด ก็มีหลักอยู่ 4 ข้อด้วยกัน คือ

- 1) ทำตัวอย่างดี ๆ ให้ลูกดู
- 2) หาหนังสือดี ๆ ให้ลูกอ่าน
- 3) หาครูอาจารย์ดี ๆ ให้ลูกเรียนหนังสือ
- 4) หาเพื่อนดี ๆ ให้ลูกคบ

1) ทำตัวอย่างดี ๆ ให้ลูกดู

ข้อแรกนี้ยากที่สุด เพราะคุณพ่อคุณแม่หลาย ๆ คนก็ไม่ว่าเราดีหรือยัง เมื่อเราเริ่มต้นจะทำตัวอย่างดี ๆ ให้ลูกดู เราต้องหามิตรเป็นตัววัดก่อน ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงให้ศีล 5 มาเป็นเครื่องวัด เพราะนี่คือปกติของคนเรา แต่สังคมทุกวันนี้ มันอยู่แบบศีลต่าง ศีลพริ้ว ศีลทะลุ แล้วอย่างนี้จะเป็นอย่างดี ๆ ให้ลูกดูได้อย่างไร

เพราะฉะนั้น เราบอกว่า ลูกไม่ดี ก็ต้องมองสะท้อนกลับว่า แล้วลูกไปได้สิ่งที่ไม่ดีมาจากที่ใด ลูกพูดไม่เพราะ ก็จำมาจากพ่อแม่ เด็กก็เหมือนผ้าขาว ไม่รู้หรอกว่าสิ่งใดถูก ถ้าเราอยากจะมีลูกเป็นคนดี ต้องมาจากพื้นฐานเบื้องต้นว่า เขารักศีล 5 หรือไม่ แล้วจึงค่อยมาฝึกให้ลูกเก่งด้านใดก็ได้

2) หาหนังสือดี ๆ ให้ลูกอ่าน

เรื่องของการอ่านก็เหมือนกัน แนนอน เด็ก ๆ ก็ต้องมีการอ่านหนังสือ เราก็ต้องคอยดูแลกันกรอง เช่น ถ้าอ่านการ์ตูนโดราเอมอนสอนชีวิทยาอย่างนี้ เราก็อ่านไปกับเขา แต่ที่มีปัญหาอยู่ตอนนี้ก็คือ เกมส์ที่มีความรุนแรงจากอินเทอร์เน็ตบ้าง คอมพิวเตอร์บ้าง เราก็ต้องคอยดู ให้เวลาเขา ให้ความอบอุ่นเขา

สมัยก่อนโบราณบอกว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี” แต่สมัยนี้ต้องบอกว่า “รักวัวให้ผูก รักลูกต้องให้เวลา” แต่ถ้าเราบอกว่า ไม่มีเวลา ชีวิตมันก็ไม่สมดุล ชีวิตเรามันไม่ได้มีแต่งงานอย่างเดียว ต้องมีเวลาส่วนตัว มีเวลาครอบครัวด้วย ชีวิตจึงจะสมดุล ต้องแบ่งเวลาไปร้านหนังสือกับเขา ปลอมให้เขาเลือก ดูพฤติกรรมห่าง ๆ แล้วบางครั้งก็ต้องช่วยให้ข้อมูลเขา ตัดสินใจ แล้วลูกเราจะเลือกหนังสือดีเป็นในอนาคต

3) หาครูอาจารย์ดี ๆ ให้ลูกเรียนหนังสือ

เรื่องของครูนี้มีความสำคัญมาก เพราะครูเป็นเสมือนสิ่งแวดล้อมภายนอกที่จะมาให้ตัวอย่าง ให้คุณธรรมในการทำความดี ไม่ได้เจาะจงเฉพาะครูในโรงเรียนเท่านั้น ลูกของเราอยากจะเรียนรู้อะไรจากรอบ ๆ ตัว ต้องให้เขาอยากเรียนรู้ด้วยตนเอง เรามีหน้าที่ประทับประคอง ช่วยดูแลแนวทางให้เขาเดินไปด้วยตนเอง

ส่วนครูที่โรงเรียน เนื่องจากเราไม่ได้อยู่กับเขาทั้งวัน ก็ต้องตระเวนหา จริง ๆ แล้วไม่ได้ต้องการโรงเรียนดัง ๆ แต่ต้องการสิ่งแวดล้อมดี ๆ ให้ลูก เพราะคนที่เรียนเก่งได้ที่หนึ่ง ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นมหาเศรษฐีของโลก ความรู้ในตำรายังต้องมีการพัฒนา เราก็ต้องสอนให้ลูกเราเข้าใจว่า เรื่องการเรียนนั้น เรียนกันตลอดชีวิต

4) หาเพื่อนดี ๆ ให้ลูกคบ

ข้อสุดท้าย คือหาเพื่อนดี ๆ ให้ลูกคบ ในมงคลสูตร ก็บอกไว้ชัดเจน ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต แนนอนลูกของเราคบคนไม่ดี โอกาสที่ลูกจะไม่ดีก็เกิดตามไปด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะสะท้อนออกมาตอนที่เขาไม่อยู่กับเรา เราก็ต้องสังเกตให้ออก แล้วก็ให้คำแนะนำดี ๆ ด้วยเหตุด้วยผล จะไม่เรียกมาห้ามทีเดียว ปกครองเด็กก็ต้องมีกลยุทธ์ ต้องมีลูกล่อลูกชนเหมือนทำธุรกิจ เพราะนี่เรากำลังสอนเรื่องพื้นฐานการเลือกคบคนให้ลูก ซึ่งก็จะเป็นมุมสะท้อนมาสู่ตัวเราว่า แล้วเราเลือกคบเพื่อนอย่างไร

บางคนส่งลูกไปเรียนเมืองนอก ได้ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ตั้งแต่เด็ก ๆ แต่ว่าพอกลับมาแล้ว เขาไม่เชื่อคำสอนพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เชื่อเรื่องชาตินี้ชาติหน้า เขาไม่สนใจ ไปได้มีฉันทิฏฐิกลั้บมา เขาได้ความคิดนี้มาจากที่ใด ก็ได้มาจากเพื่อนที่เขาไปเรียนต่างประเทศ

พอเขากลับมาทำงานในสิ่งแวดล้อมแบบวัฒนธรรมไทย เขาพูดจาไม่มีสัมมาคารวะ ไม่รู้กาลเทศะ ใครในที่ทำงานยอมไม่ให้การยอมรับ แม้จะมีการศึกษาสูงเพียงใดก็ตาม เมื่อสังคมไม่ยอมรับ เขาทนอยู่ไม่ได้ก็เลยลาออก แล้วก็รู้สึกล้มเหลว เพราะเขาไม่รู้หรอกว่า ความรู้ในตำราอย่างเดียวไม่พอ ต้องรู้กิริยามารยาทและกาลเทศะด้วย

ดังนั้นการจะป้องกันไม่ให้ลูกเสียคน ก็ต้องสร้างสิ่งแวดล้อมทั้ง 4 อย่างนี้ให้แก่ลูก แล้วลูกก็จะเติบโตมาอย่างผู้ที่มีความคิด คำพูด การกระทำของมาตรฐานคนดีอยู่ในตัว และเราจะสามารถปล่อยให้เขาบินจากอ้อมอกเราไปสู่โลกกว้าง โดยไม่ต้องเป็นห่วงว่า เขาจะไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยตัวของเขาเอง หรืออาจพูดสรุปแบบสั้น ๆ ง่าย ๆ เป็นภาษาชาวบ้านว่า “พ่อแม่หมดห่วง” นั่นเอง

2.5 ฝึกลูกให้ประหยัด...หลักประกันอนาคตของวงศ์ตระกูล

สิ่งที่เป็นสัญญาณบอกว่า อนาคตของลูกจะตั้งหลักตั้งฐานให้มั่นคงได้ คือ ความประหยัด แต่การจะเพาะนิสัยประหยัดให้ลูกนั้น พ่อแม่ต้องมีวิธีการที่เหมาะสม โดยมีหลักการอยู่ว่า ลูกจะมีนิสัยประหยัดได้ เมื่อพ่อแม่ประหยัดเป็นแบบอย่างให้ลูกดูเสียก่อน

การเพาะนิสัยประหยัดให้ลูก ต้องทำตั้งแต่ลูกยังเล็ก ๆ คือ

1. ฝึกลูกให้รู้จักคุณค่าของเงิน เมื่อลูกขอเงินต้องซักถามให้ละเอียดก่อนว่า จะเอาเงินนี้ไปทำอะไร มีความจำเป็นเพียงใดถึงต้องใช้เงิน ถ้าลูกขอโดยไม่มีเหตุผล ก็ไม่ควรให้ ต้องชี้แจงให้ลูกทราบด้วยว่าเพราะเหตุใดจึงไม่ให้ แม้ลูกจะไม่พอใจก็ทำใจแข็งไว้ อย่าให้เงินลูก เพื่อตัดความรำคาญ อย่าให้ลูกมีความคิดว่า เงินได้มาอย่างง่าย ๆ ต้องสอนให้ลูกรู้ว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่พ่อแม่หามาได้ หมายถึงหยาดเหงื่อแรงกายของพ่อแม่ ลูกจะได้รู้จักคุณค่าของเงิน และใช้เงินอย่างคุ้มค่า

2. ฝึกให้เว้นของฟุ่มเฟือย สิ่งใดที่เป็นของฟุ่มเฟือย ไม่จำเป็น พ่อแม่อย่าซื้อหาให้ลูก ถ้าขัดไม่ได้ ก็หาอย่างอื่นที่ราคาไม่แพง แต่ใช้ทดแทนกันได้มาให้ หาวิธีอธิบายให้ลูกรู้ว่าของดี ไม่จำเป็นต้องราคาแพง ฝึกให้ลูกรู้จักใช้ของอย่างคุ้มค่า ให้ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ไม่ใช่ทิ้ง ๆ ขว้าง ๆ เมื่อของเสียหายต้องสอนให้รู้จักซ่อมแซมของนั้นด้วยตนเอง

3. ฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สอนลูกให้รู้จักทำของใช้เอง เป็นการเสริมสร้างปัญญาให้ลูกโดยเฉพาะของเล่นให้ลูกรู้จักประดิษฐ์ขึ้นเองหรือประกอบจากชิ้นส่วนเอง ลูกจะได้รู้จักช่วยตนเองเป็น และมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ มีกำลังใจสูงขึ้น นอกจากนั้น ควรฝึกให้ลูกรู้จักวิธีตัดทอนงบประมาณค่าใช้จ่ายของลูกเอง เพื่อลูกจะได้รู้จักวิธีอดออม และรู้จักทำงานหาเงินได้ด้วยตนเอง

4. ฝึกลูกให้รู้จักเก็บออมทรัพย์ หากระบออมสินให้ลูกสำหรับเก็บเงินที่เหลือจากค่าขนม หรือค่าใช้จ่ายประจำ พาลูกหรือสอนลูกให้เอาเงินที่เก็บออมได้ไปฝากเข้าบัญชีในธนาคาร เมื่อลูกได้เงินพิเศษจากผู้ใหญ่ในวันสำคัญของลูก เช่น วันเกิด วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ พ่อแม่ควรสอนให้ลูกเก็บเงินส่วนนี้ไว้ในธนาคาร เพื่อเป็นทุนการศึกษา อย่าให้ลูกรู้สึกว่าการเก็บเงินได้มาง่าย เพราะจะเป็นเหตุให้ลูกไม่เห็นคุณค่าของเงิน

5. เลือกเพื่อนที่มีนิสัยประหยัดให้ลูกคบ เพื่อนที่มีนิสัยฟุ่มเฟือย สู้ๆสู้ๆ ไม่รู้จักค่าของเงิน ต้องหาวิธีป้องกันอย่าให้ลูกไปคบหาสมาคมด้วย ส่วนเพื่อนคนใดรู้จักเก็บหอมรอมริบ ช่วยพ่อแม่ทำงานแบ่งเบาภาระทางบ้าน ต้องให้ลูกรู้จักคบหาเอาไว้จะได้ชวนกันประหยัด และชวนกันไปในทางที่ดี ที่สำคัญคือเป็นการป้องกันลูกให้ห่างออกจากคนพาลและอบายมุข ซึ่งเป็นศัตรูร้ายของความประหยัดที่แสนน่ากลัว

6. ฝึกให้ลูกรู้จักรักษาศีล 8 ในวันพระหรือวันหยุด เมื่อเห็นว่าลูกโตพอสมควรแล้ว ควรพาไปวัด หัดให้รู้จักรักษาศีล 8 เพื่อให้ลูกรู้ว่า บางสิ่งที่เราคิดว่าจำเป็นสำหรับชีวิตนั้น แท้จริงเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย เช่น การดูหนัง ดูละคร แต่งหน้า ทาปาก แต่งตัวตามแฟชั่น สิ่งเหล่านี้เมื่อทดลองรักษาศีล 8 สักระยะหนึ่ง แล้วจะรู้ด้วยตนเองว่าไม่จำเป็นเลย และเพื่อให้ได้ผลดี พ่อแม่ต้องรักษาศีล 8 เป็นตัวอย่างให้ลูกดูด้วย การรักษาศีล 8 จะช่วยให้ลูกมีนิสัยประหยัด และรู้จักประมาณในการใช้จ่าย 4 เพื่อการดำรงชีวิตได้เอง

หากทุกครอบครัวทำได้อย่างนี้ ย่อมเป็นหลักประกันความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของครอบครัวต่อไปภายหน้า ทรัพย์สมบัติที่พ่อแม่มอบให้เป็นมรดกก็จะไม่ถูกไปใช้ในทางวอดวายเสียหาย หรือถึงแม้พ่อแม่อาจจะไม่มีทรัพย์สมบัติมอบเป็นมรดกให้แก่เขาเลย ก็เป็นอันมั่นใจได้ว่า เขาจะสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองได้อย่างแน่นอน เพราะจุดรั่วไหลทางอบายมุขไม่มี

2.6 เลี้ยงลูกไม่ปลุกวินัย

ช่วงยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมาจะเป็นเด็กรุ่นโตที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในกรุงเทพฯ มักจะมีคำถามเหมือนกันว่า “ทำไมการจราจรในกรุงเทพฯ ติดขัดมาก ประเทศอื่นเขาก็มีรถยนต์กันตั้งมาก ทำไมเขาไม่มีปัญหาการติดขัดมาก ๆ อย่างเรา?”

คำถามที่ถามกันมาหลายรุ่นนี้ เป็นภาพสะท้อนของการปลูกฝังวินัยให้แก่เด็กไทยอย่างชัดเจน

หลวงพ่อรูปหนึ่งได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ไว้ว่า

“การจรรยาบรรณติดขัด เกิดจากการไม่ยอมลดราวาศอกให้กันและกัน ซึ่งเกิดจากความผิดพลาดในเรื่องที่คนไทยส่วนใหญ่ ใช้วิธีเลี้ยงลูกไม่ค่อยถูก

ยกตัวอย่างง่าย ๆ ถ้าลูกทะเลาะกันหรือลูกไม่ลงรอยกัน ถ้าม่าแม่จะห้ามไหม มีไม่กี่คนที่ไม่ห้าม ส่วนมากเขาจะห้าม แล้วดัดสินลงโทษ ซึ่งบางทีก็ดัดสินพลาดไป

ในทัศนะนี้ ญีปุ่นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เขาบอกว่ายังงี้เสียเด็กก็ไม่ดีกันจนถึงตายหรือ เพราะฉะนั้น ถ้าลูกทะเลาะกัน เขาจะไม่ห้าม เขาปล่อยให้เด็กหาวิธียุติปัญหาตัวเอง

คนโตอาจจะเกรี้ยวกราดกับน้องมากไปหน่อย แต่คนเล็กก็ต้องมีวิธีการพูดเสียงอ่อย ๆ ทำให้น่าเห็นใจ จนพี่ต้องยอม เรื่องมันก็จบ หรือถ้าพี่รังแกน้องมากเข้า น้องก็ไม่เล่นด้วย พี่ก็ต้องมาตามง้อน้อง ก็เป็นเรื่องที่เขาจะแก้ปัญหากันเอง ไม่ใช่พ่อแม่ลงมาเล่นบทบาทเสียเอง

คนไทยไม่เป็นอย่างนั้น เรื่องก็เลยกลายเป็นว่าทุกครั้งที่คนไทยมีเรื่องทะเลาะกัน ต้องมีบุคคลที่สามมาห้าม ถ้าถึงขั้นจลาจล ในหลวงต้องทรงมาไกล่เกลี่ยให้เสมอ แล้วถ้าครั้งนั้นในหลวงทรงห้ามไม่ทันแล้วจะทำอย่างไรกัน ?

นิสัยอีกอย่างของคนไทย คือความรักอิสระ คนไทยแม้ไปอยู่ต่างประเทศ ก็รวมตัวกันไม่ได้ เมื่อมีเรื่องขึ้นมาก็ไม่รู้จะหาผู้ใหญ่ที่ใดมาไกล่เกลี่ย ไม่มีตัวประธาน ขณะที่ชนชาติอื่นบางชาติ แม้ไปอยู่ต่างประเทศ เขาก็สามารถรวมตัวกันได้แน่นแฟ้น เขาไม่ต้องการให้ใครอื่นมาประธาน เขาประธานตัวของเขาเอง วินัยระดับชาติก็เป็นผลมาจากวิธีการเลี้ยงลูก

ในที่ประชุม ฝรั่งเขาโต้เถียงกันแบบเอาเป็นเอาตาย พอออกจากที่ประชุมเรื่องก็จบ ญีปุ่นก็เหมือนกัน แม้จะไม่ถูกกันเป็นส่วนตัว แต่ในที่ทำงาน เขาประชุมกันอย่างดี พอออกจากที่ประชุม ต่างคนต่างไป ไม่ยอมลงให้แกกัน แต่พอถึงเวลาเข้าที่ประชุม เรื่องส่วนรวมคือส่วนรวม ส่วนตัวคือส่วนตัว แต่คนไทยแยกอย่างนี้แยกไม่ออก นี่เกิดจากพื้นฐานในการอบรมลูก

ยังไม่พอ เรื่องที่ชาวญีปุ่นกลัวมาก คือ กลัวหมู่คณะไม่ยอมรับแต่คนไทยเฉย ๆ ตัวใครตัวท่าน

ถามว่าญีปุ่นปลูกฝังอยู่นานไหม เพื่อให้คนเห็นแก่ส่วนรวม ตอบว่านานมาก ปลูกฝังกันเป็นร้อย ๆ ปี แล้วระหว่างนั้นก็เอาเลือดเอาชีวิตเป็นเครื่องสังเวยไปเยอะ เขาปลูกฝังมาตั้งแต่สมัยโชกุนปกครองประเทศ”

“เรื่องมีอยู่ว่า เนื่องจากญี่ปุ่นมีการรบบ่อยมาก ต้นฤดูฝนทุกปี โซกุนก็ส่งซามูไรมา เก็บเสบียง หมู่บ้านนี้มีกี่หลังคาเรือน ? สมมติว่ามี 100 หลังคาเรือน จะทำได้เท่าไรไม่รู้ พอถึงหน้าแล้งพวกซามูไรก็มาเอาข้าวไป 100 เกวียน เขาไม่ได้มาดูว่า แต่ละครอบครัวมี สมาชิกเท่าไร พอถึงหน้าแล้ง พวกซามูไรก็มาเอาข้าว 100 เกวียน หมู่บ้านใดได้ 100 เกวียน ก็รอดตัว แต่ถ้าหมู่บ้านใด ไม่ถึง 100 เกวียน เช่น ได้สัก 80 เกวียน ซามูไรก็เอาไป 80 เกวียน พร้อมกับเอาศีรษะของหัวหน้าหมู่บ้าน ริดเอาลูกเมียไปด้วย แล้วก็บอกว่า ปีหน้าจะมาเอาอีก 100 เกวียนบวกกับอีก 20 เกวียนที่ขาดไปในปีนี้ รวมเป็น 120 เกวียน

ก่อนจะไปก็จะแต่งตั้งหัวหน้าหมู่บ้านคนใหม่ไว้ ยังไม่พอ เมียใครลูกสาวใครยัด เอาไปหมด ความรับผิดชอบร่วมกันจึงเกิดขึ้น คนใดไม่ตั้งใจทำกิน ถ้าปล่อยไว้ในหมู่บ้าน จะทำให้ข้าวเกวียนที่ 100 ขาดไป ในหมู่บ้านจึงคัดคนพวกนี้ออก พอย้ายไปหมู่บ้านอื่นเขาก็ จะถาม และจะไม่ยอมให้เข้าหมู่บ้าน เพราะกลัวว่าจะเจอปัญหาเดียวกัน

เพราะฉะนั้น สิ่งญี่ปุ่นกลัวมาก คือการถูกขับออกจากหมู่คณะ ขณะที่คนไทยไม่เคยพบปัญหานี้ ญี่ปุ่นเขาเอาชีวิต เอาเลือดเอาเนื้อแลกมา เพราะเหตุนี้เขาจึงเข้มงวด และไม่ได้เพึ่งจะเข้มงวด แต่ได้ทำกันมาหลายร้อยปีแล้ว

ถ้าถามว่าทำไมจึงเข้มงวดกันขนาดนี้ตอบว่าประเทศของเขาอากาศหนาวก็หนาวตาย ฝนตกก็ตกเอาตาย ร้อนก็ร้อนเอาตาย กว่าจะได้ข้าวปลาอาหารมาก็แสนยาก แต่ประเทศไทย อากาศสบาย ๆ ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ ก็เลยเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ กันอย่างนี้”

“สรุปว่า การที่จรรยาของเราเป็นกันอย่างนี้ เพราะการอบรมปลูกฝัง ซึ่งก็มีข้อดี ข้อเสียอยู่ในตัว ส่วนการอบรมอย่างนั้นของเขา

ข้อดี คือ ทำให้เกิดความสามัคคี

ข้อเสีย คือ ความเป็นตัวของตัวเองหมดไป ถ้าไปเจอหมู่คณะใดหัวหน้าสับสนก็ ลูกหมู่ละเลย นี่ก็เป็นความเดือดร้อนของเขา ถึงคราวที่เขาต้องปราบก็ต้องปราบกันแรง ๆ ปราบกันชนิดเอาเป็นเอาตาย ไร้หน้าใครก็ได้ เพราะว่ามากันทั้งหมู่ ของเขามากันอย่างนี้

ส่วนประเทศของเรารักอิสระ อิสระกันจนถนนหนทางไม่พอแบ่งให้กันใช้ เลยติดกัน เป็นแพ วันละหลาย ๆ ชั่วโมง รู้อย่างนี้แล้ว ก็ต้องอดทนและค่อย ๆ แก้ไขนิสัยเอาแต่ใจตัวให้ ลดลงเสียบ้าง เริ่มที่ตัวเราเองเป็นคนแรก

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาราจรัดขัดในระยะยาว จึงต้องแก้กันที่ปลูกวินัยเด็กไทย ทั้งประเทศให้ดีกว่าก่อนเป็นอันดับแรก”

จากมุมมองตามที่หลวงพ่อก่านเล่าให้ฟังนี้ ก็ทำให้เราได้ข้อคิดว่ารณนติในประเทศญี่ปุ่นก็ไม่ได้หายไปกว่าประเทศไทยเลย แต่การที่ญี่ปุ่นแก้ปัญหาเรื่องส่วนรวมได้นั้นเป็นเพราะเขาถูกปลูกฝังเรื่องวินัยต่อส่วนรวมอย่างเข้มข้น การที่ลูกของเราจะยืนหยัดอยู่ในโลกกว้าง และสามารถนำพาส่วนรวมไปรอดได้ พ่อแม่ต้องทุ่มเทฝึกนิสัยเรื่องวินัยส่วนตัว และส่วนรวมอย่างจริงจัง แล้วลูกของเราจะก้าวไปได้ไกลในโลกกว้าง อย่างที่คนญี่ปุ่นสร้างประเทศญี่ปุ่นให้ก้าวไกลในโลกกว้าง เป็นตัวอย่างให้เราได้ประจักษ์แล้วนั่นเอง

2.7 พ่อแม่จำ...อย่าให้หนูเป็นลูกทึว

ปัญหาน่าเป็นห่วงของคนเป็นพ่อแม่ในยุคนี้ก็คือ ไม่ค่อยจะมีเวลาให้กับลูกมากนัก เพราะเวลาส่วนใหญ่ของพ่อแม่ต้องหมดไปกับการทำมาหาเลี้ยงครอบครัว ทางออกของพ่อแม่ก็คือ การแก้ปัญหาด้วยการฝึกให้ลูกดูโทรทัศน์ฆ่าเวลา หรือจะพูดว่า “ปล่อยให้โทรทัศน์เลี้ยงลูกก็คงไม่ผิด”

จากการแก้ปัญหาด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ดังกล่าว ก็เป็นผลให้พ่อแม่ต้องมานั่งกลุ้มอกกลุ้มใจกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางก้าวร้าวของลูก มีการใช้คำพูดหยาบคาย ทะเลาะลามกเกินเด็ก เป็นต้น โดยพ่อแม่เองก็ไม่ทราบว่าเป็นเพราะสาเหตุอะไร

กว่าจะรู้ว่า มีสาเหตุมาจากการปล่อยให้เด็ก ซึ่งยังไม่รู้ว่า อะไรถูก-ผิด ดี-ชั่ว บุญ-บาป ควร-ไม่ควรทำ ดูรายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสม เด็กก็รับเอาพฤติกรรมไม่ดีเข้ามาเป็นนิสัยเสียแล้ว พ่อกับแม่ก็เลยต้องมาแอบนั่งน้ำตาตก กลุ้มอกกลุ้มใจ และเริ่มรู้สึกว่าการที่เราเหนื่อยยากลำบากลำบนหาเงินทองมาให้ลูกได้สุขสบายทางวัตถุ ช่างไม่คุ้มค่ากับการเสียลูกดี ๆ ไปคนหนึ่งเสียเลย

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางการแก้ไข หรือป้องกันไม่ให้เหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัวของเรา พ่อแม่จึงควรมีหลักพิจารณาดังนี้

ประการที่ 1 พ่อแม่ควรตระหนักในใจไว้เสมอว่า ถ้าไม่แบ่งเวลาให้ลูกบ้าง ลูกจะต้องมีวินัยเสียแน่ ๆ เพราะรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเน้นไปในเรื่องเพศเสียมาก เด็กดูแล้วย่อมหมกมุ่นในกาม เพราะคิดว่าสิ่งที่เห็นนั่นคือความถูกต้องเหมาะสม

ประการที่ 2 พ่อแม่ควรคัดรายการโทรทัศน์ที่ประเทืองปัญญาให้ลูกดู โดยแบ่งเวลาดูให้ชัดเจน ยิ่งตั้งเป็นระเบียบวินัยประจำบ้านได้ยิ่งดี แต่อย่างไรก็ตาม การจะให้ลูกดูโทรทัศน์แล้วไม่ติดนิสัยเสีย ๆ จากรายการต่าง ๆ นั้น มีหลักการ 3 ประการคือ

1. ต้องไม่ทำให้เสียงาน พ่อแม่ต้องไม่ปล่อยให้ลูกดูทีวีตามอำเภอใจ โดยแบ่งเวลาไว้สำหรับการทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน อ่านตำราหรือช่วยงานบ้าน พ่อแม่ควรจัดเวลาให้เหมาะสม อย่าปล่อยให้ดูทีวีจนดึก เพราะจะทำให้ลูกพักผ่อนไม่เพียงพอ และยังก่อให้เกิดนิสัยไม่ดีต่าง ๆ ตามมามากมาย เช่น ชอบตื่นสาย เจ้ามารยา โกหกเก่ง เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะเมื่อลูกพักผ่อนไม่เพียงพอ หรือทำการบ้านไม่สำเร็จ ลูกจะไม่อยากไปโรงเรียน เลยหาทางโกหกพ่อแม่ว่า ไม่สบายบ้าง ปวดท้องบ้าง ปวดหัวบ้าง พ่อแม่รู้ไม่ทัน ลูกก็ยิ่งจะได้ใจหาอุบายต่าง ๆ นานามาโกหกพ่อแม่ เพื่อจะได้ไม่ต้องไปโรงเรียน

2. ต้องไม่ทำให้เสียศีลธรรม เรื่องที่ให้ลูกดู ต้องไม่ใช่เรื่องที่ไร้ศีลธรรม ไร้สาระ เช่น เรื่องเกี่ยวกับการจ้องเวรล้างแค้น ตื่นเต้นน่ากลัว ยั่วยุอารมณ์ทางเพศ เป็นต้น

3. ต้องส่งเสริมศีลธรรม พ่อแม่ควรเป็นผู้เลือกกำหนดให้ลูกดูในเรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมและประเพณีปัญญา เช่น เรื่องเกี่ยวกับการเสียสละ ความเมตตากรุณา ความกตัญญู เช่น เรื่องเกี่ยวกับวิทยากร ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เพราะจะทำให้เด็กรู้จักประเทศชาติของตนเอง เผ่าพันธุ์ของตนเองชัดเจนขึ้น และจะเป็นพื้นฐานให้เด็กมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในอนาคต

แต่การที่ลูกจะเชื่อฟังคำสอนนั้น พ่อแม่ต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกก่อน ลูกจึงจะเชื่อฟังคำสอน ถ้าคุณพ่อคุณแม่ยังติดโทรศัพท์นั่งอมแงม ก็คงจะห้ามลูกไม่ให้ติดโทรศัพท์ไม่ได้ยาก ดังนั้น ระหว่างนิสัยของลูกกับรายการโทรทัศน์สุดโปรด พ่อแม่ก็ควรจะต้องเลือกการปลูกฝังนิสัยที่ดีให้แก่ลูกเป็นอันดับแรก

2.8 ลูกติดอินเทอร์เน็ต

ยุคนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร นอกจากเยาวชนส่วนใหญ่จะติดทีวี ติดโทรศัพท์ติดวิดีโอแล้ว ก็ยังมีอินเทอร์เน็ตให้ติดเพิ่มเข้าไปอีก ซึ่งตรงนี้เราก็ต้องยอมรับว่าสื่อมีทั้งคุณและโทษ ถ้าคนใช้ไม่เป็น ก็ตกเป็นทาสได้ทั้งนั้น ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่

ในกรณีของเด็กวัยรุ่น ถ้าผู้ใหญ่ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ คุณพ่อคุณแม่ก็ต้องอนุญาตให้ดูได้ แต่ก็ต้องกำหนดเวลาในการดู เช่น กำหนดว่าเวลานี้เป็นเวลาเล่นอินเทอร์เน็ต เวลานี้เป็นเวลาทบทวนหนังสือเรียน เวลานี้เป็นเวลาสวดมนต์ไหว้พระ เป็นต้น

นอกจากนี้ คุณพ่อคุณแม่ก็ต้องสอนให้เด็กใช้อินเทอร์เน็ตหรือดูโทรทัศน์ให้เป็นด้วย คืออย่าให้ลูกนอนดึก เพราะถ้าเด็กนอนดึก เด็กจะไม่อยากตื่นเช้า ทำให้บางวันคุณพ่อคุณแม่ก็ต้องดุลูก ต้องมีปากเสียงกันแต่เช้า ซึ่งก็เท่ากับฝึกลูกให้เถียงพ่อเถียงแม่ ฝึกให้เด็กมีมารยา มีเหลี่ยมมีคูกับพ่อแม่ และโกหกเก่งอีกด้วย

การที่ฝึกให้ลูกรู้จักทำอะไรเป็นเวลา จะทำให้ผลการเรียนของลูกดีขึ้นมาก เมื่อเด็กโตขึ้นจะรู้จักแบ่งเวลาเป็น มีเหตุผล ไม่ทำอะไรตามอารมณ์

เรื่องการปรับเวลานี้ สามารถแก้ปัญหาเรื่องเด็กติดทีวี ติดอินเทอร์เน็ตอย่างได้ผล มาหลายครอบครัวแล้ว

ยกตัวอย่างเช่น ครอบครัวของอาจารย์สอนภาษาอังกฤษท่านหนึ่ง มีอยู่ช่วงหนึ่งที่สามีของท่านต้องไปเรียนต่อต่างประเทศ ที่บ้านจึงมีแต่ผู้หญิงกับเด็ก ท่านก็เลยขอร้องให้น้องชายมาอยู่เป็นเพื่อน และได้คอยช่วยดูหลาน ๆ ด้วย

อาจารย์ท่านมีบุตรอยู่ 3 คน ดูแล้วก็เป็นที่ฉลาด แต่กลับเรียนไม่ดี น้องชายของอาจารย์สังเกตพบเรื่องนี้เข้า ก็เลยค้นหาสาเหตุ ในที่สุดก็พบว่า หลาน ๆ ถูกปล่อยให้ดูทีวีจนดึก จึงนำเรื่องนี้มาปรึกษากับพี่สาว

พออาจารย์ท่านทราบสาเหตุเข้า ก็เลยตั้งเป็นกฎของบ้านขึ้นมาว่า พอสามทุ่มหลังข้าวจบแล้ว ต้องปิดทีวี เมื่อเป็นอย่างนี้ ลูก ๆ ของอาจารย์ก็ได้เข้านอนตอนสามทุ่ม สุขภาพเด็กก็ดี พอเข้ามิด เด็ก ๆ ก็ตื่นขึ้นมาตอนตี 4 ครึ่ง บางวันก็ตี 5 ลูกขึ้นมาดูหนังสือกันจนกระทั่งเช้า แล้วก็อาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน

ผลปรากฏว่า เทอมต่อมา ลูกของอาจารย์ ซึ่งแต่เดิมสอบได้เลขที่กลาง ๆ ของห้อง ผลการเรียนก็ก้าวกระโดดขึ้นมา

จากลูกคนโต ที่เคยสอบได้ที่ 14 ของห้อง ก็กระโดดขึ้นมาเป็นที่ 4 ลูกคนที่ 2 เคยสอบได้ที่ 7 ก็ขึ้นมาเป็นที่ 2 ส่วนลูกคนเล็ก ก็สอบได้ที่ 1 ตามเดิม เพราะเขายังเล็กอยู่ ยังไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร แต่พออีกเทอมต่อมา ลูกคนโตกับลูกคนรองของท่าน ก็สอบได้ที่ 1 ทั้งคู่

วันที่ลูกทั้ง 3 คนของอาจารย์จบจากโรงเรียน ผลปรากฏว่าได้ที่ 1 ของโรงเรียนทั้ง 3 คน

การตั้งกฎเวลาอ่านหนังสือ เวลานอน เวลาตื่น ให้ลูกอย่างนี้ จะไม่ใช่ส่งผลดีแค่ผลการเรียนของเด็กเท่านั้น แต่จะรวมถึงการตัดสินใจของเด็กด้วย เพราะเด็กบางคนตัดสินใจได้ว่าอะไรถูก อะไรผิด แต่ตัดสินใจจากการทำผิดทั้งที่รู้ไม่ได้ พอโตเป็นผู้ใหญ่ก็เลยสร้างปัญหาสังคมให้เห็นกันบ่อย ๆ สาเหตุก็เพราะเมื่อตอนเล็ก ๆ ไม่เคยถูกฝึกการตัดสินใจจากสิ่งที่ถูกใจ เพื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง เช่น ตัดใจจากรายการทีวีเมื่อถึงเวลาเข้านอน เป็นต้น

การที่บ้านใดตั้งกฎเหล็กเรื่องเวลาไว้เป็นกติกาประจำบ้านอย่างนี้ จะเป็นการฝึกให้ลูกตัดสินใจได้และตั้งใจเป็นตั้งแต่เล็ก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้เขาตัดสินใจในทุกเรื่องที่เขาไปเกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ มีข้อมูล หลักการ เหตุผล และหลักฐานอ้างอิงรองรับอยู่เพียบพร้อม กลายเป็นคนดีที่เฉลียวฉลาดพร้อมต่อการทำงานใหญ่ได้ในอนาคต

2.9 ลูกสาวแต่งตัวโป้

มีผู้ใหญ่ทางราชการท่านหนึ่งมาขอคำปรึกษากับหลวงพ่อรูปหนึ่ง ในเรื่องปัญหาการแต่งตัวของเด็กวัยรุ่นสมัยนี้

ท่านบอกว่า “ลูกสาวสมัยนี้แต่งตัวกันน่ากลัว มีทั้งสายเดี่ยว เกะอก โชว์สะดือ ทับทั้นทั่วเมือง เป็นต้นเหตุให้เกิด ปัญหาอาชญากรรมทางเพศเพิ่มขึ้นมาก ซึ่งก็ยังไม่รู้จะแก้ไขอย่างไรในเวลานี้”

หลวงพ่อบอกท่านตอบคำถามแล้ว ใครที่อยู่ฟังในวันนั้นต่างก็เห็นว่าเป็นแนวทางแก้ปัญหาคำที่ดีสำหรับครอบครัว ที่กำลังมีลูกสาวขณะนี้ จึงขออนุญาตนำมาเล่าให้ฟังในที่นี้

หลวงพ่อบอกท่านให้ความเห็นเรื่องนี้ว่า

“หลวงพ่อบอกเองไม่ได้มองว่า การที่เด็กแต่งตัวโป้ เพราะเด็กทำตามแฟชั่น แต่มองว่าเรื่องนี้เป็นความผิดพลาดในการเลี้ยงดูลูกของคุณพ่อคุณแม่ และการอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ของคุณครู

ถ้ามองให้ชัดจะพบว่า จุดเริ่มต้นของเรื่องนี้มีมาก่อนที่เด็กจะโตเป็นวัยรุ่น แล้วมาแต่งตัวโป้เป็นแฟชั่นชั่วยุคชั่วเวลาหนึ่ง ปัญหานี้ก่อตัวมาตั้งแต่สมัยที่ลูกสาวของเขายังเป็นเด็ก อาจจะขึ้นอนุบาลหรือประถมก็ตาม แต่เพราะความที่ทั้งพ่อแม่และครูจับประเด็นผิดว่า การให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออก จะต้องมาเดินย้วยกามารมณ์บนเวทีเลยปลูกฝังความคิด เรื่องกามตั้งแต่ตอนนั้น โดยจับเด็กมาฝึกเต้นออกแบบท่าเต้นให้ย้วยกามารมณ์เข้าไว้ พอฝึกเสร็จ เต้นเก่งแล้ว ก็จับมาเขียนคิ้วทาปาก จับมาแต่งตัวใส่สายเดี่ยวเปิดสะดือ นุ่งกระโปรงสั้น แล้วก็ส่งขึ้นไปบนเวที เมื่อคุณพ่อคุณแม่หรือคุณครูเห็นเด็กเต้นก็รู้สึกว่าการนี้น่ารักดี กล้าแสดงออก ก็คิดว่าประสบความสำเร็จแล้ว

แต่ปัญหาไม่ได้หยุดแค่นั้น เพราะเมื่อลูกสาวโตขึ้น ความที่ทั้งบ้านและโรงเรียนฝึกให้แต่งตัวโป้ ฝึกให้เต้นย้วยวนตั้งแต่เล็ก พอคุณพ่อคุณแม่อยากจะให้หยุดเต้น หยุดโป้เด็กก็หยุดไม่ได้ เพราะโป้จนเคย ย้วยวนเพศตรงข้ามจนเคย ความรู้สึกอายก็เลยหมดไป

ปัญหานี้จึงอยู่ที่การฝึกให้เด็กแต่งตัวไป เติenyั้วกามารมณตั้งแต่เล็ก เพราะการฝึกดังกล่าวเป็นการเร่งให้เด็กเป็นหนุ่มเป็นสาวเร็วเกินวัย เมื่อเด็กกามกำเริบตั้งแต่ยังไม่อดนมอย่างนี้จะให้ไปโทษใครก็ต้องโทษพ่อแม่และครูนั้นแหละที่ไปเชยร์ลูกให้ทำอย่างนั้นเพราะฉะนั้นถ้าจะแก้ไขเรื่องนี้ ก็ต้องฝึกให้รู้จักการนุ่งการห่ม กิริยามารยาทที่ถูกต้องมาตั้งแต่เด็กนั้นแหละจึงจะแก้ไขได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเกี่ยวกับเรื่องการนุ่งห่มไว้ว่า ห้ามนุ่งชั่ว ห่มชั่ว

“นุ่งชั่ว คือ การนุ่งที่ชายผ้าสูงเกินกว่าครึ่งหน้าแข้ง”

“ห่มชั่ว คือ การที่ห่มข้างบนแล้วเปิดไหล่ให้เห็นทั้ง 2 ข้าง”

สมัยก่อน ปู่ย่าตาทวดเมื่อเห็นลูกหลานมีแววไม่เข้าท่าเข้าทาง เด็กผู้หญิงเขาก็จับให้นุ่งผ้าถุงครึ่งหน้าแข้งมาตั้งแต่เล็ก เพราะฉะนั้น พอโตขึ้นมาเป็นสาว จะให้นุ่งผ้าเหนือหัวเข้าขึ้นมา เป็นตายอย่างไร เขาก็ไม่นุ่ง แต่นี่ถ้าตั้งแต่เล็กก็ให้ลูกนุ่งกระโปรงสั้น พอโตขึ้นมาจะให้ลูกนุ่งกระโปรงคลุมถึงหน้าแข้ง เขาก็ไม่นุ่ง เพราะคุ้นชินกับการนุ่งสั้น ๆ มาแล้ว

การปล่อยให้ลูกสาวเรา หลานสาวเรานุ่งชั่วห่มชั่วมานาน จึงเป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาโสเภณีเด็ก เกิดบาร์ คลับ แหล่งอบายมุขต่าง ๆ ระบาดอย่างหนัก

ถ้าจะแก้ไขเรื่องนี้ เราก็ต้องมาทำความเข้าใจลูกก่อนว่า วัตถุประสงค์ของการนุ่งห่มเสื้อผ้า คือ

1. เพื่อบำบัดความร้อนหนาว
2. เพื่อกันแดด กันลม กันฝน และกันสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลายมาได้ตอม
3. เพื่อปกปิดอวัยวะที่น่าละอาย

ถ้าพ่อแม่สอนให้ลูกรู้จักวัตถุประสงค์การใช้เสื้อผ้าที่ถูกต้องให้แก่ลูกตั้งแต่เล็กอย่างนี้ เด็กจะไม่คิดฟุ้งซ่านในเรื่องเพศตั้งแต่เล็ก และต้องรีบป้องกันต่อไป ด้วยการนำลูกหลานของเรามาสดมนต์ นั่งสมาธิก่อนนอน สอนให้กราบพ่อ กราบแม่ก่อนนอน ถ้าทำอย่างนี้เป็นประจำปัญหานี้ก็มีสิทธิ์แก้ได้ และคุณพ่อคุณแม่ก็มีสิทธิ์ได้ลูกแก้วในอนาคต”

จากคำสอนของหลวงพ่อนี้เอง ทำให้เราทราบความจริงว่า ปัญหาลูกหลานแต่งตัวไป เติenyั้วกามทางเพศเต็มถนนอย่างทุกวันนี้ จะหมดไปอย่างแน่นอน ถ้าคุณพ่อคุณแม่ไม่สอนให้เขาแต่งตัวไปตั้งแต่เล็ก ๆ แล้วปัญหาอาชญากรรมทางเพศก็จะลดลงไป หรืออาจหมดไปได้ในที่สุด

บทที่ 3

ความสามัคคีในครอบครัว

เนื้อหาบทที่ 3

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

- 3.1 วิธีสร้างความสัมพันธ์ในบ้าน
- 3.2 เมื่อลูกไม่ถูกกัน พ่อแม่ควรทำอะไร
- 3.3 แก้ปัญหาข้างบ้านทะเลาะกัน
- 3.4 ฝึกลูกรักให้รู้จักดูแลญาติที่ป่วยหนัก
- 3.5 ถึงลูกร้ายเพียงใด พ่อแม่ก็ยังรัก

1. ปัญหาการขาดความสามัคคีในครอบครัวเกิดมาจากความไม่พร้อมหน้าพร้อมตากันทำกิจกรรมต่าง ๆ ในบ้าน วิธีการป้องกันอาจทำได้โดยการปกครองกันตามอาวุโส และให้รับผิดชอบงานบ้านร่วมกัน มีงานบ้านให้ทำร่วมกันให้มาก ๆ ประหยัดงบประมาณเพื่อให้พึ่งพาอาศัยกันในการใช้ปัจจัย 4

2. สร้างความสามัคคีในหมู่ชนรอบบ้านด้วยการประพฤติสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา และฝึกเด็กให้รู้จักดูแลญาติที่ป่วยเพื่อให้เด็กเข้าใจ สัจธรรมชีวิต ปลุกฝังความเมตตา รู้จักดูแลผู้อื่น และเข้าใจความเป็นจริงของชีวิต เพื่อเป็นพื้นฐานจิตใจพร้อมจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้สภาพปัญหาที่จะทำให้เกิดความสามัคคีในครอบครัวหรือหมู่คณะ และระวังป้องกันได้ถูกวิธี และปลุกฝังความสามัคคีให้เกิดขึ้นในบ้าน

2. เพื่อให้รู้หลักการสร้างความสามัคคีในหมู่ชนรอบบ้าน และการฝึกเด็กให้มีพื้นฐานใจที่ดีต่อไปในอนาคต

บทที่ 3

ความสามัคคีในครอบครัว

3.1 วิธีสร้างความสามัคคีในบ้าน

หลายสิบปีมานี้ เรามีคำหนึ่งที่ใช้เรียกคนที่มาจากสภาพบ้านแตกสาแหรกขาดว่า “เด็กฮาร์ท” หรือ “เฒ่าฮาร์ท” แนนอนว่าไม่มีใครอยากตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ แต่ทำไมครอบครัวของเขาจึงแตกแยกไปคนละทิศคนละทาง หากไม่รู้สาเหตุที่แท้จริง เราอาจทำ ความบาดหมางให้เกิดขึ้นในครอบครัวก็เป็นได้ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรรู้

คนที่ถูกเรียกว่าเด็กฮาร์ทนั้น บางคนมาจากครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกมีปัญหา ทะเลาะเบาะแว้งทุบตีกันเป็นประจำ ทำให้ตนเองและพี่น้องกลายเป็นเด็กมีปัญหา ดื้อด้าน เกะกะเกร ไม่เชื่อฟังใคร เพราะไม่มีใครสอนมาตั้งแต่แรกแล้ว

แต่บางคนมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ครองเรือนกันดี แต่สาเหตุที่เขาหนีออกจาก บ้านก็เพราะพี่น้องไม่ถูกกัน บางครั้งคิดแย่งสมบัติกันตั้งแต่อายุเพียง 12-13 ขวบเท่านั้น

ปัญหาทำนองนี้ เมื่อพิจารณาดูลึก ๆ จะพบว่า สาเหตุที่แท้จริง คือ การขาด ความสามัคคีในครอบครัว เริ่มจากความไม่พร้อมหน้าพร้อมตา กลายเป็นความห่างเหิน และ นำมาซึ่งความแตกร้างในที่สุด

จุดเริ่มต้นของอันตรายที่นำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัวได้เร็วที่สุด ก็คือ บ้านนั้นกินข้าวไม่พร้อมกัน

ครอบครัวที่มีลูกหลายคน แต่ถึงเวลากินข้าว พ่อแม่ลูกมากินข้าวไม่พร้อมหน้ากัน จะยิ่งเห็นการกระทบกระทั่งกันระหว่างพี่น้องได้ชัดเจน

สมมติว่าวันนี้แม่ทำกับข้าวอร่อยถูกปากทุกคน ต่างคนก็กินข้าวได้มากขึ้น ปัญหาที่ อาจเกิดขึ้นก็คือ ข้าวไม่พอกิน

ถ้าครอบครัวนี้กินข้าวพร้อมหน้ากัน ข้าวก็อาจจะขาดไปสักครึ่งชาม เมื่อเฉลี่ย ทุกคนแล้วก็ขาดไปเพียงคนละ 2-3 ช้อนเท่านั้น ไม่กระทบกระเทือนเท่าไร

แต่ถ้าครอบครัวซึ่งพ่อแม่ลูกนี้กินข้าวไม่พร้อมกัน เกิดเรื่องแนนอน ลูกคนที่มากิน ที่หลังจะได้กินไม่เต็มอิ่ม แคได้ข้าวขาดไปสักครึ่งชามก็จะเริ่มน้อยใจขึ้นมาแล้ว ยิ่งถ้าเขาเป็น ลูกคนที่ขยันทำงานในบ้านมากที่สุดเท่าใด ความน้อยใจก็ยิ่งมากขึ้นตามลำดับเท่านั้น

แล้วถ้าครอบครัวใด มีลูกช่างประจบ แต่ชี้แจงทำงานอยู่สักคนสองคน เจ้าพวกนี้แหละจะมาคอยเคล้าเคลียรอเวลากิน แม้ยังไม่ทันตั้งสำหรับ ลูกนักประจบพวกนี้ก็จะฉกของดี ๆ ไปกินก่อนแล้ว แล้วก็กินจุด้วย อ้วนปึ่เลย แม้ก็จะรักมาก เพราะช่างพูดเอาใจ

ส่วนลูกขยัน ๆ กว่าทำงานเสร็จก็เลยเวลากินข้าว พอมากินทีหลัง ตัวเองเหนื่อยมากที่สุดได้กินของเหลือ ๆ นิดเดียวทุกที แล้วบางทียังต้องล้างจานทั้งหมดด้วย โรคน้อยใจจะตามมา ถ้าเกิดเหตุการณ์อย่างนี้หลายครั้งเข้า ความน้อยใจก็ยิ่งพอกพูน คราวนี้พอมีอะไร นิดหน่อยไปกระทบเข้าระหว่างพี่น้อง ก็จะทะเลาะกันรุนแรงทันที

เช่น ถ้าพี่หรือน้องมาทำแก้วส่วนตัวของเขาแตกไปใบเดียว จะโกรธพลุ่พลุ่ผ่านขึ้นมาทันที และอาจเลยไปถึงขั้นทะเลาะทุบตีกันเลย

พ่อแม่ที่ไม่เข้าใจต้นเหตุที่แท้จริงก็อาจใกล้เคียงประนีประนอม ซึ่งเป็นการแก้กันที่ปลายเหตุ แต่ไม่หายหรอก ลูกก็ยังขุ่นเคืองกันอยู่ลึก ๆ ทว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์แบบนี้หลายหน บางทีก็จะมองลูกแบบเข้าใจผิดอีกด้วย เพราะเขาไม่ใช่คนช่างประจบ ก็ทำให้เขาเป็นโรคน้อยใจคนในบ้าน มีช่องทางก็จะหนีออกจากบ้านทันที

จุดเริ่มต้นความแตกแยกที่อาจมองเป็นเรื่องเล็กในบ้านก็คือเรื่องกินข้าวไม่พร้อมกัน เพราะเป็นความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นบาดตาบาดใจกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน สะสมเข้าไปในใจลูก โดยที่พ่อแม่ไม่ทันรู้ตัว และโดยมากเรื่องนี้จะเกิดกับครอบครัวที่กำลังสร้างเนื้อสร้างตัว ต่างคนต่างยุ่ง พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลามาใส่ใจกัน เลยไม่ทันรู้ว่าคนอื่น ๆ ในบ้านผิดสังเกตอะไรบ้าง

เพราะฉะนั้นถ้าบ้านใดกินข้าวไม่พร้อมกัน ก็เป็นการส่งสัญญาณให้รู้ว่า บ้านนั้นกำลังจะแตกแยกแล้ว

ประโยชน์ของการกินอาหารพร้อมหน้ากันทุกวันคือ ถ้าใครในบ้านมีปัญหาอะไร จะได้พูดกัน ไม่ต้องติดค้างอยู่ในใจ มีอะไรจะแนะนำสั่งสอนกัน ก็ใช้เวลาว่างช่วงนี้แหละเหมาะที่สุด เพราะท้องอืด อารมณ์ดี ยิ่งกว่านั้นยังเป็นโอกาสให้ลูก ๆ ได้ถ่ายทอดนิสัยที่ดีไปจากพ่อแม่ โดยการเลียนแบบกิริยามารยาทในการกินอยู่ไปโดยอัตโนมัติ

ในสมัยโบราณ ปู่ย่าตายายของเราถือกันมากกว่า อย่างน้อยที่สุดใน 1 วัน พ่อแม่ลูกควรจะต้องมากินข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากัน 1 มื้อ

สำหรับมือเข้านั้น อาจทำได้ยาก เพราะต่างคนต่างต้องรีบไปทำงาน หรือรีบไปเรียน ส่วนตอนกลางวันต่างคนก็กินกันที่โรงเรียนหรือในที่ทำงาน

แต่สำหรับมือเย็นนั้น ขอให้เป็นเวลานัดพร้อมหน้าพร้อมตากันให้ได้ เพราะถ้าพลาดจากเวลาอาหารเย็นแล้ว ต่างคนต่างก็มีเรื่องส่วนตัวจะต้องทำ

บางคนจะทำการบ้าน บางคนจะดูทีวี ถ้าไม่มีเวลาอบรมพบปะ ทำความเข้าใจกัน ในช่วงกินข้าวมื้อเย็น ดีไม่ดีจะทะเลาะกันหน้าทีวีนั่นแหละ เพราะชอบรายการไม่เหมือนกัน

บางบ้านแก้ปัญหาโดยซื้อโทรทัศน์แจกกันดูให้ครบคนละเครื่องเลย พอตกเย็น ต่างคนต่างกิน ต่างคนปิดประตูเข้าห้อง ดูทีวีในห้องตนเอง ตกลงวันหนึ่ง uly ไม่ต้องได้คุยกัน ต่างคนต่างไป ไม่มีความอบอุ่น

นอกจากเรื่องการกินข้าวไม่พร้อมหน้ากันแล้ว ยังมีอีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็นบ่อย ๆ และมักจะกลายเป็นจุดเริ่มต้นให้ครอบครัวเกิดความระหองระแหงโดยไม่รู้ตัว นั่นก็คือ คู่สามีภรรยา สมัยนี้ มักมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งอยู่เรื่อย ๆ โดยเฉพาะเรื่องการเตรียมข้าวปลาอาหาร ถ้าเอาแต่ซื้อข้าวใส่ถุงพลาสติก ต่างคนต่างกิน ตาจ้องเป็งอยู่กับละครทีวี แล้วก็เห็นพระเอก นางเอกดีกว่าสามีหรือภรรยาของเรา ก็เตรียมรับสถานการณ์บ้านแตกได้ในไม่ช้าก็เร็ว

อีกตัวอย่างก็คือสามีและภรรยาก็ต้องสังเกตตนเองว่า ถึงคราวนัดพบประชุมญาติ ฝ่ายเขา เราไปร่วมด้วยหรือเปล่า ไม่ใช่ปล่อยให้เขาไปเยี่ยมพ่อเยี่ยมแม่ตามลำพัง ก็เตรียมรับสถานการณ์บ้านแตกได้อีกเช่นกัน

เรื่องการทำอะไรพร้อมหน้าพร้อมตากันในครอบครัว เป็นเรื่องใหญ่ และเป็นสิ่งที่ จะสร้างความอบอุ่นสามัคคีให้แก่ครอบครัว อย่าคิดว่าไม่มีอะไร เพราะหลายครอบครัวก็พังกัน ด้วยเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เหล่านี้

สรุป การสร้างความสามัคคีในครอบครัว ทำได้ง่าย ๆ คือ ในหนึ่งวันควรจะต้องมี กิจกรรมหนึ่งอย่าง ที่คนทั้งบ้านจะต้องมาทำพร้อมหน้าพร้อมตากัน และที่ดีที่สุดก็คือ การกิน ข้าวพร้อมกัน หรืออย่างน้อยที่สุด เมื่อใครในบ้านมีเรื่องอะไร ก็มาจับเข่าคุยกัน ปรึกษากัน โดยเอาหลักธรรมเป็นตัวตั้ง แล้วก็ใช้เหตุใช้ผลพูดคุยกัน ถึงแง่มุมต่าง ๆ ที่เป็นคุณและเป็นโทษ การพร้อมเพรียงกันเช่นนี้ ก็จะนำความอบอุ่นและความสามัคคีมาสู่ครอบครัวแบบง่าย ๆ โดย ไม่ยากเย็น

3.2 เมื่อลูกไม่ถูกกัน พ่อแม่ควรทำอย่างไร

มีเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจริง และอยากจะนำมาเล่าเป็นข้อคิดเตือนใจสำหรับ คุณพ่อคุณแม่ที่ยังไม่ได้ลงมือปมเพาะความสามัคคีให้แก่ลูก

เหตุการณ์มีอยู่ว่า ครอบครัวหนึ่ง มีพ่อแม่และลูกอีก 3 คน พี่สาวคนโตกำลังลุ่มใจ คิดไม่ตก ใบหน้าของเธอเศร้าสร้อยหม่นหมอง สาเหตุก็เพราะน้องสาว 2 คน ทะเลาะกันถึงขั้น ตัดพื้ตัดน้อง ไม่ยอมพูดจากันมา 2 ปีแล้ว เธอต้องทนเห็นภาพความแตกแยกในครอบครัว ด้วยความเจ็บปวดเช่นนี้ทุกวัน

บางวันน้องสุดที่รักสองคน พอเจอหน้ากันก็ทำเฉยชาใส่กัน รวากับว่าไม่มีอีกฝ่าย อยู่ในโลก แต่บางวัน ทั้งคู่กลับกระแทกกระทั้น เกรี้ยวกราดใส่กันอย่างไม่ไว้หน้า จนเหมือนกับว่า สองพี่น้องจะเป็นศัตรูกันไปตลอดชาติ

พี่สาวเฝ้าถามตัวเองว่า จะสายเกินไปไหมที่จะหาวิธีทำให้น้องสาวสองคนคืนดีกัน เพราะพ่อแม่ก็หมดหนทางแล้ว

ในที่สุดเธอก็ตัดสินใจนำเรื่องนี้ มากราบปรึกษากับหลวงพ่อรูปหนึ่งที่วัด

เธอเล่าให้หลวงพ่ót่านฟังว่า “น้องสองคนของหนู ยังเรียนหนังสืออยู่เลย ถ้าเรียนจบมีงานทำ หาเงินได้เอง คงยิ่งคืนดีกันได้ยาก หนูกลุ้มใจ เสียใจที่ต้องนั่งดูคนในบ้าน ร้าวฉานกันไปต่อหน้าต่อตาทุก ๆ วันค่ะ”

หลวงพ่ót่านนั่งฟังเธอเล่าปัญหาจนจบอย่างเห็นใจ แล้วก็พูดขึ้นว่า

“ความจริงพ่อแม่ไม่ควรปล่อยให้ทะเลาะรุนแรงมาจนถึงขั้นนี้ ถ้าไม่แก้ตอนนี้ อีกหน่อยเรียนจบไปทำงาน หาเงินได้เอง ก็คงจะไม่มีใครยอมฟังใครเป็นแน่

หลวงพ่อก็มีเรื่องส่วนตัวจะขอยกเป็นเหตุการณ์ให้เราได้ลองพิจารณาดูก็แล้วกัน หลวงพ่อก็เป็นลูกคนเล็ก มีพี่สาว 2 คน บางครั้งสมัยเด็ก ๆ ก็มีบ้างที่ไปอาละวาดกับพี่เขาเหมือนกัน แต่โยมพ่อแก้ไขได้ทันที่ เพราะฉะนั้นก็เลยหมดฤทธิ์ โยมพ่อของหลวงพ่ót่านหาทาง ป้องกันลูกแตกความสามัคคีไว้อย่างนี้คือ

วิธีที่ 1 ปกครองลูกตามลำดับอาวุโส

ทันทีที่รู้ว่าพี่กับน้องทะเลาะกัน บางทีก็ถึงกับลงไม้ลงมือกัน ท่านไม่พูดอะไรมาก ท่านเรียกประชุมทั้งหมด 3 พี่น้อง แล้วท่านก็ชี้หน้าลูกคนเล็ก บอกว่าให้ไปหักไม้เรียวมา อันเล็ก ๆ ท่านก็ไม่ยอม ต้องเอาอันใหญ่ ๆ ด้วย

พอไปเอาไม้เรียวมาแล้ว ท่านก็ถามสั้น ๆ ว่า

“ทะเลาะกับพี่เขาใช่ไหม”

“ใช่ครับ”

“ถ้าอย่างนั้นยื่นกอดอก”

แล้วท่านก็ส่งไม้เรียวให้พี่สาวตีเบิกความเสีย 1 ที่ ยังไม่รู้ใครผิดใครถูก ยังไม่ได้ซักถามสักคำ พอให้พี่ตีเบิกความไปก่อน ในฐานะที่ไม่เคารพกันตามอาวุโส ดีไปแล้ว 1 ที่

พอพี่ตีเสร็จ ท่านค่อยมาซักว่ามันเรื่องอะไร ถ้าหลวงพ่เป็นฝ่ายผิดท่านชี้หน้าให้ไปหักไม้เรียวมาอีก คราวนี้ท่านตีเองเลย ดีในฐานะที่เราทำความผิด

บางครั้งท่านซักถามแล้วพบว่าพี่สาวเป็นฝ่ายผิด นึกว่าจะให้หลวงพ่ตีคืน แต่...เปล่า ท่านก็ชี้ให้พี่สาวไปหักไม้เรียวมา ท่านจะตีในฐานะรังแกน้อง แล้วท่านก็ตีเอง

ตกลงไม่ว่าจะใครผิด เราโดนตีเบิกความก่อนแน่ ๆ ในฐานะเป็นน้อง เลยไม่รู้จะไปมีเรื่องกับพี่เขาทำไม เลยเซ็ดด้วยกันทั้งคู่ นี่เรื่องหนึ่งที่โยมพ่ใช้เป็นวิธีดัดนิสัยลูก ๆ ให้รักกัน

วิธีที่ 2 ฝึกให้รับผิดชอบงานบ้านร่วมกัน

ที่บ้านของหลวงพ่แต่เดิมทำไร่ ทำสวน ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ ท่านจะใช้ให้พี่น้องไปช่วยกันทำงาน ท่านสั่งเลย “หญ้าบริเวณนี้ตากให้เตียน ดินแปลงนี้ขุดให้เรียบร้อย”

ที่ท่านพูดว่า ไปทำให้เรียบร้อยนั้นมีความหมายว่า ถ้าไม่เสร็จ ไม่ต้องกลับมากินข้าวเย็น เพราะฉะนั้น พอสามพี่น้องคว่ำจอบได้ก็ต้องรีบลงมือทำ แต่มีบางครั้งเหมือนกันตามประสาลูกชายคนเล็ก คือบางวันก็เบี้ยว ไม่ทำหรอก

เพราะอะไร ?

เพราะตอนเข้าไปเที่ยวยิงนกตกปลาสนุกกับเพื่อน ๆ พอตกบ่ายกลับมาโอ้ย..แย่แล้ว...พี่ 2 คน ถ้าทำไม่เสร็จ ไม่ได้กินข้าวเย็นแน่ เราก็รีบช่วยให้เสร็จ ต้องพูดประจบประแจงประแฉ่ไปด้วย กลัวว่าเราจะไปฟ้องพ่ ตอนบ่ายนี้พูดจาเรียบร้อย ได้หัดพูดเพราะ ๆ ก็ตอนบ่ายนี้แหละ ตอนเช้าพูดเถลไถล แต่พอตกบ่ายต้องพูดให้เพราะ ๆ ไม่อย่างนั้นอาจเกิดเรื่อง คือ

1. เย็นนี้อาจจะไม่ได้กินข้าวเลย แล้วยังอาจจะต้องจุดตะเกียงขุดดินกันทั้งพี่ทั้งน้อง
2. ถ้าพี่เขาฟ้องพ่ว่าเราเบี้ยว งานถึงไม่เสร็จ ถ้าอย่างนั้น เราโดนตีคนเดียว เลยต้องพูดเพราะ ๆ เอาใจเขาหน่อย

พูดง่าย ๆ ถูกบังคับให้รับผิดชอบร่วมกัน ชื่นทะเลาะกัน งานไม่เสร็จจะยิ่งเดือดร้อนก็เลยต้องดีกันโดยอัตโนมัติ

ปัญหาของคุณหนูที่เกิดขึ้น แสดงว่าที่บ้านไม่มีงานให้ทำ ปล่อยสบายมากไป ถ้าจะให้ดีต้องให้อด ๆ อดยาก ๆ กันบ้าง เพราะอดอยากแล้วมันจะช่วยกันทำกินเอง เพราะว่างสบายมากไป ลูก ๆ จึงเป็นอย่างนี้

เพราะฉะนั้น ในกรณีที่เกิดปัญหาความแตกแยกขึ้นแล้วก็ขอให้คำแนะนำแก่คุณพ่อคุณแม่ แม้สำหรับตัวคุณหนู จะเป็นพี่สาวคนโต ก็ต้องยกบทบาทนี้ให้คุณพ่อคุณแม่ก่อน แล้วคอยให้ความร่วมมือกับท่านก็แล้วกัน นั่นคือ

1. ปีบเศรษฐกิจในบ้านเข้ามา

เงินทอง อย่าให้มีใช้เหลือเฟือ เจ้าพี่น้องคุณนี่ทะเลาะกัน อย่าจ่ายเงินให้ใช้มากนัก ต้องให้พึ่งพาอาศัยกันบ้าง

2. ใช้ให้ทำงานบ้านร่วมกันให้มาก ๆ

เรื่องที่มีนิตัง ไม่พูดกัน มันจะค่อยๆ คลายตัวไป เพราะต้องร่วมงานกัน ไม่พูดกัน ก็ทำงานไม่ได้ วิธีนี้ค่อนข้างได้ผลมาก

3. ถ้าเด็กยังไม่โตเกินไปนัก ต้องใช้ไม้เรียวกำกับบ้าง

ถ้าเรามีเหตุผลแล้ว ก็ไม่ต้องกลัวเด็กหนีออกจากบ้าน เด็กตัวเท่านี้ยังแกล้งไม่จริง ไม้เรียวยังจำเป็นสำหรับการเลี้ยงลูก แต่ต้องใช้ให้เป็น ดีไปสอนไป ไม่ใช่ตีเจียนตาย

อย่างไรก็ดี ควรใช้ระดับแรกก่อน คือ ตัดเงินลง แล้วให้ช่วยกันทำงาน ถ้าเอาเปรียบกันมากเกินไป เด็กจะตั้งข้อขัดกันเอง ธรรมชาติเด็กโกรธกันไม่นานหรอก พอเงินหมด เดี่ยวก็ต้องช่วยกันทำงาน

ถ้าในบ้านมีคนรับใช้ ก็ให้คนรับใช้ทำเฉพาะงานส่วนกลาง งานส่วนตัวให้ลูกรู้จักจัดการกันเอง งานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้พี่ ๆ น้อง ๆ ต้องหันหน้าเข้าปรึกษากัน ต้องใช้มาตรการนี้ตั้งแต่ลูก ๆ ยังเล็ก ถ้าไปใจอ่อนตามใจเด็ก ในที่สุดจะได้ลูกที่เขี้ยวจะลากดินทั้งคู่”

เมื่อพี่สาวฟังจบ ใบหน้าของเธอก็ยิ้มขึ้นอย่างมีหวัง และนำวิธีการของหลวงพ่от่านไปกอบกู้สถานการณ์ในครอบครัวของเธอต่อไป

คุณพ่อคุณแม่ท่านใดที่อ่านเรื่องนี้แล้ว ก็ขอให้ปลูกฝังความสามัคคีของลูกด้วยความเคารพตามลำดับอาวุโสอย่างเคร่งครัด ฝึกความรับผิดชอบร่วมกันให้แก่ลูกทุกคน ลูกของเราเมื่อโตขึ้นก็จะรักกัน ช่วยเหลือเจือจุนซึ่งกันและกัน แม้ลำบากก็ไม่ทอดทิ้งกัน เพียงเท่านี้พ่อแม่ก็หมดห่วง

3.3 แก้ปัญหาข้างบ้านทะเลาะกัน

สิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลต่อลักษณะนิสัยใจคอที่ดีของลูก แต่ถ้าข้างบ้านของเราทะเลาะกันเสียงดังทุกวัน ขอบต่ากันด้วยถ้อยคำหยาบคายเป็นประจำ พ่อแม่ควรจะแก้ปัญหานี้อย่างไร เพราะหากลูกของเราได้ยินเสียงด่าบ่อย ๆ ก็ย่อมไม่เป็นผลดี อาจทำให้เขาเป็นคนพูดไม่เพราะ หยาบกระด้าง และไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมขึ้นมาได้ในอนาคต

หนทางแก้ไข

การแก้ไขผ่านปรนสนสถานการณ์อย่างนี้ มีเรื่องที่สามารถทำได้อยู่ 2 ประการ คือ

ทางแรก ย้ายบ้านหนี

ถ้ากำลังวังชาของคุณพ่อคุณแม่สามารถย้ายบ้านหนีได้ก็ควรย้าย แต่ถ้าย้ายไม่ได้ก็ต้องอดทนไปก่อน แล้วคุณพ่อคุณแม่ก็มาเป็นต้นแบบการพูดเพราะ ๆ ให้ลูกดูเป็นตัวอย่าง หากทำอะไรรุนแรงกับข้างบ้านลงไป ก็อาจจะทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท เจ็บตัวเพิ่มขึ้นมาอีกซึ่งไม่คุ้มค่า

ทางที่สอง เอาความดีเข้าสู่

ถ้าคุณพ่อคุณแม่เป็นเด็กกว่าเขา ก็คงทำตัวให้น่ารัก เขาอาจจะเกรงใจเราขึ้นมาบ้างโดยไม่กล้าทะเลาะเสียงดัง

แต่ถ้าคุณพ่อคุณแม่เป็นผู้ใหญ่ มีอาชีพ มีงานการเป็นหลักเป็นฐาน เป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้าน กรณีของบ้านนี้จะต้องหาทางพูดคุยกันให้รู้เรื่อง แต่ว่าก่อนจะพูดคุยกับเขาให้รู้เรื่องนั้น คุณพ่อคุณแม่จะต้องทำตนเองให้เป็นทั้งที่รักและที่เกรงใจให้ได้เสียก่อน มิฉะนั้นก็ยากที่จะไปพูดอะไรได้ ต่อเมื่อทำให้มีความน่ารักน่าเกรงอยู่ในตัวแล้วค่อยไปคุยกับเขา

ทำอย่างไรจึงจะเป็นคนน่ารักและน่าเกรงใจ

1) คนจะน่ารักได้ต้องเป็นนักให้ ส่วนจะให้อะไรบ้างก็แล้วแต่กรณี ๆ ไป

เช่น อาจจะมีกำลังทรัพย์ มีข้าวของพอแบ่งปัน พอให้กันได้ ก็ปันก็ให้กันไป เขาก็จะเกรงใจเราเอง เพราะแม้เราเองพอใครเขาให้ของ เราก็เกรงใจเขาเหมือนกัน

หรือมีกำลังกาย พอจะให้ความช่วยเหลือในกิจอันควร ช่วยได้ก็ช่วยกันไป

แม้ที่สุดถ้าเราไม่รู้จะให้อะไร ก็ให้กำลังใจ คือให้คำพูดเพราะ ๆ พูดดี ๆ หรือให้รอยยิ้ม คือ แม้ไม่ได้พูด ยิ้มให้ก็ยังดี

ถ้าคุณพ่อคุณแม่เองก็วางตนให้เหมาะสมกับฐานะหน้าที่ของเรากับเพื่อนบ้าน พอถึงจุดหนึ่งเราจะเป็นที่รักที่เกรงใจของเพื่อนบ้านก็จะถึงเวลาที่สามารคว่ากล่าวตักเตือนเขาได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ธรรมะไว้หมวดหนึ่ง คือ สังคหวัตถุ 4 ซึ่งอาจแปลง่าย ๆ ว่า หลักในการสงเคราะห์บุคคล หรือวิธีการสร้างความสามัคคีในหมู่ชน หมวดธรรมนี้เริ่มด้วย

1. ทาน คือ การให้ด้วยสิ่งของ
2. ปิยวาจา คือ ให้คำพูดที่ไพเราะ และพูดด้วยความจริงใจ
3. อตถจริยา คือ ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่น ให้ความช่วยเหลือในการทำงานที่เราพอจะแบ่งเบามาได้
4. สมานัตตตา คือ ให้ความเป็นกันเอง เสมอต้นเสมอปลาย

ถ้าคุณพ่อคุณแม่ทำ 4 อย่างนี้ได้ ก็จะมีแววเป็นบัณฑิต มีแววเป็นบุคคลที่ควรแก่การนับถือ ถึงไม่ยกย่องบูชา ก็ทำให้เขาเกรงใจ พอมีอะไรกระทบกระทั่งกัน เราค่อยไปเตือนไปแก้ไข ส่วนจะแก้ไขอย่างไรนั้น เราก็อ่ยมดูตามสถานการณ์ เป็นเรื่อง ๆ ไป บางทีอาจจะปรึกษาหารือร่วมกันแก้ไขได้

2) คนที่จะสามารถชักเตือนความประพฤติคนอื่นได้ ต้องรักษาศีลให้ดี อย่างน้อยศีลทั้ง 5 ข้อของเราต้องครบ เมื่อศีลดี กิริยามารยาท และวินัยเราดีแล้ว จึงจะมีสิทธิ์เข้าไปแก้ไขสถานการณ์ได้ ถ้าคุณพ่อคุณแม่ยังไม่สามารถทำตนให้มีแววเป็นคนมีศีลธรรมได้ อย่าเพิ่งไปเตือนใคร เดี่ยวจะเจ็บตัวเจ็บใจกลับมา

น้ำใจต่อส่วนรวม

วิธีครองใจคน หรือวิธีทำให้คนเกรงใจมีหลายวิธีเหลือเกิน แต่วิธีที่ได้ผลมากที่สุด คือ การให้ เมื่อให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว เขาจะทั้งรักทั้งเกรงใจทีเดียว

ขอยกตัวอย่างวิธีที่เคยใช้ได้ผลมาแล้ว เป็นวิธีให้อย่างง่าย ๆ คือ เข้าชั้นมาก็คว่ำไม้กวาดมาอันหนึ่ง เดินกวาดซอยเข้าบ้าน ตั้งแต่หัวซอยจรดท้ายซอยเลย วันไหนอยู่บ้านต้องกวาดทุกวัน ถ้าไม่อยู่ก็แล้วไป แต่อย่างน้อย 7 วัน ต้องกวาดที่ ด้วยวิธีนี้เอง ทำให้คนแถวนั้นรู้จักกันตลอดซอย ถึงจะยังไม่รัก แต่ก็ไม่เกลียด การให้แบบนี้เรียกว่า ให้กำลังใจ

โบราณมีวิธีให้มากมาย มีวิธีหนึ่งที่ทำกันเกือบทุกบ้าน แต่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยได้เห็นแล้ว คือคนโบราณตามหน้าบ้านท่านจะมีโอ่งน้ำตั้งไว้ แล้วมีขันน้ำ หรือมีถ้วยวางไว้ข้าง ๆ ใครกระหายน้ำ ผ่านมาก็ได้ดื่มกิน โอ่งธรรมดา ๆ ไบนั้น ก็กลายเป็นโอ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้สิ่งที่มีค่ามากกว่าน้ำธรรมดา คือ น้ำใจไมตรี

ดังนั้น หากคุณพ่อคุณแม่ทำหน้าที่ให้การให้ และประพฤติดนอยู่ในศีลและมารยาท เช่นนี้แล้ว ในที่สุดลูกของเราก็จะได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และเราก็ไม่ต้องย้ายบ้านหนีไปไหนอีกด้วย

3.4 ฝึกลูกรักให้รู้จักดูแลญาติที่ป่วยหนัก

คนเราเมื่อเกิดมาแล้ว ก็ต้องมีวันแตกดับไปจากโลกนี้ทั้งนั้น แต่ก่อนจะแตกดับไป โดยมากจะป่วยหนักอยู่บนเตียงคนไข้ที่โรงพยาบาล อวัยวะภายในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายบางแห่งเริ่มอ่อนแอลง จนเชื้อโรคต่าง ๆ สามารถเข้าไปกัดกิน ทำให้ผู้ป่วยต้องทนทุกข์ทรมานอย่างมาก ขณะเดียวกันเซลล์ของเม็ดเลือด เซลล์ของเนื้อเยื่อต่าง ๆ ก็ค่อย ๆ ตายลงไปอย่างช้า ๆ หมดความรู้สึกลงไปเรื่อย ๆ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องศึกษาวิธีดูแลญาติหรือคนรักป่วยหนักไว้บ้าง เพื่อตัวของเราเอง

ข้อดีของการศึกษาวิธีดูแลผู้ป่วยหนักที่ใกล้จะละโลกไว้บ้างเช่นนี้ ย่อมทำให้เราปฏิบัติได้ถูกในการดูแลรักษาจิตใจญาติหรือผู้มีพระคุณที่กำลังต่อสู้กับความเจ็บปวดในยามใกล้ละโลก รวมทั้งถ้าหากวันนั้นมาถึงตัวเราบ้าง เราก็จะเตรียมตัวรับมือกับอาการต่าง ๆ ก่อนละโลกได้ถูกต้อง และต้องเตรียมฝึกลูกหลานให้รู้จักวิธีดูแลเราอย่างถูกวิธีด้วย

เมื่อญาติหรือคนรักป่วยหนัก ควรดูแลอย่างไร ?

สำหรับเรื่องการดูแลคนไข้ เราต้องแบ่งเป็น 2 เรื่องด้วยกัน คือ

1. การดูแลรักษาโรคทางกาย

การดูแลทางกายนี้ ต้องพยายามหาแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถดีที่สุด มาให้การดูแลรักษาให้เต็มที่ เท่าที่ฐานะและสภาพแวดล้อมจะอำนวยให้

2. การดูแลรักษาใจคนไข้

ในกรณีผู้ป่วยหนักมีอาการเป็นตายเท่ากัน **ข้อนี้สำคัญมาก** เพราะเป็นการให้สติคนไข้ หากผู้ป่วยมีอาการหนักมาก การจะละโลกไปสู่สุคติหรือทุคติ ก็ขึ้นอยู่กับสติก่อนตายนี้เอง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

“เมื่อจิตก่อนตายเศร้าหมอง ย่อมมีทุคติเป็นทีไป แต่ถ้าจิตก่อนตายผ่องใส ย่อมมีสุคติเป็นทีไป”

สุคติเป็นทีไปคืออะไร ? ก็คือ การลาโลกไปแล้วได้เกิดในมนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลก

ทุคติเป็นทีไปคืออะไร ? ก็คือ การลาโลกไปแล้วได้เกิดในนรกภูมิ เปตภูมิ อสุรกายภูมิ และสัตว์เดรัจฉานภูมิ

“สุคติ” และ “ทุคติ” นี้ คือสถานที่ที่ผู้ตายจะต้องมารับผลแห่งกรรมที่ตนทำไว้ เมื่อยังเป็นมนุษย์ โดยตัดสินด้วยสภาพของใจก่อนละโลกว่า “เศร้าหมอง” หรือ “ผ่องใส” ซึ่งพระท่านเรียกว่า “คิกขิงภพ” คือช่วงชิงกันระหว่างสุคติภพกับทุคติภพ

ดังนั้น ไม่ว่าผลลัพธ์ของการรักษาคนไข้จะเป็นอย่างไรก็ตาม ผู้ที่ดูแลใกล้ชิดทุกคน ก็มีหน้าที่ดูแลผู้ป่วยด้วยหลักการนี้ คือ

“คนใกล้ชิดจะต้องช่วยกันประคองรักษาใจของคนไข้ ให้ผ่อนคลายตลอดเวลา จะได้มีกำลังใจที่จะอยู่เผชิญกับความร้ายแรงของโรค ไม่ท้อแท้ เบื่อหน่าย หรือสิ้นหวังในชีวิตเสียก่อน” สิ่งที่คุณดูแลต้องให้กำลังใจคนไข้ คือ

1) เรื่องร้อนใจใด ๆ ต้องป้องกัน อย่าให้คนไข้ได้ยิน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเสียหายของทรัพย์สิน เรื่องเดือดร้อนของลูกหลาน หรือเรื่องแสงใจใด ๆ ก็ตาม ต้องป้องกันให้เต็มที่

2) โน้มน้าวใจคนไข้ให้มีจิตใจแช่มช้อยู่ในบุญ ด้วยการเอ่ยถึงความดีที่คนไข้เคยทำไว้ เช่น พุทธชนให้นึกถึงบุญที่เคยบวชพระ เคยทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนบุญที่เคยให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

3) ชักจูงคนไข้ให้สร้างบุญกุศลใหม่ให้เต็มตามความสามารถของเขา ตั้งแต่ชวนให้ทำทาน เช่น ให้ตักบาตรเป็นประจำทุกวัน แม้คนไข้ลุกขึ้นมาไม่ได้ ก็อาจนิมนต์พระให้ไปรับบาตรถึงในบ้าน ในห้องนอน หรือถ้าไม่สะดวก อาจนำข้าวปลาอาหารนั้นมาเป็นคนไข้บอริษฐานก่อน แล้วให้คนใดคนหนึ่งไปใส่บาตรแทนก็ได้ เมื่อตักบาตรเสร็จ ก็มาบอกให้คนไข้ทราบด้วย จะได้เพิ่มความปลื้มปิติขึ้นอีกส่วนหนึ่ง

4) ชักชวนคนไข้ให้รักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด แม้แต่การบีบตบยุ้ง ก็อย่าให้ทำ

5) ชักชวนคนไข้ให้กำหนดใจให้เป็นสมาธิ ซึ่งนับว่าเป็นประการสำคัญอย่างยิ่ง อาจนำเทพสวดมนต์ หรือเทพธรรมะของพระสงฆ์ที่คนไข้เคารพบูชามาเปิดให้ฟัง หรืออ่านหนังสือธรรมะให้คนไข้ฟัง ถ้าทำได้อย่างนี้เป็นประจำแล้ว หากคนไข้ยังมีบุญอยู่ก็อาจหายได้ด้วยอำนาจบุญเก่ารวมกับบุญใหม่ที่ทำ แต่ถ้าคนไข้หมดบุญ ถึงคราวจะต้องตาย ก็จะไปดีไม่ตกนรกแน่นอน เพราะก่อนตายจิตใจผ่อนคลายอยู่ตลอดเวลา

การที่จะสามารถโน้มน้าวชักจูงคนไข้ให้ทำอย่างนี้ได้ ผู้ดูแลจะต้องอยู่ในบุญ และต้องใช้อำนาจใจอธิษฐานให้บุญที่เราทำมาดีแล้ว ช่วยคุ้มครองคนไข้ด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีแก่การรักษาคนไข้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

สรุป

เมื่อวินาทีสุดท้ายของคนเรามาถึง คนทุกคนจำเป็นต้องมีคนช่วยทำศึกชิงภพทั้งนั้น ชัยชนะของการทำศึกชิงภพ ก็คือ การมีจิตใจผ่อนคลายก่อนจะจากโลกไป

ดังนั้นในยามที่ญาติของเราป่วย ไม่ว่าจะญาติใกล้ ๆ หรือญาติห่างก็ตาม ไม่ว่าจะป่วยมากหรือป่วยน้อยก็ตาม เมื่อลูกของเราโตพอรู้ความแล้ว ก็ควรฝึกให้เขารู้จักดูแลสุขภาพตนเอง และมีน้ำใจเผื่อแผ่ไปถึงญาติที่ป่วย ฝึกการดูแลจิตใจผู้ป่วยให้ผ่อนคลาย เพื่อที่ว่าเขาจะได้เข้าใจความจริงของชีวิตว่า ทุกคนต้องตายทั้งนั้น และที่ยิ่งกว่านั้นก็คือ หากวันนั้นของเรามาถึง ลูกของเราก็จะได้ช่วยเราทำศึกชิงภพเป็น

3.5 ถึงลูกร้ายเพียงใด พ่อแม่ก็ยังรัก

การมีลูกในยุคสมัยที่เศรษฐกิจบีบคั้นเช่นนี้ ทำให้พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาจะเลี้ยงลูก ลูกจึงถูกเลี้ยงแบบปล่อยตามใจบ้าง ถูกปล่อยปละละเลยบ้าง โทรมทรมเลี้ยงบ้าง และอื่น ๆ เพื่อประวิงเวลาการทำงานของพ่อแม่ เด็กก็เลยไม่มีใครสอน กลายเป็นคนที่ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ โตขึ้นมาแบบไม่รู้จักเหตุผล ไม่รู้จักดีชั่ว คมตัวคมใจของตนเองไม่ได้ในที่สุด ก็เลยรู้สึกว่าพ่อแม่ไม่ค่อยเป็นที่ถูกใจ ความลำบากตรากตรำของพ่อแม่ที่ทุ่มเทให้ลูกมีเท่าไร ก็มองไม่เห็น ไม่รู้สำนึกในพระคุณของพ่อแม่ เข้าใจผิดว่าพ่อแม่ทำให้เขาเกิดมาแล้ว ก็มีหน้าที่ต้องเลี้ยงดูเขาให้สุขสบายเหมือนลูกคนอื่น ๆ ไปจนกว่าเขาจะโต ในที่สุดความลำบากใจต่าง ๆ นานา ก็ย้อนกลับมาสู่พ่อแม่เอง

เรื่องเหล่านี้ หลานครอบครัวก็ได้เจอเหตุการณ์มาด้วยตนเอง คือมีลูกบางจำพวก คิดน้อยยกน้อยใจว่าพ่อแม่ของตนเองไม่ร่ำรวยเหมือนพ่อแม่คนอื่นแล้วก็พูดจาเป็นหอกเป็นดาบ ทิ่มแทงค่อนข้างอดจิตใจพ่อแม่ว่า พ่อแม่ชี้แจงทำไมมาหากิน ทำให้บ้านของเรายากจนบ้าง ชอบทำตัวกระจององกองง่อยให้ต้องอายเพื่อนบ้าง บางคนเคียดเขี้ยวข่มขู่พ่อแม่จะเอาโน่นเอานี้ อาลวาดตะบึงตะบอน ทำบาปกรรมกับพ่อแม่ไม่รู้ตัว

ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดเฉพาะในบ้านที่เศรษฐกิจไม่ค่อยดีแล้ว แม้แต่บ้านเศรษฐกิจก็มีปัญหาถมไม่เต็มนี้เหมือนกัน

หลวงพ่อบุญหนึ่งท่านเล่าให้ฟังว่า เมื่อประมาณ 7-8 ปีที่แล้ว มีเศรษฐีคนหนึ่งมาจากภาคใต้ เดินหน้าแหงเข้ามาหา มาบอกว่า

“ช่วยผมที ลูกชายเกเรเหลือเกิน นอกจากเกเรแล้วยังเคียดเขี้ยวพ่อแม่จะเอานั่นเอานี้ พอลื้อให้ไปแล้ว ก็ไปทำเสีย ๆ หาย ๆ บางทีได้ไม่ทันใจก็ด่าพ่อด่าแม่เข้าอีก ผมไม่รู้จะทำอย่างไรกับลูกคนนี้แล้ว”

หลวงพ่อบุญหนึ่งท่านก็เลยแนะนำเขาไปว่า

“เนื่องจากลูกของคุณยังไม่เคยเข้าวัดปฏิบัติธรรม จะแนะนำอะไรมากก็ได้ จะบอกให้มาฟังเทศน์ หรือให้ไปนั่งสมาธิให้ใจใสแล้วไปดูเอาเองว่า พ่อแม่มีพระคุณอย่างไร จ้างก็ไม่ฟัง ก็ขนาดพ่อแม่ยังด่าเสียเลย มีหรือจะมาฟังคนอื่น

เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ก่อนที่พวกคุณจะกลับภาคใต้คราวนี้ ขอให้ชวนลูกชายตัวแสบ ไปสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าที่ปากเกร็ด เมืองนนท์สักครั้ง จะอ้างว่าอย่างไรก็ตามใจ ให้เขาได้ไป ให้หลานเด็กกำพร้าที่นั่นสักมือ แล้วเขาจะเห็นเอง บางทีบุญจะช่วยให้เขาได้คิด แล้วอะไร ๆ จะดีขึ้นเอง”

“ทำไมหลวงพ่ोजึงแนะนำให้เขาไปที่นั่น เหตุผลก็คือ อยากให้ลูกชายของเขาได้ไป เห็นคนที่ไม่มีพ่อ ไม่มีแม่บ้าง ว่าเป็นอย่างไร ทารุณจิตใจขนาดไหน เพื่อว่าจะได้ข้อคิดอะไร หลาย ๆ อย่าง แล้วจะหันกลับมารักพ่อรักแม่สุดหัวใจ ก็เพราะได้ไปเห็นเด็กพวกนี้เอง

จำได้ว่าตอนนั้นเรียนมหาวิทยาลัยปีสุดท้าย มีอยู่วันหนึ่งพรรคพวกชวนไปเลี้ยง เด็กกำพร้าที่บ้านปากเกร็ด ที่นั่นมีเด็กอยู่ประมาณ 200-300 คน มีพี่เลี้ยงดูแลเด็กสัก 20 คน เฉลี่ยพี่เลี้ยงคนหนึ่งก็เลี้ยงเด็ก 10-20 คน

พอพวกเราไปถึง เด็ก ๆ พวกนั้นก็วิ่งเข้ามาตะกาย แย่งกันให้อุ้ม แกรเรียกนิสิตชาย ว่า “พ่อ” เรียกนิสิตหญิงว่า “แม่” เล่นเอานิสิตหญิงหน้าแดงไปตาม ๆ กัน เขาสอนให้เรียก อย่างนั้นจริง ๆ แล้วแก็ไม่รู้หรอกว่าใครเป็นพ่อ ใครเป็นแม่

เด็ก 3-4 คน ตะกายเข้ามากอดเรา ชุกเข้ามาอย่างกับลูกสิง ฟ้องว่าตลอดชีวิตแก็ไม่เคยได้รับความอบอุ่นเลย อะไรต่ออะไรคงขาดแคลนไปทั้งหมด แก็จึงต้องรีบแย่งชิงไขว่คว้า เอาไว้ให้มากที่สุด เอาขนมไปแจกก็แย่งกันกิน เอาตุ๊กตาไปให้ก็แย่งกันเล่น

เนื่องจากเราไม่รู้จำนวนเด็กมาก่อนซื้อไปแค่ 40-50 ตัว แต่เด็กมีอยู่ถึง 200-300 คน พอส่งให้ ก็เลยชุลมุนแย่งกัน คนหนึ่งคว้าคอ คนหนึ่งคว้าแขน อีกคนดึงขา พรึบเดียว ตุ๊กตาใหม่ ๆ ขาด ได้ไปคนละท่อนสองท่อน แล้วยก้ทุบกันตึกัน

พวกเราเอาเสื้อไปให้ คนไหนเสื้อตัวเก่าขาดแล้ว พี่เลี้ยงเขาก็เอาเสื้อใหม่เปลี่ยนให้ เสื้อของคนไหนยังกลางเก่ากลางใหม่ก็ไม่ได้เปลี่ยน แก็อิจฉากันเอง เข้าไปดึงไปทิ้ง ในที่สุด เสื้อใหม่ก็ขาด ไม่ได้ใส่

พอเห็นอย่างนั้นแล้ก็ก็ได้คิด สลดใจวูบเลย ตายจริง เด็กพวกนี้เขามีความรู้สึก นึกคิดไม่เหมือนเรา เมื่อเรายังเด็ก เราอยากได้เพื่อนรุ่นเดียวกันหลาย ๆ คน จะได้เล่นกันให้ สนุก เราไม่เคยคิดเลยว่า เพื่อนจะมาแย่งของกิน แย่งของเล่น เพราะต้องเรออิม ของเล่นของ เราก็กินมาก

แล้วที่สำคัญเรามีความอบอุ่นจากคุณพ่อคุณแม่ เรารู้ว่าท่านรักเรา ใคร ๆ รอบข้างเราล้วนรักเราทั้งนั้น เราจึงมองโลกในแง่ดี รักเพื่อน อยากได้เพื่อนเล่นมาก ๆ บางวันมีตั้ง 20-30 คน เล่นอย่างโน้นเล่นอย่างนี้ เกรี้ยวกราดตึงตัง โดนตีวันละหลาย ๆ รอบ ก็เพราะเรื่องสนุก ๆ นี่ละ

แต่ว่าเด็กกำพร้าพวกนี้ไม่ได้มีความรู้สึกอย่างพวกเราเขาไม่ได้มองว่าคนรอบข้างเขา 200-300 คนนี่คือเพื่อน แต่มองว่าเป็นศัตรูที่คอยแย่งของที่ท่านอยากได้ แย่งคนที่มารักตนเอง แวดตาของเขาแห้งผาก ว่าเหวอย่างน่าใจหาย

ดังนั้น สิ่งที่หลวงพ่อยากจะฝากถึงลูก ๆ ที่กำลังคาดคั้นพ่อแม่ให้ทำโน่นทำนี่ให้ตนเองขณะนี้ก็คือ เด็ก ๆ เหล่านี้เขาไม่มีแม่พ่อแม่จะให้รัก แล้วคนที่มีพ่อแม่เลี้ยงดูมาถึงขนาดนี้แล้วเรายังจะเอาอะไรจากท่านอีก”

จากเรื่องราวที่หลวงพ่ของท่านเล่าให้ฟังนี้ ก็ทำให้ได้ข้อคิดว่า การที่ลูกเรียกร้องจากพ่อแม่ให้ตามใจตนเองสารพัด อีกทั้งยังพุดจาตุญกให้ท่านเจ็บช้ำน้ำใจสารพัด นับเป็นการใช้คำพุดฆ่าท่านให้อายุสั้นลงไปอย่างโหดร้ายที่สุด แต่ทั้ง ๆ ที่ลูกกำลังฆ่าท่านผ่านวาจาเชือดเฉือนหัวใจอยู่นี้แหละ หากมีใครมาบอกว่า ลูกของท่านไม่ดี ท่านเป็นต้องออกรับป้องกันเต็มที่ว่า ลูกฉันดีวันยังค่ำ เพราะขึ้นชื่อว่า “พ่อแม่” ถึงแม้ลูกร้ายกาจเพียงใด ท่านก็สู้หวานอมขมกลืนยังรักลูกของท่านไม่เปลี่ยนแปลง แม้ว่าลูกของท่านอาจจะไม่เคยยอมทำดีกับท่านแม้เพียงสักครั้งเดียวก็ตาม

“ถึงลูกร้ายเพียงใด พ่อแม่ก็ยังรัก”

บทที่ 4

การแก้ไขปัญหอบายมุข

เนื้อหาบทที่ 4

การแก้ไขปัญหอบายมุข

4.1 ลูกติดอบายมุข

4.1.1 แนวทางการแก้ปัญหาลูกติดอบายมุข

4.1.2 กรณีที่ 1 การป้องกันลูกไม่ให้อยู่เกี่ยวข้องกับอบายมุข

4.1.3 กรณีที่ 2 การแก้ไขลูกให้พ้นจากการติดอบายมุข

4.2 สามีนิดเหล้าและเจ้าชู้

4.2.1 การคัดเลือกคู่ชีวิต

4.2.2 การแก้ปัญหสามีนิดเจ้าชู้

4.2.3 การแก้ปัญหสามีนิดชู้เมา

4.3 อดออมเพื่อบายมุข

4.4 เทียวผู้หญิงขายบริการผิดอย่างไร

4.5 การพนันไม่เคยทำให้ใครรวย

4.6 ลูกอยากให้อ่านเลิกดื่มเหล้า

4.7 พ่อที่ลูกเกลียด

1. การไม่ปลูกฝังความคิดที่ตีงามให้ลูกหรือเยาวชนจะทำให้เด็กไปติดอบายมุขได้ ทางป้องกันคือสอนให้เด็กแยกแยะและยับยั้ง คือแยกแยะดีชั่ว และยับยั้งชั่งใจได้ ซึ่งก่อนอื่น พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ต้องรู้ก่อนว่าดีชั่วคืออะไร สามารถอธิบายเหตุผลให้เด็กเข้าใจได้ และรู้วิธีการฝึกสอนให้เด็กสามารถยับยั้งชั่งใจในอบายมุขต่าง ๆ ได้

2. อบายมุขให้โทษมหันต์ ทำให้เสื่อมจากทุกสิ่งทุกอย่าง ครอบครวัและสังคมแตกร้าง พ่อแม่ที่อยู่ในวงจรรอบายมุขย่อมชักพาลูกเข้าไปสู่ปัญหาอันเกิดจากความเสื่อมนั้น จนกระทั่งนำพาเด็กเข้าไปสู่วงจรรอบายมุขด้วย ดังนั้นพ่อแม่ต้องเป็นต้นแบบให้ลูก ผู้ใหญ่ต้องเป็นต้นแบบให้เยาวชน ช่วยหาทางป้องกันมิให้ตนและเด็กติดอบายมุขได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้สาเหตุที่ลูกหรือเยาวชนไปติดอบายมุข และรู้วิธีป้องกันมิให้เด็กเข้าสู่วงจรรอบายมุข
2. เพื่อให้เห็นโทษของอบายมุข และทำตนให้เป็นต้นแบบของเยาวชน โดยเฉพาะให้พ่อแม่เป็นต้นแบบของลูก

การแก้ไขปัญหอบายมุข

4.1 ลูกติดอบายมุข

ความรักลูกทำให้พ่อแม่ทุ่มเทเวลาในแต่ละวัน ทำงานแลกเงินอย่างหนัก ด้วยตั้งใจว่าจะเอาเงินไปซื้อความสะดวกสบายให้แก่ลูก ไม่ว่าจะเป็นความสะดวกในด้านการศึกษา เล่าเรียน ของเล่น ของใช้ เสื้อผ้าเครื่องแต่งตัว คือทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกไม่น้อยหน้าเพื่อนคนใดในโรงเรียน การรักลูกจนตาบอดนี่เองเป็นสาเหตุให้บางครั้งก็ลืมนึกคิดว่า ที่ทุ่มเทไปทั้งหมดนั้น เป็นเพียงการเลี้ยงลูกให้เติบโตแต่ร่างกายแต่ยังไม่ได้ปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องดีงามให้แก่ลูกเลย

เมื่อรักลูกจนตาบอดอย่างนี้ พ่อแม่ก็ต้องมานั่งเสียใจ เมื่อมารู้ว่า “ลูกรักแอบหนีไปกินเหล้า เมายา มั่วสุมกับคนแปลกหน้าอยู่ในผับ” และตั้งคำถามกับตนเองว่า “เราทำอะไรผิดหรือไม่ ลูกถึงลงโทษความรักของพ่อแม่อย่างนี้”

4.1.1 แนวทางการแก้ปัญหาลูกติดอบายมุข

จากเรื่องราวที่ยกมาเป็นเหตุการณ์ในช่วงต้น ก็อาจทำให้พ่อแม่เกิดความหวั่นเกรงขึ้นมาได้ว่า เรากำลังรักลูกจนตาบอดหรือเปล่า ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงลูกของเราจะเสียอนาคตหรือไม่ เพราะทุกวันนี้ก็มีข่าวทำนองนี้ตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อย ๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหานี้มี 2 กรณี

กรณีที่ 1 คือ ใช้วิธีป้องกัน ถ้าบ้านใดยังไม่เกิดปัญหานี้ขึ้น ก็ต้องรีบปลูกฝังให้เด็กรู้จักแยกแยะดีชั่ว และยับยั้งชั่งใจได้ด้วยตนเอง เพราะพ่อแม่ก็คงไม่สามารถตามไปดูเขาได้ตลอดทุกฝีก้าว จึงควรทุ่มให้กับการปลูกฝังวินัยที่ดี และหักห้ามใจจากความชั่วให้เป็นจะได้ผลกว่า

กรณีที่ 2 คือ ใช้วิธีแก้ไข ถ้าบ้านใดเกิดเหตุการณ์ทำนองนี้ ก็ต้องถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน ถ้าแก้ตรงนี้ไม่ตก ก็อาจหมายถึงอนาคตทั้งหมดของลูก

4.1.2 กรณีที่ 1 การป้องกันลูกไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

ในกรณีที่ครอบครัวใดยังไม่เกิดเหตุการณ์ลูกติดอบายมุข ก็จำเป็นอย่างเร่งด่วนที่พ่อกับแม่จะต้องป้องกัน ด้วยการทำหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมความดีลงในจิตใจของลูกอย่างเต็มที่

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในหลาย ๆ ครอบครัวตอนนี้ก็คือ พ่อแม่ไม่รู้ว่า นอกเหนือไปจากเลี้ยงร่างกายลูกให้เติบโตใหญ่แล้วนั้น หน้าที่ในการเพาะเลี้ยงจิตใจลูกมีอะไรบ้าง

จากการศึกษาค้นคว้า ได้พบว่าในพระพุทธศาสนาสอนเรื่องการทำหน้าที่ของพ่อแม่ไว้อย่างชัดเจนว่า ถ้าพ่อแม่หวังจะให้ลูกโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตนเอง รู้จักเลือกคู่ครองที่ดี และเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวในอนาคต ก็จะต้องทำหน้าที่สำคัญนี้ให้ครบ 5 ประการ คือ

1. สอนให้ลูกเว้นจากความชั่ว
2. สอนให้ลูกตั้งอยู่ในความดี
3. ส่งเสริมให้ลูกได้ศึกษาเล่าเรียน จะได้มีวิชาความรู้ในการประกอบอาชีพ และรับผิดชอบตนเองได้
4. เมื่อถึงคราวที่ลูกจะมีคู่ครอง ให้ช่วยคัดเลือก ช่วยอธิบาย ให้เข้าใจว่า ชีวิตครอบครัวต้องเตรียมตัวพบกับความรับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง
5. เมื่อถึงเวลาสมควร ก็ยกทรัพย์สินสมบัติ ยกมรดกให้ลูกไปบริหารให้เกิดดอกเกิดผลเอาเอง

หน้าที่สำคัญของพ่อแม่มี 5 อย่างนี้ และการที่ลูกมีปัญหาขึ้นมา ก็เพราะว่าพ่อกับแม่ทำหน้าที่ของตนเองไม่ครบนั่นเอง เป็นสาเหตุสำคัญ

ทำไมพ่อแม่ถึงสอนให้ลูกเว้นจากความชั่วไม่ได้ ?

ปู่ย่าตายายท่านให้คำตอบไว้อย่างน่าคิดทีเดียวว่า

“พ่อแม่สมัยนี้ น่าเป็นห่วง เพราะว่าแต่จะไปสอนให้ลูกเว้นความชั่ว ตั้งอยู่ในความดีเลย แม้ตัวคุณพ่อคุณแม่เอง บางท่านก็ยังแยกไม่ออกว่าอะไรถูก-ผิด อะไรดี-ชั่ว และไม่รู้แม้กระทั่งเรื่องบุญ-บาปว่าเป็นอย่างไรบางคนทำตัวอย่างไม่ดีให้ลูกดูเสียด้วยอย่างนี้แหละที่น่ากลัวที่สุด”

ทำไมพ่อแม่ถึงสอนให้ลูกทำความดีไม่ได้ ?

ปู่ย่าตายายท่านบอกว่า

“สาเหตุเกิดจากคุณพ่อคุณแม่บางคนแยกออกได้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว แต่ว่าไม่ค่อยได้สั่งสอนอบรมลูกเท่าที่ควรจะเป็น ความรักความห่วงใยมีมาก ก็เลยทำให้ละล้าละลัง ห้ามลูกไม่ให้ไปโน่นไปนี่ เอาแต่ห้าม ๆ ไม่อธิบายเหตุผล

คุณพ่อคุณแม่ควรคิดพิจารณาว่า เราจะตามห้าม ตามดูลูกได้สักกี่ครั้ง ในที่สุดเขาก็แอบไปอีกจนได้ เพราะฉะนั้นแทนที่จะเอาแต่ห้ามว่าลูกอย่าไปที่โน่นที่นี่ สู้เอาเวลาไปสอนให้ลูกรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร จะดีกว่า แล้วต้องสอนบ่อย ๆ แบบพรั่ำสอนทีเดียวนั้น แล้วก็ทำสิ่งที่ดี ๆ ตามที่สอนนั้น ให้ลูกดูด้วย”

ส่วนในเรื่องของการส่งเสริมให้ลูกเล่าเรียนเขียนอ่านนั้น พ่อแม่ก็พยายามทำกันเต็มที่ แต่บางครั้งก็คาดหวังสูงเกินไป ซึ่งปู่ย่าตายายท่านให้ข้อคิดไว้อีกเช่นกันว่า

“คุณพ่อคุณแม่ยุคปัจจุบัน บางท่านรู้ตัวว่าไม่ค่อยมีเวลาสอนให้ลูกรู้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว แต่เราก็มีความเป็นห่วงลูกมาก อยากให้ลูกได้ดี รีบเอาลูกไปฝากตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงว่าเป็นชั้นเยี่ยมของเมืองไทย ไปแย่งกันฝากลูกเข้าโรงเรียน จะเสียค่าแป๊ะเจี๊ยะเป็นหมื่นเป็นแสนก็ไม่เกี่ยง ขอให้ลูกฉันเข้าได้เถอะ พอให้เข้าได้แล้ว ก็คิดว่าลูกจะเป็นคนดีคนเก่ง เพราะครูเขาคงจะสอนให้ได้ดี”

ก็ขอฝากไว้ในที่นี้ว่าคุณพ่อคุณแม่คิดผิดแล้ว เพราะการสอนเด็กให้รู้ดี รู้ชั่ว รู้บุญ รู้บาป เป็นเรื่องยาก ต้องอธิบายมากและต้องสอนเดี่ยว ๆ หรือสอนกลุ่มเล็ก ๆ เพียง 2-3 คน ต้องอธิบายกันไป ประคบประหม่กันไป จึงจะสามารถให้ซึมซับเข้าไปในใจ ที่จะหวังให้คุณครูที่โรงเรียนสอนนั้น ขอบอกว่าหวังมากเกินไป เพราะครูคนเดียวต้องดูแลนักเรียนหลายห้อง และห้องหนึ่งก็มีนักเรียน 30-40 คน

เวลาที่ลูกอยู่บ้าน พ่อแม่ก็สู้ทำตามทีที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนดีกว่า คือสอนลูกให้ละชั่ว ตั้งอยู่ในความดีให้ได้ก่อน แล้วจึงมุ่งมาที่เรื่องโรงเรียน เรื่องหาคู่ครอง และเรื่องสมบัติตามลำดับของหน้าที่พ่อแม่

ใครทำได้แบบนี้ก็เป็นอันสบายใจได้ ไม่ต้องตามห่วงว่าลูกจะไปอย่างนั้นอย่างนี้ ลูกจะรู้เองว่าอะไรดี อะไรชั่ว มีคุณและโทษต่อตนเองอย่างไร แม้ในที่สุดจะเป็นเรื่องไปเที่ยวผับ เที่ยวเฮค กินเหล้า เมายา หรืออบายมุขอะไรที่แปลกใหม่ที่พ่อแม่ก็ไม่รู้ว่ามันเป็นอย่างไร เพราะตามโลกไม่ทัน ลูกก็สามารถวินิจฉัยตัดสินใจได้เองว่าควรทำ หรือไม่ควรทำ”

นี่คือทักษะของปู่ย่าตายาย ในการป้องกันลูกไม่ให้ทำความชั่ว สอนให้ลูกทำแต่ความดีอย่างถูกต้อง

4.1.3 กรณีที่ 2 การแก้ไขลูกให้พ้นจากการติดอบายมุข

กรณีที่ลูกไปติดอบายมุขแล้ว สิ่งเดียวที่จะเอาลูกกลับมาได้ คือพ่อแม่ต้องพูดด้วยเหตุด้วยผลกับลูก ห้ามใช้อารมณ์โกรธแค้นเด็ดขาด ทำให้ลูกได้คิดด้วยความรัก ความห่วงใย

ความบริสุทธิ์ใจที่เหนือกว่าใคร ๆ ของพ่อแม่ เพราะสาเหตุที่ลูกไปแหล่งอบายมุขอย่างนั้นเข้า เพราะเขาไม่คิดว่านั้นเป็นความผิด ไม่รู้ว่าเขากำลังทำให้พ่อแม่เป็นห่วง กำลังทำร้ายจิตใจของพ่อแม่ ที่ตั้งความหวังไว้กับตัวเขาอย่างมาก

ขอยกตัวอย่างครอบครัวหนึ่ง ซึ่งก็เกิดเหตุการณ์ทำนองนี้เช่นกัน แต่เพราะว่าพ่อแม่ลูกเปิดใจพูดกันลูกจึงเข้าใจถึงความห่วงใยของพ่อแม่และเอาชนะความเอาแต่ใจของตนเองได้

วันนั้น สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่สองท่านนี้ อธิบายให้ลูกฟัง มี 3 เรื่องใหญ่ ๆ คือ

1) ความไม่คุ้มค่าของการใช้เงินเที่ยวกลางคืน

คุณแม่เป็นฝ่ายเริ่มอธิบายว่า

“ถ้าลูกคิดจะไปเที่ยวกลางคืน เพราะเห็นว่าใคร ๆ เขาก็ไปเที่ยวกัน คนที่ไม่ไปนั้นแหละ เป็นพวกคร่ำครึโบราณเต่าล้านปี พ่อกับแม่ก็มีเรื่องอยากให้ลูกรับรู้ไว้ว่า การไปเที่ยวแต่ละครั้งของลูก ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ถ้าพ่อกับแม่อนุญาต ก็จะต้องควักกระเป๋าหนัก ๆ อย่างแน่นอน ลูกลองคิดดูว่า มันคุ้มกันไหม เมื่อพ่อกับแม่เหนื่อยแทบตายกว่าจะหาเงินมาได้แต่ละบาท เสร็จแล้วเงินนั้นก็กลับกลายเป็นค่าความสนุกในการเที่ยวกลางคืนของลูกไป ทุกวันนี้กว่าพ่อกับแม่จะหาเงินทองมาได้ไม่ใช่หาง่าย ๆ นะลูก กว่าจะได้มาแต่ละบาท มันแสนยากลำบาก

พ่อกับแม่อยากให้หนูมองเรื่องนี้ให้กว้าง ๆ จะได้เข้าใจหัวใจของพ่อกับแม่ว่า รักหนูขนาดไหน วันหนึ่งพ่อกับแม่ต้องแก่ ต้องตายจากหนูไปแน่ ๆ จะช้าจะเร็วก็ไม่รู้ อะไรที่จะเป็นสมบัติทิ้งไว้ให้หนูได้ พ่อกับแม่ก็ยอม ยินดีทุ่มชีวิตจิตใจหามาให้ เกือบไว้ให้ เพราะยังใฝ่คิดว่า จะปล่อยให้มันละลายไป เพราะตามใจหนูเที่ยวกลางคืน

หนูเองอาจจะแย้งว่า ใคร ๆ เขาก็ไปเที่ยวกันนี้ แต่พ่อกับแม่ก็คิดว่า ยังมีอีกหลายอย่างที่หนูทำแล้ว ไม่น้อยหน้ากว่าใคร ไม่เสียสุขภาพ และวิธีนั้นก็ไม่ต้องใช้เงินอะไรเลย เช่น ไปเป็นอาสาสมัครอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟังก็ได้ เอาเวลาที่ไปเที่ยวกลางคืนไปทำประโยชน์ให้ผู้อื่น ชีวิตของเราจะมีค่ามากกว่านะลูก พ่อกับแม่อยากให้หนูมองตรงนี้ด้วย”

2) ไปเที่ยวกลางคืนโอกาสหำใจไม่อยู่ แล้วทำเรื่องไม่ดีไม่งามมีมาก

คราวนี้ คุณพ่อเป็นฝ่ายอธิบายบ้างว่า

“ลูกควรจะรู้จักธรรมชาติของวัยรุ่นด้วยว่า เพื่อน ๆ ของลูกทุกคนล้วนเป็นวัยรุ่น การยับยั้งชั่งใจยังมีไม่มาก อาจห้ามใจตัวเองไม่ไหว ไปทำสิ่งที่ไม่ดีเข้าได้

วัยหนุ่มวัยสาวเป็นวัยที่กำลังจะต้องศึกษาว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรบุญ อะไรบาป อะไรผิด อะไรถูก อะไรควร อะไรไม่ควร แม้จะสนใจศึกษาแต่ว่าจะไม่ค่อยถ่องแท้หรอก เพราะชีวิตวัยรุ่นผ่านโลกมาไม่นานเมื่อรวมกันมาก ๆ โอกาสจะเกิดเรื่องไม่ดีไม่งาม ด้วยความคึกคะนอง ลองผิดลองถูกก็เกิดขึ้นได้ง่าย เช่น การต่อตีกัน ชวนกันเสพยาเสพติด มอมยาแล้วพาไปทำร้ายทางเพศ พ่อกับแม่ก็อยากให้ลูกรู้จักธรรมชาติของคนวัยนี้ ลูกจะได้ระวังตัวในเรื่องนี้ด้วย”

3) ความปลอดภัยมีน้อย อาจตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพได้ง่าย

คุณพ่ออธิบายต่อว่า

“เรื่องนี้พ่อกับแม่ห่วงมากที่สุด กลัวลูกจะได้รับอันตราย เพราะคนที่ไปเที่ยวกลางคืนจะอยู่ในสภาพที่ควบคุมตนเองไม่ได้ ความมีเมื่อกำลังออกฤทธิ์ แม่กับพ่อกลัวลูกบาดเจ็บ กลัวลูกจะได้รับอุบัติเหตุจากการทะเลาะวิวาทกัน กลัวบรรยากาศจะจูงใจให้ลูกเผลอไปลองยาแล้วโดนตำรวจจับ กลัวว่าลูกจะโดนมอมยา แล้วถูกพาไปขายตัว กลัวว่าลูกจะต้องติดโรคเอดส์ ต้องหมดอนาคต และมาตายก่อนวัยอันควร

พ่อกับแม่กลัวสารพัด เพราะลูกคือชีวิตของพ่อกับแม่ ที่นั้นไม่ปลอดภัยกับลูกเลย

แต่ถ้าลูกอยากไปมาก พ่อกับแม่ก็อยากจะขอร้องให้ลูกเปลี่ยนไปทำอย่างอื่นที่มีประโยชน์กับสังคมมากกว่า เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ไม่น่าอาย และลูกจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนอื่น ๆ ด้วย แล้วก็ชวนเพื่อน ๆ ที่มีความประพฤติเรียบร้อยไปด้วยกัน ลูกจะได้รู้จักทำงานเป็นทีมร่วมกับคนที่มีความดีมีผล ควบคุมความคิด คำพูด การกระทำของตนเองได้ แล้วประสบการณ์เหล่านี้จะเป็นส่วนเสริมให้ลูกยืนหยัดอยู่ในโลกกว้างได้อย่างภาคภูมิใจยิ่งกว่าไปเที่ยวผับเสียอีก”

เมื่อพ่อแม่เปิดใจคุยกับลูกด้วยความรักและเหตุผลเช่นนี้ ก็ทำให้ลูกเข้าใจความรัก ความห่วงใยของพ่อแม่ที่มีต่อตนเองอย่างมากมายนับไม่ถ้วน และก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ลูกคิดเป็น สอนตนเองเป็น ยับยั้งชั่งใจเป็น รู้จักเลือกคบคนเป็น ตัดวงจรของการคบเพื่อนเลว เดินออกจากเส้นทางอบายมุข หันไปเป็นอาสาสมัครทำประโยชน์ให้กับสังคมร่วมกับเพื่อนดีนั่นเอง

หากครอบครัวใดกำลังเกิดปัญหาเช่นนี้ ก็น่าจะลองใช้วิธีพูดคุยกันด้วยเหตุด้วยผล ไม่ใช่อารมณ์โกรธแบบบ้านนี้ดูบ้าง เพราะลำพังความรักที่พ่อแม่มีต่อลูกนั้น ยังไม่พอต้องประกอบด้วยเหตุผล และความเข้าใจที่มีต่อกันด้วย โอกาสที่จะกอบกู้วิกฤตการณ์ของอนาคตลูกจึงจะมีหวังสำเร็จ โอกาสที่ครอบครัวจะกลับมามีความสุขจึงจะเปิดกว้าง นี่คือนโยบายการแก้ไขปัญหาครอบครัวด้วยความรักและเหตุผลที่ได้ผลมาแล้ว

คุณพ่อคุณแม่ท่านใดที่ห่วงลูก แล้วไม่รู้จะป้องกันหรือแก้ไขอย่างไร ก็ขอแนะนำว่าให้ทำอย่างที่ว่ามาตามที่คุณบอกเถิด เชื่อว่าไม่นานหรอก ลูกของเราจะเข้าใจบทบาทของลูก พ่อแม่ก็จะเข้าใจบทบาทของตนเอง จะเกิดความร่มเย็นเป็นสุขทั้งครอบครัว พ่อแม่ได้ลูกแก้ว ลูกก็ได้พ่อแม่แก้วไว้กราบไหว้จนวันตาย

4.2 สามีติดเหล้าและเจ้าชู้

ต้นเหตุที่ทำให้ครอบครัวล่มสลายได้มากที่สุด มี 2 เรื่องใหญ่ นั่นคือ

- 1) สามีเจ้าชู้
- 2) สามีติดเหล้า

ทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานี้ได้ ?

คำถามนี้ตอบได้ไม่ง่าย แต่จากการศึกษาค้นคว้า ก็ได้ไปพบคำตอบที่น่าสนใจของหลวงพ่อรูปหนึ่ง ท่านให้ข้อคิดมุมมองการแก้ปัญหานี้ไว้อย่างนี้

4.2.1 การคัดเลือกคู่ชีวิต

หลวงพ่อบอกท่านให้ข้อคิดไว้ว่า สำหรับเรื่องการคัดเลือกคู่ชีวิตนี้ มีความจำเป็นที่ต้องย้อนกลับไปดูคู่ครองที่มีปัญหาหลายคู่ แล้วจะพบข้อสังเกตว่า เมื่อก่อนจะแต่งงาน ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างก็เข้าใจว่า ตนเองได้คนดีที่เหมาะสมกับตนเองที่สุด มาร่วมชีวิตคู่แล้วจินตนาการไปว่า ถ้าแต่งงานอยู่ด้วยกันแล้ว ชีวิตก็จะต้องมีความสุขมาก หากมีอุปสรรคอะไรก็จะกอดคอฟันฝ่าอุปสรรคกันไปให้ถึงที่สุด ไม่มีทั้งนั้น แต่ครั้นเมื่ออยู่กันมานานวันเข้า ความเกรงอกเกรงใจก็หมดลง แล้วเมื่อนั้นต่างฝ่ายจึงแสดงเนื้อแท้ที่ตนเป็นออกมาให้เห็น ถ้าเนื้อแท้ของทั้งสองฝ่ายดีพอ ก็กลายเป็นคู่ที่สามารถประคับประคองชีวิตครอบครัวไปได้ตลอดรอดฝั่ง เพราะมีความดีของทั้งสองฝ่ายเป็นหลักประกัน แต่ถ้าเนื้อแท้ไม่ดีพอ ปัญหาชีวิตการแต่งงานก็จะผุดออกมาไม่เว้นแต่ละวัน มีเรื่องให้กระทบกระทั่งกันไม่ขาดสาย ในที่สุดชีวิตครอบครัวที่เคยคิดว่าจะมีความสุขก็พังทลายลง

ดังนั้น ก่อนจะคัดเลือกใครมาเป็นคู่ชีวิต พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงให้หลักในการพิจารณาเลือกคู่ครองที่เหมาะสมกัน โดยต้องเทียบเคียงคุณสมบัติ 4 ประการของทั้งสองฝ่าย ดังนี้คือ

- 1) มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเสมอกัน
- 2) มีศีลเสมอกัน

3) มีนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ

4) มีปัญญาตัดสินใจดี

เพราะทั้งสี่ข้อนี้ จะเป็นตัวกำหนดการตั้งเป้าหมายชีวิต และนิสัยของทั้งสองฝ่ายว่า เข้ากันได้หรือไม่

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ใครคนใดคนหนึ่งจะรักษาความดีของตนไปให้ตลอดไม่ใช่เรื่องง่าย เราจึงมักเจอว่า เมื่อผู้ที่แต่งงานกันไปแล้ว ตอนแรกก็ว่าดูดีแล้ว เลือกดีแล้ว แต่อยู่ไป ๆ คนที่เลือกกลับกลายเป็นคนที่แย่กว่าตอนแรกแต่งงานเสียอีก ถ้าใครไปเจอกรณีแบบนี้ก็บอก ว่าต้องทำใจ เพราะที่ดีที่สุดก็คือ อย่าไปแต่งงานเลย ต้องมาคอยรับใช้ลูก รับใช้สามี รับใช้ภรรยาไปตลอดชาติ แล้วก็ก่อเวรต่อกันไปคนละไม่น้อย มาถือศีล ทำภาวนา อยู่ตัวคนเดียวแบบพระท่านดีกว่า

4.2.2 การแก้ปัญหาสามีเจ้าชู้

จากการศึกษาค้นคว้าทำให้มีโอกาสได้อ่านหนังสือ “หลวงพ่อบอกปัญหา” แล้วก็พบคำตอบที่ไม่น่าเชื่อว่า พระท่านจะสามารถตอบเรื่องปัญหาครอบครัวได้ดีมาก ๆ

ครอบครัวใดที่กำลังเจอปัญหาสามีจอมเจ้าชู้ และปัญหาสามีติดเหล้า สามารถนำข้อคิดจากหลวงพ่อบอกไปใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาได้ โดยได้อธิบายไว้ดังนี้

เหตุที่ทำให้สามีเจ้าชู้ มี 2 ประการ คือ

1. เจ้าชู้เพราะแม่บ้านบกพร่องต่อหน้าที่

สำหรับกรณีนี้เป็นเรื่องที่แม่บ้านต้องแก้ไขตัวแม่บ้านเอง โดยพยายามค้นหาข้อบกพร่องของตัวเองให้พบ แล้วก็ต้องยอมรับว่าตนเป็นอย่างนั้นด้วย ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างยาก

การค้นหาข้อบกพร่องของตนเอง มีความจำเป็นที่จะต้องทำให้สงบเสียก่อน ซึ่งไม่มีวิธีใดดีเกินกว่าการนั่งสมาธิเป็นประจำทุกคืน เพราะคนเรานั้นเมื่อเวลาลืมตามักเห็นแต่ข้อบกพร่องของคนอื่น แม้เล็กน้อยก็มองว่าใหญ่โตร้ายแรง ส่วนความผิดของตนเอง แม้ร้ายแรงใหญ่โตกว่าภูเขาก็ก็นั่งมองไม่เห็น แต่เมื่อหลับตานั่งสมาธิไม่เห็นใครอื่น กลับเห็นตัวเองในมโนภาพ ความบกพร่องของตนเองก็จะค่อย ๆ ลอยเด่นขึ้นมาให้เห็น ยิ่งใจสงบเท่าไร ก็ยิ่งเห็นข้อบกพร่องมากขึ้นเท่านั้น

คนเราขอให้เห็นความผิดพลาดบกพร่องของตนเองเกิด หนทางแก้ไขจะมีมาเอง

แต่มีข้อเดือนใจอยู่อย่างหนึ่ง สำหรับภรรยาที่มีสามีเจ้าชู้ คือ ห้ามไปหาหมอกำ
เล่นเด็ดขาด และอย่าทำอะไรรุนแรงเป็นการประชดประชัน เพราะนั่นมิใช่เป็นการแก้ปัญหา
แต่จะยิ่งเป็นการเพิ่มปัญหาไม่รู้จบ

นอกจากนี้ยังมีอีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีประกอบ คือให้ปรึกษาผู้หลักผู้ใหญ่ที่เขาเป็นคนมี
ศีลธรรม และมีความสำเร็จในการครองเรือน ก็จะได้ข้อคิดและแนวทางแก้ปัญหาที่ประกอบ
ด้วยศีลธรรมมาปรับปรุงตัวและครอบครัวให้ดีขึ้นได้

2. เจ้าชู้โดยนิสัย

สำหรับกรณีนี้แก้ยากสักหน่อย ก็ต้องทนเอาทีละก้าว นึกว่าเป็นกรรมของเราที่ดู
คนไม่เป็นไปเลือกคนอย่างนี้มาเป็นสามี ก็ให้เราตั้งใจทำหน้าที่ภรรยา หน้าที่แม่บ้านให้ดี
ไม่ให้เกิดพร่อง ทำบ้านให้เย็น คือไม่เอาเรื่องร้อนหรือใจเข้าบ้าน ไม่ด่าว่าให้สามีอับอายแค้น
เคืองใจ

ถ้ามีเหตุการณ์ร้ายแรงอะไรเกิดขึ้น ก็แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเป็นเรื่อง ๆ ไป
ส่วนการแก้ไขนิสัยพ่อบ้านเจ้าชู้คงต้องใช้เวลา คือ พยายามทำความดีให้มากเข้า ๆ จนกระทั่ง
เขาเกรงใจ ในที่สุดเขาก็จะเลิกเจ้าชู้ไปเอง ซึ่งกว่าจะถึงตอนนั้น อายุของทั้งสองคนอาจจะล่วง
เลยไปคนละหลายสิบปี ก็คงทำได้เท่านี้เอง

4.2.3 การแก้ปัญหาสามีชู้เมา

ในกรณีที่ภรรยามีสามีชู้เมา ก็จะมีปัญหาอีกอย่างตามมา คือ ปัญหาลูกดื้อ
สอนยากกว่ายากตามมาด้วย แล้วแม่บ้านจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

สำหรับประเด็นนี้ หลวงพ่อท่านให้ข้อคิดว่า

“กรณีที่แม่บ้านได้สามีติดเหล้า ก็ต้องอดทนและเข้าใจสาเหตุที่เราได้สามีติดเหล้า
ก็มาจากเราผิดพลาดเอง

ตั้งแต่ว่า พระท่านสอนนักสอนหนาว่าอยู่คนเดียวไปเถอะจะแสนสบาย ก็ไม่เชื่อ
ดื้อไปมีสามีจนได้

ตอนจะมีสามีก็ดูคนไม่เป็น ไปเลือกเอาคนชู้เหล้ามาอยู่ด้วย มันก็เลยผิดซ้ำสอง

ปัญหาที่ตามมาอีกก็คือได้ลูกดื้อ เพราะต้นแบบคือ พ่อกินเหล้า แล้วจะได้ลูกฉลาด
มาจากไหน ในเมื่อพ่อก็ดื้อ ๆ ด้าน ๆ ใครห้ามก็ไม่ฟัง จนเป็นชู้เมาประจำตำบลแบบนี้ ลูกจะ
ไปไหนพ้น ก็ต้องดื้อเหมือนพ่อเหมือนแม่

คนที่ฉลาดหน่อยเมื่อพลาดไปแล้ว เขาจะรีบสอนลูกตั้งแต่วัยเล็กอยู่ สอนไปชนาบไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่เริ่มรู้เตียงสา เพราะรู้ล่วงหน้าว่าพ่อเป็นตัวอย่างที่ดีไม่ได้ รู้ตัวอย่างนี้แล้ว พอถึงเวลาลูกจะดื้ออย่างไรแม่ก็ยังพอเอาอยู่ แต่ถ้าปล่อยให้ดื้อจนโต จะยิ่งสอนยาก

ชีวิตการครองเรือนไม่ง่ายนัก ถ้าผิดตั้งแต่เริ่มต้น ก็เจอปัญหาจนกระทั่งตลอดชีวิต ก็จะเป็นอย่างนี้แหละ

คุณผู้หญิงที่ยังโสดจำไว้ละ ผู้ชายไม่เจ้าชู้ ไม่มีหрок ที่เห็นอยู่นั้นเจ้าชู้ทั้งนั้นแหละ ผู้ชายไม่เจ้าชู้ ไม่กินเหล้าหายาก เพราะฉะนั้นอยู่คนเดียวไปเถอะ สบายดี

ถ้าอธิบายตามกฎหมายแห่งกรรมก็ต้องบอกว่าการได้คู่ชีวิตขึ้นมาเป็นเพราะในอดีตชาติ เราเคยอนุโมทนาบาปเอาไว้ คือเห็นคนกินเหล้าก็ไม่ห้ามปราม กลับหากับแกล้มเหล้าอร่อย ๆ มาปรนเปรอเสียอีก เท่ากับเชียร์ให้เขากินเหล้า บาปส่งผลลงลือคพอดี ชาตินี้เลยต้องมาทนอยู่กับสามีขึ้นมา ดีไม่ดีเดาเอาว่าตอนรักกันใหม่ ๆ เขากินเหล้า เราคงหากับแกล้มมาปรนเปรอ เขาก็กินนั้นแหละ เพราะฉะนั้นไม่ใช่กรรมเก่าหрок กรรมใหม่ในชาตินี้ทั้งนั้น

ส่วนลูกที่ไม่ฉลาด ว่ายากสอนยาก เขาก็มาเกิดในเส้นทางเดียวกับเรา คนที่มีกรรมเสมอกัน มักได้เกิดมาเป็นพ่อ-แม่-ลูกกัน เรียกว่า กรรมเป็นเครื่องจำแนกเผ่าพันธุ์

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “สัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งที่อาศัย กรรมย่อมจำแนกหมู่สัตว์ให้เลวและประณีตได้”

เพราะฉะนั้น ถ้าอยากได้ลูกดี ก็ต้องเลือกคู่ครองให้ดี และคู่ครองที่ดีก็คือ คนที่มีศีล 5 นั้นแหละ

ถามว่าทำอย่างไรสามีจึงจะเลิกเหล้าได้ ?

หลวงพ่อก็ขอตอบตรง ๆ อีกว่า

เรื่องนี้ยากนะ เราอย่าเผลอไปกินเหล้ากับเขาเข้าก็แล้วกัน แล้วเราก็สวดมนต์ภาวนาไปเถอะ ๆ พอเขาจวนตายก็เลิกเองแหละ แล้วเราก็ขยันเข้าวัดไป เขายอมให้เรามาวัดก็ดีถมไปแล้ว ระวังอย่าไปจู้จี้นัก เตียวเขาเลยไม่ห้ามวัดอีก เผลอ ๆ จะเจ็บตัวฟรี ๆ ด้วย ตอนนี้ยังมาวัดได้ ريب ๆ มานะ มีโอกาสทำบุญ ทำทานได้ให้รีบทำเสีย

ลูกที่ดื้อ ๆ ว่ายาก สอนยาก ก็หาวิธีชวนมาวัดพร้อมกับเราให้ได้ ให้ลูกคุ้นกับวัดกับพระเสียตั้งแต่ยังเด็ก ๆ ถ้าปล่อยจนเขาโตแล้ว ไม่รู้จะยอมฟังหรือเปล่า ถ้ายังเลิกยังพอเชื่อฟัง ก็จับสวดมนต์นั่งสมาธิ พร้อมกับเราไปเลย อบรมลูกให้ดี อบรมตนเองให้ดี ปล่อยพ่อเจ้าประคุณขึ้นมาไว้อ่อน ทำอย่างไรได้ละ ก็ไปเลือกมาเองนี่”

นักศึกษาท่านใด อ่านแล้วรู้สึกท้อหรือท้อแท้กับชีวิตและรู้สึกสะท้อนใจ ก็ขอประทานอภัยด้วย แต่ที่เลือกมาเล่าให้ฟัง เพราะอยากให้ได้เห็นมุมมองตามความเป็นจริงของโลกและชีวิต ผู้ที่ยังไม่แต่งงานจะได้คิดอย่างมีสติ คิดด้วยความระมัดระวัง ไม่หลอกตัวเองว่าเขาเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วไปพาคนชั่วเล้าเข้ามาสร้างปัญหาในบ้าน ส่วนผู้ที่กำลังเผชิญปัญหาอยู่ ก็จะได้เลี้ยงลูกให้ดี อย่าให้ไปติดนิสัยชั่วมาจากคนชั่วเล้าในบ้านตนเอง ที่เหลือหลังจากนั้นคือ อดทนและทำใจ แล้วตั้งหน้าตั้งตาทำบุญหนี้คนชั่วเล้าเสียเถิด

4.3 อดออมเพื่ออบายมุข

หนุ่มสาวหลายคนที่จบการศึกษาแล้ว เมื่อแรกเริ่มเข้ามาทำงาน ก็ตั้งใจทำงานเต็มที่ มีความวิริยะอุตสาหะอย่างมาก บางวันทำงานล่วงเวลาก็เอา ขอเพียงให้ได้ค่าตอบแทนสูง ๆ ตอนสิ้นเดือน

แต่เมื่อทำงานผ่านไปหลายปี ผลปรากฏว่า แทนที่ฐานะการเงินของเขาจะดีขึ้น แต่กลับมีหนี้สินท่วมหัว กลายเป็นคนยากจนทั้งที่ทำงานหนัก แล้วก็ยังติดนิสัยชอบจ่ายภาษีสังคมหนัก ๆ กับเพื่อนฝูงในแต่ละเดือนอีกด้วย

หลายคนที่เคยเห็นเพื่อนตนเองต้องประสบปัญหาหนี้สินในลักษณะเช่นนี้ ก็มีความคิดหาทางช่วยเพื่อนให้พ้นหนี้สิน แต่ก็ไม่รู้จะพูดอย่างไร เพราะเงินก็ของเขา จะใช้จ่ายอะไรเราก็ไม่มีสิทธิก้าวล่วง แต่ถ้าปล่อยระยะยาว เขาต้องตายเพราะหนี้สินแน่ ๆ และไม่อาจทนดูเพื่อนกลายเป็นคนล้มละลายในอนาคต

ผู้เขียนเองก็เคยประสบกับปัญหาอับจนถ้อยคำตักเตือนเพื่อนฝูงเช่นกัน จึงกลับไปเปิดบันทึกคำสอนของหลวงพ่อรูปหนึ่งที่เคยสอนเรื่อง สาเหตุที่ทำให้คนเราเสื่อมจากโภคทรัพย์สมบัติ และหลังจากที่ได้อ่านบันทึกคำสอนของท่าน ก็ทำให้รู้ว่าหาเหตุผลไปเตือนเขาได้อย่างไร จึงขอคัดลอกเนื้อหาในบันทึกธรรมมาลงไว้ ณ ที่นี้

หลวงพ่อบอกว่า เมื่อสมัยเป็นหนุ่ม ๆ ยังไม่ได้บวช อายุเกือบจะสามสิบ ท่านก็เคยเจอปัญหาหนี้สินกับตัวเองเหมือนกัน ตัวท่านเองแก้ไม่ได้ ต้องให้คุณแม่มาช่วยแก้ไข แล้วแก้ไขได้สำเร็จด้วย

เมื่อสามสิบกว่าปีที่แล้ว หลวงพ่อมิรายได้เดือนละหมื่นกว่าบาท ซึ่งสมัยนั้นค่าเงินแพง เงินหมื่นสมัยก่อน ก็เหมือนกับเงินครึ่งแสนสมัยนี้ หลวงพ่อใช้เงินคนเดียวด้วย แต่ว่ากลับไม่พอใช้

วันหนึ่งคุณแม่ก็เรียกไปคุยเรื่องการใช้เงิน ท่านบอกว่า

“ลูกเอ๋ย รายได้เท่าไรไม่สำคัญ สำคัญว่าเหลือเท่าไร”

หลวงพ่อก็เลยเปลอเถียงไปว่า “โอ้แม่...ได้มากเหลือมาก ได้น้อยมันก็เหลือน้อย”

คุณแม่ก็ตอบกลับมาว่า “ลูกเอ๋ย ในโลกนี้ หลายคนได้มาก แต่เหลือน้อย หรือไม่เหลือเลย แต่ในขณะที่อีกหลายคนเขาได้น้อย แต่เหลือมาก”

เสร็จแล้วคุณแม่ก็ขยายความว่า “ลูกเอ๋ย...ได้มากแล้วเหลือน้อย ก็เหมือนเอาแข่งไป ตักน้ำ เมื่อตอนแข่งอยู่ในน้ำ น้ำเต็มแข่งนะลูก แต่พอยกขึ้นมากลับเหลือแต่แข่งเปล่า น้ำไม่มีเหลือ

ส่วนที่ได้น้อยเหลือมากนั้น เหมือนเอากะลาหรือขัน หรือช้อนคันเล็ก ๆ แต่ว่าไม่ร่ว ไปตักน้ำ เมื่ออยู่ในน้ำนะ น้ำก็เต็มกะลาหนึ่ง ขันหนึ่ง ช้อนหนึ่ง แต่ยกขึ้นมาแล้ว ก็ยังมีน้ำเต็ม อยู่นั่นเอง

ผู้ที่รายได้มากแต่ยังไม่กินเหล้าอยู่ นี่ก็เป็นรührอย่างหนึ่ง

เล่นไฟ ซึ่งเป็นของไม่น่าเล่นก็เล่น นี่ก็เป็นรührอีกอย่างหนึ่ง

ไปเที่ยวเตร่เฮฮา ไปเข้าบาร์ เข้าคลับ ไปเที่ยวในสถานที่ที่ไม่ควรไป ก็เป็นรühr อย่างหนึ่ง

ตกลงแล้ว รühr ก็คือ อบายมุข

เราเรียนเรื่องอบายมุขกันมานาน แต่ไม่เคยเอาไปปฏิบัติ พอเดือดร้อนก็มาโทษ ภาษีสังคม อ้างอย่างนี้ไม่จบ”

หลวงพ่อดอนคุณแม่ตำหนิหนัก ๆ วันนั้น ก็เริ่มอดรühr อย่างนี้แล้วจึงมีเงินเหลือ เดือนละ 5-6 พันบาท ขณะที่ก่อนหน้านี้ไม่พอใช้

หลวงพ่อยังเล่าอีกว่า เมื่อท่านเข้าวัดครั้งแรก เพราะว่าเพื่อนชวนไปนั่งสมาธิ ช่วงที่ เริ่มไปวัดใหม่ ๆ ก็มีเรื่องกระทบกระทั่งกับผู้บังคับบัญชาเหมือนกัน เสร็จแล้ววันนั้น ตอนที่ จะไปวัดครั้งแรก ค็นก่อนไปก็กินเหล้าเข้าไปด้วย พอตอนเช้าเพิ่งสร้าง ก็ยังตึง ๆ อยู่ พอไปถึงวัด ก็มีรุ่นน้องเขามาชวนไปทอดผ้าป่า

รุ่นน้องพูดกับหลวงพ่่ว่า

“พี่ทอดผ้าป่ากันนะ บุญจะได้ช่วยให้ก้าวหน้าในการงาน”

เนื่องจากตอนนั้นท่านมีเรื่องใจชุ่นอยู่ในใจ คือชุ่นเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชาอยู่แล้ว ประกอบกับยังไม่สร้างเมตตา ก็ตอบรุ่นน้องกลับไ้ว่า

“ฮู้ย...บุญไม่เห็นจะช่วยอะไรได้เลย พี่ก็ทำบุญอยู่เป็นประจำ แต่ว่าก็ยังไม่วายมีเรื่องกับผู้บังคับบัญชา บุญช่วยอะไรพี่ไม่ได้หรอก”

ต่อมาคุณยายของท่านทราบเรื่องนี้เข้า ก็เรียกท่านเข้าไปให้ข้อคิดว่า

“ลูกเอ๊ย...ลูกบอกว่าบุญช่วยอะไรไม่ได้ใช่ไหม แล้วปีหนึ่งลูกทำบุญเท่าไร”

สมัยนั้นแม้ว่าจะดีมเหล้า แต่เดือนหนึ่งก็ทำบุญอยู่ 100-200 บาท เป็นประจำ ท่านก็ตอบคุณยายว่า “ผมทำบุญเดือนหนึ่ง 100-200 บาท ปีหนึ่งเอา 12 เดือนเข้าไปก็สัก 2,000-2,500 บาท”

คุณยายของท่านก็ยกมือประนม

“สาธุ ดีแล้วตั้งใจทำต่อไปนะ” ก็นึกว่าเรื่องจะจบแค่นี้ แต่ไม่จบ คุณยายก็ถามอีกว่า

“ลูกสูบบุหรี่หรือเปล่า”

“สูบครับ”

“ค่าบุหรี่ปีหนึ่งเท่าไร”

สมัยนั้นท่านสูบบุหรี่ซองละ 6 บาท สูบวันหนึ่งก็ประมาณซองครึ่งถึง 2 ซอง ตัวเองสูบประมาณครึ่งซอง แบ่งพรรคพวกอีก ก็เลยเป็นวันละ 2 ซอง เพราะฉะนั้น ค่าบุหรี่วันหนึ่งอย่างน้อยต้อง 10 บาท พอคำนวณเสร็จ ท่านก็ตอบว่า “ปีหนึ่งก็ประมาณ 3,000-4,000 บาท ”

คุณยายถามต่อ “แล้วลูกกินเหล้าไหม”

“กินครับ”

“แล้วค่าเหล้าที่กินกับเพื่อนล่ะ ลูกเอ๊ย ปีหนึ่งเท่าไร”

ท่านบอกว่า พอคุณยายถามประโยคนี้ ท่านถึงกับสะดุ้งเลย แต่ก็ตอบคุณยายว่า “ก็เอา 2 เอา 3 คุณค่าบุหรี่ไปละยาย ปีหนึ่งอย่างน้อยก็ 12,000 บาท นั่นเอง”

คุณยายถามต่อว่า “แล้วลูกไปเที่ยวคลับกับเขาหรือเปล่า”

“เที่ยวครับ”

“ปีหนึ่งหมดเท่าไร”

“ก็เอา 2 เอา 3 คุณ ค่าเหล้าเข้าไปละยาย”

ท่านบอกว่า ตอนก่อนบวชนั้น ปี ๆ หนึ่งหมดค่าอบายมุขเหี้ยมแสนเข้าไปแล้ว

คุณยายท่านเลยสรุปให้ว่า “ลูกทำบุญปีหนึ่ง 2,000-2,500 บาท แต่ลูกสร้างบาปปีหนึ่งเป็นแสนแล้ว ลูกยังมีหน้ามาบอกว่าบุญไม่ช่วย ถ้าตายตอนนี้ ลูกไม่ตกนรกก็นับว่าดีแล้ว จะมาบ่นเอาอะไร ลูกนะปริญญารู้ได้ทั้งเมืองนอกเมืองไทย ของแค้นนี้ลูกคิดไม่ออกจริง ๆ หรือนี้”

พอได้ยินคำสอนของคุณยายที่กระทบใจอย่างรุนแรงเข้าจัง ๆ ท่านก็เลยถึงกับสร้างเมฆ นั่งซึมท้อ นั่งเช่อยู่พักหนึ่ง

หลวงพ่อบอกว่า “จุดนี้เอง คือจุดเริ่มต้นที่ทำให้หลวงพ่อเลิกเหล้าได้ คุณยายพูดไม่กี่คำ แต่คำพูดแค่นี้ของท่าน ทำให้เมื่อกลับมาถึงบ้าน ก็ทุบขวดเหล้าทิ้งเสียจนหมดตั้งแต่นั้นไม่ได้หยิบเหล้ามาดื่มกันอีกเลย

พอเลิกเหล้าได้ก็เลยชวนคนอื่นเลิกเหล้าตาม แล้วพยายามให้ข้อคิดกับทุกคนที่ได้เจอกันว่า พอครบวันเกิด แทนที่จะนึกถึงค่าน้ำนมของแม่ แต่เปล่า กลับไปนึกถึงเหล้าก่อนทุกที ครบรอบวันเกิดแต่ละปี เราน่าจะไปกราบขอบพระคุณแม่ที่ให้กำเนิดเรามา มากกว่าจะเอาเงินไปเลี้ยงเหล้าเพื่อน

อบายมุข ถ้ายังไม่รีบเลิก ก็จะกลายเป็นค่านิยมทางสังคมเลย ๆ ที่ทำให้เราเป็นหนี้พอกพูนขึ้นตามลำดับ และมีเพื่อนชั่ว ๆ มากขึ้น

แต่ถ้าเราเลิกเหล้า เลิกบุหรี่ เลิกการพนัน เลิกหอยไต้ดิน บนดิน เลิกสิ่งเหล่านี้ได้ เพื่อนชั่วจะหมดไป ภาษีสังคมก็ลด แล้วจะมีแต่เพื่อนดี ๆ และเงินก็จะเหลือด้วย”

หลวงพ่อบอกอีกว่า “ในอดีต เพราะหลวงพ่อพิจารณามาอย่างนี้ จึงไม่ต้องให้ใครมาตำหนิอะไรมาก ตัดสินใจเลิกเหล้า เลิกบุหรี่ แล้วเดินหน้าเข้าวัด ศึกษาธรรมะอย่างจริงจังกันเลย ไม่ต้องมาคอย ๆ ลด-ละ-เลิกอะไรต่ออะไรให้เสียเวลา หักดิบตัดใจกันวันนั้นเลย

ถ้าไม่ได้คุณแม่กับคุณยายให้แง่คิด ถ้าไม่เคารพคุณแม่และคุณยาย ก็ไม่มีทางตอบคำถามให้เราได้หรอก วันนี้ลองกลับไปถามเพื่อนเราดูนะว่า การที่เพื่อนของเราติดหนี้สินล้นพ้นตัวนะ เพราะเสียค่าอบายมุขมากกว่าค่าเงินเดือนหรือเปล่า หลวงพ่อฝากคำถามไปยังเขาด้วยนะ”

จากคำตอบที่ได้จากบันทึกคำสอนของหลวงพ่อนี้เอง ทำให้เราได้คิดว่าใคร ๆ ก็ตามที่ทุ่มชีวิตทำงานหนักเพื่อเอาเงินทองไปจมกับอบายมุข ก็เท่ากับซื้อหาความหายนะมาให้แก่ชีวิตและหน้าที่การงานของตนเอง และแน่นอนว่าไม่ช้าก็เร็ว เขาต้องล้มละลายเพราะอบายมุขอย่างแน่นอน ใคร ๆ ก็ไม่สามารถช่วยเหลือคนที่จมอยู่ในอบายมุขได้ นอกจากเขาจะหักดิบเลิกอบายมุขด้วยตนเองเท่านั้น

4.4 เทียวผู้หญิงขายบริการผิดอย่างไร

ในเวลานี้ สถิติผู้ติดเชื้อเอดส์สูงขึ้น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถิติเอดส์สูงขึ้น ก็คือ ชายหนุ่มส่วนมากมีความเชื่อว่า การไปเที่ยวผู้หญิงโสเภณีไม่น่าจะเป็นการผิดศีลธรรม เพราะไม่ได้นอกใจใคร และหญิงนั้นก็สมัครใจด้วย สิ่งที่ยุ่ชายส่วนมากสำคัญผิด ก็คือว่า เทียวหญิงบริการผิดอย่างไร

จากคำสอนในพระพุทธศาสนาชี้ให้เห็นว่า การตัดสินเรื่องการเที่ยวหญิงบริการว่า ผิดหรือไม่นั้น ไม่ได้ตัดสินด้วยเรื่องศีล แต่ตัดสินด้วยบรรทัดฐานของ “อบายมุข” เป็นหลัก

อบาย แปลว่า “ความเสื่อม, ความฉิบหาย, สิ่งที่ปราศจากความเจริญ”

มุข แปลว่า “หน้า, โฉมหน้า, ทางเข้า”

เพราะฉะนั้น **อบายมุข** คือ โฉมหน้าแห่งความเสื่อม ความวิบัติ ความเสียหาย

หากชายหนุ่มคนใดไม่ว่าจะเป็นโสเภณี หรือเป็นคนมีคู่ครองแล้ว ไปยุ่งเกี่ยวกับโสเภณี จะระดับใดก็ตาม ก็เท่ากับว่า โฉมหน้าแห่งความเสื่อม ความวิบัติ ความฉิบหายได้ลอยมาประทับหน้าของเขาแล้ว นับแต่นี้ไปไม่ว่าจะไปทำอะไร คนรอบข้างก็อดไม่ได้ที่จะเคลือบแคลงสงสัยไปในทางไม่ดีเอาไว้ก่อน ซึ่งได้แก่

เรื่องที่ 1 ติดโรคเอดส์หรือเปล่า ? ใคร ๆ เขาก็รู้กันทั้งนั้นว่า ถ้าไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงโสเภณีเมื่อใด กามโรค โรคเอดส์ ก็ถามหาเมื่อนั้น ใครขึ้นไปยุ่งเข้า ก็นั่งนอนผวาไปเถิดว่า เราติดเอดส์มาหรือยังหนอ

เรื่องที่ 2 คนดีจะมองว่าผู้ชายคนนั้นกำลังดูถูกเพศแม่ของตนเอง

เรื่องที่ 3 ผู้ชายคนนั้นกำลังเพาะนิสัยไม่ดีไว้ในตัว คือ นิสัยดูถูกเหยียดหยามผู้หญิง พอถึงคราวมีภรรยาก็จะเอานิสัยไม่ดีที่เคยปฏิบัติกับโสเภณีมาใช้กับภรรยา

เรื่องที่ 4 เป็นการเสียเงินโดยใช่เหตุ พุดอีกอย่าง คือ เอาเงินไปซื้อความพินาศ วิบัติ เสียหายมาใส่ตนเองแท้ ๆ สู้อาเงินที่จะต้องไปเสียให้กับผู้หญิงโสเภณี ส่งไปให้คุณแม่ทำบุญเสียยังดีกว่า

เพราะฉะนั้นพระท่านจึงมีคำเตือนสติอยู่ว่า “ถ้าจะไปเสียเงินเสียทองด้วยเรื่องเที่ยวโสเภณี ให้นึกถึงหัวอกของแม่บ้าง เพราะกว่าท่านจะเลี้ยงเราจนเติบโตมาขนาดนี้ ท่านลำบากหนักหนา ตอนนี้อยากก็ทำมาหากินได้แล้ว ควรจะส่งเงินให้ท่านทำบุญเป็นเสบียงติดตัวไปภพชาติข้างหน้าบ้าง เพราะคุณแม่บางคนเลี้ยงลูกจนแทบจะไม่มีเงิน ไม่มีเวลาแบ่งไปทำบุญสำหรับตนเองเลย”

จากคำพระที่ท่านเตือนสตินี้ ถ้าเราช่วยกันพูด ช่วยกันอธิบาย ก็เป็นที่หวังได้ว่าการปลูกปล้ำ ทำนุบำรุง ฆ่าข้ามขึ้น เพราะเหตุแห่งเพศ เหตุแห่งกามจะลดลงไปมาก อีกทั้งปัญหาโสเภณีและปัญหาโรคเอดส์ที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น ก็จะได้หมดสิ้นไปจากคนไทย ไปจากโลกนี้เสียที แล้วคนไทยก็จะได้บุญกันหลายฝ่ายทีเดียว

4.5 การพนันไม่เคยทำให้ใครรวย

ก่อนที่จะสัญญาณนกหวีดแรกของฟุตบอลในแต่ละนัดจะดังขึ้น เงินกู้ เงินเดือน เงินค่าเทอม เงินค่าขนม และอีกสารพัดเงินของใครหลายคน ถูกวางเดิมพันไปกับโต๊ะพนันบอลเรียบร้อยแล้ว นี่คือการการณ์จริงที่เกิดขึ้นนอกสนามฟุตบอล ที่มีผลกระทบไปถึงปากท้องของครอบครัว

มีผู้รู้คาดการณ์ว่า การแข่งขันฟุตบอลในแต่ละนัด จะมีเงินพนันสะพัดในประเทศไทยกว่าหลายร้อยล้านบาทต่อวัน นับเป็นตัวเลขที่สูงมากสำหรับประเทศที่ไม่ได้ร่ำรวยเช่นเรา

ตัวเลขเงินดังกล่าวนี้ ในสายตาของเจ้าของโต๊ะพนันบอล คงยิ้มหวานกับรายได้ที่พวกเขาจะได้รับ แต่สำหรับคนที่ทำมาหากินโดยสัมมาอาชีพแล้ว ถือว่าเป็นการหาเงินอย่างเล็ดเย็นที่สุด เพราะหากินกับคนที่ล้มเหลวในการใช้เงิน

คนที่เมื่อเสียพนันบอลจนหมดตัวแล้ว ชีวิตก็เข้าตาจน หันหน้าไปกู้หนี้ยืมสินกับเจ้าของโต๊ะบอล และเมื่อหาเงินมาใช้หนี้ไม่ได้ การก่ออาชญากรรม คอร์รัปชัน ขาดบริการทางเพศ เพื่อหาเงินมาใช้หนี้สินจึงตามมา

ความคิดที่จะประกอบสัมมาอาชีพของเขาก็จะเริ่มหายไป และจมอยู่ในวังวนของผีพนันอย่างยากจะถอนตัวขึ้น เพราะคิดอยู่อย่างเดียวว่า จะถอนทุนคืน

ในฐานะที่เป็นคนไทยด้วยกัน จึงมีสิ่งที่คุณคิดว่า เราจะช่วยคนที่ผิดพลาดไปแล้วอย่างไร และจะเริ่มต้นที่ใดจึงได้ผลดีที่สุด

ในกรณีนี้ มีขั้นตอนอยู่ 4 ข้อ คือ

1. ตัวเองต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันเด็ดขาด
2. ช่วยกันชี้โทษของพนันบอลให้ลูกหลานฟัง เพื่อป้องกันบุตรหลานตกเป็นทาสการพนัน
3. ไม่สร้างบรรยากาศการพนันใด ๆ ทั้งในบ้าน ที่ทำงาน หรือสถานศึกษา
4. อธิบายโทษของการพนันให้คนรอบข้างเห็นว่า การพนันไม่ทำให้ใครรวยจริง

ทำไมคนที่เล่นการพนันจึงไม่มีใครรวยจริง ? เพราะคนที่เล่นการพนันนั้น ได้ผลาญสิ่งที่มีค่าในตนเองไปแล้ว นั่นคือ

1. ผลาญความเป็นคนของตนเอง

ความเป็นคนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความซื่อตรง ทันทีที่เราเล่นการพนัน ความมีเหลี่ยมมีคู้ จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ความซื่อสัตย์สุจริตจะหายไป เพราะเมื่อมีการพนันเกิดขึ้นที่ไหน การคดโกงจะเกิดขึ้นที่นั่น ถ้าครั้งใดในวงพนันไม่มีการโกง ก็ให้เข้าใจไว้ว่าไม่ใช่ว่าไม่คิดโกง แต่เป็นเพราะยังไม่มีโอกาสจะโกงต่างหาก

2. ผลาญปัญญา

นักพนันเมื่อตอนที่เงินขาดมือ เขาจะมองเงินเหมือนเทพเจ้าที่สามารถบันดาลอะไร ๆ ให้เขาได้ เขาลืมไปว่ายังมีอีกหลาย ๆ สิ่งที่เงินซื้อไม่ได้ ครั้นพอเขาได้เงินมาแล้ว เนื่องจากเขารู้สึกว่าเงินเหล่านี้คงจะอยู่กับเขาไม่นาน อาจจะเสียการพนันหมดเนื้อหมดตัวไปเมื่อไรก็ไม่รู้ เพราะฉะนั้น ก่อนที่จะเสียไป เขาก็ต้องรีบกินรีบใช้ รีบจ่ายเสีย ก่อนที่มันจะไปอยู่กับคนอื่น ของบางอย่างไม่ควรใช้ก็ใช้ ไม่ควรจ่ายก็จ่าย กลายเป็นคนฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักค่าของเงินตามความเป็นจริง ตอนนั้นเขาเห็นเงินเหมือนเศษกระดาษ ครั้นเงินหมด เขาก็หิวเงินอีกต่อไป กลายเป็นว่าเขาต้องหิวเงินทั้งชาติ ปัญญาที่มีอยู่แทนที่จะใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็เอาไปคิดแต่จะคดโกงเขาอยู่รำไป

3. ผลาญเวลา

เมื่อนักพนันลงมือเล่น เขาจะลืมทุกสิ่งทุกอย่าง แม้เวลาเล่นได้เขาก็ลืม ถึงคราวเสียก็จะยิ่งทุ่มเท หาทางเอากลับคืนมาให้ได้ ถ้ายังไม่ได้ก็ไม่เลิก หรือกว่าจะเลิกก็ต้องรอให้เงินหมดเสียก่อน ถึงได้ก็ไม่รู้จักพอ วันเวลาก็ผ่านไป ๆ เรื่อย ๆ เสียงานเสียการอย่างอื่น โดยเขาไม่รู้ตัว

4. ผลาญสุขภาพ

เมื่อนักพนันลงมือเล่นแล้ว ก็มักจะต้องอดตาหลับขับตานอน กลิ่นอุจจาระปัสสาวะกินอาหารไม่เป็นเวลา ในที่สุดสุขภาพก็เสื่อม โรคภัยไข้เจ็บก็เบียดเบียน

จะเห็นว่า การพนันผลาญทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่ความเป็นคนก็ถูกล้าง เพราะถึงได้เงินมา เงินนั้นไม่อาจจะเก็บรักษาไว้ให้เกิดประโยชน์ได้นาน เขาก็ไม่รวยจริงสักที หากความมันคงในชีวิตไม่ได้

ขึ้นชื่อว่าการพนัน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ล้วนเป็นที่ตั้งแห่งความเสี่ยง และความประมาททั้งนั้น อย่าเล่นเลยดีที่สุด

เพราะฉะนั้นในขณะที่กระแสฟุตบอลกำลังโหมกระหน่ำอยู่ทุกวันนี้ การจะช่วยเหลือหรือป้องกันไม่ให้คนใกล้ตัวตกเป็นทาสการพนันได้นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคน ด้วยการช่วยกันอธิบายโทษของการพนัน ให้ขยายวงกว้างออกไปจากหนึ่งเป็นสอง จากสองเป็นสี่อย่างนี้ ล้นเสียงนกหวีดสุดท้ายของฟุตบอลแต่ละนัด เราจะได้ช่วยให้ลูกหลานของเราหลุดพ้นจากการเป็นทาสของการพนันได้มากที่สุด

4.6 ลูกอยากให้พ่อเลิกดื่มเหล้า

หลาย ๆ ครอบครัว อาจจะเคยเจอปัญหาคุณพ่อกินเหล้าเมาอาละวาดทุกวัน เมาแล้วก็ด่าทอเพื่อนบ้าน หาเรื่องทะเลาะกับแม่ หรือไล่ตีลูก จนเป็นเหตุให้ใคร ๆ ก็อดทนารอใจไปทั้งละแวกบ้าน แต่ด้วยความกตัญญูกตเวทียของลูก ก็อยากจะหาวิธีช่วยให้ท่านเลิกเหล้า แต่ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี ในกรณีนี้ จึงอยากขอแนะนำตัวอย่างวิธีการที่เคยใช้ได้ผลแล้วมาฝากกัน ซึ่งอาจจะพอทำให้ท่านได้แนวทางดี ๆ มาปรับใช้ดูบ้าง

เรื่องมีอยู่ว่า ลูกศิษย์คนหนึ่งมาปรึกษากับหลวงพ่อกับที่เคารพรัก เพื่อหาทางให้พ่อเลิกดื่มเหล้า เพราะเวลาพ่อเมาที่ไร จะอาละวาดด่าทอคนแถวบ้าน จนทำให้ตนเองกับแม่แอบอายแทบไม่กล้าออกไปไหน และยังพลอยทำให้เพื่อนบ้านมองด้วยสายตาดูถูก ไม่เป็นมิตรอีกด้วย

ความกตัญญูกตเวทียนี้ทำให้ต้องมากราบปรึกษาหลวงพ่อกับที่เคารพรัก ซึ่งเขาเคารพนับถือเสมอ เหมือนกับพ่อแท้ ๆ อีกคนหนึ่ง

หลวงพ่อกับที่เคารพรักก็กรุณาให้คำแนะนำแก่เขาด้วยความเมตตา ปรารถนาจะช่วยให้พ้นจากความทุกข์ใจ โดยท่านได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

“กรณีพ่อติดเหล้าหนัก ถ้าเป็นคนอื่นยังพูดง่าย เป็นพ่อนี้พูดยากที่สุด เพราะพอเราเอ่ยปากพูด ยังพูดไม่ทันจบ ก็ถูกห้ามเสียแล้ว แล้วท่านยังบอกเราอีกด้วยว่า “อย่ามาพูด ๆ จันเลี้ยงแกมาตั้งแต่ตื่นเท่าฝ่าหอย”

หลวงพ่อกับที่เคารพรักก็เคยโดนทำนองนี้มาแล้ว ขนาดมาเป็นพระ สอนให้คนอื่น เลิกเหล้าเลิกบุหรี่ยังได้มากมาย กลับบ้านไปขอร้องให้พ่อเลิกเหล้า บอกท่านว่า “โยมพ่อ...เลิกเหล้าเถอะนะ สุขภาพจะได้ดีขึ้น เอาเวลาไปฟังธรรมะ นั่งสมาธิดีกว่า” แต่พอพูดเรื่องนี้ที่ไร โดนคำพูดแบบศอกกลับมาทุกที แต่หลวงพ่อกับที่เคารพรักก็ไม่เคยละความพยายามนะ

ตอนนั้นโยมพ่ออายุเจ็ดสิบกว่าปีแล้ว ก็ตั้งใจจะให้ท่านสวดมนต์ ภาวนา นั่งสมาธิ กลั่นใจให้ผ่องใส หวังจะให้ท่านมีบุญในยามบั้นปลายติดตัวไปเยอะ ๆ

แต่พอหลวงพ่อบุญชวนท่านเลิกเหล้า เข้าวัดทำบุญจบ ท่านตอบกลับมากว่า “ดีเหมือนกันนะ ถ้าพ่อจะนั่งสมาธิตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป แต่นั่งไปกินเหล้าไป พร้อม ๆ กับนั่งสมาธิ เวลาบรริกรรมภาวนามันคงจะขัดดี”

ท่านพูดตอบกลับมานั้นแล้วเราจะไปว่าอย่างไร พุดแรงไป เตี้ยวแบกบาปอีก เพราะว่าเป็นพ่อ ครั้นไม่เตือนเลยเราก็จะไม่ได้แทนคุณท่านกระอักกระอักอยู่หลายปีกว่าจะแก้ตก

หลวงพ่อก็ต้องใช้กุศโลบายแก้เป็นเปละะ ๆ ไป เริ่มตั้งแต่บอกโยมแม่ว่าอย่าซื้อเหล้าให้โยมพ่อกิน เมื่อท่านเคี้ยวเชืญโยมแม่ไม่ได้ ก็หันไปทางโยมพี่สาว

หลวงพ่อก็บอกโยมพี่อีกว่าอย่าซื้อเหล้าให้พ่อกินนะ พ่อใช้ลูกไม่ได้ ท่านก็ไปใช้หลาน หลวงพ่อก็ต้องกำชับหลานว่า อย่าซื้อเหล้าให้ต่านะ พอหลานไม่ซื้อท่านก็บ่น บ่นยังไม่พอคำอีกด้วย

หลวงพ่อก็บอกหลานให้ทน ๆ เอา ให้เห็นแก่น้ำ

ท่านไปเคี้ยวเชืญแม้กระทั่งเหลนอายุ 7-8 ขวบ ไปซื้อเหล้าให้ทวดที่

หลวงพ่อก็ต้องไปบรมเหลน ต้องบังคับที่เด็ก คือต้องใช้กุศโลบาย เหมือนจะไค่น ต้นไม้ เราไม่สามารถจะตัดรากแก้วได้ เราก็ต้องตัดรากฝอยกับรากแขนงเสียก่อน รากแก้วก็อยู่ไม่ได้เอง เพราะถูกตัดหนทางส่งเสบียงหมด

ในที่สุด พ่อก็เลิกเหล้าจนได้ เพราะไม่มีใครไปซื้อให้ ประกอบกับร้านเหล้าก็อยู่ห่างไปเป็นกิโลเลยรอดตัวไป ตอนนี้ท่านเสียชีวิตแล้วเมื่ออายุได้ 86 ปี ตอนเลิกกินเหล้าได้เด็ดขาดนั้น ท่านอายุได้ 80 ปี เลิกเหล้าได้ 6 ปี ก็เสียชีวิต ก็ยังดีเลิกได้ตั้ง 6 ปี

การที่คุณหนูตั้งใจจะหาทางให้คุณพ่อเลิกเหล้า ก็ค่อย ๆ หาวิธีการที่เหมาะสมกับพ่อไป อย่าท้อถอย แล้ววันหนึ่งก็จะหาทางให้ท่านเลิกได้เอง”

ท่านผู้อ่านที่เคารพ เมื่ออ่านมาถึงตรงนี้ คงจะเห็นแล้วว่า เรื่องลูกสอนพ่อให้เลิกเหล้านี้เป็นเรื่องยาก การสอนผู้ใหญ่ต้องทำให้ท่านได้คิดโดยไม่เสียหน้า ต้องใช้สติปัญญาหาวิธีการที่เหมาะสมกับอัธยาศัยของท่าน อีกทั้งต้องมีความอดทนมาก จึงจะช่วยท่านพ้นจากอบายภูมิได้

แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ยังไม่ทรงรีบเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อเทศน์โปรดพุทธบิดาก่อนคนอื่น เพราะทรงรู้ว่าถ้ากลับไปเทศน์โปรดพระบิดาท่านก็คงไม่ฟังหรอก

เพราะฉะนั้นเมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้วจึงเสด็จไปสั่งสอนประชาชนในแคว้นมคธเสียก่อน เพื่อให้กิตติศัพท์ของพระองค์เลื่องลือไปถึงพระบิดา ให้คนอื่นเขาพูดถึงพระองค์ว่า ดีย่างนี้ ดีย่างนั้น

เมื่อกิตติศัพท์ของพระองค์โด่งดังมากเข้า ๆ จนกระทั่งแม่พระทัยว่าพระพุทธรูปบิดาทรงเชื่อ 100 % เพราะส่งทูตมาอาราธนาแล้ว พระองค์ก็ยังไม่เสด็จกลับทันที ต้องรอเทศน์โปรดให้ใครต่อใครอีกหลายคณะที่พระบิดาส่งมาอาราธนาได้บวชทุกคนก่อน จนกระทั่งคณะสุดท้ายมาอ่อนวอน จึงยอมเสด็จกลับ

แต่ถึงกระนั้น พ่อก็คือพ่อ ไม่ยอมไหว้ลูก เชื่อพระวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ก็ไม่ยอมไหว้ ต้องทรงแสดงปาฏิหาริย์ ขึ้นไปเดินจงกรมอยู่กลางอากาศ แล้วทรงเนรมิตให้ฝนโบกขรพรรษ คือฝนที่เหมือนน้ำตกบนใบบัว ถ้าใครต้องการให้เปียกก็เปียก ใครไม่ต้องการให้เปียกก็ไม่เปียก ตกลงมาทำใหญ่ แล้วตรัสว่าฝนชนิดนี้เคยตกมาแล้วครั้งหนึ่ง นี่เป็นครั้งที่สอง

ในครั้งแรกนั้น ฝนนี้ตกในสมัยที่พระองค์เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดร พระพุทธรูปารวมทั้งพระญาติทั้งหลายเห็นปาฏิหาริย์ จึงยอมลดทิฐิมานะ ถวายความเคารพ และบูชาด้วยเครื่องสักการะ ยอมฟังเทศน์แล้วเชื่อตาม จนกระทั่งบรรลुธรรมกันมากมาย

ดังนั้น จากหลักการของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเรื่องนี้ ก็เท่ากับว่า การที่ลูกจะสามารถช่วยให้พ่อเลิกดื่มเหล้าได้ ลูกต้องทำตัวให้ดี เป็นต้นแบบที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ให้ท่านเห็นว่าเราเป็นคนมีปัญญา มีความสามารถมาก จนท่านดูถูกเราไม่ได้ จากนั้นจึงต้องหากุศโลบายที่ดี ที่เต็มไปด้วยความเคารพและเหมาะสมกับท่าน เพราะถ้าทำสำเร็จก็จะได้บุญกับพ่ออย่างมาก

4.7 พ่อที่ลูกเกลียด

บางครั้ง ในเวลาที่พ่อไปติดต่อบายมุข ไม่สามารถเป็นหลักให้แก่ครอบครัวได้ คนเป็นหลักให้แก่บ้านก็จะไปตกอยู่กับแม่ และเมื่อเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในครอบครัวบ่อย ๆ สิ่งที่คุณรู้สึกก็คือ พ่อเอาเปรียบแม่ และบางครั้งความรู้สึกนี้ รุนแรงถึงขั้นรังเกียจพ่อที่เดียว ถ้าครอบครัวใดกำลังประสบปัญหาอย่างนี้ ลูกควรจะมีหลักคิดพิจารณาที่ถูกต้องอย่างไร

เรื่องมีอยู่ว่า เด็กหนุ่มคนหนึ่งได้มาปรับทุกข์เรื่องพ่อของเขาให้หลวงพ่от่านฟังว่า

“ผมรู้สึกว่ พ่อชอบเอาเปรียบแม่ ไม่ห่วงใยลูก เอาแต่ใจตนเอง หวังแต่ความสุขสบายส่วนตัว เวลาตกอับ ก็ปล่อยให้แม่เพียงผู้เดียว ต้องดิ้นรนค้าขายเลี้ยงดูลูก ส่วนพ่อสุขสบายอยู่ที่บ้าน เจ้าชู้กับคนรับใช้ในบ้าน ผมจะบาปไหมครับ ถ้าผมเกลียดพ่อ ?”

หลวงพ่от่านก็ให้ข้อคิดแก่เด็กหนุ่มคนนั้นว่า

“พ่อที่ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ท่านก็มีความผิดเป็นของท่านอยู่แล้ว ยิ่งเอาแต่ความสุขความสบาย ไปเจ้าชู้กับคนรับใช้ นี่ก็ผิดศีลกาเมฯ เข้าไปอีก ท่านบาปเต็มตัวของท่านอยู่แล้ว

ส่วนที่ท่านมีเรื่องกับแม่ จะทะเลาะเบาะแว้งอะไรกัน ก็เป็นเรื่องราวของท่านกับแม่ของเราเท่านั้น

สำหรับเรา หลวงพ่อยากจะฝากไว้ละ เวลาเรามองคุณพ่อ มองคุณแม่ ขอให้มองอย่างนี้ ***สัตว์โลกเวลาจะเกิด มีความจำเป็นต้องมีต้นแบบ***

สมมติกันว่า เรามีก้อนดินเหนียว ถ้าเราได้แบบพิมพ์เป็นรูปถ้วย เอาก้อนดินเหนียวอัดเข้าไปในแบบพิมพ์ เราก็ได้ถ้วยมาใช้ ถ้าได้แบบพิมพ์เป็นชาม เราก็ได้ชามมาใช้ มีแบบพิมพ์ เป็นตุ๊กตา เอาดินอัดเข้าไปในแบบพิมพ์ตุ๊กตา เราก็ได้ตุ๊กตาไว้ดูเล่น ถ้าเราได้แบบพิมพ์ที่เป็นพระพุทธรูปเอาดินเหนียวอัดเขาไปในแบบพิมพ์เราก็ได้พระพุทธรูปมากราบไหว้บูชา ดินเหนียวก้อนเดียวกัน เมื่อได้แบบพิมพ์ไม่เหมือนกัน ดินก้อนนั้นก็มีความไม่เท่ากัน ถ้าไม่มีแบบ ดินก้อนนั้นก็แค่ดินละ ะ ยังไม่มีความอะไรเลย

คนเราจะมาเกิดก็ต้องมีต้นแบบ ถ้าได้ต้นแบบพ่อแม่เป็นวัว เป็นควาย ลูกเกิดมาก็ต้องเป็นวัว เป็นควาย ถ้าต้นแบบพ่อแม่เป็นลิง ลูกก็เป็นลิง ถ้าต้นแบบเป็นคน ลูกก็เป็นคน

ถามตนเองก็แล้วกันว่าเราที่มีความฉลาดปราดเปรื่องด้วยบุญแต่ชาติปางก่อนอย่างนี้ ถ้าตอนเกิดไปเข้าท้องลิง พอคลอดออกมาจากท้องแม่ร้องเสียง “เจี๊ยก ๆ” เป็นลิงออกมาแล้วเราจะทำอะไรได้แค่ไหน

หรือถามตนเองอย่างนี้ว่า ถ้าเปรียบเทียบระหว่างการเกิดมากับพ่อแม่ที่เป็นคน แล้วพ่อแม่ไม่เลี้ยง ปล่อยให้เติบโตอยู่ในโรงเลี้ยงเด็กอนาถา กับเกิดมาได้พ่อแม่ที่เป็นลิง และเลี้ยงดูเราซึ่งเป็นลูกลิงมาอย่างดีจนโต อย่างไหนจะมีความมากกว่ากัน

เกิดเป็นลิงเอาไหมล่ะ ? เราก็ไม่เอา เพราะอะไร เพราะว่ารูปร่างของเราที่เป็นคนเป็นรูปร่างที่เหมาะสมแก่การทำความดีได้ทุกรูปแบบจะให้ท่านจะรักษาศีลหรือนั่งสมาธิภาวนาเราก็ทำได้ทั้งนั้น แต่พอรูปร่างเป็นสัตว์แล้วทำความดีอะไรก็ไม่ได้

ที่ฉลาดเฉลียวอย่างพวกเรานะ ถ้าได้รูปร่างเป็นลิงร้อง “เจี๊ยกๆ” อยู่ในป่าก็ทำความดีอะไรไม่ได้เลย ฉลาดก็ฉลาดแบบลิง เป็นลิงจำฝูง พาพรรคพวกห้อยโหนโจนทะยานไปทำอะไรไม่ได้

หรือฉลาดอย่างนี้แหละ พอได้รูปร่างที่เป็นเต่าคลานงุ่มง่าม ถามว่าจะไปทำอะไรได้ฉลาดก็ฉลาดไป อย่างมากก็เป็นเต่าที่ฉลาดที่สุดในโลก แต่มันก็ได้แค่เต่านะ

เมื่อได้เกิดเป็นลูกคน พ่อแม่ท่านจะเลี้ยงเราหรือไม่เลี้ยงก็ช่าง จงขอบคุณท่านที่อุทิศส่ให้ต้นแบบที่เป็นคน ส่วนที่เลี้ยงโตมานะ เป็นบุญคุณส่วนเกินที่แถมให้เป็นพิเศษเสียด้วยซ้ำ ยิ่งมีสมบัติทั้งไว้มัก 10 ล้าน 20 ล้าน หรือ 100 ล้าน ก็ยังเป็นบุญคุณล้นเหลือแต่ลำพังแค่เพียงท่านให้ต้นแบบที่เป็นคนมานี้ตลอดชาติก็ตอบแทนท่านไม่หมดแล้วเพราะฉะนั้นอย่าไปเกลียดท่าน หรือทำอะไรให้ท่านเสียใจ มันเป็นบาปนะลูกนะ”

เมื่อได้ฟังหลวงพ่อบอกให้ข้อคิดเรื่องนี้แล้ว สิ่งที่น่าคิดก็คือ ถ้าเด็กคนนี้ไม่มาปรับทุกข์กับหลวงพ่อบอกเสียก่อน ครอบครัวนี้จะเกิดอะไรขึ้น การเลิกเหล้าเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูก ๆ ภาคภูมิใจเป็นสิ่งที่พ่อควรทำมากที่สุด เพราะความหวังที่ลูกทุกคนมีต่อพ่อของเขาก็คือเขาอยากให้พ่อของตนเองเป็นคนดี ไม่เป็นคนชั่วเหล้าเมามา

บทที่ 5

สอนลูกให้รู้จักชีวิต

เนื้อหาบทที่ 5

สอนลูกให้รู้จักชีวิต

5.1 พ่อครับ...คนเราเกิดมาทำไม

5.2 “เด็ก” กับ “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

5.3 ทำดีได้ดีจริงหรือ

5.4 ทำดีอย่างไร ถึงได้ผลดี

5.4.1 การสอนลูกให้เข้าใจในเรื่องกฎแห่งกรรม

5.4.2 ทำไมบางคนถึงเลวว่า ทำดีไม่ได้ดี

5.4.3 หลักการพิจารณาความดีความชอบ

5.5 วิธีทำทานอย่างสมบูรณ์แบบ

5.6 สอนลูกให้รักษาศีล 5 เป็นปกติ

5.6.1 สอนให้ท่องศีล 5 แต่ไม่สอนให้รักษาศีล

5.6.2 ศีล 5 ที่พ่อแม่ควรทราบ

5.6.3 ศีลคืออะไร

5.6.4 อะไรคือปกติของมนุษย์

5.6.5 รักษาศีล 5 ไม่ครบ จะเป็นอย่างไร

5.7 วิธีอธิบายศีล 5 ให้เด็กเข้าใจง่าย ๆ

5.7.1 ศีล 5 มีความเป็นมาอย่างไร

5.7.2 ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.3 ศีลข้อที่ 2 ไม่ลักขโมย เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.4 ศีลข้อที่ 3 ไม่ประพฤตินอกใจในกาม เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.5 ศีลข้อที่ 4 ไม่พูดปด เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.6 ศิลข้อที่ 5 ไม่ดื่มสุราของมีนเมา เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

5.7.7 ทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล 5 ข้อนี้ไว้ได้

5.7.8 สรุปความสำคัญของศีล 5

5.8 ฝึกลูกรักให้รักการนั่งสมาธิ

5.9 บวชให้พ่อแม่ได้บุญ

5.9.1 พ่อแม่อยากเห็นผ้าเหลืองของลูก

5.9.2 เกือบตายก่อนได้บวช

5.9.3 เดินเข้าใกล้ความตายไปทุกวัน

5.9.4 บุญที่ได้จากการบวชพระลูกชาย

5.9.5 บวชให้คนที่รักเราที่สุดในโลก

1. การสอนลูกให้รู้จักเป้าหมายของการเกิดมา จนเข้าใจถูกในเรื่องโลกและชีวิต เข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมได้ดี เชื่อว่า นรก สวรรค์มีอยู่จริงแน่นอน ทำดีแล้วได้ดีจริง ทำชั่วย่อมได้ชั่วจริง ทำให้ลูกหรือเยาวชนได้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง มีเป้าหมายที่ชัดเจน จนสามารถปรับปรุงตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป และปิดนรกมีบุญติดตัวไปสวรรค์ได้อีกด้วย

2. การประคองลูกให้อยู่ในเส้นทางแห่งความดีได้นั้น ต้องสอนลูกให้เข้าใจเรื่องบุญเป็นอย่างดี ให้ทำบุญอย่างถูกวิธีตามหลักในพระพุทธศาสนา จนลูกเกิดความรักในการทำทาน รักษาศีล และทำภาวนาเป็นอย่างดี ไม่คลอนแคลน หากเป็นชายก็มาบวชศึกษาธรรมะกันอย่างจริงจัง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้วิธีการปลูกฝังเด็กและเยาวชนให้รู้จักเป้าหมายชีวิตที่ตั้งามถูกต้อง และเข้าใจเรื่องโลกและชีวิต เรื่องกฎแห่งกรรม เป็นต้น

2. เพื่อให้รู้วิธีการประคองเด็กให้อยู่ในเส้นทางแห่งความดี เข้าใจการทำบุญ และมีใจมั่นคงต่อความดี

บทที่ 5

สอนลูกให้รู้จักชีวิต

5.1 พ่อครับ...คนเราเกิดมาทำไม

วันหนึ่ง หลังจากที่คุณพ่อได้ส่งแขกที่มาร่วมฟังสวดพระอภิธรรมในงานศพของคุณ ทวดกลับไปแล้ว ลูกชายก็ถามคุณพ่อว่า

“พ่อครับ ในเมื่อคนทุกคนเกิดมาแล้วต้องตายเหมือนกับทวดทั้งหมด คนเราเกิดมาทำไมครับ ?”

คุณพ่อเป็นผู้ที่ศึกษาพระพุทธศาสนามามากพอ ก็ตอบลูกชายหัวแก้วหัวแหวนว่า

“ลูกรัก ในส่วนลึก ๆ ของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะยากดีมีจน จะเป็นสามัญชนหรือ กษัตริย์ ต่างก็มีคำถามค้างใจอยู่ประการหนึ่งเหมือนกันว่า เราเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมาย ที่แท้จริงของชีวิต แม้แต่พ่อเอง ก็เคยสงสัยอยู่เหมือนกัน

จุดนี้เอง ที่ทำให้พ่อหันมาศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง แล้วก็ได้รับคำตอบที่ ทำให้ เกิดความเข้าใจถูกในเรื่องโลกและชีวิต ว่า

1. คนเราตายแล้วไม่สูญ ตายแล้วยังต้องไปเกิดอีกนับชาติไม่ถ้วน ตราบใดยัง ปรารถนาในตนเองยังไม่หมด ก็ยังต้องเกิดต่อไป

2. กรรมดี กรรมชั่ว ทำแล้วมีผลแน่นอน และจะส่งผลทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ไม่หายไปไหน โดยสังเกตผลกรรมได้จาก บางคนเกิดมาฉลาด แต่บางคนสติปัญญาไม่ดี บางคนรูปร่างหน้าตาดี แต่บางคนไม่ดี สิ่งเหล่านี้ มาจากผลกรรมที่เราเคยทำไว้ในอดีตเป็นวัฏ กำหนดทั้งนั้น

3. นรก สวรรค์มีอยู่จริง

นรกเป็นที่ลงโทษทัณฑ์ของผู้ที่ทำชั่วมามาก สวรรค์เป็นที่อยู่ของผู้ที่ทำดีมามาก

เรารู้สึกได้จากการศึกษาเรื่องการมาเกิดของสัตว์ต่าง ๆ ในโลกนี้ พวกหนึ่งต้อง อาศัยครรภ์ของแม่มาเกิด พวกที่สองออกมาจากไข่ พวกที่สามเกิดจากในน้ำสกปรก มีอีกพวก หนึ่งที่เรอาจจะไม่เคยเห็น แต่เราเคยได้ยินมา คือพวกเทวดา กับสัตว์นรก พวกนี้เกิดแล้วโตเลย ไม่ต้องอาศัยพ่อแม่มาเกิด

คนที่ทำบุญมากจะได้ไปเกิดเป็นเทวดาอยู่บนสวรรค์ ส่วนคนที่ทำบาปมากจะไปเกิดเป็นสัตว์นรก ถูกทัณฑ์ทรมานจากนายนิรบาลในนรก

ความเข้าใจทั้ง 3 เรื่องนี้ พ่อได้มาจากพระพุทธศาสนา และเป็นเรื่องที่ทำให้พ่อเกิดการพัฒนาตนเอง เกิดการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และเกิดการสั่งสมบุญบารมีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

พ่อมุ่งหวังว่า ชาติใดชาติหนึ่งในเบื้องหน้า เมื่อพ่อมีบุญบารมีเต็มส่วนแล้ว ก็จะสามารถปราบกิเลสในตัวได้หมด พันทุกข้ออย่างถาวร เข้านิพพานตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้ในที่สุด

เมื่อพ่อทำความเข้าใจถูกต้องถึงจุดนี้แล้ว เรื่องแรกที่พ่อนึกถึงก็คือ ทำอย่างไรพ่อจึงจะปิดนรกให้ตัวเอง ปิดนรกให้ปู่ย่าตายาย และปิดนรกให้แม่กับลูกได้ แล้วยังคิดต่อไปอีกว่ามีทางใดบ้างที่ทำให้ทวดของลูกไปสู่สุคติ

เมื่อพ่อตั้งความปรารถนาในชีวิตของตนเองอย่างนี้แล้ว พ่อก็สำรวจตนเองว่า ในขณะนี้พ่อเองยังต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ ต้องเลี้ยงดูแม่กับลูก ต้องดูแลปู่ย่าตายายของลูก จะมีแนวทางใดที่ทำให้พ่อทำงานไปได้ด้วย และก็พาทั้งครอบครัวทำบุญได้เต็มที่ด้วย พ่อก็พยายามศึกษาค้นคว้าคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไปอีก แล้วก็พบว่า มีจริง ๆ พระพุทธศาสนาให้หลักการดำรงชีวิตของฆราวาส ไว้ 4 ประการ เรียกว่า “ฆราวาสธรรม” คือ

1. ต้องมีสัจจะ

หลักข้อที่ 1 นี้ ได้สอนให้พ่อเป็นคนจริง เป็นคนตรง เป็นคนซื่อสัตย์ ลูกจำวันละคนส่วนมากในปัจจุบันมีนิสัยชอบโกหก พูดไม่จริง พูดเหลวไหล เอาตัวรอดไปวัน ๆ จนไม่น่าเชื่อถือ ลูกต้องไม่เป็นคนอย่างนั้น ต้องเป็นคนตรง และจริงต่อหน้าที่ จริงต่อการทำงาน ตรงต่อเวลา จริงใจและซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น และจริงต่อคุณความดีต่าง ๆ มีศีล 5 เป็นต้น แล้วลูกจะไม่ถูกหวาดระแวง เป็นคนมีความน่าเชื่อถือ และจะเป็นผู้เดินอยู่บนหนทางแห่งเกียรติยศตลอดชีวิต นี่เป็นหนทางแห่งเกียรติยศที่พ่อได้รับ

2. ต้องหมั่นฝึกฝนตนเอง

หลักข้อที่ 2 นี้ ในด้านการทำงานอาชีพ พ่อก็ต้องฝึกฝีมือให้พัฒนาขึ้นไปเรื่อย ๆ จากคนที่ไม่รู้เรื่องอะไรเลย ก็พยายามพัฒนาตนเองจนกระทั่งเลี้ยงตัวเองรอด มีกิจการเป็นของตนเอง เป็นคนหนึ่งที่มีฝีมือในการทำงาน เฉลียวฉลาด ทันโลก ทันคน สามารถหยุดตนเองไม่ให้ถลาลงสู่ความชั่วได้ และเมื่อกิเลสกำเริบ อยากจะกินเหล้า อยากจะสูบบุหรี่ อยากจะโกหก อยากจะไปทำผิดนอกใจแม่ แต่ก็สามารถข่มใจตนเองได้ ไม่ทำอะไรที่ไม่สมควร นี่เป็นหนทางแห่งปัญญาที่พ่อได้รับ

3. ต้องมีความอดทน อดกลั้น ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

หลักข้อที่ 3 นี้ ไม่ว่าต้นเหตุจะมาจากเหตุภายนอกใจ หรือเหตุภายในใจของพ่อ พ่อก็จะอดทนต่อความลำบากตรากตรำ อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้า เจ็บปวด อดทนต่อการกระทบกระทั่ง เจ็บใจจากคนอื่นได้ แม้ที่สุดก็พยายามอดทนต่อความเย้ายวนอารมณ์ จากกิเลสในใจให้ได้ พระท่านสอนว่า ใครที่ทนต่อสิ่งเหล่านี้ได้ ย่อมเป็นคนแข็งแกร่ง บุคลิกสง่างาม ทำการงานใหญ่ให้สำเร็จได้ และนี่เป็นหนทางของการได้ทรัพย์ของพ่อ

4. ต้องสามารถสละอารมณ์บูดเน่า สละความตระหนี่ออกจากใจได้

หลักข้อ 4 นี้ ทำให้พ่อเป็นคนมีอารมณ์แจ่มใสเป็นปกติ มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น เป็นนิจ เป็นที่รักของหมู่ญาติ เพื่อนบ้าน เจ้านาย ลูกน้องในที่ทำงาน เพราะพ่อปฏิบัติได้อย่างนี้ จึงทำให้เมื่อพ่อมาประกอบกิจการส่วนตัว ก็มีผู้มาช่วยเหลือกิจการงาน และคอยป้องกัน เหตุเภทภัยต่าง ๆ ให้ และเป็นหนทางของการได้มิตรที่ดี ๆ ของพ่อ

เพราะพ่อปฏิบัติตามหลักธรรม 4 ประการนี้ได้ ทำให้พ่อมีความก้าวหน้าในชีวิต ตั้งหลักตั้งฐานได้ เลี้ยงครอบครัวได้ ดูแลญาติตายายของลูกให้มีความสุขได้ และเมื่อตอนที่ ทวดของลูกยังมีชีวิตอยู่ พ่อก็เตรียมข้าวปลาอาหารให้ทวดใส่บาตรทุกวัน เพื่อปิดนรกให้ท่าน เพื่อให้ท่านมีบุญติดตัวไปเกิดบนสวรรค์ และแม้ว่าวันนี้ท่านจะจากไปแล้ว พ่อก็จะทำบุญอุทิศ ส่งไปให้ท่านทุกวันจนกว่าสังขารของพ่อจะไม่ไหว

ถ้าลูกตั้งใจพัฒนาตนเองทั้งคุณธรรมและความสามารถให้สูงขึ้นอย่างที่พ่อทำมา ตลอดชีวิตนี้ ลูกก็จะไม่สงสัยอีกต่อไปว่า เราเกิดมาทำไม เพราะรู้แล้วว่าเราเกิดมาเพื่อปิดนรก ให้แก่ตัวเราเอง เพื่อทำความดี และแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป จนกว่าจะหมดกิเลส ไปพระนิพพานในชาติใดชาติหนึ่งข้างหน้าแน่นอน”

อ่านเรื่องนี้แล้ว “คุณละ จะตอบลูกว่าอย่างไร”

5.2 “เด็ก” กับ “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

หลายปีมานี้พบว่า เด็ก ๆ รุ่นใหม่ มีความสงสัยว่า ทำไมชาวพุทธจึงนับถือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งสูงสุด ทั้งที่พระองค์ก็มาจากมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง เพื่อที่จะ ขจัดข้อสงสัยนี้ จึงได้ทำการค้นคว้า และก็พบคำตอบจากหลวงพ่อรูปหนึ่งที่ว่าพอจะอธิบาย เหตุผลเรื่องนี้ในระดับที่ลูก ๆ หลาน ๆ ของเราพอจะนึกภาพออกได้ดังนี้

ชาวพุทธที่แท้จริงเป็นคนมีเหตุผล ไม่ใช่คนงมงายเชื่อง่าย การที่คนใดคนหนึ่งจะเลือกใครมาเป็นศาสดาที่เคารพของตนนั้น ที่ถูกต้องแล้ว เขาควรจะต้องคำนึงถึงประวัติของศาสดานั้น ๆ เสียก่อนว่า

1. เป็นบุคคลที่มีประวัติชัดเจน ว่ามีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์โลก ไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่ประวัติไม่ชัดเจน หรือคลุมเครือ ไม่น่าเชื่อถือ

2. เป็นบุคคลที่มีสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมาก รู้เรื่องโลกและชีวิตอย่างลึกซึ้งที่เรียกว่า “ตรัสรู้” และคิดค้นคำสอนได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่แอบอ้างเอาคำสั่งสอนของคนอื่นมาสอนต่อ คือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้จริง มีความสามารถจริงด้วยตนเอง

3. คำสั่งสอนของศาสดานั้น ๆ เป็นคำสอนที่สาวกหรือลูกศิษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตามจนบังเกิดผลดีได้ หรือมีความสุขได้จริง ถ้าไม่มีใครสามารถประพฤติตามคำสอนเหล่านั้นได้เลย ก็แสดงว่าคำสอนเหล่านั้นไร้ประโยชน์ เพราะใคร ๆ ก็ทำตามไม่ได้

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์นี้แล้ว ก็จะทราบว่า การที่ชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งสูงสุดอย่างเต็มภาคภูมิ เพราะเหตุที่สอดคล้องกันทั้ง 3 ประการคือ

1) พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบุคคลที่มีตัวตนจริงอยู่ในโลกมนุษย์เรา ประวัติศาสตร์รับรอง และระบุถึงผู้ให้กำเนิดชีวิตแก่พระองค์อย่างชัดเจนเหมือนมนุษย์ทั่วไป ยิ่งกว่านั้นยังทรงมีชาติตระกูลสูง คือเป็นถึงพระโอรสของกษัตริย์ ซึ่งมีบ้านเมืองที่เคยรุ่งเรืองในประวัติศาสตร์ มีตำแหน่งแหล่งที่ปรากฏอยู่ในแผนที่โลกมาถึงปัจจุบัน

2) พระองค์ทรงกระทำความเพียร ค้นคว้าหาสัจธรรมโดยลำพัง จนได้ตรัสรู้เอง ทรงบัญญัติคำสอนโดยใช้ความสามารถของพระองค์เองโดยแท้ ไม่ได้รวบรวมคำสอนของคนอื่นมาอ้างว่าเป็นของตนเองหรืออ้างเลยไปถึงว่าได้นำคำสอนของผู้มีอำนาจบนสวรรค์มาสอน ซึ่งเท่ากับเป็นการอาศัยอิทธิพลของผู้อื่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศชัดว่าตรัสรู้ธรรมด้วยพระองค์เอง ไม่อยู่ในอาณัติของใคร ไม่เป็นทาสรับใช้ใคร และไม่บังคับให้ใครเชื่อคำสอนของพระองค์

3) คำสอนของพระพุทธองค์เป็นสัจธรรม คือเป็นความจริงที่ไม่เคยล้าสมัย ข้อใดที่พระองค์ตรัสว่า “ควรกระทำ” ข้อนั้นถ้าใครตั้งใจทำตามก็ได้ผลดีจริง ส่วนข้อใดที่พระองค์ตรัสว่า “ควรละเว้น” ถ้าหากใครฝ่าฝืนไปทำ ก็ได้รับผลเป็นความทุกข์จริง

ฉะนั้น คำสอนของพระองค์ที่เราเรียกว่า “พระธรรม” จึงเป็นความจริงที่ไม่เคยล้าสมัย แม้ทุกวันนี้หากใครประพฤติตามย่อมได้รับผลดี คือไม่ตกไปสู่ฐานะอันชั่วต่ำ เช่น ไม่ไปเป็นโจร ไม่เป็นอันธพาล ไม่เป็นคนเลว ตายแล้วก็ไม่ตกไปสู่อบายภูมิ

ยิ่งกว่านั้นในการสอนธรรม แม้พระองค์ต้องทรงเหน็ดเหนื่อยอย่างยิ่งยวด อีกทั้งยังต้องเผชิญต่อการมุ่งร้ายหมายชีวิต จากฝ่ายปรปักษ์อย่างแสนสาหัส พระองค์ก็ได้ทรงท้อถอย และยังมีได้ทรงปรารถนาจะรับ หรือเรียกร้องสิ่งตอบแทนใด ๆ จากผู้ฟังคำสอนของพระองค์เลย แม้ในที่สุดเมื่อใครจะบูชาพระองค์ด้วยอามิส คือสิ่งของมีค่า พระองค์กลับทรงแนะนำว่าการบูชาอย่างนั้นสู่การปฏิบัติบูชาไม่ได้ นี่ย่อมแสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณอันเลิศ ศาสดาใด ๆ ในโลกก็ไม่อาจเทียบได้

นอกจากนี้ สาวกของพระองค์ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ หรือคฤหัสถ์ผู้ครองเรือน เมื่อตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรม และพระวินัยที่ทรงสั่งสอนไว้ ก็สามารถเป็นผู้บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ หมดกิเลส มีความสุขอันเป็นอมตะตามพระองค์ ซึ่งเท่ากับเป็นพยานยืนยันพระบริสุทธิ์คุณ ได้ว่า คำสอนของพระองค์ชื่อตรง ถูกต้อง ดีจริง มนุษย์ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้และได้ผลจริง สาวกของพระองค์ที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในยุคนั้นมีนับเป็นล้าน ๆ องค์

การที่เราชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งสูงสุด โดยไม่ตะขิดตะขวงใจ ทั้งที่พระองค์มาจากมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง เพราะพระองค์เป็นมนุษย์ที่เลิศด้วยพระปัญญาธิคุณ หรือพูดภาษาชาวบ้านว่า ทรงเก่งที่สุดเท่าที่มนุษย์จะพึงเป็นได้ เพราะทรงเก่งกล้าสามารถปราบกิเลสได้ด้วยพระองค์เอง และทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ ห่มเทศอนวิธีปราบกิเลสให้คนทั้งโลก เหมือนไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่ทรงหวังสิ่งตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

เราเชื่อในพระมหากรุณาธิคุณ พระบริสุทธิ์คุณ และพระปัญญาธิคุณของพระพุทธองค์ เราจึงพร้อมที่จะถือเอาพระองค์เป็นที่พึ่ง ทำตามคำสั่งสอนของท่านโดยไม่ลังเลใจ เพื่อจะได้หมดกิเลสตามพระองค์ไปในที่สุด

5.3 ทำดีได้ดีจริงหรือ

ไม่ว่ายุคสมัยใด หากใครก็ตามเผชิญสิ่งที่รู้สึกว่าจะไม่ยุติธรรมกับตนเองแล้ว มักจะคิดว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” เพราะคิดว่าคิดจะทำอะไรแล้ว ให้ผลดีออกเร็ว ๆ และไปจับประเด็นว่า คนที่ทำชั่วได้ดีกว่าตนเอง ซึ่งถ้าดูกันให้ตลอดแล้ว ภายนอกคนชั่วดูเหมือนสบาย แต่ในใจนั้น หวาดระแวงอยู่ตลอดเวลาว่า ตัวเองจะโดนลอบทำร้าย จะโดนตำรวจจับเมื่อไรก็ไม่รู้ เพียงแต่ดีขึ้นมาช่วงหนึ่ง แต่ต้องเสี่ยงตายไปตลอดชาติ

การสอนลูกให้เชื่อมั่นในเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพราะหากเด็กไม่มั่นใจในเรื่องนี้แล้ว ความไม่มั่นใจในเรื่องการทำความดีเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็อาจเกิดขึ้นได้ และอาจเลยเถิดไปถึงขั้นการทำความดีเป็นเรื่องของคนโกง อย่างที่เราเห็นผู้ใหญ่หลาย ๆ คนเป็นอยู่ตอนนี้

แต่ปัญหาก็คือตรงที่ว่า พ่อแม่เกิดความมั่นใจหรือยังว่า ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ถ้ายังไม่แน่ใจในเรื่องนี้นัก ก็ขอยกเรื่องหนึ่งมาเล่าเป็นข้อคิดให้ฟัง

เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่งมีโยมคนหนึ่งมาถามหลวงพ่อก่อนที่เคาะพรักว่า

“หลวงพ่อกับ เราทำดีแล้ว จะได้ผลดีจริงหรือ ผมเห็นเพื่อนหลายคนทำความดี แต่ไม่เห็นจะได้ดีอะไร ?”

หลวงพ่อก็ตอบว่า “โยม...อย่าเสียเวลาสงสัยอยู่เลย ความจริงเรื่องกฎแห่งกรรมนี้ ผู้รู้เขาได้พิสูจน์กันมาเป็นพัน ๆ ปีแล้ว แต่ที่คนส่วนมาก รวมทั้งคุณด้วยยังสงสัยอยู่ เพราะเป็นคนประเภทที่ใจร้อน ทำอะไรลงไปแล้วก็อยากจะรู้ผลทันที จนลืมนึกถึงหลักความจริงบางอย่างไป

อาตมาจะยกตัวอย่างให้ดูง่าย ๆ เช่น ถ้าเราเอาหน่อกล้วยมาปลูกวันนี้ ถามว่าจะได้กินกล้วยวันนี้ไหม ก็ตอบได้ว่ายัง ต้องรอไปโน่น..เกือบปีแน่ะ แล้วในระหว่างที่รออยู่นั้น ก็ยังต้องขยันหมั่นรดน้ำพรวนดิน ต้องดูแลป้องกันโรคอีกด้วย ไม่อย่างนั้นพอครบปี อาจจะได้กินกล้วยเหมือนกัน แต่เป็นกล้วยผลอม ๆ แกร็น ๆ ไม่ได้เต็มหวีเต็มเครือเหมือนของชาวบ้านเขา

แล้วถ้าถามว่าในระหว่างนั้นไม่ได้ผลอะไรเลยหรือ ก็ตอบว่า...ได้ ได้ตั้งแต่วันปลูกนั้นแหละ คือพอปลูกเสร็จก็ได้รับผลดีระดับต้น คือได้ความสบายใจว่า เราได้ทำงานถูกต้องตามฤดูกาลแล้ว และในระหว่างนั้นก็ยิ่งได้ผลตามมาเป็นลำดับ ๆ ตั้งแต่ได้ใบตองมาห่อขนม ได้หัวปลีมาจิ้มน้ำพริกกิน แต่ก็ยังไม่ได้อินผลกล้วยสักที ต้องรอถึงปลายปีโน่นแน่ะ

ผลดีระดับที่ 1 เวลาทำความดีก็เช่นกัน ทันทึที่สำเร็จ ไม่ว่าจะไม่มีใครเห็นหรือไม่ก็ตาม เราก็ได้รับผลดีในขั้นต้นทันที คือได้รับความสบายใจว่าเราได้ทำความดีแล้ว

ผลดีระดับที่ 2 เมื่อเราทำความดีซ้ำแล้วซ้ำอีกติดต่อกัน ผลแห่งความดีในระดับที่ 2 ก็จะตามมา คือบุคลิกจะดีขึ้น อุปมาเหมือนกับได้ใบตองมาห่อของห่อขนมมะ

ผลดีระดับที่ 3 ครั้นทำซ้ำอีกต่อไปเป็นแรมเดือนแรมปี ผลแห่งความดีในระดับที่ 3 จึงจะออก คือไม่ว่าจะหยิบจะทำอะไรก็รู้สึกว่าจะมีโชค มีลาภ หรือคล่องตัวขึ้น ทำงานสำเร็จทุกอย่าง อุปนิสัยใจคอที่ดีขึ้นจนผิตสังเกต อุปมาเหมือนได้ห้วปลีมากินอย่างนั้นแหละ

ผลดีระดับที่ 4 ถ้าทำซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่ยอมหยุดยั้ง ผลแห่งความดีที่ตามมา คือเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในสังคม

เราปลูกกล้วย กล้วยจะได้กินผลของมัน ยังต้องรอเป็นปี การทำความดีกว่าจะเห็นผลจนสังคมยอมรับ ก็เป็นธรรมดาต้องอาศัยเวลาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นอย่าใจร้อน

คนส่วนมากเวลาทำความดีมักเข้าข้างตนเอง อยากให้ความดีส่งผลเร็วทันใจ ส่วนความชั่วที่เคยทำมาแล้วเท่าไร ๆ กลับนึกบนบานศาลกล่าว ว่าอย่าให้ตามมาทันเลย แต่เวลาคนอื่นทำความชั่ว โดยเฉพาะถ้าเดือดร้อนมาถึงตนด้วย จะนึกอยากให้ผลแห่งความชั่วนั้นตามมาถึงเขาเร็ว ๆ สิ้นนึกถึงความดีที่เขาเคยทำไว้ จนกระทั่งคนดีเกิดสงสัยว่าทำดีได้ดีจริงหรือ

ในบรรดาคนใจร้อนทั้งหลาย ที่อยากให้กรรมส่งผลทันตาเห็นนั้น จริง ๆ แล้วเขาคิดแต่เฉพาะที่จะได้ผลประโยชน์คือถ้าสมมติว่าเขาให้ทานปุ๊บก็รวยปั๊บทันทีที่เขาถูกใจ ตรงกันข้ามถ้าเขาโกหกปั๊บ ฟันหักหมดปากปั๊บ เขากลับนึกว่าไม่ยุติธรรม คนเรามักเป็นเสียอย่างนี้ คือเข้าข้างตัวเอง และเพราะใจร้อนถึงได้เกิดสงสัยกฎแห่งกรรมอยู่ร่ำไป

เพราะฉะนั้น นับแต่วันนี้เป็นต้นไปขอให้เลิกใจร้อน อย่าเข้าข้างตนเอง รู้จักทำให้ให้เป็นกลาง ๆ ให้ความยุติธรรมแก่สิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว แต่การจะเป็นอย่างนี้ได้ต้องอาศัยการนั่งสมาธิมาก ๆ เท่านั้น”

คุณผู้อ่านคงจะเห็นแล้วว่า จากคำตอบของหลวงพ่อกุญแจมาเล่าให้ฟังนี้ การทำดีถ้าทำไม่เป็น ก็คงไม่ได้ผลดีเช่นกัน ดังนั้นจะทำดีทั้งทีแล้ว เราก็ต้องทำให้ดีที่สุด นั่นคือทำให้ถูกต้องดี และพอดีเท่านั้นจึงจะได้ผลดี เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูกหลาน เขาจะได้เชื่อมั่นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วนั่นเอง

5.4 ทำดีอย่างไร ถึงได้ผลดี

เรื่องที่เป็นปัญหามาทุกยุคทุกสมัย ก็คือ ทำอย่างไรคนเรานั้น แม้ไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่เมื่อมีโอกาสจะทำความชั่ว ก็สามารถห้ามตนเองไม่ให้ทำความชั่วได้ ในทำนองเดียวกัน แม้ไม่มีใครเห็นไม่มีใครรับรู้ แต่เมื่อมีโอกาสจะทำความดี ก็ทุ่มเททำความดีนั้นให้สุดชีวิตจิตใจ ถ้าคุณพ่อคุณแม่สามารถสอนลูกให้เป็นคนดีทั้งต่อหน้าและลับหลังอย่างนี้ ก็คงหมดห่วง และเป็นอันรับประกันได้ว่าลูกของเราจะยืนหยัดเป็นคนดีอยู่บนโลกนี้ไปได้อย่างตลอดรอดฝั่ง โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นอย่างแน่นอน

ถามว่าการฝึกนิสัยรักความดี เกลียตความชั่ว ให้แก่ลูก ยากหรือง่าย ก็บอกว่า ค่อนข้างยาก เพราะโดยมากแล้ว คนเราเวลาเจอสิ่งที่ย้ายวนใจ ก็มักจะห้ามใจตนเองไม่ค่อยได้ แต่ถ้าพ่อแม่จะไปตามดูเอง หรือให้ใครไปตามดูตลอดเวลา ก็คงไม่มีทางทำได้ มีอยู่อย่างเดียว ก็คือ ตัวของลูกเองจะต้องตามดูตนเอง

แต่การที่ใครตามดูตนเองได้ คน ๆ นั้นจะต้องเข้าใจซึ่งถึงหลักกฎแห่งกรรมเสียก่อน แล้วก็ความซาบซึ้งใจตรงนี้เอง ที่จะเป็นหลักคิดคอยกำกับไปทุกอย่างก้าว ถ้าหากจะมีโอกาสทำความชั่ว แม้ไม่มีใครรู้เห็น ก็จะเบรกดตัวเองอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน แต่ถ้ามีโอกาสจะทำความดี ก็จะทุ่มชีวิตจิตใจอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพันเช่นกัน โดยไม่สนว่า ใครจะรู้ใครจะเห็นหรือไม่

5.4.1 การสอนลูกให้เข้าใจในเรื่องกฎแห่งกรรม

สำหรับเรื่องนี้ผู้เขียนเองก็จำกัดด้วยภูมิรู้ในการอธิบาย จึงได้ไปค้นคว้าจากหนังสือ ธรรมะเล่มหนึ่งของหลวงพ่อกะโศกที่เคารพรัก แล้วก็พบคำตอบ ดังนี้

“ถ้าถามหลวงพ่อกว่า การทำความเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ความจริงยากหรือไม่ ? ก็ตอบว่าไม่ยากหรอก แต่ต้องจับใจให้ถูก

ก่อนอื่น ถ้าถามกลับไปตรง ๆ ว่า “ใครมั่นใจทำดีต้องได้ดีจริง ?” ส่วนใหญ่จะบอกว่า “ไม่มั่นใจ”

หลวงพ่อกะโศกเข้าวัดศึกษาธรรมะได้สี่ห้าปีถึงได้บวช แต่ก่อนหน้าจะเข้าวัดนั้น ไม่มั่นใจเลยว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันมีความคลางแคลง และเพราะมีความคลางแคลง จึงไม่มีเบรกดิตต

หลวงพ่อกะโศกอยากให้พวกเราลองดูตรงนี้ แล้วเราจะพบเงื่อนไขสำคัญของการทำความเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม

จุดที่คนเราสงสัยกันมากก็คือ ทำดีได้ดีจริงหรือ ?

แต่เขาไม่ค่อยรู้หรอกว่า คนเราจะทำดีให้ได้ดี มันมีเงื่อนไขสำคัญอยู่ 2 เรื่องใหญ่ คือ

1) เงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

2) เงื่อนไขจากภายนอก

เรื่องที่ 1 เงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

มี 3 ข้อ ด้วยกัน คือ

1) ต้องทำให้ถูกต้อง

ถูกต้อง คือ ทำได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของงานนั้น ได้ไม่ผิดพลาด

พูดง่าย ๆ จะทำงานอะไรสักอย่าง ต้องศึกษาวัตถุประสงค์ให้ดีว่า จริง ๆ แล้วงานนี้ต้องการอะไร แล้วค่อยทำ เวลาลงมือทำ ก็ต้องทำให้มันตรงเป้าหมาย ถ้าไม่ตรงเป้าหมายไม่ได้ ในทางศาสนา ท่านมักจะเปรียบเทียบการทำดีให้ถูกต้องเอาไว้กับการซักเสื้อผ้าของเราที่ใส่อยู่นี้

โดยทั่วไปถ้าเสื้อผ้าจะเปื้อนก็เปื้อนที่คอ ที่ปกเป็นส่วนมาก จากนั้นก็อาจมีปลายแขน ปลายขาอีกหน่อย แม้ว่าจะขี้เลื้อยให้ทั่วตัว แต่ถ้าไม่ได้ขี้ที่ปกกับที่ปลายแขนมันจะเก๋เลยไหม ? ไม่เก๋เลย เพราะซักไม่ถูกที่เปื้อน ก็คือ มันไม่ถูกต้อง ไม่ถูกเป้าหมาย ไม่ถูกวัตถุประสงค์ของการซักเสื้อผ้า เพราะฉะนั้นถึงจะออกแรงซักเสื้อก็จริง แต่สุดท้ายซักแล้วเสื้อไม่สะอาด

การทำดีไม่ถูกต้อง ก็เข้าทำนองคนที่ขยันแต่โง่ ไม่มีทางได้ดีหรอก เพราะถึงให้ขยันให้ตาย แต่ก็ทำแบบโง่ ๆ ต่อไป จึงไม่มีทางได้ดี นอกจากไม่ได้อะไรแล้ว ยังมีปัญหาเสียหายให้ต้องตามมาแก้อีกเพียบเลย

คนที่จะทำดีแล้วถูกต้องได้ มีทางเดียวคือ ต้องศึกษาให้ดีกว่าก่อนแล้วค่อยลงมือทำให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์หลักของเรื่องนั้น

2) ต้องทำให้ถึงดี

ถึงดี คือ ทุ่มเทกำลังความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุด

แม้ว่าจะทำได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว แต่ถ้าถามว่า “ทำถูกต้องแล้วจะได้ดีเลยหรือไม่ ?” ก็ต้องตอบว่า “ยังไม่แน่ เพราะถึงแม้จะทำถูกต้อง แต่ว่าถ้ายังไม่ถึงดี ยังทำแค่ครึ่ง ๆ กลาง ๆ ไม่ทุ่มเต็มที่ แม้งานอาจจะเสร็จ แต่ผลงานก็จะไม่ดี”

ยกตัวอย่าง เรื่องการซักเสื้อ เรารู้แล้วว่า ต้องซักให้ถูกตรงรอยเปื้อนที่คอ ที่ปก และที่ปลายแขน และเรารู้ว่าต้องซักให้ถึง 30 ครั้ง รอยเปื้อนจึงจะหลุดหมด แต่พอถึงเวลาลงมือซัก แทนที่เราจะซักตรงรอยที่เปื้อนให้ได้ 30 ครั้ง เสื้อจึงจะสะอาด เรากลับซักไปแค่ 10 ครั้ง ยังเหลืออีกตั้ง 20 ครั้ง แต่ไม่ซักต่อ เสื้อก็ไม่มีทางสะอาด คราบสกปรกก็ไม่มีทางเกลี้ยง มันแค่เปื้อนน้อยลง การทำอะไรต่าง ๆ ก็เหมือนกัน ถึงแม้จะทำถูกดีแล้ว แต่ถ้าปริมาณงานยังไม่พอจะทำให้เกิดดี ก็จะไม่ได้ดี

การทำดีได้ถูกดี แต่ไม่ถึงดี ก็เข้าทำนองเป็นพวกฉลาดแต่ทำตัวซี้เกียจ คือรู้ว่ามันดี อยู่ตรงไหนก็รู้ งานนี้ทำอะไรก็รู้ แต่ทำไปหน่อยเดียว ทำงานเหมือนผักชีโรยหน้าเสียแล้ว คือมันถูกดีแต่ว่ามันไม่ถึงดี ก็ไปไม่รอด มันจะหลุดได้ก็เฉพาะคนที่ยังรู้ไม่ทัน วันหนึ่งถ้าถูกจับได้ไล่ทันว่า เจ้านี่มันฉลาดแต่ซี้เกียจ เขาก็ไม่เอาไว้

เพราะฉะนั้น คนที่ทำถูกดีแล้วจะให้ถึงดีได้ มีทางเดียว คือ ต้องทุ่มเททำงานนั้น อย่างสุดความสามารถให้คุณภาพงานออกมาได้ตามเป้าหมาย ไม่ซี้เกียจ ไม่หลบ ไม่อู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดทั้งสิ้น

3) ต้องทำให้พอดี

ถามว่า “ถ้าทำได้ถูกดี และถึงดีแล้ว จะได้ดีไหม ?” ต้องบอกว่า “ยังไม่แน่ เพราะจะต้องทำให้พอดีด้วย”

พอดี คือ มีสติดี ไม่ทำจนเลยเถิด ไม่มากเกินไป ไม่น้อยไป จนเกิดความเสียหาย

ยกตัวอย่าง ผ้าที่เราเอามาซัก เราก็ซักถูกตรงรอยที่เปื้อนแล้ว แต่ว่าแทนที่เราควร จะซักสัก 30 ครั้ง รอยเปื้อนก็จะหลุดหมด แต่เรากลับเผื่อเหนียวมากไปหน่อย ไปซักตั้ง 100 ครั้ง ผ้าเลยขาดเสีย เสื้อดี ๆ ก็เลยเสียไป เพราะมันไม่พอดี

การทำดีไม่พอดี ก็เข้าทำนองประเภททำงานหามรุ่งหามค่ำจนสุขภาพทรุดโทรมแล้วยิ่งกัณหึ่มสินมาทำด้วย ก็ไม่ไหวหรอก มันไม่ได้ดีทั้งนั้น ต้องปรับให้มันพอดี

เพราะฉะนั้น คนที่ทำถูกดี ถึงดีแล้ว และจะทำให้พอดี มีทางเดียว คือ ต้องมีสติดี ไม่ทำจนเลยเถิด ไม่มากเกินไป ไม่น้อยไป จนเกิดความเสียหาย คืออย่าเผื่อเหนียวมากไป

โดยสรุป ก็คือ คนที่ทำดีให้ได้ดีนั้น เขาเองต้องลงมือทำความดีให้ครบองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ต้องถูกดี ต้องถึงดี และต้องพอดี นี่เป็นเงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

เรื่องที่ 2 เจือนไขจากภายนอก

ถึงแม้เราจะทำได้ถูกดี ถึงดี และพอดีแล้วก็ตาม แต่การที่ความดีจะออกผลนั้น ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกอีก 2 อย่างประกอบด้วย นั่นคือ

1) เวลา

เวลาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการให้ผลของความดี

ยกตัวอย่าง เราคิดจะปลูกกล้วยในวันนี้ ก็ไปเอาหน่อกล้วยสูงสักศอกหนึ่ง ชุดหลุม ปลูกอย่างดีเลย แล้วปลูกกล้วยลงไป พร้อมทั้งรดน้ำพรวนดินอย่างดีด้วย ถามว่า “พุ่มนี้จะได้กินกล้วยทันทีเลยไหม ?” ก็ตอบว่า “ไม่ได้กิน”

“ถ้าปลูกกล้วยเมื่อวานนี้ แล้ววันนี้ไม่ได้กิน อย่างนั้นไม่ได้ดีใช่ไหม” ก็ตอบว่า “ไม่ใช่” เพราะจริง ๆ แล้ว มันก็ได้ตามส่วนที่ควรจะได้ เพราะเมื่อตั้งใจปลูกกล้วยลงไปแล้ว ก็จะเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งว่า มันคงไม่ตาย เป็นได้แค่นั้น แต่จะได้กินกล้วยไหม ? ยังไม่รู้

ต่อมาหลังจากปลูกแล้ว ก็ตั้งใจรดน้ำพรวนดินผ่านไปอีก 3-4 เดือน ถามว่า “จะได้กินกล้วยเลยไหม ?” ก็ตอบว่า “ยัง จะได้ก็แค่ใบตองมาใช้งาน”

ต่อมาตั้งใจรดน้ำพรวนดินต่อไปอีก 8-9 เดือน คราวนี้จะได้กินกล้วยหรือยัง ? ก็ตอบว่า “ยังอีก จะได้ก็แค่หัวปลีไปกินกับน้ำพริก”

เราต้องรดน้ำพรวนดินต่อไปอีกจนครบ 12 เดือนนั่นแหละ ถึงจะได้กล้วยมากิน

นี่ขนาดของกล้วย ๆ ยังต้องใช้เวลาปีหนึ่ง จึงจะได้กิน แล้วการทำให้ได้ดีปั๊บ ก็ไม่ใช่ของกล้วย ๆ มันก็ต้องใช้เวลา

เพราะฉะนั้น ใครที่บอกว่าทำดีไม่ได้ดี ทั้ง ๆ ที่ถูกดี ถึงดี พอดีแล้ว ก็บอกว่าใจร้อน มากไป

2) สถานที่

มีองค์ประกอบอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งนอกจากเวลาแล้ว เรายังต้องนำมาพิจารณาด้วย นั่นคือ สถานที่

ยกตัวอย่าง มีกล้วยประเภทหนึ่งเป็นกล้วยข้างโอ่งน้ำ ไม่เหมือนกล้วยที่ขึ้นในที่ดอน

กล้วยข้างโอ่งน้ำมีความพิเศษ คือ ตั้งแต่ตอนเช้า พอเจ้าของตื่นนอนขึ้นมา เขาล้างหน้าล้างตา ก็ได้น้ำแต่เช้าเลย

พอเขากินข้าวเสร็จ ล้างถ้วยล้างชาม ก็ได้น้ำอีก

พอเขาอาบน้ำตอนเช้าไปทำงาน ก็ได้น้ำอีก
บางวันคนรับใช้อยู่บ้านซักผ้า ก็ได้น้ำอีก
ตกเย็น พอเขากลับมาอาบน้ำกัน มันก็ได้น้ำอีก
พอช่วงไหนอากาศร้อน ๆ เจ้าของบ้านลุกขึ้นมาตอนดึกมาอาบน้ำ ก็ได้น้ำอีก
เจ้ากล้วยประเภทนี้ จะโตวันโตคืน เราก็ต้องยกเว้นให้เหมือนกัน เพราะเป็นกล้วย
ข้างโองน้ำ มันอยู่ในทำเลดี

การทำความดีก็เหมือนกัน สถานที่ที่เราไปทำความดี ถ้าเอื้ออำนวย เราก็จะได้เห็น
ผลดีเร็ว แต่หากไม่เอื้ออำนวยก็จะได้ผลดีช้า อันนี้ก็เป็นเรื่องธรรมดา

ข้อควรระวัง ก็คืออย่าอยากได้ผลงานจนไม่สนใจว่าคนที่อยู่ตรงนั้นเป็นคนดีหรือไม่ดี
เพราะถ้าเป็นประเภทคนบูด ๆ เปี้ยว ๆ คดในข้อ งอในกระดูก แรก ๆ เขาก็อาจจะส่งเสริม
ให้เราโตเร็ว เพื่อจะเอามาเป็นพวก แต่ว่าพอโตเร็วจัดเกิน แล้วตอนหลังเขารู้สึกจะคุมเราไม่ได้
เลยเกิดเปลี่ยนใจไม่ชอบหน้าเราขึ้นมา เขาก็จะหาทางให้เรากลายเป็นแพะรับบาปเลยทีนี้

เพราะฉะนั้นบางครั้ง การเป็นกล้วยใกล้โองน้ำนี้ก็เข้าท่าอยู่ แต่ถ้าไม่เลือกเจ้าของโอง
ไปอยู่ใกล้เจ้าของโองที่เปี้ยว ๆ บูด ๆ คดในข้อ งอในกระดูก สู้เป็นเหมือนกล้วยบนที่ดอน
สักพักก็จะดีกว่า

เรื่องการทำดีแล้วได้ดีนั้น ก็ต้องดู ต้องปรับเอาเอง ในเรื่องของเวลาและสถานที่
ขอให้มองตามความเป็นจริงของชีวิต แล้วเราจะพบหลักฐานเพิ่มขึ้นเอง ที่สำคัญก็คือ
เมื่อเรามั่นใจในเรื่องทำดีได้ดีแล้วเราก็จะมั่นใจในกฎแห่งกรรมแล้วเมื่อเรามีโอกาสจะทำความชั่ว
โดยที่ไม่มีใครเห็น เราก็จะห้ามตนเองได้ ทำนองเดียวกัน หากโอกาสในการทำความดีมาถึง
เราก็จะทุ่มเททำความดีอย่างสุดชีวิตจิตใจ แม้ใครจะไม่เห็นก็ตาม”

5.4.2 ทำไมบางคนลงแล้ว ทำดีไม่ได้ดี

สำหรับเรื่องนี้ ประเด็นก็อยู่ตรงที่ จังหวะเวลาในการให้ผลของความดี

เราทราบว่าเมื่อคนเราลงมือทำความดีได้ถูกต้อง ถึงดี และพอดีแล้ว เขาก็จะได้รับผลดี
ซึ่งก็จะยิ่งทำให้เขามั่นใจยิ่งขึ้นไปอีกว่า “ทำดีต้องได้ดี” จึงทำให้เขาตั้งใจทำความดีทั้งต่อหน้า
และลับหลังผู้อื่น

ในทางกลับกัน ถ้าไปลงมือทำความชั่วให้ถูกชั่ว ถึงชั่ว และพอชั่วเท่านั้น รับรองได้
เลยว่า คน ๆ นั้น จะต้องเป็นไอ้ชั่วแน่นอน แล้วผลที่ตามมาก็คือ คนชั่วก็จะมีแผ่นดินให้อยู่
แน่นอน คนแบบนี้ เราก็เห็น ๆ กันมาพอสมควรแล้ว

แต่ว่าเรื่องของทำชั่วได้ชั่วนั้น มีความลำบากในเรื่องเวลา คือ กว่าที่ความชั่วจะส่งผล ก็ทำให้หลายคนเกิดความข้องใจว่า ทำดีได้ดีจริงหรือไม่

เพราะบางทีเรากำลังทำความดีอยู่แท้ ๆ และกำลังรอให้ความดีออกผล ปรากฏว่าความชั่วในอดีตตามมาให้ผลเสียก่อน งวดนี้เลยโดนสอบสวนแทบตาย จุดนี้แหละที่ทำให้คนมักเปลี่ยนใจกลับไปทำความชั่ว

เพราะหากพิจารณากันจริง ๆ แล้ว ที่เรื่องเป็นอย่างนี้ ก็เกิดจากความแสบของตนเองที่ทำไว้เมื่อครั้งในอดีต ทั้ง ๆ ที่ตนเองทำแสบ ๆ เอาไว้ แต่ตอนนั้นก็ยังไม่มีการอะไรเลย แต่พอเปลี่ยนมาตั้งใจทำความดีเข้าหน่อย เพิ่งทำมาได้พักเดียว กลับโดนสอบสวนเสียแล้ว ก็เลยเอาประเด็นของการทำดีกับการทำชั่วมาปนกัน กลายเป็นว่า “ทำดีไม่ได้ดี” แล้วก็เลยเถิดไปถึงเลิกทำความดี กลับไปทำความชั่วเหมือนเดิม พร้อมกับตั้งเป้าหมายเลยว่า “งวดหน้าจะกลับไปทำให้แสบหนักกว่าเก่าเข้าไปอีก”

ในทำนองเดียวกัน บางทีเราไปเห็นบางคนกำลังทำชั่วอยู่ ซึ่งก็ต้องแสบหน้าดู แต่ว่าสิ่งที่ออกมาก็คือ เขากลับได้เลื่อนสองชั้น เลยกลายเป็นว่า “ทำชั่วได้ดี”

แต่ความจริงแล้ว สาเหตุใหญ่ที่ทำให้ได้สองชั้น ทั้ง ๆ ที่เขาทำชั่วนั้น ก็มีใช้อะไร เพราะบังเอิญไปได้หัวหน้าที่ไม่ทันลูกน้อง คือโดนลูกน้องแสบ ๆ หลอกเอา ซึ่งก็เป็นไปได้เหมือนกัน แต่ว่าวันหนึ่งเขาจับได้ขึ้นมา เจ้าตัวแสบนั้น ก็แสบไปไม่ยั้งยาว เดียวก็ต้องดับ เพราะความชั่วของตนเอง

การที่เราลืงเลว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว จริงหรือไม่ ก็มีสาเหตุมาจากความสลับซับซ้อนเรื่องการให้ผลของความดี ในแง่ของเวลาและสถานที่นั่นเอง

5.4.3 หลักการพิจารณาความดีความชอบ

“เรื่องของถูกดี ถึงดี และพอดีนี้ ยังสามารถนำไปใช้เป็นหลักพิจารณาความดีความชอบคนในการปกครองได้อีกด้วย

มีอยู่คราวหนึ่ง ในวงการธนาคาร นายธนาคารท่านหนึ่งถูกลูกน้องเขียนบัตรสนเท่ห์โจมตีเสีย ๆ หาย ๆ

สาเหตุก็คือ ท่านเลื่อนตำแหน่งลูกน้องไม่เท่ากัน บางคนเลื่อนตำแหน่งหนึ่งชั้น

บางคนได้เลื่อนสองชั้น บางคนได้เลื่อนสามชั้น

คนเรานี้ก็แปลก อดด้วยกันไม่เป็นไร ไม่ได้ด้วยกันไม่เป็นไร แต่ถ้าได้ไม่เท่ากัน ยิ่งทุกที เพราะฉะนั้น การปกครองคนจะต้องมีกฎมีเกณฑ์ให้ดี

เมื่อท่านโดนสอบสวน ก็เลยมาขอคำปรึกษา หลวงพ่อก็ให้คำแนะนำไปว่า ไม่ยาก ก็ดีตารางให้ดูก็แล้วกัน ให้เอาถูกดี ถึงดี และพอดีเป็นตัวตั้งในการพิจารณา

แล้วก็ชี้แจงไปเป็นรายบุคคลว่า

1) คนที่ไม่ให้เลื่อนชั้น เพราะเขาทำไม่ถูกดี ชยันแต่ว่าโง่ คนพวกนี้จะเอา ความเหน้อยมาเป็นความดี ให้เลื่อนชั้นไม่ได้หรอก เพราะทำโง่ ๆ อย่างนี้ จะไปได้ดีอย่างไร เพราะความสำเร็จของงาน เอาเหี้ยมมาวัดกันไม่ได้

นอกจากเขาทำไม่ถูกดีแล้ว บางครั้งยังทำเสีย ๆ หาย ๆ ด้วย ไม่ให้ออกก็ดีแล้ว จะมาเอาชั้นอะไรกัน ชี้เหตุชี้ผลให้ชัดไปเลย ว่าไม่ได้เลื่อนตำแหน่งเพราะทำไม่ถูกดี

2) คนนี้แม้ว่าจะถูกดี แต่ยังไม่ถึงดี พวกผักชีโรยหน้า เป็นพวกความชั่วไม่มี แต่ความดีไม่ปรากฏ

จริงอยู่ ถึงแม้ว่าเจ้าจะฉลาด แต่มนุษย์พวกถูกดีแล้วไม่ถึงดีนี้น่ากลัว เพราะพวกนี้ ทำงานไปคืบเดียว แต่เอาปากไปโพนทะนาวว่า ทำงานยาวไปว่าหนึ่ง ใครก็ชื่นชมว่างานของเขา ดีทั้งนั้น แล้วเราจะโดนผู้บังคับบัญชาตำหนิเพราะการสร้างภาพของเขาก็ตรึงนี้

เพราะฉะนั้น เจอลูกน้องคนใดผักชีโรยหน้า ทำคืบหนึ่งแล้วเอาปากไปโพนทะนาวว่าหนึ่ง ให้เตรียมหลักฐานของเราป้องกันไว้ได้เลย ไม่อย่างนั้น เขาก็จัดการเราได้ พวกมนุษย์ พรรคนี้ แม้เป็นพระยังโดนเลย หลวงพ่อก็โดนมาแล้ว ก็ขอฝากไว้ด้วย

เพราะฉะนั้น ถ้าใครทำทั้งถูกดี ถึงดี และพอดี ก็ให้เลื่อนตำแหน่งไปเลยสองชั้น

แค่ถูกดี แต่ไม่ถึงดี ให้เลื่อนตำแหน่งได้ชั้นหนึ่ง

พวกที่ทำไม่ถูกดี แต่ว่าชยันแบบโง่ ๆ ก็ให้ได้อยู่แค่นั้น ยังไม่ให้ออกเพราะยังชยัน อยู่ก็ดีแล้ว

แต่พวกที่ชยันแล้วทำเสียหายเรื่อย ๆ นั้น ก็ทำเอาลูกพี่แยเหมือนกัน วันดีคืนดีต้อง ไปตบไหล่ “ไอ้น้องเฮ้ย ชยันให้น้อยกว่านี้เถอะ เอ็งยิ่งชยัน พี่ยิ่งโดนสอบ” อย่างนี้ก็มิ

จากเรื่องทั้งหมดที่หลวงพ่อนำมาเล่าให้ฟังนี้เมื่อฟังแล้วก็นำหลักตรงนี้ไปปรับใช้ให้ดี แล้วก็จะพบว่าเรื่องของกฎแห่งกรรมจริง ๆ ก็ไม่ใช่ยากอะไร ถ้าจับแง่มุมถูกอย่างนี้ คือ ทำให้ถูกดี ถึงดี และพอดี อย่างถูกที่และรู้จักรอเวลา”

สรุป

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อก็ได้นำมาแล้วให้ผู้อ่านทุกท่านฟังนี้ คงจะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้คุณพ่อคุณแม่ว่าทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว และสามารถปลูกฝังความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมลงไปໃใจของลูกได้สำเร็จสะดวกขึ้นต่อไป ซึ่งนั่นหมายความว่า เขาจะเป็นคนดีทั้งต่อหน้าและลับหลังอย่างแน่นอน

5.5 วิธีทำทานอย่างสมบูรณ์แบบ

ถึงแม้ว่ายุคนี้จะเป็นยุคที่คนเชื่อวิทยาศาสตร์มากกว่าอื่น ๆ แต่วิทยาศาสตร์ก็พิสูจน์ได้เฉพาะสิ่งที่ตาเห็นเท่านั้น หลายอย่างที่เราไม่เห็นแต่มีอยู่ แล้ววิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ก็มีอยู่

ยกตัวอย่างเช่น เรื่องใจของคนเรา กับใจที่เป็นกล้ามเนื้อหัวใจ จริง ๆ แล้วเป็นคนละอย่างกัน เวลาเรามีความรู้สึกโศกเศร้า เสียใจ ดีใจ อิ่มใจ ความรู้สึกของเราไม่ได้ออกมาจากกล้ามเนื้อหัวใจ แต่เรารู้สึกออกมาจากดวงใจของเรา ซึ่งเราก็ไม่รู้หรอกว่า อยู่ตรงไหน แต่เรารู้ว่ามีอยู่กับร่างกายของเรา

ส่วนกล้ามเนื้อหัวใจเป็นอวัยวะอย่างหนึ่งของร่างกาย เวลาคนไข้โรคหัวใจทำการผ่าตัด สมัยนี้หมอเขาสามารถทำให้กล้ามเนื้อหัวใจหยุดเต้นได้ ซึ่งถ้าดวงใจกับกล้ามเนื้อหัวใจเป็นอันเดียวกัน พอกล้ามเนื้อหัวใจหยุดเต้น คนไข้ก็คงตายไปแล้ว แต่พอผ่าตัดเสร็จหมอก็ทำให้กล้ามเนื้อกลับมาสูบฉีดได้อย่างเดิม นั่นก็หมายความว่ากล้ามเนื้อหัวใจกับดวงใจของคนเราเป็นคนละอันกัน

ณ วันนี้ วิทยาศาสตร์ก็ยังพิสูจน์ไม่ได้ว่า ดวงใจของมนุษย์มีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร และอยู่ที่ไหน แต่เรารู้ได้ว่า ดวงใจมีอยู่ เพราะถ้าไม่มีเมื่อไร แปลว่า เราตายแล้ว

นอกจากนี้จากการศึกษาพระไตรปิฎกในเรื่องอื่น ๆ ทำให้พบว่า บางอย่างที่พระพุทธองค์ตรัสเอาไว้ก่อนนักวิทยาศาสตร์จะพิสูจน์ได้ ก็มีอยู่หลายเรื่อง

ยกตัวอย่างเช่น เรื่องจักรวาล พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นพัน ๆ ปีแล้วว่า ในอวกาศไม่ได้มีแค่จักรวาลเดียว แต่มีจักรวาลมากมายอยู่นับไม่ถ้วน เรียกว่า “อนันตจักรวาล” แต่นักวิทยาศาสตร์เพิ่งจะค้นพบอย่างจริงจังก็เมื่อไม่ถึงร้อยปีนี่เอง

เรื่องของบุญก็เช่นกัน ใครรับประกันเลยว่าบุญไม่มีจริง ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ควรจะได้พิสูจน์ให้เห็นกันก่อน เพราะบุญเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเรา เป็นสิ่งที่ละเอียดซับซ้อนกว่า อวกาศเสียอีก เพราะอวกาศนั้น เห็นด้วยตา แต่บุญนั้น แม้ว่าเราจะยังไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้ด้วยใจ เพื่อความไม่ประมาท เราก็ควรตั้งใจทำทานบำรุงพระพุทธศาสนา มีเวลาก็ลองอ่าน พระไตรปิฎกดูบ้าง เราคงจะได้ประโยชน์จากพระพุทธศาสนาอีกมาก และไม่เป็นเพียงแค่ชาว พุทธในทะเบียนบ้าน

ด้วยเหตุที่ผู้เขียนมีข้อคิดเห็นเช่นนี้ จึงไม่ปฏิเสธเรื่องการเชื่อว่าบุญบาปมีจริง เพราะบุญคือผลของการทำความดี ซึ่งเป็นหลักการที่มีเหตุผลอยู่บนพื้นฐานเรื่องกฎแห่งกรรม และที่สำคัญก็คือ เมื่อชีวิตของเราตกอยู่ในภาวะคับขันแล้ว สิ่งที่เราพึงทางใจจริง ๆ ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์ ไม่ใช่มนุษยศาสตร์ ไม่ใช่รัฐศาสตร์ แต่เป็นการพึ่ง พุทธศาสตร์ ซึ่งก็คือ การพึ่งความดีที่เราได้ทำไว้นั่นเอง

จากเหตุผลตรงนี้ จึงได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการทำบุญต่อไปอีก และได้พบคำตอบ “เรื่องการทำบุญอย่างถูกวิธี” จากหนังสือเล่มหนึ่ง ชื่อว่า “หลวงพ่อดอกปัญหา” เขียนโดยพระเดชพระคุณภาวนาวิริยคุณ (พระเผด็จ ทัตตชีโว) ซึ่งได้อธิบายหลักการทำบุญ ที่สมบูรณ์แบบไว้งั้น

“ในเรื่องของการทำบุญในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ตรัสไว้โดยย่อว่ามี 3 วิธี คือ การให้ทาน การรักษาศีล และเจริญภาวนา

1. การให้ทาน ได้แก่ แบ่งปันทรัพย์สินของที่เป็นประโยชน์ ให้แก่บุคคลที่สมควรได้รับทานนั้น โดยไม่ถึงกับทำให้ตนเองเดือดร้อน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วชาวพุทธนิยมทำบุญด้วยการให้ทานกับพระภิกษุบ้าง ผู้มีศีลบ้าง เป็นประจำสม่ำเสมอ

2. การรักษาศีล คือ การสำรวมกาย วาจา ไม่ให้ทำความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่น ซึ่งอย่างน้อยต้องรักษาศีล 5 เป็นประจำทุกวัน

หากมีโอกาสนในวันโกน วันพระ หรือวันหยุดงานประจำสัปดาห์ ชาวพุทธนิยมรักษาศีล 8 เพื่อให้ได้บุญเพิ่มเป็นพิเศษขึ้นมาอีก บางท่านอาจจะปรับให้เหมาะสมกับธุรกิจ การงานที่ทำอยู่ โดยรักษาศีล 8 เป็นประจำ ในวันใดวันหนึ่ง ทุก ๆ 7 วัน

3. การเจริญภาวนา ได้แก่ การทำบุญด้วยการฝึกใจให้สงบเป็นสมาธิ ด้วยการ

ศีลธรรม และสวดมนต์ไหว้พระ เพื่อทำให้สงบ ผ่องแผ้ว ปลอดโปร่ง แจ่มใส เป็นประจำ ทุกคืน ๆ ก่อนนอน อย่างน้อยคืนละ 20 นาทีถึง 1 ชั่วโมง

โดยทั่วไปแล้ว การทำบุญ ทั้ง 3 วิธีนี้ ชาวพุทธถือหลักปฏิบัติง่าย ๆ ว่า

เข้าใด...ยังไม่ได้ทำทาน เข้านั้นก็ยังไม่รับประทานอาหาร

วันใด...ยังไม่ตั้งใจรักษาศีล วันนั้นก็ยังไม่ออกไปนอกบ้าน

คืนใด...ยังไม่ได้สวดมนต์เจริญสมาธิภาวนา คืนนั้นก็ยังไม่เข้านอน

เมื่อได้สร้างบุญเป็นประจำอย่างนี้แล้ว เป็นอันหวังได้ว่าชีวิตจะไม่มีวันตกต่ำ อนาคตจะมีแต่ความก้าวหน้า สิ่งใดที่ตนปรารถนา ก็จะได้สิ่งนั้นมาโดยง่าย ด้วยอำนาจของบุญที่ทำมาดีแล้วทั้ง 3 ประการข้างต้น

ที่สำคัญ ก็คือ ทั้ง 3 วิธีนี้ เป็นการทำให้จิตใจผ่องใส อย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่สูงยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ทำไมถึงต้องทำให้ใจผ่องใส ? เพราะว่า คนเราลองว่าถ้าใจผ่องใส เดียวก็อารมณ์ดี พออารมณ์ดี ก็อยากคิดดี พูดดี และทำดีตามมา

สำหรับก้าวแรกของการทำบุญ หลวงพ่อก็ขอแนะนำให้เริ่มต้นที่การทำทานก่อน เป็นอันดับแรก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า การให้ทานที่จะได้บุญมาก จะต้องทำให้ทานนั้นครบองค์ประกอบ 4 ประการดังนี้ คือ

1. วัตถุบริสุทธิ์ ได้แก่ สิ่งที่จะให้ทานต้องเป็นของที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของเราเอง ไม่ได้คดโกงใครเขา

2. เจตนาบริสุทธิ์ ได้แก่ มีความตั้งใจที่จะให้ทานเพื่อกำจัดความตระหนี่ความเห็นแก่ตัว ฆ่าความโลภให้สิ้นไปไม่ได้หวังลาภ ยศ สรรเสริญ เป็นเครื่องตอบแทนแต่มีความตั้งใจที่จะเสียสละให้เกิดเป็นบุญกุศลจริง ๆ และการหวังได้บุญ ไม่ใช่เป็นความโลภ ขอให้พิจารณาแยกแยะกันให้ดี เพราะว่าเอาความตระหนี่ออกจากใจ แล้วเอาบุญมาแทนที่ความตระหนี่ในใจ

3. ผู้ให้บริสุทธิ์ คือตัวผู้ให้ทานเอง ต้องมีศีล 5 เป็นอย่างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนให้ก็มีใจผ่องใส ชื่นบาน เมื่อกำลังให้จิตใจก็ผ่องใสอยู่ หลังจากให้แล้ว ก็มีความยินดี ไม่นึกเสียตายเลย

4. ผู้รับบริสุทธิ์ เช่น ถ้าเป็นพระภิกษุ ก็เป็นพระภิกษุที่หมดกิเลส หรือเป็นพระอรหันต์แล้ว ซึ่งจะทำให้ได้บุญมากเป็นพิเศษ และได้บุญทันตาเห็น คือ ได้รับผลของทาน

คือบุญในชาตินี้ ไม่ต้องรอถึงชาติหน้า หรืออย่างน้อยแม้ท่านยังไม่หมดกิเลส ก็ต้องเป็นพระภิกษุที่ตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่ เพื่อความหมดกิเลส ถ้าผู้รับเป็นคฤหัสถ์ ก็ต้องเป็นคฤหัสถ์ที่มีศีลอันดี

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงวางหลักในการให้ทานไว้อย่างรอบคอบ และยังมีส่วนที่ลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

กรณีตัวอย่างของผลการให้ทานของบางคน ที่ทรงเล่าประทานแก่พระสงฆ์สาวกของพระองค์อยู่บ่อย ๆ เราพบว่าบุญที่เกิดจากการถวายทานจะมีผลมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการทำทานทั้ง 4 ส่วน ว่าบริสุทธิ์มากน้อยแตกต่างกันอย่างไร

ถ้าบริสุทธิ์มาก ก็ได้บุญมาก โดยเฉพาะถ้าบริสุทธิ์มั่นคง ชนิดที่จะมุ่งตรงต่อมรรคผลนิพพานแล้ว จะได้ผลเป็นบุญพิเศษ ชนิดได้ผลทันตาเห็นทีเดียว อยากให้พวกเราไปหาพระไตรปิฎกมาอ่าน ในส่วนที่เป็นพระสูตรต้นตอปิฎก เช่น ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ เป็นต้น แล้วลองสังเกตดูว่า เป็นอย่างไรที่หลวงพ่อดังข้อสังเกตไว้หรือไม่”

การที่นำข้อมูลจากหนังสือ “หลวงพ่อดับปัญหา” มาเขียนเล่าในที่นี้ ก็หวังเพียงว่าผู้อ่านจะได้ตระหนักในการทำบุญบ้าง อย่างน้อยเราก็จะได้ไม่ประมาทในเรื่องการสั่งสมบุญ และจะได้ปลูกฝังลูกหลานของเราให้รู้จักสั่งสมบุญตั้งแต่เล็ก เพราะเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิตมาถึง ไม่ว่าเราจะมีความรู้เพียงใด จะจบปริญญาที่ใใก็ตาม แต่สุดท้าย เราก็ต้องพึ่งบุญที่เราได้สั่งสมไว้ด้วยตนเองเท่านั้น

“บุญไม่มีขาย อยากจะได้ต้องทำเอง”

5.6 สอนลูกให้รักษาศีล 5 เป็นปกติ

คงจะไม่เกินไปถ้าจะบอกว่า การสอนลูกให้เป็นคนมีศีล 5 ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อลูกและสังคม เรื่องนี้ถือว่าการกำหนดชะตาของลูก และชะตาของชาติ ผ่านมือของพ่อแม่เลยทีเดียว ทำไมเรื่องนี้จึงมีความสำคัญยิ่งนัก ?

5.6.1 สอนให้ท่องศีล 5 แต่ไม่สอนให้รักษาศีล

มีเรื่องแปลกในสังคมชาวพุทธเรา คือ เราท่องศีล 5 ได้ว่ามีอะไรบ้าง แต่เมื่อถามกันจริงจังกว่ ศีลคืออะไร ก็อีกอีกตอบกันไม่ได้

ในเมื่อผู้ใหญ่เอง ก็ตอบไม่ได้ว่าศีลคืออะไร แล้วจะให้เด็กรุ่นหลังเห็นความสำคัญของการรักษาศีลได้อย่างไร

เมื่อสถานการณ์เป็นอย่างนี้ การไม่มีศีล ก็กลายเป็นเรื่องปกติทั่วไป พอมีใครตั้งใจรักษาศีลขึ้นมา ก็ถูกมองว่าเป็นคนผิดปกติ คนที่ตั้งใจรักษาศีล 5 ก็ค่อย ๆ จืดจางไปจากครอบครัวชาวพุทธ ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องดี ปู่ย่าตายายก็สั่งสอนอบรมกันมายาวนาน

เมื่อเด็กรุ่นใหม่ขาดการอบรมเรื่องศีล 5 มาจากที่บ้าน แล้วอดทนต่อความยั่วยุเย้ากิสเลสในสังคมไม่ไหว ก็ไปก่อปัญหาตีรันฟันแทง ดักจีปล้น ขायบริการทางเพศ โกหกหลอกลวง ขायยาเสพติด และอีกสารพัดปัญหา กลายเป็นคนสร้างปัญหาสังคมขึ้นมา ผู้ใหญ่ก็ซ้ำเติมลงไปอีกว่า นี่เป็นความผิดของเด็ก ต้องไปแก้ที่เด็ก

เมื่อลงไปแก้ที่เด็กแล้ว แต่ครอบครัวนั้น ก็ยังไม่มี การปลูกฝังศีล 5 ให้บุตรหลาน อยู่เหมือนเดิม พอปล่อยตัวเด็กกลับบ้านไปลักพัก เด็กก็กลับมาก่อคดีต่าง ๆ เหมือนเดิมหรือรุนแรงกว่าเดิม วงจรปัญหาก็ดำเนินต่อไป แล้วเด็กก็เติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหา และสร้างปัญหาให้สังคมต่อไปไม่หยุดหย่อน

ถ้าไม่กลับไปแก้ที่ต้นเหตุ คือ แต่ละครอบครัวต้องมีการอบรมศีล 5 ให้แก่บุตรหลาน เราจะหยุดวงจรปัญหาสังคมที่สร้างปัญหาสังคมเพิ่มขึ้นทุกวันนี้ได้อย่างไร

5.6.2 ศีล 5 ที่พ่อแม่ควรทราบ

การสอนลูกให้มีศีล 5 ของแต่ละครอบครัว ถือว่าเป็นความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ที่พ่อแม่มีต่อการแก้ปัญหาสังคม

แต่การที่พ่อแม่จะสอนลูกให้มีศีล 5 ได้ พ่อแม่จะต้องมีความเข้าใจลูกก่อนว่า

1. ศีลคืออะไร
2. ศีล 5 เกี่ยวข้องกับความเป็นปกติของมนุษย์อย่างไร
3. ถ้ารักษาศีล 5 ไม่ครบ จะผิดปกติจากความเป็นมนุษย์หรือไม่

ถ้าพ่อแม่เข้าใจ 3 เรื่องนี้แล้ว การปลูกฝังศีล 5 ให้แก่ลูกก็ทำได้ไม่ยาก

5.6.3 ศีลคืออะไร

ศีล แปลว่า ปกติ

ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีปกติของตนเอง เช่น ฤดูฝนจะต้องมีฝนตกตามปกติ แต่ถ้าฤดูฝนกลับแล้ง ไม่มีฝนตกลงมา แสดงว่าผิดปกติ หรือปกติของม้าจะต้องยืน ไม่มีการนอน

ถ้าเห็นม้านอนเมื่อไร นั่นแสดงว่าม้าป่วย

ดังนั้น ความหมายในทางปฏิบัติที่แท้จริงของ คีล ก็คือ การควบคุมตนเองให้เป็นไปตามปกติของมนุษย์ ไม่ให้ไปทำความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

5.6.4 อะไรคือปกติของมนุษย์

ปกติของมนุษย์ที่สำคัญมีอยู่ 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ฆ่า

ถ้าวันใดมีการฆ่า วันนั้นก็ผิดปกติของมนุษย์ แต่ไปเข้าข่ายปกติของสัตว์ เช่น เสือ หมี ปลา จระเข้ ฯลฯ ซึ่งฆ่ากันเป็นปกติ เพราะฉะนั้นเพื่อรักษาความเป็นปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 1 จึงเกิดขึ้นมาว่า มนุษย์จะต้องไม่ฆ่า

2. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ลักขโมย

ปกติของสัตว์ เวลากินอาหาร จะแย่งกัน ขโมยกัน ถึงเวลาอาหารที่ไร สุนัขจะต้องกัดกันทุกที แต่มนุษย์ไม่เป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 2 จึงเกิดขึ้นมาว่า มนุษย์จะต้องไม่ลัก ไม่คอร์รัปชัน ไม่ยกยอกคดโกง

3. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ประพฤติผิดในกาม

ปกติของสัตว์ ไม่รู้จักหักห้ามใจให้พอใจเฉพาะคู่ครองของตน ในฤดูกาลผสมพันธุ์สัตว์จึงมีการต่อสู้แย่งชิงตัวเมีย บางครั้งถึงกับต่อสู้กันจนตายไปข้างหนึ่งก็มี แต่ปกติของมนุษย์จะไม่แย่งคู่ครองของใคร พอใจเฉพาะคู่ครองของตนเท่านั้น เพราะฉะนั้นเพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 3 จึงเกิดขึ้นมาว่า มนุษย์จะต้องไม่ประพฤติผิดในกาม

4. ปกติของมนุษย์ไม่พูดเท็จ

ปกติของสัตว์เมื่ออยู่ด้วยกัน พร้อมจะทำอันตรายกันได้ทุกเมื่อ แต่ปกติของมนุษย์เรานั้น พูดตรงไปตรงมา มีความจริงใจต่อกัน ถ้าใครโกหกหลอกลวงก็ผิดปกติไป เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาความปกติของมนุษย์ไว้ คีลข้อที่ 4 จึงเกิดขึ้นว่า มนุษย์จะต้องไม่พูดเท็จ

5. ปกติของมนุษย์จะไม่เสพของมีนเมาให้โทษ

ปกติของสัตว์จะมีกำลังร่างกายแข็งแรงมากกว่าคน แต่สัตว์ไม่มีสติควบคุมการใช้กำลังของตนให้ถูกต้อง ดังนั้น จึงไม่สามารถเปลี่ยนกำลังกาย ให้เป็นกำลังความดีได้ มีแต่ความป่าเถื่อนตามอารมณ์ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย แม้มีกำลังมาก แต่ไม่เคยออกแรงไปหา

อาหารมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่แต่อย่างใด

ส่วนคนแม้มีกำลังน้อยกว่าสัตว์ แต่อาศัยสติอันมั่นคง ช่วยเปลี่ยนกำลังกายน้อย ๆ นั้น ให้เกิดเป็นกำลังความดี เช่น มีกตัญญูทวดเวที เมื่อโตขึ้นก็เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ได้

สติเป็นของเหนียวแน่นคงทน แม้อุดอาหารทั้งวัน สติก็ยังดี ทำงานทั้งเดือนไม่ได้พัก สติก็ยังดี นอนป่วยบนเตียงทั้งปี สติก็ยังดี แต่สติกลับเปื่อยยุ่ยทันที ถ้าไปเสพสุราเมาเข้าสุราเพียงครึ่งแก้ว อาจทำผู้ดื่มให้สติพินเพื่อนถึงกับล้มตัวลงมือทำร้ายผู้มีพระคุณได้หมดความสามารถในการเปลี่ยนกำลังกายให้เป็นกำลังความดี ดังนั้นผู้ที่เสพสุราหรือของมีเมา จึงมีสภาพผิดปกติ คือมีสภาพโกล้สัตว์เข้าไปทุกขณะ

เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ ศีลข้อที่ 5 จึงเกิดขึ้นมาว่า ปกติของคนจะต้องไม่เสพของมีเมาให้โทษ

ศีลทั้ง 5 ข้อ คือ

1. ไม่ฆ่าสัตว์
2. ไม่ลักทรัพย์
3. ไม่ประพฤตินิโคตในเชิงชู้สาวกับบุตร ภรรยา สามีผู้อื่น คือไม่เจ้าชู้
4. ไม่พูดเท็จ รวมถึงไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดส่อเสียด
5. ไม่ดื่มสุราเมา รวมทั้งสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย

จึงเกิดขึ้นมาโดยสามัญสำนึก และเกิดขึ้นพร้อมกับโลกเพื่อรักษาความปกติสุขของโลกไว้

5.6.5 รักษาศีล 5 ไม่ครบ จะเป็นอย่างไร

ศีล 5 มีมาก่อนพุทธกาล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับเข้ามาไว้ในพระพุทธศาสนา และชี้แจงถึงความจำเป็นของการมีศีลให้ทราบ นอกจากนี้ ศีลยังใช้เป็นเครื่องวัดความเป็นคนได้อีกด้วย นั่นคือ

วันใดเรามีศีลครบ 5 ข้อ แสดงว่าวันนั้น เรามีความเป็นมนุษย์ครบบริบูรณ์ 100 %

ถ้ามีศีลเหลือ 4 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 80 % โกล้สัตว์เข้าไป 20 %

ถ้ามีศีลเหลือ 3 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 60 % โกล้สัตว์เข้าไป 40 %

ถ้ามีศีลเหลือ 2 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 40 % โกล้สัตว์เข้าไป 60 %

ถ้ามีศีลเหลือ 1 ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ 20 % ไกลสัตว์เข้าไป 80 %

ถ้าศีลทุกข้อขาดหมด ก็หมดความเป็นคน หมดความสงบ หมดความสุข ถึงยังมีชีวิตอยู่ก็เหมือนคนตายแล้ว ความดีใด ๆ ไม่อาจออกเงยขึ้นมาได้อีก มีชีวิตอยู่เพียงเพื่อจะทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นเท่านั้น

เพื่อรักษาความเป็นมนุษย์ของตนไว้ให้ดี จึงจำเป็นต้องรักษาศีลยิ่งชีวิต ต้องอาศัยปัญญาเข้าช่วยจึงจะรักษาไว้ได้โดยง่าย

แต่ปัจจุบัน คนผิดศีลจนเป็นปกตินิสัย มีจำนวนมากขึ้นทุกที จนกระทั่งหลายคนเห็นคนมีศีลกลายเป็นคนผิดปกติไป เมื่อความเห็นวิบัติไปเช่นนี้ ประเทศชาติบ้านเมืองที่เคยร่มเย็น จึงต้องพลอยวิบัติ มีการฆ่ากัน โกงกัน ผิดลูกผิดเมีย ฯลฯ จนประชาชนนอนตาไม่หลับ สะดุ้งหวาดระแวงกันไปทั้งเมือง ซึ่งเราก็มักจะรอคอยให้มีผู้มาดับความวิบัติครั้งนี้ แต่ก็ไม่มีสักที

หากพ่อแม่ไม่สนใจเรื่องการสอนให้ลูกรักษาศีล 5 แล้ว ความหวังที่ปัญหาสังคมจะลดลง ได้เห็นลูกเป็นคนดีของสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ตนเองและสังคม ก็คงเป็นเพียงเรื่องลม ๆ แล้ง ๆ ต่อไป เพราะผลสุดท้าย ครอบครัวที่ไม่สนใจจะสอนให้ลูกมีศีล 5 ก็คือแหล่งผลิตปัญหาศีลธรรมให้สังคมลูกเป็นไฟต่อไป

ดังนั้น ขอตอกย้ำว่า การสอนลูกให้มีศีล 5 เป็นปกติ ถือว่าเป็นหน้าที่ที่ยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ที่มีผลต่อชะตาชีวิตของลูก และความอยู่รอดของสังคม

5.7 วิธีอธิบายศีล 5 ให้เด็กเข้าใจง่าย ๆ

ครั้งหนึ่ง ได้มีโอกาสเห็นการสอนศีล 5 ให้เด็กเข้าใจได้ง่าย ๆ จากหลวงพ่อรูปหนึ่ง รู้สึกยังประทับใจอยู่มาก จึงขออาราธนาคำสอนของท่าน มาเล่าสู่กันฟัง เพื่อว่าคุณพ่อคุณแม่จะใช้เป็นแนวทางในการสอนศีล 5 ให้แก่ลูกได้

5.7.1 ศีล 5 มีความเป็นมาอย่างไร

“วันนี้ หลวงพ่อจะมาเทศน์เรื่องเบื้องต้น ซึ่งเป็นเรื่องพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเรา คือ เรื่องศีล 5 ให้คุณหนู ๆ ฟัง

ไม่มีใครทราบว่าใครเป็นผู้กำหนดศีล 5 ขึ้นมา แต่ทราบว่าเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นก็ได้มีศีล 5 อยู่ก่อนแล้วในโลก แล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราที่ทรงประกาศว่า ศีล 5 นี้ ถูกต้องดีมาก ทุกคนจะต้องรักษาให้ได้

คุณหนู ๆ รู้ไหมว่า ศีล 5 มีอะไรบ้างเอ่ย ?

1) ไม่ฆ่าสัตว์	2) ไม่ลักทรัพย์
3) ไม่ประพฤติดินในกาม	4) ไม่พูดปด
5) ไม่เสพของมีนเมา	

วันนี้หลวงพ่อก็คงจะมาขยายความเรื่องศีล 5 ให้คุณหนู ๆ ฟังว่า เวลาเขากำหนดศีล 5 ขึ้นมาในโลก เขาทำอย่างไร ? เพื่อว่า เมื่อคุณหนูโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าวันใดเกิดไปโกรธใคร จะไปโกรธสัตว์เล็กสัตว์น้อย หรือโกรธสัตว์ใหญ่ขึ้นมาก็ตาม แล้วคิดจะไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ก็จะได้ห้ามใจของตนเองได้

5.7.2 ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

- หลวงพ่ : ก่อนจะเฉลยคำถามนี้ ต้องถามคุณหนูกลับว่า ที่รักที่สุดในชีวิตของคุณหนูคืออะไร ? ช่วยตอบหลวงพ่อน้อย
- เด็ก : รักคุณพ่อคุณแม่ครับ
- หลวงพ่ : โอ้โฮ! แล้วที่รักยิ่งกว่าพ่อแม่มีไหม ?
- เด็ก : มีครับ รักตัวเราเองครับ
- หลวงพ่ : ถูกต้อง ทุกคนรักชีวิตของตนเองเป็นที่สุดเลย หลวงพ่ขอถามต่ออีกว่า เปิดไกรักชีวิตของเขาไหม ?
- เด็ก : รักครับ
- หลวงพ่ : แน่ใจหรือ ?
- เด็ก : แน่ใจครับ
- หลวงพ่ : ทำไมจึงแน่ใจ ? ทำไมจึงคิดว่าเปิดไกรักชีวิตของเขา ? เขาบอกหนูหรือ ?
- เด็ก : ไม่ได้บอกครับ
- หลวงพ่ : แล้วหนูรู้ได้อย่างไรว่าเปิดไกรักชีวิตของเขา ?
- เด็ก : พอใครจะจับเขาไปฆ่า เขาวี้งหนีครับ
- หลวงพ่ : ใช่ เพราะสัตว์ก็เหมือนกับคนนี่แหละ พอใครจะมาฆ่า เขาก็วิ่งหนีไปเลย เขาพูดภาษาคนไม่ได้หรอก แต่อาการที่แสดงออก บอกว่า

เขาก็รักชีวิตของเขา พอใครจะมาฆ่า เขาก็ต้องวิ่งหนี ทั้ง ๆ ที่เขาพูดเป็นภาษาคนไม่ได้ แต่ท่าทางของเขาบอกเรา เรารักชีวิตเรามากที่สุดฉันใด เปิดไก่อีกก็รักชีวิตของเขามากที่สุดฉันนั้น นอกจากเปิดไก่อแล้ว ทั้งหมดทั้งมวลเขารักชีวิตเขาไหม ?

เด็ก : รักครับ (ค่ะ)

หลวงพ่ : เพราะว่าคนเรายังรักชีวิตของตนเอง หมู หมา ไก่ พอเราจะตีจะฆ่า เขาก็วิ่งหนี เขาก็รักชีวิตของเขาเช่นกัน เพราะว่าทุกคนในโลกนี้ สัตว์ทุกประเภททุกตัวในโลกนี้ ต่างรักตัวกลัวตายด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีใครไม่กลัวตาย ไม่มีใครไม่รักชีวิตของตนเอง เพราะฉะนั้นผู้มีใจเป็นธรรมทั้งหลาย ผู้ที่มีสติปัญญาอย่างแท้จริง จึงได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า เนื่องจากใคร ๆ ก็รักชีวิตของตนเองทั้งนั้น ใคร ๆ ก็ต้องไม่ฆ่าใคร ศีลข้อที่ 1 ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตจึงกำเนิดขึ้นมา

5.7.3 ศีลข้อที่ 2 ไม่ลักขโมย เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

หลวงพ่ : คราวนี้มีข้อคิดที่ให้หนู ๆ ต้องคิดต่อไปอีกว่า เวลาที่ผ่านมาแต่ละวัน ๆ นั้น เราอยู่ได้ด้วยอะไรบ้าง ?

เด็ก : อากาศ อาหาร น้ำครับ

เด็ก : ยารักษาโรค

เด็ก : เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย

เด็ก : เงิน

หลวงพ่ : เอาล่ะ ที่พวกหนู ๆ ตอบมาก็ใช่ทั้งนั้นเลย แต่ในวันที่ผ่านไปพวกเรา แม้จะยังต้องเรียนหนังสืออยู่ ยังไม่มีอาชีพ แต่ว่าคุณพ่อคุณแม่ของ

คุณหนูก็หาอะไรมาให้ ?
ทั้งหมดนี้ ภาษาพระรวมเรียกว่า ปัจจัย 4 คือ เรื่อง 4 ประการ ที่มนุษย์ได้อาศัยเป็นสมบัติเลี้ยงชีวิต

นอกจากปัจจัย 4 แล้ว ยังมีสิ่งที่เนื่องมาจากปัจจัย 4 อีกด้วย ยกตัวอย่าง นอกจากบ้านที่เราอยู่แล้ว ก็ต้องมีของใช้ภายในบ้าน รวมไปถึงโรงเรือนของคณหนู ๆ ซึ่งไม่ได้ใช้นุ่งใช้ห่ม แต่ว่าเราต้องใส่ไปโรงเรียนทุกวัน ชีวิตคนจึงอยู่ได้ด้วยสมบัติ

คราวนี้ถามว่าศีลข้อที่ 2 เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ? เกิดขึ้นเพราะว่าทุกชีวิตอยู่ได้ด้วยสมบัติ ถ้าใครเอาทรัพย์สินสมบัติที่บ้านของหนูไปหมดเลย หนูอยู่ได้ไหมลูก ?

เด็ก : ไม่ได้ค่ะ

หลวงพ่ : อยู่ไม่ได้ ถ้าเขาไม่ฆ่าเรา แต่เขาขโมยสมบัติของเราไป เขาแกล้งเผา
แกล้งทำลายสมบัติของเราไป เราก็ตูยไม่ได้ เพราะฉะนั้นศีลข้อที่ 2
จึงเกิดขึ้นมาว่า ใคร ๆ ก็ต้องไม่ลัก ไม่ขโมยของใคร เพราะว่าใคร ๆ
ก็ต้องใช้สมบัติสำหรับหล่อเลี้ยงชีวิตของเขา นี่จึงเป็นที่มาของการ
กำหนดศีลข้อที่ 2

5.7.4 ศีลข้อที่ 3 ไม่ประพฤติดินกาม เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

เมื่อเขาไม่ฆ่าเรา ไม่ขโมยสมบัติของเราไปด้วย เราก็น่าจะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข แต่
ว่าถ้าเขาต้องการมาอยากได้ของที่เรารักเราชอบ มาแย่งชิงของรักของเราไป และของรักที่
มนุษย์รักมากกว่าทรัพย์สินสมบัติมีอะไรบ้าง ?

1. สามี

2. ภรรยา

3. ลูก

เพราะฉะนั้นผู้มีใจเป็นธรรมทั้งหลายจึงได้ตั้งข้อบัญญัติขึ้นมาว่า ใคร ๆ ก็ไม่ควร
จะแย่งชิงของรักของใคร คือไม่ประพฤติดินกามนั่นเอง นี่จึงเป็นที่มาของการกำหนดศีล
ข้อที่ 3

5.7.5 ศีลข้อที่ 4 ไม่พูดปด เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

คราวนี้ มีเรื่องที่ยากจะฝากคุณหนูเอาไว้ทุกคนเลย คือ ในชีวิตของคนเรา
ไม่ว่าใครก็ตามที่เรารักสุดชีวิตจิตใจ พ่อแม่เราก็รักเคารพ เพื่อนเราก็รักมาก ๆ เลย พี่ของเรา
เราก็รัก ครูอาจารย์ของเรา เราก็รัก แต่ว่าทั้ง ๆ ที่เราบอกว่า เรารักที่สุดในโลก แต่หากพบว่า
เขาเหล่านั้นขาดความจริงใจกับเราเมื่อไร มันก็จะทำให้เราหมดรักได้เหมือนกัน สิ่ง que แสดงว่า
เขาขาดความจริงใจต่อเราคืออะไร ? การพูดเท็จนั่นเอง

หลวงพ่ : หนูมีพี่ไหม ?

เด็ก : มีครับ

หลวงพ่ : ถ้าหนูรู้ว่าพี่เขาพูดเท็จ พูดไม่จริงกับเรา หนูเคืองไหม ?

เด็ก : เคืองครับ

หลวงพ่ : แล้วถ้าเราพูดเท็จกับพี่ พี่เขาจะเคืองไหม ?

เด็ก : เคียงครับ

หลวงพ่ : แล้วถามจริง ๆ เอะ หนูเคยพูดเท็จกับพี่เขาไหม ?

เด็ก : เคยครับ

หลวงพ่ : จำวันะลูก ใครก็ตามที่รักเรา ถ้าเราพูดเท็จกับเขา เขาก็จะหมดรักเรา แล้วถ้าเขาพูดเท็จกับเรา เราก็จะหมดรักเขาเช่นกัน

เพราะฉะนั้น ขอฝากคุณหนูไว้ทุกคน เพราะใคร ๆ ก็ต้องการความจริงใจด้วยกันทั้งนั้น ใคร ๆ ก็ต้องไม่พูดเท็จกับใคร นี่คือการกำหนดศีลข้อที่ 4

5.7.6 ศีลข้อที่ 5 ไม่ดื่มสุราของมึนเมา เกิดขึ้นมาได้อย่างไร

มีข้อคิดที่ต้องฝากคุณหนูให้เอาไปคิดอีก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงฝากเอาไว้เป็นข้อคิดที่ดีมาก ๆ คุณหนูจดเอาไว้ด้วยนะ

พระองค์ได้ทรงฝากไว้อย่างนี้ว่า

ประการที่ 1 ใครที่ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ว่าฆ่าสัตว์เล็ก สัตว์น้อย สัตว์ใหญ่ หรือฆ่าคนก็ตาม ได้ชื่อว่าให้ทานอย่างยิ่งใหญ่หรือมหาทาน คือ ให้ความปลอดภัยแก่ชีวิตเป็นทาน

ประการที่ 2 ใครที่ไม่ลัก ไม่ขโมย ก็ได้ชื่อว่าให้ทานอันยิ่งใหญ่อีกเช่นกัน คือ ให้ความปลอดภัยแก่ทรัพย์สินเป็นทาน

ประการที่ 3 ถ้าใครไม่ประพฤติดีกในกาม ก็ได้ชื่อว่า ให้มหาทานอย่างยิ่งใหญ่อีก คือ ให้ความปลอดภัยแก่คู่ครองของเขาเป็นทาน

ประการที่ 4 ถ้าใครไม่พูดเท็จ ไม่โกหก ก็ได้ชื่อว่า ทำทานอย่างยิ่งใหญ่อีกเหมือนกัน คือ ให้ความจริงใจเป็นทาน

เพราะฉะนั้น ถ้าเรารักษาศีล 4 ข้อแรกได้ ก็เหมือนเราได้ให้ทาน 4 ประการด้วยกัน

แต่ถ้ามีเรื่องที่คุณหนูจะต้องใช้ความคิดให้มากขึ้นไปอีก คือ เรื่องของศีลข้อที่ 5 ต้องใช้ความคิดมากขึ้นไปอีกจึงจะเข้าใจ

การที่คนใดคนหนึ่งจะไม่ฆ่าสัตว์ก็ตาม ไม่ลักทรัพย์ก็ตาม ไม่ประพฤติดีกในกามก็ตาม และไม่พูดเท็จก็ตาม การที่จะทำอย่างนี้ได้ คนผู้นั้นจะต้อง มี “สติ” อย่างดี

ถ้าเขาขาดสติ เผลอสติเมื่อไร เขาก็พร้อมที่จะไม่ให้ทานแก่ชีวิต ไม่ให้ความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่ให้ความปลอดภัยกับคู่ครองของใคร และไม่ให้ความจริงใจเป็นทานกับใคร

สติของคนเรานั้น แปรลงจริง ๆ บทเหนียวแน่น ก็เหนียวแน่นอย่างไม่น่าเชื่อ บทเปื่อยก็เปื่อยอย่างไม่น่าเชื่อเหมือนกัน ที่ว่า สติเหนียว

สติเหนียวแน่นอย่างไม่น่าเชื่อเป็นอย่างไร ?

ยกตัวอย่าง ถ้ามีนักเรียนคนหนึ่ง วันพรุ่งนี้เขาจะต้องไปสอบ แต่ว่าเกิดมีอาการไข้ขึ้นมากะทันหัน เขาก็รีบไปหาหมอยาแก้ไข้กินยาร้อยแล้วอาการไข้ก็ยังไม่หาย แต่ก็กลับมาพยายามดูหนังสือต่อให้จบ แสดงว่าสติของเขานี้เหนียวมาก ๆ เลย

สติเปื่อยได้อย่างไม่น่าเชื่อเป็นอย่างไร ?

คนเดียวกันนี้แหละ ทั้ง ๆ ที่สติของคนเราถึงบทเหนียวแน่น แต่ว่าพอดื่มเหล้าเข้าไปเท่านั้น แพ้เหล้า แพ้เบียร์ แพ้ยาเมา หรือยาเสพติดให้โทษ

ใครไปเสพของอันตรายอย่างนี้เข้า ก็จะทำให้สติของตัวเองขาดเปื่อยไปได้อย่างไม่น่าเชื่อ เพราะฉะนั้นเพื่อรักษาสติของเราเอาไว้ ศีลข้อที่ 5 จึงได้เกิดขึ้นว่าใคร ๆ ก็จะต้องไม่ดื่มสุรายาเมาหรือเสพยาเสพติดให้โทษ เพราะว่าจะทำให้สติของเราขาดไป

ถ้าสติของเราขาดหายไปแล้วจะเป็นอย่างไร ศีลทั้ง 4 ข้อที่ต้องใช้สติคอยกำกับก็จะพลอยขาดไปด้วยอย่างง่ายดาย

ยกตัวอย่าง มีเด็กอายุรุ่นราวคราวเดียวกับคุณหนู ๆ ที่นั่งอยู่ตรงนี้แหละ เขาเคยเจอมาแล้ว เวลาคุณพ่อเมาเหล้า คุณพ่อก็พร้อมจะฆ่าเปิด ฆ่าไก่ได้ทันที บางทีก็พร้อมจะตีคุณหนู บางทีก็พูดไม่เพราะกับคุณหนูด้วย ทั้ง ๆ ที่ก่อนจะกินเหล้าเข้าไป พ่อก็เป็นคุณพ่อที่แสนดีต่อลูก ๆ เพราะฉะนั้นหลวงพ่อก็ขอฝากคุณหนูเอาไว้ โตขึ้นมาห้ามดื่มเหล้า ห้ามดื่มเบียร์ ห้ามเสพยาเสพติดให้โทษต่าง ๆ

5.7.7 ทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล 5 ข้อนี้ได้

คราวนี้แล้วทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล 5 ข้อเอาไว้ได้ เมื่อหลวงพ่อบุญเป็นนักเรียนนักศึกษาเหมือนอย่างกับพวกหนูนี้แหละ หลวงพ่อก็ค่อย ๆ ฝึกรักษาศีล 5 ของตัวเองไป วิธีที่จะทำให้รักษาศีลได้อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ หลวงพ่อทำอย่างนี้ คุณหนูลองไปทำดู

เมื่อก่อนจะบวช หลวงพ่อก็มีพระห้อยคออยู่ ทุกเข้าก่อนที่หลวงพ่อก็จะไปเรียนหนังสือ หลวงพ่อก็หยิบพระที่ห้อยคอเอามาใส่มือ แล้วก็สวดมนต์นอบน้อมต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

“นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ” (3 จบ)

พอสวดมนต์เสร็จเรียบร้อยแล้ว หลวงพ่อก็สัญญากับพระที่ห้อยคอว่า

1. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ฆ่าสัตว์
2. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ลักทรัพย์
3. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ประพฤติดินในกาม
4. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่พูดเท็จ
5. วันนี้ข้าพเจ้าจะไม่ดื่มสุรายาเมาหรือยาเสพติด

พอสัญญาครบทั้ง 5 ข้อแล้ว หลวงพ่อก็ออกจากบ้านไปเรียนหนังสือ เหมือนอย่างที่พวกหนูมาโรงเรียนอย่างนี้แหละ ทีแรก ๆ หลวงพ่อก็รักาศิล 5 ได้ข้ามวันบ้าง ไม่ข้ามวันบ้าง แต่ว่าผ่านไปได้ประมาณสักครึ่งปี หลวงพ่อก็รักาศิล 5 ได้

หลวงพ่อรักาศิลได้ครบถ้วนเรื่อยมาถึง 6 ปี แล้วหลวงพ่อก็ได้มาบวชอย่างที่คุณหนูเห็นนี่แหละ หลวงพ่อก็ทำมาอย่างนี้ คุณหนูคิดว่าพอจะทำได้ไหม ? ได้ละ

5.7.8 สรุปความสำคัญของศีล 5

มาถึงตรงนี้ หลวงพ่อขอทบทวนให้พวกเราฟังอีกทีหนึ่ง

ทำไมจึงไม่ให้ฆ่าสัตว์ เพราะว่าไม่ว่าใคร ๆ ก็รักชีวิตตนเอง

ทำไมจึงไม่ให้ลักทรัพย์ เพราะว่าใคร ๆ ก็อยู่เป็นสุขได้ด้วยสมบัติของเขา ถ้าเราไปลัก ไปทำลายทรัพย์สมบัติของเขามา เขาก็จะมีชีวิตอยู่ไม่ได้ หรืออยู่ได้ก็ต้องพบความยากลำบาก

ทำไมจึงไม่ให้ประพฤติดินในกาม เพราะใคร ๆ ก็รักพี่น้องพวกพ้องของเขา

ทำไมจึงไม่ให้พูดเท็จ เพราะใคร ๆ ก็รักความจริงใจด้วยกันทั้งนั้น จึงไม่ควรพูดเท็จกับใคร

ทำไมจึงไม่ให้ดื่มเหล้า ไม่ให้เสพยาเสพติด เพราะว่าเมื่อดื่มเข้าไปแล้วจะทำลายสติของเรา เมื่อสติของเราเสียหายไปแล้ว ศีลข้ออื่น ๆ ก็พร้อมที่จะขาดไปหมด

เพราะฉะนั้น คุณหนู ๆ ที่นั่งอยู่ตรงนี้ หลวงพ่อขอฝากเอาไว้ ถ้าหนูอยากจะเป็นคนดีต่อไปในภายภาคหน้า ศีลทั้ง 5 ข้อ หนูต้องรักษาเอาไว้ให้ดี”

หวังว่าเรื่องที่เล่าสู่กันฟังนี้ พอจะเป็นแนวทางให้คุณพ่อคุณแม่สามารถสอนลูกให้รักาศิล 5 ได้บ้าง และนั้นก็หมายความว่า หากลูกมีศีล 5 เป็นปกติ บ้านเมืองของเราก็จะมีคนดีเพิ่มขึ้นอีกคนอย่างแน่นอน ความภูมิใจใดเล่า จะเทียบเท่ามีลูกเป็นคนดีมีศีลธรรม

5.8 ฝึกลูกรักให้รักการนั่งสมาธิ

สมาธิเป็นบทฝึกสำคัญต่อการฝึกควบคุมจิตใจให้แน่วแน่นมั่นคง จดจ่ออยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และไม่ออกแวกไปกับสิ่งรบกวนโดยง่าย เด็กที่พ่อแม่คอยสั่งสอนอบรมอย่างดี แต่ไม่เคยฝึกลูกนั่งสมาธิ เด็กจะขาดวุฒิภาวะในการเป็นผู้ใหญ่ เพราะถึงแม้จะรู้ตัวแล้ว แต่เมื่อถูกยั่วเย้าด้วยอบายมุขหนักเข้า จะห้ามใจตนเองไม่เป็น เพราะไม่เคยฝึกการควบคุมจิตใจให้หนักแน่นในความดีมาก่อน แนนอนว่าบทฝึกการควบคุมใจให้ไม่ตกไปในอำนาจของความชั่ว ไม่มีอะไรเกินการพาลูกไปวัดเพื่อฝึกทำภาวนา

การที่จะฝึกให้ลูกรักการทำสมาธิ พ่อแม่จำเป็นต้องฝึกให้เขาค้นกับการนั่งสมาธิตั้งแต่เล็ก เพราะเมื่อใจของเขาคุ้นกับความสงบแล้วเป็นประจำ ไม่ว่าพ่อแม่สั่งสอนอบรมเรื่องใดเขาจะจำได้ดี ชนิดที่ฝังใจ ศีลธรรมที่พ่อแม่ปลูกฝังไว้ภายในก็จะเติบโตอย่างหนักแน่นมั่นคง หากมีวิกฤตการณ์ใดก็พร้อมที่จะเผชิญกับทุกสถานการณ์ในอนาคตได้อย่างมีสติ

อย่างไรก็ตาม ยังมีพ่อแม่จำนวนไม่น้อยที่มีความเห็นว่า เราควรจะให้เด็ก ๆ มีอิสระในทางความคิด ไม่ควรสนับสนุนให้มีการฝึกสมาธิแก่เด็กตั้งแต่อายุ 2-3 ขวบ เพราะจะเป็นการกะเกณฑ์เด็ก ๆ มากไป จึงขอยกคำอธิบายเรื่องนี้ของหลวงพ่อรูปหนึ่งมาแล้วสู่กันฟังว่า แท้จริงแล้ว สมาธิมีผลต่อจิตใจของเด็กอย่างไร

“ก่อนอื่น ขอตั้งคำถามว่า มีใครในโลกนี้บ้างที่ไม่ไผ่ดี ก็ต้องตอบว่าไม่มี เพราะแม้แต่โจรก็ไผ่ดี เพราะคิดว่าการเป็นโจรนั้นดี เรื่องของการไผ่ดีนี้ จึงมีข้อแม้ว่า ถ้าเขาไม่รู้ว่าอะไรคือความดีและความชั่ว อะไรเป็นมาตรฐานของคนดี ความวุ่นวายในสังคมคงเกิดขึ้นเป็นแน่ เพราะโจรก็ตั้งมาตรฐานความดีของเขาเอาไว้ แล้วก็แบกปืนไปปล้นเขา เอาเงินมาแบ่งกันกิน นั่นคือดีแบบของโจร

คุณพ่อคุณแม่เลี้ยงลูกก็อยากให้ลูกเป็นคนดี แต่จุดเริ่มต้นไม่ได้อยู่ที่รอให้ลูกดีก่อน คุณพ่อคุณแม่ต่างหากต้องทำมาตรฐานคนดีให้ลูกเห็นก่อน พร้อม ๆ กับสอนลูกไปด้วย เริ่มตั้งแต่พูดจาไพเราะ ๆ อ่อนน้อมถ่อมตน ฝึกหัดให้ลูกกราบ ลูกไหว้พ่อแม่ ปู่ย่าตายาย

เมื่อเด็กต้องทำตามสั่ง แม้เด็กจะยังไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องทำ แต่ก็ได้ผลในระดับหนึ่ง เป็นการฝึกเด็กให้อยู่ในกรอบแห่งความดี เมื่อฝึกเด็กไปได้ช่วงหนึ่ง เมื่อเห็นว่าเด็กโตพอจะรับฟังเหตุผลได้แล้ว เราก็ค่อย ๆ บอกเหตุผลให้ฟังว่าพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย ครูบาอาจารย์มีความดีอย่างนั้น ๆ เราจึงต้องกราบต้องไหว้

การให้อิสระเด็ก โดยจะให้อิสระก็ให้เด็กคิดเอง ทำเอง โดยที่เราไม่สอนเขาให้ ให้อิสระใคร พอเด็กโตขึ้น เราจะมาหวังให้เด็กมาราบมาไวนั้น เป็นไปไม่ได้หรอก ถึงแม้เด็กจะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่เมื่อไม่ได้ทำมาจนคุ้น ก็รู้สึกเขินที่จะทำ

บางคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยกราบแม่เลย ทั้ง ๆ ที่ยกมือไหว้ คนที่ทำงานได้มากมาย แต่พอให้ไปกราบคุณพ่อคุณแม่ ก็เลยเขิน แม่ก็เขิน ลูกก็เขิน ทั้ง ๆ ที่รู้ว่า เป็นความดี แต่ก็กระดากก็เขินจนไม่ได้ทำ เพราะไม่คุ้น

การกราบการไหว้เป็นการแสดงความเคารพ เป็นเครื่องหมายแสดงว่าเราตระหนัก ในความดีของคน ๆ นั้น หรือสิ่งนั้นมากจริง ๆ จนนิ่งเฉยอยู่ไม่ได้ ต้องเข้าไปแสดงอาการเคารพ คือกราบไหว้จากนั้นก็พยายามเรียนรู้รู้จักจับจ้องดูวิธีทำความดีของท่านและทำดีตามอย่างท่าน

ถ้าเราไม่หัดกราบไหว้มาตั้งแต่ต้น เราก็จะมีทิฐิสูงมานะ ความถือตัวมาก บางคนถึง กับมองความดีของคนอื่นไม่เห็น เห็นแต่ความผิดพลาดของเขา พยายามจับผิดเขาทุกวัน

ปัจจุบันเราจะเห็นว่าบุคคลในวงการต่าง ๆ พยายามจับผิดกัน นักเรียนจับผิด ครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์จับผิดนักเรียน ผู้ใหญ่กับผู้น้อยก็จับผิดกัน เพื่อนร่วมงานก็จับผิดกัน ต่างไม่พูดถึงความดีของใคร เพราะมองไม่เห็น ถ้าปล่อยให้สังคมเป็นเช่นนี้ ในไม่ช้าระบบ สังคมจะล้มเหลว ก็ต้องแก้ด้วยความเคารพ คือ การจับดี

ดังนั้น เมื่อลูกเริ่มหัดพูด เราอย่าสอนให้ลูกไปด่าใคร แต่สอนลูกให้พูดแต่คำไพเราะ พาลูกเข้าวัด สอนลูกให้นั่งสมาธิให้นึกถึงพระพุทธรูปบนหิ้งพระเป็นพุทธานุสติ เป็นต้น ถ้าทำ เช่นนี้ ภายหน้าหากเกิดปัญหาอะไรกับลูก ลูกจะสามารถควบคุมตนเองได้ รู้จักสงบใจเป็น

ถามว่า “สมาธิเปลี่ยนนิสัยคนได้จริง ๆ หรือ ?”

จริงหรือไม่จริง ก็ลองพิจารณาเหตุผลดูสักนิด

ธรรมดาคนเราเวลาลืมตา เราเห็นคนอื่นรอบตัว แต่ไม่เห็นตนเอง แม้หน้าของเราเอง จริง ๆ แล้วเราก็ไม่เห็น ที่เห็นนั่นคือเห็นเงาหน้าในกระจก

แล้วทำอย่างไรจึงจะเห็นตนเอง ก็ต้องหลับตาแล้วจะเห็นตนเอง

ถ้าเราทำสมาธิเป็น ทำใจสงบได้ อะไรไม่ดีที่เราทำไปแล้ว เราก็จะรู้ว่าไม่ดี และพยายามปรับปรุงแก้ไขกันไป อะไรที่ดีเราก็อมรับ แล้วเราก็ไม่ต้องไปวิจารณ์คนอื่น แต่มาวิจารณ์ตนเอง ปรับปรุงตนเองให้มีมาตรฐานที่ดีจริง ๆ ขึ้นไปเรื่อย ๆ เราก็จะมีชีวิตอยู่ อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ”

จากคำสอนของหลวงพ่อก่อน ได้ทำให้เราเกิดความมั่นใจว่าการสอนลูกให้นั่งสมาธิ ตั้งแต่ลูกยังเล็ก ๆ เท่ากับเป็นการฝึกให้ลูกคุ้นกับความสงบใจตั้งแต่เด็ก แล้วลูกจะเป็นคนดี ตลอดชีวิต เพราะเขาสามารถควบคุมจิตใจให้เป็นสมาธิ ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งที่เข่ายวนใจ และ มันคงอยู่ในความดีที่คุณพ่อคุณแม่ปลูกฝังไว้ให้แก่เขานั่นเอง

เพราะฉะนั้น ปิดเทอมฤดูร้อนปีนี้ อย่าลืมพาลูก ๆ หลาน ๆ ไปฝึกสมาธิ โดยอาจ พาไปเข้าค่ายฝึกคุณธรรมภาคฤดูร้อนที่วัดวาอารามต่าง ๆ ทั่วประเทศ เปิดโครงการอบรมกัน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นการฝึกลูกให้คุ้นเคยกับการฝึกสมาธิให้ใจสงบตั้งแต่เด็กนั่นเอง

5.9 บวชให้พ่อแม่ได้บุญ

ท่ามกลางสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยสิ่งเข่ายวนใจ และต่างคนก็รีบเร่งทำมาหากิน อย่างปัจจุบันนี้ ครอบครัวใดที่มีลูกชายอายุครบบวชแล้ว และลูกชายได้บวชทดแทนพระคุณให้ พ่อแม่ได้อย่างน้อย 1 พรรษา ต้องนับว่าพ่อแม่ของครอบครัวนั้น มีบุญอย่างมหาศาล เพราะการที่ลูกชายบ้านใดจะบวชให้พ่อแม่ได้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ที่สำคัญคือ เรื่องนี้จะต้องเกิด จากความสมัครใจของเขาเองเป็นสำคัญ และต้องไม่ใช่การบวชที่ลูกตั้งเงื่อนไขกับพ่อแม่ เช่น บวชแลกรถยนต์ บวชแลกสินบนจากพ่อแม่ด้วย

5.9.1 พ่อแม่อยากเห็นผ้าเหลืองของลูก

ผู้เขียนยื่นดูโปสเตอร์แผ่นหนึ่งของชมรมพุทธศาสตร์ฯ ที่ติดบนบอร์ดข้างฝา เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนนิสิตนักศึกษาชายทั่วมหาวิทยาลัยไปบวชช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อน

ในโปสเตอร์เป็นภาพของคุณแม่ท่านหนึ่งอายุอยู่ในวัยประมาณหกสิบปี ในมือถือ พวงมาลัยน้อย ๆ ใบหน้าของท่านเปี่ยมสุข ที่แทบเท่าของท่าน มีลูกชายหัวแก้วหัวแหวน นุ่งห่มอยู่ในชุดนาค กำลังบรรจงก้มลงกราบแทบเท้าด้วยความเคารพรัก เพื่อขออนุญาตลาไป อุปสมบท

ข้อความบนโปสเตอร์เขียนว่า “บวชขณะที่แม่ยังมีชีวิต ลักครั้งในชีวิตเพื่ออุทิศ ทดแทนคุณ”

ถ้าคุณแม่คนใดได้มีโอกาสเห็นภาพและอ่านข้อความเดียวกันนี้ ก็คงอยากจะให้ ลูกชายได้บวชสักครั้ง

และถ้าเป็นฝ่ายลูกชาย หากยังไม่เคยบวชให้แม่สักครั้ง ก็คงจะอยากบวชให้แม่เช่นกัน

ผู้เขียนเองได้บวชให้คุณแม่หลายพรรษาแล้ว ความสุขจากการบวชนั้นไม่มีประมาณ เพราะได้เรียนรู้ว่า ชีวิตของเราสามารถมีความสุขได้ด้วยการไม่มีสมบัติพัสถาน ลำพังการมีที่นั่งที่ยืน ที่เดิน เพียง 1 ตารางเมตร และที่นอนเพียง 2 ตารางเมตร เราก็สามารถพบความสุขได้มากมายกว่าตอนที่เรามีเงินเป็นแสนเป็นล้านเสียอีก ความสุขชนิดนี้ เงินซื้อไม่ได้

ยิ่งกว่านั้นก็คือ จากเดิมที่คิดจะบวชเพื่อตอบแทนพระคุณพ่อแม่ แต่กลับให้ผลยิ่งใหญ่กับชีวิตตนเอง นั่นคือ การบวชทำให้เรารู้ว่า เราเกิดมาทำไม และอะไรคือเป้าหมายชีวิต

สิ่งเหล่านี้ ถ้าเล่าให้ฟัง ก็คงไม่แจ่มแจ้งเท่ากับการได้มาบวชด้วยตนเอง

5.9.2 เกือบตายก่อนได้บวช

การได้บวชในร่มเงาบรรพชิตพระพุทธรูป และการให้พ่อกับแม่ได้มีโอกาสอนุโมทนาบุญจากการบวชพระลูกชาย ก็ไม่ใช่ของง่าย การที่ใครคิดว่าจะบวชก็บวชได้ ก็ต้องบอกว่าคิดผิด เพราะคนจะบวชได้ก็ต้องมีบุญเก่าติดตัวมาแต่ปางก่อนด้วย และที่สำคัญคือเขาต้องมีคุณสมบัติของผู้ขอบวชได้ตามพระวินัยบัญญัติ ถึงจะมีสิทธิ์ได้บวช

พ่อของผู้เขียนเอง ท่านจากไปตั้งแต่ยังเล็ก ท่านจึงไม่มีโอกาสได้เห็นผ้าเหลืองของพระลูกชาย

ขณะที่ตนเองกว่าจะได้บวช ก็เกือบตายก่อนผู้ให้กำเนิดเสียอีก เป็นการรอดตายมาได้สองครั้งสองหนอย่างไม่ถึงชาติ

ครั้งแรก ตอนลืบทกว่าชวบ เดินข้ามถนนไปซื้อน้ำปลาให้แม่ ตอนนั้นฝนกำลังลงเม็ดด้วยความชื้นที่เห็นจอมยุทรีในภาพยนตร์จีนชอบใส่หมวกปีกกว้างปิดหน้าตาเวลาสู้กับโจร ก็เลยใส่หมวกปีกกว้างข้ามถนนบ้าง แต่ปีกหมวกบังตา ทำให้มองไม่เห็นรถที่กำลังแล่นมา จึงถูกรถมอเตอร์ไซด์ที่แล่นมาช้าๆ ชนเข้าพอดี ตัวก็ล้มลงไปกับพื้น ขวดน้ำปลาหลุดจากมือตกลงพื้นแตกกระจาย เศษขวดกระเด็นเกลื่อนไปทั่วถนน แต่เดชะบุญที่รถไม่ได้วิ่งมาเร็วเท่าไร เลยลุกขึ้นเดินต่อไปได้ เป็นอันว่ารอดตายมาได้ครั้งแรก

อีกครั้ง เป็นตอนที่เจ็บหนักถึงกับเข้าโรงพยาบาล เพราะไส้ติ่งแตกกลางดึก ตอนนั้นก็มีแค่แม่กับยายอยู่ที่บ้าน ท่านพาผู้เขียนไปโรงพยาบาลตอนตีหนึ่ง ขณะนั้นคุณหมอและคุณพยาบาลก็ยังตรวจไม่พบว่า ไส้ติ่งแตก

ที่สำคัญก็คือ ถ้าในระหว่างที่ไส้ติ่งแตกนี้ มีการติดเชื้อโรคในช่องท้องในขณะนั้นที่บ้านก็เตรียมจัดงานศพได้ทันที

แต่ชะตาชีวิตยังไม่หมดอายุขัยแม้จะต้องไปนอนทุกซัทรมานในโรงพยาบาลอยู่นานถึง 15 ชั่วโมง และคุณหมอได้ทดลองรักษาตามอาการปวดท้องทั่วไปหมดแล้ว ในที่สุด คุณหมอจึงตรวจพบว่า ใส่ติ่งได้แตกแล้ว คุณหมอจึงนัดเข้าห้องผ่าตัดเวลาสองทุ่ม เป็นอันว่ารอดตาย เป็นครั้งที่สอง

หลังจากยาสลบหมดฤทธิ์ พอลืมตาขึ้นมาอีกทีก็เป็นเช้าตรู่ของวันใหม่แล้ว แม้ยังรู้สึกมึนงงด้วยตัวยาและพิษไข้อยู่บ้าง แต่ก็อดมองสำรวจไปยังเตียงข้าง ๆ ไม่ได้ ก็เห็นผู้ป่วยอีกคนที่ผ่าตัดใส่ติ่งเหมือนกัน แต่ท่าทางอาการของเขาหนักกว่ามาก เพราะต้องนอนใส่เครื่องดูดของเสียออกจากตัว ก็รู้สึกว่าตนเองโชคดีที่ไม่เป็นอะไรมาขนาดนั้น

พอสำรวจเตียงข้าง ๆ เสร็จ ก็หันมาอีกข้าง จึงได้พบเห็นใบหน้าของผู้เฒ่าสองคนที่มีสีหน้าหม่นทรวง ในใจคิดว่า ‘นี่แม่กับยายคงผลัดกันเฝ้าดูอาการของเรามาทั้งคืน’

ความรู้สึกตอนนั้นก็คือ ผู้หญิงสองท่านนี้ท่านนั้น ที่รักเราที่สุดในโลก

สิ่งที่ทำให้รู้สึกอย่างนั้นขึ้นมา ก็คือ “ถ้าถามว่าคนที่รักเราอย่างบริสุทธิ์ใจ ไม่เคยเรียกร้องอะไรจากเราเลยและพร้อมจะตายแทนเราได้ในโลกนี้ ท่านนั้นเป็นใคร ?”

คำตอบก็คือ “ผู้หญิงสองคนที่เฝ้าไข้เราทั้งคืนนี้แหละ คือคนที่รักเรามากที่สุดในโลก ยอมทิ้งงานการ ทิ้งบ้านเรือน มาเฝ้าไข้เรา”

คำถามที่ต้องถามตัวเองย้อนกลับก็คือ “ท่านรักเราจนสามารถตายแทนเราได้เช่นนี้ ตลอดชีวิตที่ผ่านมา เราเคยทำอะไรตอบแทนท่านกลับคืนไปบ้างหรือยัง ?”

พอถามตนเองอย่างนี้ ก็ตอบได้โดยไม่ลังเลว่า “น้อยมาก เมื่อเทียบกับสิ่งที่ได้รับมาจากท่าน”

และนั่นคือจุดเริ่มต้นที่ทำให้เราต้องระมัดระวังอย่างมากที่จะไม่ทำให้ท่านกระทบกระเทือนใจอะไรอีกเลย

การผ่านความตายมาสองครั้ง มีส่วนอย่างมากที่ทำให้ความคิดบวชเกิดขึ้นอย่างแรงกล้า อยากบวชให้ท่านได้เห็นผ้าเหลือง จะได้เป็นแรงจูงใจให้ท่านสั่งสมบุญให้แก่ตัวท่านเอง ท่านจะได้หมดห่วงในตัวเราเพราะได้บวชเรียนศึกษาธรรมะแล้ว

5.9.3 เดินเข้าใกล้ความตายไปทุกวัน

การตัดสินใจบวชของผู้เขียน เริ่มต้นหลังจากเรียนจบปีสุดท้าย

เหตุเพราะว่า เมื่อมาทบทวนชีวิตตนเองแล้ว ก็เห็นว่า ชีวิตของคนเราไม่แน่นอน บางครั้งเห็นหน้ากันตอนเช้า แต่ตอนเย็นก็กลับไม่ได้เห็นกันอีกตลอดชีวิต

หลายครั้งที่เวลาไปร่วมงานศพ ได้เห็นพ่อแม่ต้องมาจัดงานศพให้ลูก เห็นตากับยายต้องมาจัดงานศพหลาน ซึ่งไม่น่าจะเป็นอย่างนี้ เราเองก็ไม่อยากมีวันอย่างนี้หรอก แต่เพราะชีวิตไม่แน่นอน การได้บวชเสียก่อน ย่อมเป็นการดีกว่า

ต่อมา แม่ก็เริ่มสุขภาพไม่แข็งแรง ยายก็ชราภาพลงไปมาก มีความกลัวว่าถ้าบวชช้าไปกว่านี้ ท่านอาจจะจำพระลูกหลานตัวเองไม่ได้ ควรจะบวชเสียตอนที่เพิ่งเรียนจบนี้แหละ

แต่แล้ว ทั้งที่ตั้งใจมาอย่างดี การตัดสินใจก็ถูกแทรกแซง เพราะเมื่อเรียนจบใหม่ ๆ ก็ได้งานดี เมื่อโอกาสเปิดอย่างนี้แล้ว ใจก็มีเรื่องงานมาก่อนเรื่องของแม่ ความคิดที่จะบวชให้แม่กับยายก็ทำท่าจะเลื่อนออกไปอีก

แต่ก็นับเป็นบุญของผู้เขียนอยู่เหมือนกัน ที่วันหนึ่ง หลวงพ่อที่เคารพรัก ท่านทราบข่าวว่าจะบวช ท่านก็กรุณามาโปรดถึงที่บ้าน

พอท่านเห็นหน้า คำแรกที่พูดกัน ท่านออกปากชวนว่า “พรรษานี้ไปบวชนะ”

ขณะนั้นก็สองจิตสองใจอยู่ สุดท้ายก็ตอบท่านกลับไปว่า “ตอนนี้ ผมรับผิดชอบงานของบริษัทอยู่ ผมเกรงใจเขาครับ”

เหมือนกับว่าหลวงพ่อบอกท่านรู้ทันความคิด ท่านก็เตือนสติว่า “เวลาเอ็งตาย เขาก็คงไม่มารวดน้ำให้เอ็งหรอก”

คำสอนของท่านเหมือนฟ้าผ่าลงมากลางความมืด ทำให้ได้คิดขึ้นมาทันทีว่า “ถ้าเราตายไปตอนนี้ คนที่จะรวดน้ำให้เรา ก็คือแม่กับยายนั่นแหละ”

พอได้คิดอย่างนี้ จึงรีบรับปากกับหลวงพ่อบอกว่า “ครับ พรรษานี้ ผมจะไปบวช” แล้วก็ได้บวช เพราะคำเตือนสติของหลวงพ่อแท้ ๆ แม่กับยายจึงได้มีโอกาสเห็นผ้าเหลืองของพระลูกชายสมใจสักที

5.9.4 บุญที่ได้จากการบวชพระลูกชาย

เมื่อผู้เขียนบวชเป็นพระภิกษุแล้ว ก็ได้พบว่าคนไทยเชื่อกันว่าการบวชพระลูกชายเป็นการทดแทนบุญคุณพ่อแม่ แต่หลายคนก็ยังนึกไม่ออกว่า ลูกชายบวชแล้วจะทดแทนบุญคุณพ่อแม่ได้อย่างไร ในเมื่อก็เห็น ๆ กันอยู่ว่าบวชแล้ว ก็ไปบิณฑบาต ไปทำความดีตามลำพัง ทั้งพ่อทั้งแม่ทั้งครอบครัวเสียด้วยซ้ำ

ครั้งหนึ่งก็มีคนไปถามหลวงพ่อบุญที่ผู้เขียนไปบวชอยู่วัดของท่าน ด้วยคำถามทำนองนี้เหมือนกัน ท่านก็เมตตาอธิบายให้เกิดแสงสว่างในใจขึ้นมา จึงขอน้อมนำคำสอนของท่านมาอธิบายไว้ดังนี้

“เรื่องความเชื่อ ใครจะเชื่ออย่างไรก็เรื่องของเขา ส่วนเราซึ่งเป็นชาวพุทธ และเป็น คนรุ่นใหม่ จะตัดสินใจเชื่ออย่างไรควรพิจารณาเหตุผล เหตุผลตามหลักของพระพุทธศาสนา บอกไว้ว่า ‘ใครทำดีคนนั้นก็ได้ดี ใครทำชั่วคนนั้นก็ได้ชั่ว ใครทำใครได้’

ลูกบวชลูกก็ต้องได้บุญ ในฐานะที่ได้ฝึกหัดขัดเกลาดนเองตามคำสั่งสอนของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ส่วนคุณพ่อคุณแม่ไม่ได้ไปฝึกหัดขัดเกลาดนเองตามลูก บุญส่วนนี้จึงไม่ได้ แต่จะได้ บุญส่วนอื่นคือ

1) ได้บุญในฐานะที่สนับสนุนให้ลูกบวช

2) ในฐานะที่ลูกบวชแล้ว ก็เลยตามไปตักบาตรให้ด้วยความ เป็นห่วงพระลูกชาย ครั้นเมื่อไปตักบาตรแล้ว ก็ไม่ได้ตักให้เฉพาะพระลูกชายของตนเองหรอก ตักบาตรให้พระองค์ อื่น ๆ ด้วย ท่านก็เลยได้บุญจากการให้ทานอีกด้วย

3) คุณพ่อคุณแม่บางคนด้วยความ เป็นห่วงลูกมาก จึงตามพระลูกชายไปอยู่ที่วัด ตั้งเครื่องค่อวันเกือบทุกวัน ก็เลยได้โอกาสฟังเทศน์ ได้ความรู้เรื่องบุญเรื่องบาป ทำให้รักบุญ กลัวบาปมากยิ่งขึ้น ท่านจึงได้บุญตรงนี้อีกส่วนหนึ่ง

4) หรือไหน ๆ ก็มาถึงวัดแล้วเห็นญาติโยมคนอื่น ๆ ที่มาวัดเขาถือศีล ภาวนา เขานั่งสมาธิกัน ก็เลยทำตามเขาไปด้วย ได้เข้าพวกเข้าหมู่เป็นนักปฏิบัติธรรมไป เพราะฉะนั้น นอกจากท่านจะได้บุญจากการตักบาตรทำทานแล้ว ท่านยังได้บุญจากการรักษาศีล และเจริญ ภาวนาอีกด้วย

บุญที่เกิดขึ้นคนละลักษณะ คนละส่วนกัน แต่ว่าได้บุญแน่นอน ยกเว้นคุณพ่อ คุณแม่บางคน พอลูกบวชแล้วท่านก็อยู่เฉย ๆ คิดว่าจะได้รับบุญจากพระลูกชาย ทำแบบนี้ไม่ ได้บุญหรอกนะ ก็ไม่ได้ตักบาตร ไม่ได้ตามไปฟังเทศน์ที่วัด จะได้บุญมาจากไหน แต่ก็มีเหมือน กันที่พ่อแม่ไม่ไปวัดแต่พระลูกชายมาเทศน์ให้ฟังถึงบ้านก็เลยชื่นใจยอมทำตามที่พระลูกชายสอน ไปตักบาตร ไปถือศีล นั่นแหละคุณพ่อคุณแม่จะได้บุญตรงนั้น

ผู้เขียนรู้สึกประทับใจมากกับคำตอบของหลวงพ่อกับในเรื่องนี้ เพราะเป็นการให้ความ กระจ่างในเรื่องการบวชของลูกชายที่จะทำให้พ่อแม่ได้บุญด้วย ซึ่งนอกจากเป็นการชักนำพ่อแม่ เข้าวัดปฏิบัติธรรมแล้ว ยังเป็นการเตือนสติพระลูกชายให้พยายามชักชวนโยมพ่อแม่หมั่น สักสมบุญเป็นประจำ ซึ่งก็จะทำให้การบวชของพระลูกชายครั้งนี้ทรงคุณค่าต่อตนเองและโยม พ่อแม่โยมแม่มากยิ่งขึ้น

5.9.5 บวชให้คนที่รักเรามากที่สุดในโลก

ในชีวิตของคนเรานั้น โดยเฉพาะผู้ชายด้วยแล้ว มีแต่จะต้องจากไกลจากพ่อแม่ออกไปทุกขณะ เพื่อเดินไปตามเส้นทางที่ตนเองตั้งใจไว้ ยิ่งเดินไปมากเท่าใด ก็ยิ่งไกลต่อการบวชให้แม่มากเท่านั้น ดังนั้นก่อนที่จะไกลออกไปมากกว่านี้ เราจึงควรบวชให้พ่อแม่ก่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข เหมือนกับที่ท่านไม่เคยมีเงื่อนไขในความรักที่มีต่อเรา

ถ้าหากลองคิดดู ย่อมพบว่า ในชีวิตของคนเรานั้น เราทำประโยชน์เพื่อคนอื่นมามากมาย ซึ่งบางคนนั้นเราทุ่มเทให้เขามากยิ่งกว่าแม่บังเกิดเกล้าของเราเองเสียอีก เมื่อคิดมูมกลับ ก็ในเมื่อคนอื่นเรายังทุ่มเทให้แก่เขาโดยไม่มีเงื่อนไขได้ขนาดนั้น แล้วทำไมเราจะไม่ทุ่มเทตอบแทนพระคุณของพ่อแม่เราให้ยิ่งกว่านั้นบ้างล่ะ

ที่สำคัญก็คือ ในชีวิตของคนเรา การบวชไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้บ่อย ๆ และคนที่จะบวชได้ก็ไม่ใช่ว่าบวชได้ง่าย ๆ ถ้าปล่อยให้ชีวิตไกลจากพ่อแม่ออกไปเรื่อย ๆ ในที่สุดแล้วพ่อแม่ อาจจะไม่มัววันได้เห็นผ้าเหลืองของเราเลยก็เป็นได้

เพราะฉะนั้นช่วงฤดูร้อนนี้ ผู้เขียนจึงคิดว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด ที่ลูกผู้ชายควรจะบวชให้พ่อแม่ได้เห็นผ้าเหลืองของเราบ้าง จึงจะไม่เสียทีที่ได้เกิดเป็นลูกผู้ชาย สมดังคำที่นักปราชญ์ในพระพุทธศาสนากล่าวไว้ว่า “เกิดเป็นลูกผู้ชายต้องเป็นบัณฑิตในทางโลก และนักปราชญ์ในทางธรรม จึงจะไม่เสียชาติเกิด”

บทที่ 6

บ้านปลายชีวิต

เนื้อหาบทที่ 6

บันปลายชีวิต

6.1 คุณค่าของชีวิต

6.2 วินาทีสุดท้ายของพ่อ

6.3 ปุชนียบุคคลประจำบ้าน

6.4 การให้พรลูกหลาน

6.4.1 “การให้พร” คืออะไร

6.4.2 ความสำคัญของการให้พร

6.4.3 ความประเสริฐเกิดขึ้นในตัวได้อย่างไร

6.4.4 วิธีสร้างความประเสริฐให้เกิดขึ้นในตัว

6.4.5 ความประเสริฐทำให้คำอวยพรเกิดความศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างไร

6.4.6 ข้อคิดของหลวงพ่

6.5 ฝึกความไม่ประมาทจากการอยู่รอดังค์

1. คุณค่าของชีวิตคนเราอยู่ที่การรู้คุณค่าของชีวิต แล้วใช้ชีวิตให้คุ้มค่าด้วยความไม่ประมาท เร่งสั่งสมบุญอย่างเต็มที่ โดยละความชั่วทั้งปวง ทำแต่ความดี และกลับจิตให้ผ่องใสอยู่เสมอ
2. การเป็นปูชนียจารย์ประจำบ้านเกิดมาจากตลอดชีวิตที่ผ่านมามีความประพฤติดี ฝึกฝนปรับปรุงตนเองมาตลอด ในทางธรรมก็หมั่นศึกษาหลักธรรม ตั้งใจทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนามาตลอด นอกจากนี้ยังหมั่นสั่งสอนลูกหลานอยู่เป็นประจำ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้ถึงคุณค่าของชีวิตและสอนเด็กให้รู้ตาม เพื่อไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตด้วยการสั่งสมบุญให้เต็มที่
2. เพื่อให้เป็นปูชนียจารย์ประจำบ้านและสังคม

บทที่ 6

บั้นปลายชีวิต

6.1 คุณค่าของชีวิต

บางทีทั้งที่รู้ว่าชีวิตของเราไม่ได้ยืนยาวเป็นพันปี แต่บางครั้งก็ยังเผลอหลงไหลเพลิดเพลินไปกับเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องจนได้ แล้วบางครั้งก็นำความทุกข์มาให้ตนเองด้วย แถมยังต้องกลับมานั่งเดิตร้อนเพราะตนเองทำตนเองแท้ ๆ ในภายหลัง บางท่านก็คงเคยรู้สึกอย่างนี้เหมือนกัน และอาจเคยตั้งคำถามกับตนเองว่า ชีวิตที่นับถอยหลังสู่ความตายเช่นนี้ เราจะมีวิธีใช้ชีวิตให้คุ้มค่า และมีสติอยู่เสมอได้อย่างไร

หลวงพ่อรูปหนึ่งท่านอธิบายเรื่องนี้อย่างชัดเจน จึงนำมาถ่ายทอดสู่กันเพื่อความมีสติ และดำเนินชีวิตอย่างรู้คุณค่าวันเวลาของชีวิตที่ลดน้อยถอยลงไปทุกวินาทีไว้ ณ โอกาสนี้

หลวงพ่ของท่านมักให้สติญาติโยมที่มาทำบุญที่วัดอยู่เสมอว่า

“มนุษย์ทุกคนล้วนเกลียดทุกข์อยากได้สุขทั้งนั้น แต่ชีวิตมนุษย์กลับไม่สามารถปฏิเสธความทุกข์ได้ ชีวิตจึงมีสุขมีทุกข์คละเคล้ากันไป การรับมือกับความทุกข์อย่างมีสติต่างหากคือสิ่งที่เราควรเตรียมตัวให้พร้อม

คนทุกคนมีความทุกข์ติดตัวมาตั้งแต่แรกเกิดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อยู่ 3 ประการ คือ ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ทุกข์เหล่านี้คอยเล่นงานเราอยู่ทุกวัน หนักบ้างเบาบ้างเท่านั้น

ความจริงเราน่าจะมองเห็นความทุกข์ประจำตัวนี้ได้ชัดเจน แต่ทว่าเรากลับบังตาของตนเองด้วยเรื่องอื่น จึงยังตะเกียกตะกายไขว่คว้าแสวงหาทุกข์เพิ่มขึ้นไปอีก ไม่ว่าจะเป็นการหาคนรัก สามี ภรรยา บุตร มาครอบครองเป็นของตน เพราะหวังว่าเราจะได้พบความสุขจากการมีเขาเหล่านั้น

แต่เนื่องจากในตัวของเขาเอง ก็มีทุกข์ประจำตัวเหมือนกับเรา คือมีความแก่ ความเจ็บ ความตายอยู่ประจำตัวเช่นกันเพราะฉะนั้นทันทีที่ได้เขามาครอบครองแทนที่จะได้สุขอย่างที่หวัง เรากลับต้องรับภาระทุกข์ประจำตัวเขา และทุกข์จากการพลัดพรากจากสิ่งที่รักเพิ่มขึ้นอีก

ใครที่มีครอบครัวแล้ว มีลูกแล้ว คงจะเข้าใจความทุกข์เหล่านี้ดี ลำพังแค่หน้าที่ทำมาหากิน และหน้าที่ดูแลพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดตนเองก็หมดเวลาในแต่ละวันแล้ว แต่พอมีครอบครัวก็ต้องไปทำหน้าที่สามีภรรยา ทำหน้าที่พ่อแม่เลี้ยงลูกของตนเองอีก ซึ่งในแต่ละหน้าที่ก็มียานมากมายรออยู่ในนั้น ชีวิตครอบครัวจึงมีอีกสารพัดความห่วง ความหวงได้ทุกวัน

ถ้าประคองชีวิตครอบครัวเป็นก็จะพอมีช่วงเวลาแห่งความสุขอยู่บ้างแต่ว่าสุดท้ายแล้ว ก็ไม่มีใครหนีความทุกข์ได้อยู่ดี เพราะพอถึงเวลาก็ต้องตายจากกันไป รักแสนรัก ห่วงแสนห่วง หวงแสนหวง ก็ต้องพรากจากกันอยู่ดี นี่เป็นความจริงของชีวิตที่เราไม่เอามาได้ แต่มันต้องมาถึงเรสักวัน การมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข จึงต้องรู้จักอดทนความทุกข์ให้ได้ และไม่ไปหาทุกข์ใหม่มาเพิ่มให้ตนเอง

บางท่านอาจคิดว่าสอนอย่างนี้ เป็นการสอนให้มองโลกในแง่ร้าย แต่ที่ถูกต้อง คือ การสอนให้มองโลกตามความเป็นจริง เราจะได้รับมือกับความจริงถูก

พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ชนะทุกข์ จึงทรงชี้ให้เราเห็นว่า คนที่จะรับมือกับความทุกข์อย่างไม่คาดฝันได้อย่างมีสตินั้น เขาจะต้องรู้จักเตรียมตัวเตรียมใจพร้อมจะเผชิญกับความแก่ ความเจ็บ ความตายอยู่ทุกวันด้วยการหมั่นทบทวนเตือนตนเองด้วยเรื่อง 3 ประการ ดังนี้

1) รู้จักเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต คือ รู้ว่าที่เราเกิดมานี้ ไม่ใช่เพื่อมาสนุกสนานเฮฮา แต่เกิดมาเพื่อสั่งสมบุญกุศล แสวงหาหนทางพ้นทุกข์ในวัฏสงสาร มุ่งไปพระนิพพานตามรอยบาทพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

2) รู้จักเตือนตนเอง คือ หมั่นเจริญมรณานุสติเป็นประจำว่า เรามีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้ หลีกเสี่ยงไม่ได้ และจะตายเมื่อไรก็ไม่รู้ ยิ่งกว่านั้นระหว่างที่ยังไม่ตายก็ยังต้องพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่พอใจอีกด้วย

การนึกถึงความตายบ่อย ๆ ก็มี 2 กรณี

กรณีที่ 1 นึกไม่เป็น นึกว่าไม่ช้าก็ตาย เลยไม่อยากทำอะไร อยู่ไปวัน ๆ นอนรอความตายอยู่เฉย ๆ ไม่อยากทำความดี

กรณีที่ 2 นึกเป็น นึกว่าอย่างไรเสียก็ต้องตาย เพราะฉะนั้นก่อนตายจะต้องใช้ชีวิตใช้ร่างกายของเรานี้ให้คุ้มค่า จึงทุ่มชีวิตจิตใจทำความดี ให้มีความดีติดตัวไปมาก ๆ

ทำดีก็ตาย ทำชั่วก็ตาย ชี้เกียจก็ตาย ขยันก็ตาย ฉลาดก็ตาย โง่ก็ตาย เศรษฐีก็ตาย ขอดทานก็ตาย ทุกคนต้องตายหมด แต่ความตายไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของชีวิต ทุกชีวิตเกิดมามีเป้าหมายเพื่อสร้างบุญบารมี ฝึกตนเองให้หมดกิเลส มุ่งไปพระนิพพาน เพราะฉะนั้นเมื่อยังไม่หมดกิเลสก็ควรทำดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป จนกว่าจะถึงวันตาย คิดอย่างนี้และทำอย่างนี้ย่อมดีที่สุด

การพิจารณาถึงความตาย และความพลัดพรากนี้ เมื่อทำบ่อยๆ เป็นประจำทุกคืน ก่อนนอน จะทำให้เกิดสติและเจริญสมาธิภาวนาได้ดีเยี่ยม กลายเป็นคนไม่ประมาท รู้จักเตรียมตัวก่อนตาย ไม่สร้างภาระผูกพันทั้งต่อบุคคลและสิ่งของ ตั้งใจมุ่งมั่นเร่งรีบทำความดี ไม่กลัวเกรงความเหนื่อยยาก เพราะรู้แน่แก่ใจแล้วว่าความตายนั้นได้ย่างกรายเข้ามาเป็นเงาตามตัว ตั้งแต่แรกเกิด และรอจังหวะจุใจอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก

3. รู้จักรีบเร่งสั่งสมบุญอย่างเต็มที่

ความคุ้มค่าของการใช้ชีวิตของคนเราอยู่ที่เราใช้เวลาไปกับอะไร ถ้าเราใช้เวลาไปในสิ่งที่เรานำติดตัวไปไม่ได้ในชีวิตสัมปรายภพ สิ่งนั้นก็ไม่ใช่เรียกว่ามีประโยชน์อย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบดีว่า สิ่งที่เราจะนำติดตัวไปได้ คือ ผลแห่งการกระทำของตนเอง โดยพระองค์ตรัสว่า “เราทุกคนมีผลกรรมเป็นของตน เราทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว ใครจะมารับผลกรรมแทนเราไม่ได้”

พระพุทธองค์จึงทรงสนับสนุนให้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยหลักการดำเนินชีวิต 3 ประการ ดังนี้

1. ละเว้นความชั่วทั้งปวง คือ ความชั่วใดที่เคยทำให้เลิกให้หมด ส่วนความชั่วใดที่ยังไม่เคยทำก็เว้นให้หมด อย่าไปทำเพราะมันจะทำให้เราชั่วหนักเข้าไปอีก และมีผลร้ายแรงถึงขั้นตกนรก ปิดสวรรค์ ปิดพระนิพพาน

2. ทำความดีให้ถึงพร้อม คือ ความดีใดที่ยังไม่เคยทำให้รับทำให้มาก ๆ ส่วนความดีใดที่เคยทำแล้วก็ให้ทำอีก และทำให้มาก ๆ ทำให้ดียิ่งขึ้นไปกว่าเดิม เพื่อปิดนรก เปิดทางสวรรค์ เปิดทางพระนิพพานให้แก่ตนเอง

3. กลั่นใจให้ผ่องใส คือ การรักษาใจของตนเองให้ผ่องใสทุกลมหายใจเข้าออก เพราะถ้าหายใจเข้าแล้วไม่ออก เราก็ตาย หายใจออกแล้วไม่เข้า เราก็ตาย ความตายไม่มีอะไรบอกให้เรารู้ล่วงหน้า เราจึงต้องเตรียมตัวตายให้พร้อมด้วยการหมั่นรักษาใจให้ผ่องใสอยู่เสมอ

ความใสและความหมองของใจ คือ ประตูที่เปิดไปสู่ทางไปสวรรค์หรือนรกที่เรากำหนดเอง

ถ้าตายไปขณะที่ใจขุ่นมัว เพราะกำลังนึกถึงบาปที่เคยก่อเอาไว้ ใจย่อมถูกดึงดูดให้ไปเกิดในนรก ต้องรับทัณฑ์ทรมานตามผลกรรมชั่วที่ตนเคยทำไว้ขณะเป็นมนุษย์

แต่ถ้าตายไปในขณะที่ใจผ่องใส กำลังนึกถึงความดีที่เคยทำไว้ในอดีต ใจย่อมถูกดึงดูดให้ไปเกิดบนสวรรค์ มีทิพยสมบัติอันประณีตตามกำลังแห่งผลกรรมดีที่ตนเคยทำไว้ขณะเป็นมนุษย์

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้วิธีละเว้นความชั่ว ทำความดีให้ถึงพร้อม กลั่นใจให้ ผ่องใส ไว้ 10 ประการ เรียกว่า “บุญกิริยาวัตถุ 10” ดังนี้

1. ทาน คือ การบริจาคทรัพย์สิ่งของแก่ผู้ที่ควรให้
2. ศีล คือ การสำรวมกาย วาจาให้สงบเรียบร้อย ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น
3. ภาวนา คือ การฝึกใจให้มีความผ่องใสด้วยการทำสมาธิ
4. อปายณะ คือ การมีความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้มีคุณธรรม
5. ไวยยาวัจจะ คือ การช่วยเหลือขวนขวายในกิจที่ชอบ ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิด ประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม
6. ปัตติทานะ คือ การอุทิศส่วนบุญให้ผู้อื่น
7. ปัตตานุโมทนา คือ การอนุโมทนาบุญที่ผู้อื่นทำ
8. อัมมัสสนะ คือ การฟังธรรม
9. อัมมเทสนา คือ การแสดงธรรม
10. ทิฏฐุชุกัมม์ คือ การปรับปรุงความเห็นของตนให้ถูกต้อง

บุญกิริยาวัตถุทั้ง 10 ประการนี้ สามารถสรุปได้เป็น บุญกิริยาวัตถุ 3 คือ ทาน ศีล ภาวนา

บุคคลที่รู้จักเป้าหมายชีวิต หมั่นเจริญมรณานุสติและรีบเร่งทำความดีอย่างเต็มกำลัง ย่อมมองโลกตามความเป็นจริง ความทุกข์ใด ๆ ที่เข้ามาถล่มทลายก็ไม่อาจทำให้ใจของเขา หวั่นไหวได้เลย ความสุขย่อมติดตามตัวเขาไปทุกอย่างก้าวทั้งในชาตินี้และชาติต่อ ๆ ไปอย่าง แน่นนอน”

ทั้งหมดนี้ก็คือคำสอนของหลวงพ่อก็คอยเตือนสติว่า อย่าประมาทในชีวิต ให้ตั้งใจ ทำความดี ละเว้นความชั่ว กลั่นใจให้ผ่องใสเป็นประจำทุกวัน เวลาชีวิตจึงจะผ่านไปอย่างมีคุณค่า

ผู้เขียนหวังว่าการนำคำสอนของหลวงพ่อกลับมาเล่าสู่กันฟังนี้ คงพอจะช่วยให้ผู้อ่าน ทราบถึงแนวทางการเตรียมตัวรับมือกับความทุกข์ประจำชีวิตได้อย่างมีสติ เพราะคุณค่าของ ชีวิตที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การใช้เวลาในโลกใบนี้ ให้ผ่านไปกับการสร้างบุญบารมี ปิดทางนรก เปิดทางสวรรค์ เปิดหนทางพระนิพพานให้แก่ตนเองได้สำเร็จนั่นเอง

6.2 วินาทีสุดท้ายของพ่อ

วันหนึ่ง มีหญิงสาวมากราบปรึกษาปัญหาเรื่องพ่อของเธอกับหลวงพ่อรูปหนึ่ง และเนื่องจากเรื่องนี้เป็นความรู้ที่สำคัญต่อการดูแลผู้มีพระคุณในยามคับขันของชีวิต จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังเพื่อเป็นข้อคิดเตือนใจ และเป็นแนวทางการดูแลวินาทีสุดท้ายในชีวิตของท่านอย่างถูกหลักวิชาในพระพุทธศาสนา

เธอเล่าว่า “เมื่อตอนที่ดิฉันอายุ 10 ขวบ พ่อกับแม่ก็แยกทางกัน แม่ดูแลดิฉันมาตามลำพังโดยตลอด แม่เป็นคนเชื่อเรื่องบุญกรรม ท่านจึงขยันตักบาตรทุกเช้า ส่วนพ่อไม่เคยแวะมาดูแลดิฉันเลย แม่ดิฉันจะรู้ว่า พ่อย้ายไปอยู่ที่ไหน แต่ก็ไม่เคยไปหาพ่อเลย ได้เพียงแค่โทรศัพท์คุยกันเป็นครั้งเป็นคราวเท่านั้น

ตอนนี้ พ่อล้มป่วยหนัก ต้องเข้าโรงพยาบาลอย่างกะทันหันตอนกลางดึก ดิฉันจึงไปเยี่ยมพ่อ หมอบอกว่า พ่อป่วยเป็นโรคมะเร็ง อีกไม่กี่เดือน ก็คงจะจากโลกนี้ไปแล้ว ท่านเป็นคนไม่เชื่อเรื่องบุญเรื่องบาป ดิฉันจะช่วยพ่ออย่างไรดีคะ ถ้าหากลูก ๆ ทำบุญให้ในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่านจะได้รับไหมคะ เผื่อว่าจะทุเลาอาการทรมานได้บ้าง ?”

หลวงพ่อบอกให้ดิฉันฟังว่า

“ในการดูแลผู้ป่วยใกล้ตาย ไม่ว่าจะป่วยด้วยโรคอะไรก็ตาม ก่อนอื่น คุณต้องทำความเข้าใจก่อนว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของคนเราก่อนตายก็คือ ใจต้องไม่มีเรื่องเศร้าหมอง ถ้าเศร้าหมองเมื่อไร มีทุกข์หรืออบายเป็นที่ไป

เรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเป็นพุทธพจน์เอาไว้ว่า

“จิตเต สงฺกิลฺลฺเจ ทุกฺคิ ปาฏิกฺขงฺขา” แปลว่า “เมื่อจิตเศร้าหมอง ย่อมมีทุกข์เป็นที่ไป”

เพราะฉะนั้น ตลอดสองเดือนจนถึงวินาทีสุดท้ายที่พ่อมีชีวิตอยู่นี้ อย่าให้ท่านมีเรื่องเศร้าหมองจิตอย่างเด็ดขาด แล้วเรื่องที่ทำให้ใจคนเราผ่องใสได้ดีที่สุด ก็คือเรื่องการทำบุญ

ในกรณีที่คุณพ่อไม่ชอบทำบุญนี้ ถ้าลูกเป็นคนทำให้ แล้วท่านจะได้บุญหรือไม่ ?

คำตอบคือ ท่านก็ได้เหมือนกัน ถ้าท่านอนุโมทนาบุญกับเราเป็น แต่ได้น้อย ต้องให้ท่านทำเอง

คนที่ไม่เชื่อเรื่องบุญ บาป ไม่เชื่อเรื่องนรก สวรรค์ แต่เชื่อว่าชาติหน้าไม่มีตายแล้วสูญ พวกนี้พอบาปตามมาทัน ก่อนตายก็ต้องได้รับทุกข์ทรมานมากกันทุกคน

ในฐานะที่เราเป็นลูก ก็ควรเฝ้าดูแลอยู่ใกล้ ๆ ได้โอกาสก็ชวนท่านคุยเรื่องธรรมะบ้าง นวดอกไม้ธูปเทียนมาให้ท่านบูชาพระตอนเช้า ตอนเย็น และก่อนนอน แรก ๆ ท่านอาจจะไม่ยอมทำตาม แต่เราก็ต้องค่อย ๆ พุดให้ท่านเข้าใจเรื่องบุญบาป บอกให้พ่อไหว้พระและสวดมนต์ทุกวัน ๆ เท่าที่จะทำได้

ถ้าท่านลุกนั่งไม่ขึ้น ก็ให้นอนสวดบนที่นอนนั้นแหละ เมื่อก่อนตอนที่ท่านยังสบายดี อาจจะไม่ใช่ แต่พอเจ็บหนักใกล้ตายเข้า ลูกบอกให้ขอให้พระช่วย ท่านอาจจะยอมเชื่อ

หรือเราอาจจะเตรียมข้าวปลาอาหาร ผลไม้ ดอกไม้ ไว้ให้ท่านใส่บาตร ถ้าเรา นิมนต์พระมารับถึงห้องได้เลยก็ดี แต่ถ้าพระมาไม่ได้หรือแถวนั้นไม่มีพระ เราก็ไปตักบาตร แทนท่าน แล้วกลับมาเล่าให้ท่านฟังว่า ได้ไปทำบุญทำทานมาให้ท่านอย่างนี้ ๆ

ถ้าท่านยังพอมีบุญอยู่บ้างก็จะค่อยตาม อาการป่วยที่ทรมานทรมายก็จะลดลง หากท่านไม่ยอมสักอย่าง ก็จนปัญญา ก็ขอไปทดแทนคุณกันชาติหน้าก็แล้วกัน ชาตินี้คงช่วยอะไรไม่ได้

เมื่อหลายปีก่อน มีคนที่หลวงพ่อรู้จักคนหนึ่งเป็นมัลคทายก ป่วยเป็นโรคเบาหวาน จนถึงต้องตัดขา หลังจากตัดใหม่ ๆ ประมาณบ่าย 2 โมงของทุกวัน จะปวดแผลมาก ทำอย่างไรก็ไม่หาย

แต่เนื่องจากการที่เคยเข้าวัดมาก่อน จิตใจเชื่อในเรื่องบุญเรื่องบาปอยู่แล้ว พอหลวงพ่อกับไปเยี่ยม ก็เอาเทปนำสวดมนต์และนั่งสมาธิไปให้ หลังจากรับประทานอาหารเข้า ก็ให้หลับพักผ่อน จนกระทั่งถึงบ่ายโมงครึ่งใกล้เวลาที่เริ่มปวด จึงเปิดเทปบทสวดมนต์ให้ท่าน สวดคลอตามไป พอเวลาล่วงไปจนเลยบ่ายสองโมง ท่านเลยลืมอาการปวดไปได้ ทำอย่างนี้ทุกวันจนกระทั่งแผลหายดี นี่ก็เป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งที่เคยทำได้ผลมาแล้ว

เรื่องนี้ก็เป็นข้อคิดว่า ใครที่ยังซ้เกียจสวดมนต์อยู่ ขอให้เริ่มหัดสวดไว้ เมื่อถึงคราวป่วยใช้หากต้องพบกับสภาพเช่นนี้ จะได้รับสวดมนต์ปะทะไว้มาก่อน เมื่อใจแน่วแน่เกาะติดอยู่กับการสวดมนต์ จะได้ลืมอาการเจ็บปวด นี่ก็เป็นวิธีที่ทดลองทำได้ผลมาแล้ว

อย่างไรก็ตาม การที่เราตัดสินใจมาดูแลพ่อตอนเจ็บป่วย ก็เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แม้ว่าท่านจะไม่เคยสนใจมาดูแลเรากับคุณแม่เลยก็ตาม เพราะว่าพ่อแม่เป็นผู้มีพระคุณอย่างยิ่งต่อเรา

ประการที่ 1 พ่อแม่เป็นต้นแบบที่ดีของลูก คือเป็นผู้ให้รูปร่างมนุษย์ที่เหมาะสมในการสร้างชีวิตทุกรูปแบบ ดังนั้นแม้พ่อแม่จะไม่เลี้ยงดูบุตร ก็ได้ชื่อว่ามีส่วนอยู่แล้ว และถ้าท่านเลี้ยงดู ทำหน้าที่ของพ่อแม่ดีที่สุดในแบบสมบูรณ์แบบ พระคุณของท่านก็จะยิ่งมากมาย สุดจะนับจะประมาณได้

ประการที่ 2 พ่อแม่เป็นผู้ให้อภัยแก่ลูกอยู่เสมอ ไม่ผูกโกรธ แม้จะดูว่ากล่าวหรือเยียนตีลูกบ้าง ก็เป็นเพราะความรัก ความห่วงใย ต้องการสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี ทุกครั้งที่ไม่เรียบร้อยทบทวนลูก เชื่อเถอะว่า เหมือนมีมิดกรีตลงบนหัวใจของพ่อแม่ด้วย ในโลกนี้ไม่มีใครที่รักลูก เป็นมิตรแท้ต่อลูกเหมือนพ่อแม่ เพราะท่านคิดแต่จะให้เพียงอย่างเดียว ลูก ๆ ไม่ต้องหวาดระแวงเลยว่าพ่อแม่จะทรยศหักหลังเหมือนคนอื่น

ประการที่ 3 พระคุณของพ่อแม่มีมากมายเกินกว่าจะตอบแทนได้หมด ลูกที่ดีต้องสำนึกในพระคุณของพ่อแม่ให้เปี่ยมล้นในใจอยู่เสมอ ปฏิบัติต่อท่านให้ดีที่สุด ให้สมกับที่ท่านเป็นพระในบ้าน

หน้าที่ของลูกที่ควรปฏิบัติต่อพ่อแม่ กล่าวโดยย่อ คือ

1) คอยดูแลท่านให้ดี ตั้งแต่เรื่องอาหารเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยามเจ็บป่วย ก็ช่วยพยาบาลรักษาให้ดีที่สุด ทำให้สม่ำเสมอตราบนานวันที่สุดท้ายของท่าน

2) ประพฤติตนเป็นคนดี สร้างชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล ให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ

3) ประพฤติตนให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นผู้รับมรดก

4) ทำกิจการงานแทนท่านไม่ให้บกพร่อง

5) ซักชวนหรืออำนวยความสะดวก สนับสนุนให้ท่านได้มีโอกาสทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา จะได้เป็นบุญติดตัวท่านไปในภพเบื้องหน้า เป็นการถางหนทางไปสู่พระนิพพานของท่านเอง หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญที่สุดที่ลูกทุกคนต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่

แม้ที่สุดเมื่อท่านละโลกไปแล้วก็ต้องทำบุญ กรวดน้ำ อุทิศส่วนกุศลให้ท่านอย่างสม่ำเสมอ อีกประการหนึ่งด้วย”

ผู้เขียนคิดว่าเรื่องนี้ เป็นข้อคิดเตือนใจว่า ในขณะที่คุณพ่อคุณแม่ทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดีอยู่นั้น ก็จะต้องไม่ลืมไปทำหน้าที่ลูกต่อพ่อแม่ของตัวเอง หรือปู่ย่าตายายของลูกด้วย เพื่อให้ลูกได้เห็นตัวอย่างว่าเขาควรจะปรนนิบัติต่อพ่อแม่ของเขาอย่างไรในยามแก่เฒ่า และในช่วงวินาทีสุดท้ายของพ่อแม่มาถึง ก็รู้จักดูแลภาวะจิตใจของพ่อแม่ให้ผ่องใส จะได้ไปสู่สุคติได้อย่างถูกหลักวิชาในพระพุทธศาสนา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ที่เราทำให้ลูกดู จะย้อนมาสู่ตัวเราในคราวที่ต้องเผชิญวินาทีสุดท้ายของเรานั้นเอง

6.3 ปุชนียบุคคลประจำบ้าน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา มีรายงานว่า ในประเทศไทย มีสถิติผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าสามแสนคนต่อปี ขณะที่บ้านพักคนชรารองรับได้เฉลี่ยเพียงสองร้อยคนต่อปี สาเหตุมาจากลูกหลานเกิดความเบื่อหน่ายผู้เฒ่าและไม่ต้องการเป็นภาระเลี้ยงดู แนวโน้มผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งเพิ่มขึ้นเช่นนี้ สร้างความสลดหดหู่ใจต่อผู้พบเห็นยิ่งนัก

ปัญหาการทอดทิ้งพ่อแม่ผู้มีพระคุณให้ตกกระทาลำบากในยามแก่ชรา ถือเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะพระพุทธศาสนาสอนว่าพ่อแม่มีความสำคัญเหมือนเป็นพระอรหันต์ของบ้าน แทบเท่าของท่าน เป็นเหมือนต้นทางสวรรค์ของลูกทุกคน

ป๊อตาทวดท่านให้ข้อคิดว่าคนเราจะทำอะไรเจริญก้าวหน้าได้ขนาดไหน ก็ดูที่เขาตอบแทนพระคุณพ่อแม่อย่างไร เพราะในโลกนี้ไม่มีใครมีพระคุณมากกว่าพ่อแม่ของเขาแล้ว แต่ถ้าขนาดพ่อแม่ของเขาเองยังทำไม่ดี ก็ไม่มีทางที่เขาจะกตัญญูกตเวทีกับใครได้ หนทางเจริญย่อมไม่มีในคนที่ทอดทิ้งพ่อแม่

จากคำพูดของป๊อตาทวด ถ้าลูกหลานมองย้อนกลับไปเมื่อตอนที่ตนเองยังเป็นเด็ก ยังเป็นทารกนอนแบเบาะช่วยเหลือตนเองไม่ได้ แล้วพ่อแม่เกิดเบื่อหน่ายเราขึ้นมาบ้าง อุ้มเราไปทิ้งไว้ในถังขยะหรือข้างถนน ป่านนี้เราอาจเสียชีวิตไปแล้ว หรือถ้ารอดมาได้ก็คงไม่พ้นเป็นเด็กเร่ร่อน อดมื้อกินมื้อ ไม่มีอนาคตเหมือนทุกวันนี้ เพราะฉะนั้น ลำพังเพียงพระคุณที่ท่านยอมรับเราไว้เป็นลูก ไม่ทอดทิ้งเราให้ตายในวัยเด็ก พระคุณของท่านก็มากล้นเกินกว่าจะทดแทนท่านได้หมดสิ้นแล้ว

ดังนั้นสิ่งที่ถูกต้อง คือ การตอบแทนพระคุณท่านให้สมกับที่ท่านยอมรับเราเป็นลูกเลี้ยงดูเรา ไม่ทอดทิ้งเรา แม้บางครั้งลำบากต้องอดมื้อกินมื้อ ท่านก็ยอมอดเพื่อให้เราอิ่มก่อน อดทนสารพัดเพื่อหาทางเลี้ยงให้เราเติบโตใหญ่ได้ทุกวันนี้

จากปัญหาดังกล่าวที่นำมาเล่าให้ฟังในตอนต้นเรื่องนี้ ก็ทำให้อดย้อนมาคิดถึงตนเองในยามบั้นปลายชีวิตไม่ได้ว่า เมื่อความชราครอบงำเต็มที่ เรี่ยวแรงก็หดหาย ร่างกายก็เล็กผอมคำสั่งเราแล้ว ความรำคาญตนเองที่ทำอะไรไม่ได้ตั้งใจเหมือนก่อนก็มีมากขึ้น จะทำอะไรแต่ละอย่าง ต้องเรียกลูกหลานมาช่วยเหลือ แม้แต่การขับถ่ายก็ต้องอาศัยลูกหลานคอยช่วยเหลือดูแลทุกขั้นตอน อาการสังขารหมดสภาพเช่นนี้ อย่าว่าแต่ตนเองรำคาญ แม้แต่ลูกหลานก็

รำคาญ ถ้าไม่ได้รักปู่ย่าตาทวดจริง ๆ เขาก็ไม่อยากดูแล บางคนที่ทนดูแลอยู่เพราะหวังได้มรดกของผู้เฒ่าก็มีอยู่มาก เราจะมีวิธีป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสืบพระคุณปู่ย่าตาทวดนี้เกิดขึ้นในครอบครัวของเราอย่างไร

ปู่ย่าตาทวดท่านให้หลักการเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า การป้องกันลูกหลานสืบพระคุณปู่ย่าตาทวดที่ดีที่สุด คือพ่อแม่ต้องจงมือลูกตั้งแต่เล็กไปเป็นลูกมือช่วยอุปฐากดูแลปู่ย่าตาทวดของลูกหลานอยู่เสมอ พ่อแม่ดูแลปู่ย่าตาทวดได้ดียวไร ต่อไปเขาก็จะดูแลพ่อแม่อย่างนั้น ตามที่เขาได้รับการฝึกฝนมา

และที่สำคัญก็คือ การจะปลูกฝังความกตัญญูให้ได้ผลเร็ว เมื่อพ่อแม่ให้ลูกมีส่วนร่วมในการปรนนิบัติดูแลปู่ย่าตาทายาย จะต้องพรรณนาพระคุณของท่านให้ลูกฟังทั้งต่อหน้าและลับหลังด้วย การทำอย่างนี้จะทำให้เขาเห็นภาพบุคคลที่มีความกตัญญูทวดเขาได้ชัดเจนจากพ่อแม่ของเขาเอง เขาก็จะรู้ว่าการเป็นคนมีความกตัญญูทวดเขาต่อพ่อแม่ต้องปฏิบัติตนอย่างไรจึงถูกต้อง

แต่ถ้าพ่อแม่ปรนนิบัติปู่ย่าตาทายายไป ก็บ่นไป ต่ำไป หรือบางทีทวาดทูปดืลงไม้ลงมือกับท่านด้วยความเกรี้ยวกราด ทั้งต่อหน้าและลับหลังลูกด้วยแล้ว ลูกได้เห็นได้ยินก็จะจำเป็นแบบอย่าง แล้วก็จะทำกับปู่ย่าตาทายายอย่างที่คุณแม่ทำบ้าง กงเกวียนกำเกวียนนี้ก็จะย้อนมาถึงพ่อแม่เองในยามแก่ชรา ความเข้าใจที่ปู่ย่าตาทวดเคยรู้สึกว่าคุณหลานไม่รัก ความเข้าใจที่เหมือนเป็นส่วนเกินของบ้าน ความเข้าใจเพราะไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน ความเข้าใจที่รู้สึกว่ามีฐานะแย่กว่าคนรับใช้ ก็จะย้อนคืนมาทำลายจิตใจของคุณแม่บ้าง ในยามบั้นปลายชีวิตของคุณแม่เองเพราะไปทำตัวอย่างที่ไม่ถูกต้องให้เขาดู

พ่อแม่อยากให้ลูกดูแลตนเองในยามแก่ชราให้ดีที่สุดอย่างไร ก็ต้องดูแลพ่อแม่ของตนเองให้ดีที่สุดควบคู่ไปกับการฝึกให้เขาช่วยเป็นลูกมืออย่างนั้นด้วย วันหนึ่งเมื่อเขาโตขึ้นแล้วเขาจะต้องดูแลพ่อแม่ให้ดีที่สุด ไม่ให้มีสิ่งใดมากระทบกระเทือนใจแม้แต่หน่อยเลย มีแต่ตั้งใจเอาบุญดูแลพ่อแม่อย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่พ่อแม่ปลูกฝังความกตัญญูทวดเขาให้แก่ลูกแล้ว ปู่ย่าตาทวดท่านก็เตือนอีกว่าพ่อแม่เองก็ต้องเตรียมตัวแก่ก่อนแก่ด้วย นั่นก็คือ การเตรียมตัวเป็นปู่ชนียบุคคลประจำบ้านนั่นเอง

ถ้าไม่ฝึกฝนตนเองเอาไว้ล่วงหน้า พอสังขารร่วงโรยลงมากแล้ว ก็จะปรับใจไม่ทัน และนั่นก็จะเกิดความเครียดหลายอย่างตามมาอีก กลายเป็นบั้นปลายชีวิตที่มีความทุกข์เพราะไม่เคยเตรียมตัวมาก่อนนั่นเอง

การเตรียมตัวเป็นปุชฌิยบุคคลประจำบ้านมีข้อควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง
ก่อนอื่น เราจำเป็นต้องทราบก่อนว่า คนแก่นั้น มีอยู่ 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 เรียกว่า “แก่แดด แก่ลม”

คือ เป็นคนแก่ประเภทที่ตลอดชีวิตที่ผ่านมาไม่เคยสร้างคุณงามความดีให้เป็นขึ้นเป็นอัน
ทานไม่ค่อยให้ ศีลไม่ค่อยรักษา การสวดมนต์เจริญภาวนา คั่นคว่ำศึกษาความรู้ทางธรรมก็ไม่
สนใจ มีชีวิตผ่านไปวันหนึ่ง ๆ อย่างไรคุณค่า

คนแก่ประเภทนี้ เป็นคนแก่ที่น่ารำคาญ เพราะเป็นคนขาดเหตุผลขาดผล ไม่มีหลักคิด
หลักตัดสินใจ ลูกหลานไม่ยอมเข้าใกล้ และคนแก่ประเภทนี้อีกนั้นแหละ ที่ก่อให้เกิดปัญหาใน
ครอบครัวขึ้นมาก เช่น ปัญหาแตกร้างระหว่างแม่สามีกับลูกสะใภ้ เป็นต้น และคนแก่ประเภท
นี้แหละ ที่ลูกหลานไม่ค่อยได้รับความรู้ความดีอะไรเท่าไร ก็เลยทำให้ลูกหลานนึกความดีไม่ออก
จึงถูกนำมาทอดทิ้ง

ประเภทที่ 2 เรียกว่า “แก่บุญ แก่บารมี”

คือ เป็นคนแก่ประเภทที่ตลอดชีวิตที่ผ่านมา นอกจากจะตั้งใจทำมาหากิน และ
สะสมทรัพย์สมบัติ เตรียมไว้ใช้จ่ายในบั้นปลายชีวิตเพื่อจะได้ไม่รบกวนคนอื่นแล้ว ในด้าน
ความประพฤติ กิริยามารยาทก็ปรับปรุงตนเองตลอดมา โดยคิดว่าวันหนึ่งข้างหน้าเมื่อเราแก่
จะได้ไม่เป็นที่น่ารำคาญของลูกหลาน

ในทางธรรม ท่านก็หมั่นศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ตั้งใจให้ท่าน รักษาศีล
เจริญภาวนา มาตามลำดับ นอกจากนี้ยังคอยให้โอวาท อบรม สั่งสอนลูกหลานอยู่เป็นประจำ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรียกบุคคลประเภทนี้ว่า ปุชฌิยบุคคลของลูกหลาน
คือเป็นที่น่าเคารพน่ากราบไหว้ คนแก่ประเภทนี้มีอยู่ในครอบครัวใด ครอบครัวนั้นก็จะเป็นสุข
เสมือนมี “พระอยู่ในบ้าน”

คนแก่ประเภทนี้ ท่านถือหลักในการดำเนินชีวิตง่าย ๆ คือ

1. พยายามตักบาตร คือท่านทำบุญให้ท่านมาตลอด ตักบาตรเป็นประจำทุกเช้า
เป็นการสะสมเสบียงข้ามภพข้ามชาติไปเบื้องหน้า

2. พยายามรักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัดทุกวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านจะระวังศีล
ข้อ 4 ของท่านอย่างที่สุด คือไม่พูดเท็จ ทั้งไม่จู้จี้ขี้บ่น ทั้งทำตนเป็นคนอยู่ง่ายกินง่าย วันโกน
วันพระ ก็พยายามรักษาอุโบสถศีล

3. พยายามหาเวลานั่งสมาธิให้มากที่สุด ท่านตั้งใจนั่งทั้งเช้ามีด กลางวัน
และก่อนนอนตอนกลางคืน เพื่อทำใจให้ผ่องใส

ท่านประพัตติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกหลานดู ยามว่างก็อบรมศีลธรรมให้เด็กเล็กในบ้าน เล่านิทานบ้าง เล่าประสบการณ์ชีวิตที่เป็นประโยชน์บ้าง เพื่อเป็นอุทาหรณ์เตือนใจให้ลูกหลานตั้งตนอยู่ในศีลธรรม

ท่านจะไม่ยอมเข้าไปก้าวก่ายในเรื่องเซย เรื่องสะใภ้เป็นอันขาด เพราะถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะต้องรู้จักแบกรับเรื่องต่าง ๆ ในครอบครัวและแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็น โดยที่ไม่มีท่านเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือคอยเข้าไปเป็นคนกลางคอยไกล่เกลี่ยทุกเรื่องไป ในที่สุดแล้ว จะได้เป็นเสาหลักต้นต่อไปของครอบครัวมาทดแทนท่านได้สำเร็จ

ทรัพย์สมบัติใดที่มีอยู่ก็เริ่มมอบให้เป็นภาระของบุตรหลานดูแลรักษาต่อไป เพราะถือว่า เวลาของท่านเหลือน้อยแล้ว ต้องวางมือจากภาระในการดูแลมรดกตกทอดของบรรพบุรุษ และมอบให้เป็นภาระหน้าที่ของลูก ๆ ต่อไป ส่วนทรัพย์สมบัติที่อิงงายมาจากความพากเพียรของท่าน ในส่วนที่ต้องเก็บไว้เป็นเงินค่าจัดงานศพและทำบุญก่อนสุดท้าย ท่านก็จะแบ่งเอาไว้ต่างหากเรียบร้อย ไม่ปล่อยให้ลูกหลานเป็นภาระเรื่องเงินค่าทำศพของท่าน ส่วนที่เหลือจากนี้ท่านก็มอบเป็นต้นทุนในการดูแลครอบครัวของลูกหลานต่อไป ท่านแบ่งทรัพย์สินมรดกไว้เรียบร้อย พร้อมทั้งเตรียมตัวตายอยู่ตลอดเวลา หากวันใดต้องลาโลกนี้ไป ท่านก็ถือว่าได้ทำหน้าที่ปุษนิยบุคคลของบ้านสมบูรณ์แบบแล้ว

ท่านผู้อ่านที่เคารพ ท่านคงเห็นแล้วว่า ผู้สูงอายุในประเภทที่ 2 นี้ จะไม่มีทางเหงา หงอยในบั้นปลายชีวิต เพราะลูกหลานอยากใกล้ชิด อยากเข้าใกล้ เนื่องจากยิ่งเข้าใกล้ ก็จะได้ทั้งความรู้ ความดี ความทันโลก ทันชีวิต และความเย็นกายเย็นใจเป็นปกติ ดังนั้น เมื่อเรามองเห็นอนาคตผู้เฒ่าของตัวเองแล้ว เราก็ควรเตรียมตัวแก้ก่อนแก้ คือ เตรียมตัวเป็นพระในบ้านตั้งแต่วันนี้กันเถิด

6.4 การให้พรลูกหลาน

เมื่อชีวิตก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นเท่าไร การอำนวยความสะดวกให้ลูกหลานมีความสุข ความเจริญก้าวหน้า ก็ดูเหมือนจะเป็นหน้าที่หลักของผู้ใหญ่ที่เพิ่มขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง แต่การให้พรนั้น ถ้าทำไม่เหมาะสมกับวัยวุฒิและคุณวุฒิของความเป็นผู้ใหญ่ ลูกหลานก็จะไม่ให้ความเคารพนับถือเกรงใจ การได้ศึกษาว่า ปู่ย่าตายายของเรา มีหลักการและวิธีการให้พรอย่างไร ลูกหลานจึงอยากเข้าใกล้ อยู่ในโอวาท และเติบโตเป็นคนดีของสังคม จะช่วยให้เราเห็นภาพการปรับตัวสู่บั้นปลายชีวิตที่ชัดเจนขึ้น

6.4.1 “การให้พร” คืออะไร

“พร” มาจากคำว่า “วร” (วะ-ระ) ในภาษาบาลี

“วร” แปลว่า “ความประเสริฐ”

การให้พร หมายถึง การให้ความประเสริฐ

ดังนั้น การที่ผู้ใหญ่ให้พรลูกหลาน ก็คือ การให้ความประเสริฐแก่ลูกหลาน

6.4.2 ความสำคัญของการให้พร

หลายท่านอาจจะไม่เคยทราบมาก่อนว่า การให้พรลูกหลาน เป็นประเพณีโบราณที่ครอบครัวไทยสมัยก่อนนิยมปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน โดยทุกวันก่อนจะเข้านอน พ่อแม่และญาติพี่น้องในบ้านจะพาลูกหลานทุกคน มากราบขอพรปู่ย่าตายายอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา แล้วท่านก็จะเอ่ยอวยพรความดีของท่านที่ได้ทำในวันนั้นมาเป็นคำอวยพรให้แก่ลูกหลาน ทำให้ลูกหลานได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากปู่ย่าตายาย กลายเป็นการปลูกฝังถ่ายทอดคุณธรรมความดีภายในบ้าน และเป็นการตอกย้ำให้ลูกหลานมีความเชื่อมั่นในเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วอยู่เป็นประจำ

สังคมไทยสมัยก่อนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ปัญหาสังคมมีน้อย ก็เพราะครอบครัวส่วนมากของประเทศได้อาศัยกิจวัตรนี้ ถ่ายทอดความดีของผู้ใหญ่ในบ้านให้แก่ลูกหลานอย่างสม่ำเสมอ

การให้พรก่อนนอนนี้ ปู่ย่าตายายถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ของครอบครัว เพราะท่านทราบดีว่า หากครอบครัวใดห่างหายเสียงคำพรจากผู้ใหญ่ในบ้านแล้ว ก็เท่ากับบ้านนั้น “ขาดการรวมใจ” ไปด้วย

เมื่อบ้านขาดการรวมใจ ก็เหมือนบ้านที่ขาดใจ เพราะขาดเสียงธรรมะ ขาดเสียงให้กำลังใจ ขาดเสียงเตือนสติจากผู้ใหญ่ในบ้าน

ความขัดแย้ง กระทบกระทั่ง ความเหงาหงอย หดหู่ ขาดขวัญกำลังใจของสมาชิกในบ้านก็จะแทรกเข้ามาทันที ความอบอุ่นผูกพันของสมาชิกในบ้าน ก็จะจืดจางลงไปที่ละน้อย และหมดไป

ในที่สุดบ้านหลังนั้นก็จะมีแต่เสียงดุด่า เสียงทะเลาะวิวาท เสียงตีหมอนเสียงอวยพรให้ลูกหลาน

ครอบครัวที่เข้าใจถึงความสำคัญของกิจวัตรนี้ จึงได้ฝึกหัดลูกหลานให้คุ้นเคยกับการไปกราบขอพรจากปู่ย่าตายายและพ่อแม่ก่อนเข้านอนทุกคืน

บางครอบครัว ปู่ย่าตายายจากโลกนี้ไปแล้ว พ่อแม่ก็จะเป็นคนนำลูกกราบที่รูปภาพของท่านแทน แล้วพ่อแม่ก็จะเป็นผู้เล่าให้ลูกฟังว่า ท่านเคยทำความดีไว้ให้แก่วงศ์ตระกูลอย่างไร

แต่ปัจจุบันกิจวัตรนี้ได้ห่างหายไปจากครอบครัวไทยมาหลายสิบปีแล้ว ทำให้ปัญหาผู้เฒ่าถูกทอดทิ้ง ปัญหาครอบครัว ปัญหาการหย่าร้างเพิ่มขึ้นมาก เพราะขาดการรวมใจเป็นประจำทุกวันนั่นเอง

นอกจากนี้ปัญหาลูกคนหนึ่งก็เกิดจาก ทุกวันนี้ผู้แต่งงานส่วนมากนิยมแยกตัวออกไปสร้างครอบครัวเดี่ยว ในบ้านจึงมีกันแค่พ่อแม่ลูก โอกาสที่ลูกจะได้รับพรจากปู่ย่าตายายจึงเป็นเรื่องที่นาน ๆ เกิดขึ้นที และพ่อแม่ก็ไม่ค่อยทราบถึงความสำคัญของเรื่องนี้ด้วย จึงไม่ได้ทำหน้าที่นี้แทนปู่ย่าตายาย การกระทบกระทั่งในบ้านระหว่างพ่อแม่ลูกจึงเกิดขึ้นเป็นประจำ บางครอบครัวมีภาวะร้ายแรงเหมือนต่างคนต่างอยู่ และนำไปสู่การล่มสลายของครอบครัว โดยที่แต่ละคนก็ไม่ทราบสาเหตุว่า เกิดจากการขาดการรวมใจในแต่ละวันนั่นเอง

ในกรณีของครอบครัวเดี่ยวที่ยังไม่มีการรวมใจ พ่อแม่ก็คงจะต้องหันหน้าเข้าหากัน และกลับมาตั้งหลักกันว่า เราจะปล่อยให้บ้านมีสภาพขาดการรวมใจอย่างนี้ต่อไป เพื่อรอให้เกิดสภาพต่างคนต่างอยู่ หรือว่าจะเริ่มสร้างกิจวัตรการรวมใจในครอบครัว ด้วยการฝึกลูกให้กราบขอพรพ่อแม่ก่อนเข้านอนเป็นประจำตั้งแต่นั้น ซึ่งในตอนเริ่มต้น คุณแม่อาจจะต้องเป็นฝ่ายเริ่มต้นนำลูกกราบขอพรคุณพ่อก่อน ในฐานะที่พ่อเป็นหัวหน้าครอบครัว หลังจากนั้นเมื่อคุณพ่อให้พรลูกเสร็จแล้ว จึงค่อยบอกให้ลูกกราบขอพรคุณแม่บ้าง ในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนให้ทุกคนมีความก้าวหน้า อะไรทำนองนี้ เป็นต้น

ถ้าหากพ่อแม่ตัดสินใจจะวางกิจวัตรประจำบ้านไว้อย่างนี้ ก็เท่ากับเป็นการวางหลักประกันความอบอุ่นผูกพันในครอบครัวไว้อย่างแน่นหนาว่าบ้านจะไม่ขาดการรวมใจ ส่วนในยามบั้นปลายชีวิตก็จะมีหลักประกันว่า ลูกหลานจะไม่ปล่อยให้อยู่เหินห่างตาย เพราะได้ฝึกลูกหลานให้คุ้นเคยกับการเข้าหาผู้ใหญ่มาตั้งแต่เล็กแล้ว และทุกครั้งที่เข้ามาหาพ่อแม่ เขาก็จะมีความรู้สึกว่าได้รับแต่สิ่งดี ๆ จากผู้ใหญ่เสมอเช่นนั้นเอง

6.4.3 ความประเสริฐเกิดขึ้นในตัวได้อย่างไร

เมื่อเราทราบว่า การให้พรคืออะไร และมีความสำคัญอย่างไรแล้ว ก็มีประเด็นที่น่าสนใจต่อมาอีกว่า ความประเสริฐเกิดขึ้นในตัวของผู้ให้พรได้อย่างไร

จากการค้นคว้าทำให้พบว่า ตามหลักการในพระพุทธศาสนา “ใจ”ของมนุษย์มีคุณสมบัติพิเศษแตกต่างจากสัตว์โลกประเภทอื่น คือ

- 1) ใจสามารถฝึกให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นไปได้
- 2) ใจสามารถจัดความไม่ดีออกไปได้
- 3) ใจสามารถสั่งสมความบริสุทธิ์ไว้ได้

ด้วยลักษณะพิเศษนี้เอง ถ้าใจของมนุษย์สะสมแต่ความดี ก็เป็นใจที่ดีได้ แต่ถ้าสะสมแต่ความชั่ว ก็กลายเป็นใจที่ชั่วได้

แต่เนื่องจากในใจของคนเรา ไม่ได้มีแต่ความชั่วล้วน ๆ จนกระทั่งหาความดีไม่ได้ เพราะถ้าเป็นอย่างนั้นก็คงตกรรกรรมไหม้ไปแล้ว

ในทำนองเดียวกัน ใจของคนเรา ก็ไม่ได้มีแต่ความดีล้วน ๆ จนกระทั่งไม่มีความชั่วปนอยู่เลย เพราะถ้าเป็นอย่างนั้นก็คงเป็นพระอรหันต์เหาะไปแล้ว

แต่เพราะในตัวของคนเรา มีทั้งความดีและความชั่วปนอยู่ในตัว จึงต้องหาทางแก้ไขส่วนไม่ดีให้หมดไป แล้วก็พยายามเพิ่มส่วนที่ดีให้มีมากขึ้น ตามอายุที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน

ตัวการที่สร้างความไม่ประเสริฐให้แก่คนเรานั้น เรียกว่า “กิเลส” มีอยู่ 3 พวก คือ

1. ความโลภ คือ ความเห็นแก่ตัว ความอยากได้ไม่รู้จักพอ ความตระหนี่ถี่เหนียว ไม่อยากแบ่งปันให้ใคร เช่น ผู้ใหญ่คนใด โลภจัดอยากได้ของคนอื่นอยู่เรื่อยไป ลูกหลานก็คงสั่นหน้าบอกว่าไม่อยากเข้าใกล้ หรือถ้าเด็กคนใด เห็นแก่ตัวจัด เป็นหัวขโมย อยากได้ของคนอื่นอยู่เรื่อยไป ผู้ใหญ่ก็คงไม่อยากให้เด็กคนนั้นเข้าบ้าน

2. ความโกรธ คือ ความถูกขัดใจ แล้วอยากทำลายให้สิ้นซาก เช่น ผู้ใหญ่คนใด หงุดหงิดง่าย โกรธง่าย ลูกหลานก็ไม่อยากเข้าใกล้ หรือถ้าเด็กคนใด เจ้าโทสะ ระเบิดอารมณ์อยู่บ่อย ๆ ผู้ใหญ่ก็ไม่อยากให้เข้าบ้าน

3. ความหลง คือ ภาวะที่ใจมีติดติดขาดปัญญา มองเห็นผิดเป็นถูก เห็นถูกเป็นผิด เห็นดีเป็นชั่ว เห็นชั่วเป็นดี ทำให้คิดผิด พูดผิด ทำผิด เช่น ผู้ใหญ่ท่านใดลำเอียง ชอบอิจฉาตาร้อน ชอบนินทาชาวบ้าน ลูกหลานก็ไม่อยากเข้าใกล้ หรือถ้าเด็กคนใดชอบดมกาว ชอบเสพยาเสพติด ผู้ใหญ่ก็ไม่อยากให้เข้าบ้าน

ความไม่ดีทั้ง 3 อย่างนี้ คอยปิดกั้นความดีอยู่ ยิ่งถูกปิดกั้นมากเท่าไร ความประเสริฐก็ยิ่งน้อยลงไปเท่านั้น ใครพบก็ไม่อยากเข้าใกล้ เจ็บป่วยก็ไม่มีใครอยากดูแล

ตรงกันข้าม ถ้าใครที่เคยเห็นแก่ตัวมากเท่าไร แต่ตอนนี้ได้พยายามขจัดทิ้งออกไปแล้ว

ใครที่เคยเจ้าโทสะฉุนเฉียวมากเท่าไร แต่ตอนนี้ได้พยายามขจัดทิ้งออกไปแล้ว

ใครที่เคยอิจฉาริษยาคนอื่นมากเท่าไร มาบัดนี้ได้คิดว่า อิจฉาเขาก็ไม่ได้ทำให้เราดีขึ้น แต่อย่างใด ก็เลิกอิจฉาได้แล้ว

คนที่พยายามกำจัดความชั่วออกจากใจอย่างนี้ ไม่นานนักความคิดที่ดี คำพูดที่ดี การกระทำที่ดีก็จะถูกสะสมในตัวไว้มาก นิสัยดี ๆ ก็จะเกิดขึ้นมา และกลายเป็นความประเสริฐขึ้นในตัวเองมากมาย

ความประเสริฐของคนเรา ไม่จำเป็นต้องเจาะจงว่าต้องเป็นผู้ใหญ่เท่านั้น แม้เป็นเด็กก็มีความประเสริฐได้ คนหนุ่มคนสาวก็มีความประเสริฐได้เช่นกัน ขอเพียงแต่ตั้งใจฝึกฝนอบรมตนเองอย่างจริงจัง

6.4.4 วิธีสร้างความประเสริฐให้เกิดขึ้นในตัว

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้วิธีสร้างความประเสริฐให้เกิดขึ้นในตัว ด้วยการขจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ไว้ในคำสอนเรื่อง บุญกิริยาวัตถุ 3 เรียบร้อยแล้ว นั่นคือ

1. ขจัดความโลภด้วยการให้ทานอย่างสม่ำเสมอ

ปู่ย่าตาทวดของเราสมัยก่อน ท่านตื่นนอนขึ้นมาแต่เช้ามีด แล้วก็เรียกลูกหลานให้เตรียมข้าวของใส่บาตรให้ท่าน สมาชิกทั้งบ้านก็ต้องลุกมาช่วยกัน แล้วท่านก็เป็นคนนำลูกหลานทุกคนในบ้านมาใส่บาตรพระภิกษุตั้งแต่เช้าตรู่อย่างพร้อมหน้าพร้อมตา

นอกจากนี้ หลังจากใส่บาตรพระเสร็จแล้ว ปู่ย่าตาทวดก็จะนำลูกหลานกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพชนผู้ล่วงลับ เท่ากับเป็นการปลูกความกตัญญูให้แก่ลูกหลานไปในตัว แล้วก็เป็นการฝึกใจให้อ่อนโยนคุ้นกับความเมตตาอีกด้วย

ส่วนบ้านใดที่อยู่ไกลวัด ตอนเช้าพระภิกษุไม่เดินผ่านหน้าบ้าน ท่านก็จะใช้ให้ลูกหลานเตรียมข้าวของเช่นกัน แล้วท่านก็เดินทางไปด้วยตนเอง ถ้าท่านไปเองไม่ไหว เพราะสังขารไม่เอื้ออำนวย ท่านก็จะส่งตัวแทนไปถวายที่วัด โดยที่ก่อนจะไปถวาย ท่านก็จะเรียกทุกคนมาอธิษฐานจิตร่วมกัน แล้วค่อยส่งตัวแทนนำอาหารไปถวายพระที่วัด ซึ่งจะมีการหมุนเวียนกันไป

เหตุผลที่ท่านปลูกให้ทุกคนในบ้านลุกขึ้นมาใส่บาตร ก็เพราะท่านต้องการให้ลูกหลานทุกคนคุ้นเคยกับการให้ทานเมื่อตื่นนอนขึ้นมาแต่เช้าแล้ว อย่าปล่อยให้ใจขุ่นมัว อย่าคิด

โลกอยากได้ของใคร แต่ให้รีบลงมือทำความดีอย่างแรกของวันนั้นทันที เพราะชีวิตเป็นของไม่แน่นอน ทุกคนในครอบครัวจึงได้เริ่มต้นวันใหม่ด้วยจิตใจที่ผ่องใส ไม่ขุ่นมัว และมีแต่ใจคิดสนับสนุนให้ผู้อื่นทำความดีให้มากยิ่งขึ้นไป โดยเริ่มจากการตักข้าวใส่บาตรพระ

แตกต่างกับตอนเช้าของคนส่วนมากในยุคสมัยนี้ ที่พอลืมตาขึ้นมา ก็คิดแต่เรื่องแข่งขันทำมาหากิน คิดแต่จะกอบโกยผลประโยชน์จากผู้อื่น บางคนก็คิดคดโกงตั้งแต่ตื่นเช้าจนกระทั่งเข้านอน หรือบางคนก็มัวแต่นอนตื่นสาย เมื่อตื่นขึ้นมาแล้ว คนอื่นเขาก็ทำอะไรไปถึงไหนกันแล้ว แต่ว่าตนเองผ่านเวลาไปตลอดวันก็ยังไม่ได้ทำความดีอะไรเลย

เมื่อเป็นอย่างนี้ เรื่องเดือดเนื้อร้อนใจในบ้านถึงมีมาก มีการเอาวัดเอาเปรียบกันเองในครอบครัว แล้วก็เลยเถิดมาถึงการทะเลาะอย่างเอาเป็นเอาตาย เพื่อแย่งสมบัติกัน หรือบางทีก็ขัดแย้งขัดขากันเองในหมู่ญาติพี่น้องความประเสริฐของวงศ์ตระกูลนั้นจึงได้เสื่อมลงไป มีแต่ปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะคิดแต่จะเอาจากผู้อื่นตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอน

เพราะฉะนั้น ปุ่ยาตาทวดของเราท่านมองทะลุมาถึงตรงนี้ ท่านจึงนำลูกหลานทุกคนในบ้าน ออกมาใส่บาตรพระ เป็นการทำความดีแรกของวัน และเป็นการฝึกทุกคนให้คุ้นเคยกับการสนับสนุนให้ผู้อื่นทำความดีด้วยความเต็มใจ ป้องกันความคิดโลภ คิดเอาเปรียบ คิดอิจฉาริษยา คิดอยากได้ของคนอื่น และมีจิตใจผ่องใสตั้งแต่เช้าตรู่ของวันอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ความโลภภายในใจก็จะน้อยลงไปแล้วความประเสริฐจากความเป็นผู้ให้ก็จะเกิดขึ้นในตัวเองเป็นประการที่ 1

2. ขจัดความโกรธด้วยการรักษาศีลอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อปุ่ยาตาทายตื่นนอนขึ้นมาตอนเช้ามีดแล้ว ก่อนจะไปเตรียมอาหารใส่บาตร ท่านจะเรียกลูกหลานมารวมกันที่หน้าห้องพระประจำบ้าน ไม่เว้นแม้แต่คนงานในบ้าน เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเช้าพร้อมกันก่อน แล้วก็นำทุกคนอาราธนาศีล 5 ต่อหน้าพระพุทธรูปประจำบ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน หลังจากสวดมนต์ทำวัตรเสร็จ จึงค่อยแยกย้ายกันไปเตรียมข้าวปลาอาหารมาใส่บาตร

แต่ถ้าวันใด เกิดมีความผิดพลาดในเรื่องเวลา คนในบ้านอาจจะตื่นช้ากว่าปกติไปสักสิบนาที ทำให้ไม่ได้สวดมนต์ทำวัตรเช้าก่อน เพราะต้องรีบไปเตรียมอาหารใส่บาตรก่อน ท่านก็ไม่ยอมเลยตามเลย อย่างน้อยระหว่างรอพระมาบิณฑบาต ท่านก็จะนำสมาชิกทุกคนอาราธนาศีล 5 ในช่วงนี้แทน พอใส่บาตรเสร็จ ท่านก็นำลูกหลานกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลเอาบุญที่เกิดจากการใส่บาตรและการรักษาศีลอุทิศให้บรรพชนผู้ล่วงลับทันที แล้วหลังจากนั้น ท่านก็กลับไปสวดมนต์ทำวัตรเช้าของท่าน ไม่มีลดราวาศอกกับกิเลสเลย

การที่ท่านฝึกให้ลูกหลานในครอบครัวคุ้นกับการตั้งสัจจะในการรักษาศีลเป็นประจำทุกวันอย่างนี้ ก็เพื่อให้ลูกหลานมีหลักประจำใจของตนเองว่า วันนี้ทั้งวัน จะต้องไม่ผิดศีล 5 จะต้องไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ใคร ไม่ไปทำเจ้าชู้กับใคร และไม่ว่าจะเกิดกระแทกกระทั้นกับใคร รุนแรงเพียงใด ก็จะพยายามไม่โกรธ ค่อยพูดค่อยจาด้วยเหตุผล

เมื่อท่านฝึกลูกหลานอย่างนี้ ปัญหาบ้ายมุขในครอบครัวก็จะไม่มี เรื่องร้อนเขาร้อนเราทั้งในบ้านและนอกบ้าน ก็จะไม่มี เพราะทุกคนมีศีล 5 เป็นปกติ

ผิดกับยุคสังคมสมัยนี้ ที่ไม่พอใจอะไรขึ้นมาก็จะต้องด่าว่ากันด้วยคำหยาบคายทันที พร้อมจะระเบิดอารมณ์เข้าหากัน พร้อมจะแก้แค้นทวงคืน ทำให้เกิดการจองเวรกันอย่างไม่รู้จบ

เพราะฉะนั้นปู่ย่าตาทวด ท่านมองทะลุมาถึงเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ ท่านจึงลุกขึ้นมาแต่เช้า เพื่อนำลูกหลานในบ้านให้อารธนาศีลพร้อม ๆ กัน เพื่อเป็นการฝึกให้ทุกคนมีศีล 5 รู้จักควบคุมตนเอง ไม่ไปสร้างความเดือดร้อนแก่ใคร และพยายามรักษาจิตใจให้ผ่องใสตลอดวัน

ด้วยเหตุนี้ ความโกรธในใจก็จะถูกขังเอาไว้ ไม่ให้ออกฤทธิ์อาละวาดได้ ความประเสริฐจากการไม่สร้างความเดือดร้อนใจให้ทั้งตนเองและผู้อื่น จึงเกิดขึ้นในตัวเป็นประการที่ 2

3. จัดความหลงด้วยการทำภาวนาอย่างสม่ำเสมอ

ปู่ย่าตายายท่านศึกษาธรรมะมานานมาก จึงทราบดีว่าใจของคนเรามักติดเหยื่อล่อได้ง่าย บางทีไปเห็นของสวย ๆ งาม ๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้ยินเสียงเพราะ ๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้กลิ่นหอม ๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้กินอะไรอร่อย ๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้สัมผัสอะไรที่นุ่ม ๆ ก็อยากได้ บางทีมีใครทำอะไรให้ถูกใจ ก็อยากได้เขามาอยู่ด้วยอีก

การติดเหยื่อล่อทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจนี้เอง ทำให้มองเห็นผิดเป็นชอบได้ง่าย ทำให้ถูกชักจูงไปทำความชั่วได้ง่าย แล้วก็ต้องประสบทุกข์ทรมานสารพัดจากการตกเป็นทาสของสิ่งเหล่านี้ในภายหลัง

การจะรักษาปกติของใจไม่ให้ตกเป็นทาสของเหยื่อล่อเหล่านี้จำเป็นต้อง “ฝึกสติ” ให้ดี สติ คือ ความรู้ตัวว่า ตนเองทำอะไรอยู่ และแยกแยะตัดสินได้ว่า สิ่งใดถูก-ผิด ดี-ชั่ว บุญ-บาป ควรทำ-ไม่ควรทำ ทำให้ไม่ตกอยู่ในความประมาท

ปู่ย่าตายายท่านทราบเรื่องนี้ดี ท่านจึงฝึกสติของท่านเป็นประจำทุกวัน และท่านไม่มารอฝึกตอนแก่ แต่ท่านฝึกของท่านมาตั้งแต่สมัยยังเป็นหนุ่มสาว

วิธีการฝึกสติของท่าน ได้ยึดแบบแผนตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งท่านได้จากการไปวัด เพราะวัดคือแหล่งความรู้เรื่องศีลธรรมให้แก่ประชาชน

และวิธีฝึกสติที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ก็คือ “การทำภาวนา”

การทำภาวนา คือ การกำจัดความเห็นผิดเป็นชอบด้วยการฝึกใจให้มีความสะอาด บริสุทธิ์ ผ่องใส และมีสติตั้งมั่นอยู่ในความถูกต้องตั้งมาอยู่ตลอดเวลา

โดยปุ่ยาตายายจะฝึกสติของท่านผ่าน 3 เรื่องต่อไปนี้มาตลอด ท่านฝึกของท่านมา ตั้งแต่ก่อนจะมีครอบครัว ท่านทำสิ่งเหล่านี้ให้กลายเป็นชีวิตประจำวันของท่าน แม้ในยาม บั้นปลายชีวิตท่านก็ยังฝึกอยู่ไม่ขาด นั่นคือ

1. ท่านศึกษาธรรมะทุกวัน

2. ท่านสอนธรรมะให้แก่ลูกหลานทุกวัน

3. ท่านทำภาวนาทุกคืน

การศึกษาศาสนธรรมทุกวัน ทำให้ใจของท่านได้รับการเตือนสติจากพระธรรมคำสอน ของพระพุทธองค์อยู่เสมอว่า อย่าขาดการทำบุญ เพราะว่า คนเรานั้นเกิดมาแล้ว ต้องตายแน่ และสิ่งที่เรานำติดตัวไปได้ ก็มีแค่บุญกับบาปเท่านั้น ถ้าทำบุญไว้มาก ปัญหาที่ลดน้อย ความ สุขก็มีมาก แต่ถ้าทำบาปไว้มาก นอกจากปัญหาจะมีมากแล้ว ความสุขที่มีก็จะหมดไปด้วย

การสอนธรรมะให้แก่ลูกหลานทุกวัน ทำให้ใจของท่านได้รับการทบทวนความรู้ เรื่องศีลธรรมอยู่เสมอ อีกทั้งเป็นการถ่ายทอดให้ลูกหลานมีความรู้เรื่องศีลธรรมไปในตัว เมื่อจิตใจผูกพันอยู่กับธรรมะอย่างนี้ ลูกหลานก็อยากเข้าใจ ไม่ใช่เป็นโรคน้อยใจ แล้วก็กลายเป็นพระในบ้าน คอยเตือนสติลูกหลานให้เป็นคนดี

การทำภาวนาทุกคืน เป็นการฝึกสติของท่านโดยตรง เพราะเมื่อท่านหมั่นทำสมาธิ ทุกวันเป็นประจำ ใจของท่านก็จะคุ้นกับความสงบ ผ่องใส ไม่ซุ่มซ่ามง่าย สิ่งใดที่จะมายั่วเข้าให้ ใจของท่านไปติดเหยื่อล่อทางตา หู จมูก ปาก ลิ้น กาย และใจ ก็ทำได้ยาก เพราะความคุ้นกับ ความสงบของใจท่าน จะปฏิเสธสิ่งเหล่านี้ทันที

ด้วยเหตุนี้ท่านจึงเป็นคนที่ลุ่มหลงในสิ่งที่ไม่ถูกต้องได้ยาก และยังมีความทันคน ทัน กิเลสอยู่เพียบพร้อม ทำให้ท่านเป็นคลังปัญญาให้แก่ลูกหลานได้อีกด้วย ลูกหลานคนใดอยาก ได้ปัญญา อยากได้ความทันคน ทันกิเลส เมื่อเข้าไปหาท่านแล้วย่อมไม่ผิดหวัง มีแต่ได้รับคำ แนะนำที่ดีอย่างเต็มที่อยู่แน่นอน

โดยสรุป เพราะว่าปู่ตายายของเรา ท่านสร้างความประเสริฐให้เกิดขึ้นในตัว ด้วยการขจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ผ่านวิธีการทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนาของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเช่นนี้ ลูกหลานจึงมีความรู้สึกว่าคุณเป็น “ปุชนียบุคคล” ที่น่าเคารพ ยกย่อง น่ากราบไหว้ น่าเข้าใกล้ ท่านเป็นบุคคลที่ลูกหลานสามารถยึดถือเป็นต้นแบบในการ ดำเนินชีวิตได้อย่างแน่นอน

เมื่อศึกษามาถึงตรงนี้ ก็ได้ข้อคิดว่า ปู่ตายายที่ท่านฝึกฝนตัวของท่านได้ดีเยี่ยม อย่างนี้ ลูกหลานจะไม่มีทางทอดทิ้งท่านอย่างแน่นอน มีแต่กราบเข้ากราบเย็น เสมือนท่านเป็น พระในบ้าน

6.4.5 ความประเสริฐทำให้คำอวยพรเกิดความศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างไร

เวลาที่เราเข้าไปกราบผู้ใหญ่ที่ท่านมีคุณธรรมมาก มีข้อสังเกตอย่างหนึ่ง ก็คือ เวลา ปู่ตายาทวดของเราท่านให้พรทำไมเราจึงรู้สึกว่า พรของท่านมีความศักดิ์สิทธิ์ มีความขลังอยู่ด้วย “ความศักดิ์สิทธิ์ของพรเกี่ยวข้องกับความประเสริฐของผู้ให้พรอย่างไรกันแน่”

หลวงพ่อรูปหนึ่งที่เคารพรัก ท่านให้ความรู้ในเรื่องนี้ไว้ว่า “ความศักดิ์สิทธิ์ของพร” ขึ้นอยู่กับ “ความมีสัจจะต่อคุณธรรมความดีของผู้ให้พร”

“ถ้าผู้ให้พรเป็นคนมีสัจจะต่อคุณธรรมความดีมาก คำพรก็มีความศักดิ์สิทธิ์มาก แต่ถ้าผู้ให้พรมีสัจจะต่อคุณธรรมความดีน้อย คำพรก็มีความศักดิ์สิทธิ์น้อย”

แล้วท่านก็ชี้แนะให้ย้อนไปดูเรื่องเก่าๆ ในตำรับตำราโบราณ โดยท่านให้เปิดดู หลักฐานจากพระไตรปิฎก เรื่อง “พระองค์สิมาล” ซึ่งเป็นหลักฐานที่อธิบายเรื่องนี้ได้ชัดเจน

หลวงพ่อบอกชี้ให้เห็นภาพชัดเจนว่า

“พระองค์สิมาล ก่อนบวชท่านเคยเป็นโจรฆ่าคนมาเกือบพันชีวิต คนที่จะฆ่าแล้วได้ ครบหนึ่งพัน ก็คือ มารดาของท่านเอง แต่ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรู้ล่วงหน้า จึงได้เสด็จมา ดักพบกับท่าน ท่านเห็นพระพุทธรูปแล้วก็คิดจะฆ่า แต่ว่าพระพุทธรูปก็ทรงเตือนสติให้ได้คิด แล้วก็เทศน์โปรดให้ท่านฟังที่ข้างทางนั่นเอง ท่านจึงสำนึกบาปได้ ขอบวชเป็นพระภิกษุ แล้วตั้งใจบำเพ็ญเพียรอยู่ในสำนักของพระพุทธรูป

แต่เนื่องจากท่านเคยเป็นโจรที่มีชื่อเสียงลือกระฉ่อนเรื่องฆ่าคนไม่เลือกหน้า ระยะแรก ๆ เวลาออกบิณฑบาต ท่านไม่ค่อยได้อาหาร เพราะพอชาวบ้านจำหน้าได้ว่า ท่านคือ โจรองค์สิมาล ก็ตกใจ ผ่นหนีกันไปหมด บางวันก็ถูกรุมขว้างปาจนเลือดอาบ

วันหนึ่ง ท่านออกบิณฑบาตไปพบผู้หญิงท้องแก่กลางทาง ผู้หญิงคนนั้นพอจำได้ว่าเป็นโจรองคูลิมาล ก็ตกใจ วีนไห้ลั่นลูกคลุกคลาน ในที่สุดก็หมดเรี่ยวแรงจะไห้ ได้แต่อาปากพะงาบ ๆ ร้องไม่ออก ทำท่าจะตายเอาต่อหน้าต่อตา

พระองคูลิมาลก็คิดช่วย แต่ทำอย่างอื่นไม่ได้ จึงกล่าวคำไห้พรขึ้น โดยในคำไห้พรนั้น “ท่านอ้างสัจจะต่อคุณธรรมความดี” ที่ท่านมีก่อนว่า

‘นับแต่เมื่อข้าพเจ้าเกิดแล้วในอริยวงศ์ ได้บวชในสำนักของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนบัดนี้ ความคิดที่จะเบียดเบียนรังแกสัตว์ แม้สักนิดไม่มีเลย ด้วยสัจจะนี้ ขอน้องหญิงจงคลอดบุตรโดยสวัสดิ์เถิด’

พอท่านกล่าวจบ หญิงผู้นั้นก็คลอดบุตรออกมาอย่างง่ายดาย ปลอดภัยทั้งแม่ทั้งลูก

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนพระองคูลิมาล จะบรรลุปะนาหนัสสัจจะ เป็นตัวอย่างไห้เห็นว่า อำนาจของสัจจะต่อคุณธรรมความดีมีความศักดิ์สิทธิ์อย่างนี้

เพราะฉะนั้น หลักการไห้พรที่ถูกตอง คือ ผู้ไห้จะต้องอ้างสัจจะในคุณธรรมความดีที่มีอยู่ในตัวมาเป็นคำอวยพรไห้แก่ลูกหลาน คำอวยพรนั้นจึงจะเกิดมีความศักดิ์สิทธิ์

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเรามีสัจจะในการทำทาน ก็ไห้พรว่า

“ด้วยสัจจะที่ได้ตักบาตรแก่พระภิกษุสงฆ์เป็นประจำมาตลอดปี ขอให้ผู้มาขอพรนี้จงมีอาหารการกินบริบูรณ์ อย่าได้ขาด หรือด้วยสัจจะที่เคยตั้งใจไห้สมบัติเป็นทานโดยง่าย ขอให้ผู้รับพร จงได้สมบัติโดยง่ายเช่นกัน”

6.4.6 ข้อคิดของหลวงพ่อ

เมื่อหลวงพ่อท่านอธิบายเรื่องนี้จบลง ท่านก็ยังไห้ข้อคิดอีกต่อไปว่า

“พวกเราทุกคนที่รู้ตัวว่าพรุ่งนี้จะมีลูกหลาน หรือคนที่เคารพนับถือมาขอพร เราต้องคิดแล้วนะ ว่าทำอย่างไร คำอวยพรของเรา จะไม่เป็นเพียงเสียงนกแก้วนกขุนทองที่พูดไป

ถ้าหากเราไม่ได้ตักบาตรประจำ ก็ต้องเริ่มตักบาตรเป็นการฝึกขจัดความตระหนี่ของตนเอง ถ้าหากยังเจ้าอารมณ์อยู่ ก็ต้องฝึกรักษาศีลให้ดี ถ้าหากยังชอบตะแบง ชอบด้นทุรัง เห็นอยู่ว่าผิด แต่ก็ยังดื้อทำไป ก็ควรศึกษาธรรมะ และเข้าวัดปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิสม่ำเสมอได้ แล้ว ไมอย่างนั้น เราก็ไม่รู้ว่าจะเอาความประเสริฐจากที่ใด

แต่ถ้าเราฝึกตนเองมาอย่างดี พอถึงเวลาลูกหลานมาขอพร ก็อ้างเอาบุญกุศลที่ใส่บาตร รักษาศีล และนั่งสมาธิมิได้ขาด มากำหนดเป็นคำอวยพร ขอให้บุญกุศลนี้ จงถึงแก่ผู้มาขอพร ให้เขามีความเจริญรุ่งเรือง สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดในการทำ ความดี พรที่เราให้นี้ก็มีความศักดิ์สิทธิ์

แต่ถ้าใครตอนนี้เป็นผู้ใหญ่แล้ว แห้งใจว่าตนเองไม่มีความดีอะไรเลย ก็ยังไม่สายเกินไปหรอกนะ คือนั่งก่อนนอนสวดอิติปิโสสัก 108 จบ หรือนั่งสมาธิให้ตลอดคืน พรุ่งนี้ลูกหลานมาขอพร ก็ยังเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่จะเอาไปอ้างได้ แม้จะเป็นความศักดิ์สิทธิ์เพียงคนเดียว ก็ยังดีกว่าไม่มีอะไรเลยเลย หลังจากนั้นก็ทำเพิ่มเข้าไปทุกวัน เดี่ยวความประเสริฐก็จะเกิดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เอง”

เมื่อเราได้ศึกษาเรื่องนี้แล้ว ก็ทำให้เห็นภาพของการเตรียมตัวสู่บั้นปลายชีวิตที่ชัดเจน และมีความรู้สึกว่ ึ่งเราต้องเตรียมตัวมาก่อนแก่ให้พร้อมเสียแล้ว เพราะถ้าไปคิดปรับตัวตอนแก่ แต่ติดนิสัยแย่ ๆ มาเยอะแล้ว ไม่แก้คงตัดยาก แต่ถ้าลงมือฝึกฝนปรับปรุงตนเองแก้ไขความโลภ ความโกรธ ความหลงที่มีอยู่ในใจให้น้อยลงไปเสียตั้งแต่วันนี้ พอบั้นปลายชีวิตมาถึง เราก็จะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมต่อการเป็น “ปูชนียบุคคล” ที่สมควรแก่การเคารพกราบไหว้ของลูกหลาน เมื่อวันนั้นมาถึง นั้นเท่ากับว่า “เราได้เป็นคลังปัญญาให้ลูกหลานได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติตาม” นั่นเอง

6.5 ฝึกความไม่ประมาทจากการอยู่ธุดงค์

ชีวิตคนเรานั้น เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ถ้าประมาทเมื่อไร ก็อันตรายเมื่อนั้น พระพุทธองค์ถึงกับตรัสไว้ว่า คนประมาทแม้มีชีวิตอยู่ ก็คือคนตายแล้ว การมาฝึกอยู่ธุดงค์ที่วัดเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะฝึกตนเองให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท

หลายท่านอาจไม่ทราบมาก่อนว่า ธรรมะทั้งหมดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ตลอด 45 พรรษา รวมแล้วได้ 84,000 ข้อ แต่เมื่อสรุปคำสอนของพระพุทธองค์ทั้งหมดแล้วจะเหลือเพียง 1 ข้อ คือ ความไม่ประมาท โดยมีหลักฐานที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ในปัจฉิมโอวาทหรือโอวาทครั้งสุดท้ายก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กิจอันใดที่พระศาสดาแสวงหาประโยชน์เกื้อกูล ซึ่งกระทำเพื่อสาวกทั้งหลาย ด้วยความอนุเคราะห์เอ็นดู กิจทั้งปวงนั้น เราได้ทำแล้วแก่เธอทั้งหลาย บัดนี้เราขอเตือนเธอทั้งหลายว่า สังขารทั้งหลาย มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ขอเธอทั้งหลายจงยังกิจทั้งปวง ให้ถึงพร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด”

จากคำสอนโดยสรุปของพระองค์ เท่ากับเตือนสติให้พวกเราทุกคนได้รู้ว่า ความก้าวหน้าในการฝึกฝนคุณธรรมความดีของตนเองจะเกิดขึ้น เมื่อเรามีความไม่ประมาท เพราะถ้าประมาทเมื่อไร โอกาสที่จะทำผิดพลาด ก่อวิบากกรรมทางกาย วาจา ใจ จะมีโอกาสเกิดขึ้นทันที คุณธรรมความดีเดิมที่มี ก็จะถูกถอยหลังกลับไปด้วย

คนที่จะไม่ประมาท ต้องฝึกสติเตือนตนเองอยู่เสมอว่า อายุของมนุษย์นั้นมีอยู่จำกัด การใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า คือการหมั่นสั่งสมบุญกุศลติดตัวไป

การฝึกตนให้เป็นคนไม่ประมาท ก็ต้องฝึกตนให้เป็นคนอยู่ในบุญอย่างสม่ำเสมอ

ทำไมต้องอยู่ในบุญ นั่นก็เพราะตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว แต่ละคนก็มีกรรมดี กรรมชั่วเป็นของตน แต่การส่งผลของกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพของใจ

เช่น ถ้าใจอยู่ในบาป คือ ใจคิดจะทำชั่ว ทำบาป ก็จะเปิดโอกาสให้วิบากกรรมชั่วที่เคยผิดพลาดไว้ในอดีตส่งผลมาได้ เช่น กรรมที่เคยฆ่าสัตว์ ส่งผลมาตัดรอนชีวิตได้ ทำให้ประสบทุกข์กรรมอย่างไม่คาดคิด และต้องขาดโอกาสในการทำความดีอย่างมา

ในทางตรงกันข้าม ถ้าใจอยู่ในบุญ คือ ใจคิดเมตตาต่อผู้อื่น หรือใจระลึกนึกถึงบุญที่เกิดจากการทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ที่เคยทำไว้ในอดีต ก็จะเปิดโอกาสให้กรรมดีที่เคยได้ทำไว้ในอดีตส่งผลมาได้ เช่น บุญที่เกิดจากการทำทานไว้ในอดีตส่งผลให้ได้สมบัติเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะพระพุทธร่องค์ทรงทราบความจริงว่า บุญที่เราทำนั้น จะเกิดขึ้นอยู่ 3 ช่วง คือ ก่อนทำบุญก็มีความดีใจที่จะได้ทำบุญ ขณะทำบุญก็มีใจผ่องใส หลังจากทำบุญแล้วก็หมั่นตามระลึกนึกถึงบุญที่ได้ทำไปแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการทำทาน รักษาศีล หรือเจริญภาวนาก็ตาม

ทำอย่างไรให้ใจอยู่ในบุญ

วิธีการหนึ่งที่ปู่ย่าตายายท่านถือปฏิบัติ คือ การอยู่ธุดงค์ที่วัดเป็นเวลา 3-7 วัน ซึ่งจะมีการทำทาน รักษาศีล 8 และนั่งสมาธิทำภาวนาเป็นกิจกรรมหลัก ส่วนสถานที่พักก็แล้วแต่ว่าทางวัดจะจัดให้ บางแห่งก็เป็นการปักกลด บางแห่งก็เป็นเรือนพัก ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศของวัดที่ไปอยู่ธุดงค์นั้นเป็นอย่างไร

บางท่านอาจสงสัยว่า การมาอยู่ธุดงค์ทำให้ใจอยู่ในบุญ หรือทำให้เกิดความไม่ประมาทได้อย่างไร เรื่องนี้ก็ได้ไปค้นคว้าเพิ่มเติมและก็ได้พบกับคำตอบที่หลวงพ่อรูปหนึ่งเคยอธิบายไว้ จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังในเรื่องนี้

หลวงพ่อบอกอธิบายให้แก่ผู้มาอยู่ธุดงค์ที่วัดฟังว่า

“การอยู่กลดเป็นวิธีการที่เลียนแบบมาจากข้อปฏิบัติของพระภิกษุเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้แบบอย่างการอยู่ถูกต้องเอาไว้ เพราะทรงมองเห็นเหตุสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

ประการที่ 1 คนในโลกนี้มีความรู้สึกเหมือนกันอยู่ประการหนึ่ง คือเมื่อเวลาตนมีความสุข แม้จะสุขมากก็รู้สึกว่ายสุขน้อยกว่าคนอื่น แต่เวลามีทุกข์ชนิดเดียว ก็รู้สึกว่าตนเองมีทุกข์มากกว่าคนอื่นทั้งโลก

ประการที่ 2 คนเราแยกไม่ออกว่าอะไรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตอะไรเป็นส่วนเกิน หากสังเกตดูให้ดีจะพบว่า ปัญหาใหญ่ทั้งหลายที่เกิดขึ้น และทำให้โลกเดือดร้อนอยู่ทุกวันนี้ ถ้าพูดโดยสรุปคือเราแยกไม่ออกว่า อะไรคือ Need และอะไรคือ Want

เพราะว่า Need คือ ความจำเป็นต้องมี ซึ่งก็คือการคำนวณปัจจัย 4 ที่จำเป็นต่อการเลี้ยงชีวิตของเราในแต่ละวันให้ได้

ส่วน Want คือ ความต้องการ ความอยากได้ ซึ่งเป็นเรื่องของความสะดวกสบาย เพราะฉะนั้นพออยากได้อะไรขึ้นมา ก็คิดว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เป็น Need ทั้งหมด ยกตัวอย่างเช่น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม แม้ของเดิมจะมีแล้วเป็นสลิป ๆ ชุดอัดแน่นอยู่ในตู้ แต่เจ้าของก็ยังคิดว่าไม่พอ ยังอยากจะทำซื้อแฟชั่นใหม่ ๆ มาเพิ่มเข้าไปอีก อย่างนี้ไม่ใช่ความจำเป็น แต่เป็นความทะยานอยากกัน

ข้อสังเกตอีกอย่าง เดียวนี้สินค้าต่าง ๆ มีรายการแถมโน่นแถมนี้ บางคนซื้อของใช้ต่าง ๆ ไม่ใช่เพราะอยากได้ของมาใช้ แต่ซื้อเพราะอยากได้ของแถม ผลสุดท้ายของที่ไม่จำเป็น ก็เลยมีอยู่เต็มบ้าน เงินทองก็เลยไม่พอใช้ แล้วมาร้องทุกข์ว่ารายได้ไม่พอรายจ่าย

การที่ใครจะแยกออกได้ระหว่าง ความจำเป็น (Need) กับความต้องการ (Want) ปู่ย่าตายายท่านจึงไปฝึกอยู่กลดทุกวันพระและวันหยุด

พระอาจารย์เจ้าทั้งหลายท่านจึงบอกว่า ถ้าอยากรู้จักลองเข้าไปอยู่ในกลดดู แยกกลดมานอนที่ลานวัดสัก 2 คืนแล้วจะรู้ว่าที่อยากได้บ้าน ได้ตึกที่หลัง ๆ พอเข้าไปอยู่ในกลดแล้วจะรู้สึกว่า แค่นี้ก็พออยู่ ชื่นชอบสมบัติมากมายจนล้นออกนอกกลด จะหย่อนตัวลงนอนได้อย่างไร

การที่ให้ใส่แต่ชุดขาวอยู่จุดดั่งอย่างนี้ จะได้ว่า จริ่ง ๆ แล้วเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มก็ไม่ต้องการมากมาย เป็นภาระในการระวังรักษาเปล่า ๆ ยิ่งเป็น ชุดขาวยิ่งต้องระวัง จะนั่ง จะนอน ต้องควบคุมสติ ระวังความเปราะเปื้อนเป็นพิเศษ ทำให้สติดีขึ้นมาโดยอัตโนมัติ

ความต้องการจำเป็น หรือ need มีอยู่แค่นี้เอง อะไรที่ตาโตอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด หรือ want ก็จะได้เพล่า ๆ ลงเสียบ้าง นี่คือเหตุที่ต้องแนะนำชักชวนให้มาอยู่กลดกันนะ

แล้วถ้าจะทำความไม่ประมาทให้เกิดแก่ตนเอง ก็จะต้องเริ่มตั้งแต่ละชั่ว ทำความดี ทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ซึ่งการกระทำทั้ง 3 ประการนี้ ถ้าทำให้สมบูรณ์ โดยเต็มกำลังความสามารถของเราแล้ว แม้ชาตินี้ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ ก็ต้องพยายามทำกันไปไม่ทอดทิ้งวันใดวันหนึ่ง ปีใดปีหนึ่ง ชาติใดชาติหนึ่ง เมื่อปฏิบัติธรรมได้สมบูรณ์แล้ว วันนั้น ปีนั้น ชาตินั้น เราก็จะสามารถหมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ เข้านิพพานตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้”

จากคำสอนของหลวงพ่อก่อนที่นำมาเล่าให้ฟังนี้ ก็เป็นอันสรุปได้ว่า วิธีการฝึกใจของเรา ให้ตั้งอยู่บนความไม่ประมาทและสามารถอยู่ในบุญได้อย่างต่อเนื่องที่ดีที่สุด ก็คือ การมาอยู่จุดดั่งที่วัดในช่วงสวดสัปดาห์อย่างน้อยต่อเนื่องสัก 3-7 วัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการพาตนเองออกจากปัญหาต่าง ๆ ที่วุ่นวายในทางโลก ด้วยการเข้ามาอยู่ในบรรยากาศที่สงบกายและสงบใจ เพื่อเพิ่มบุญในทางธรรมให้ตัวเรา ครั้นเมื่อลาจุดดั่งกลับไปปฏิบัติหน้าที่การงานแล้ว ก็จะทำให้เราทำงานด้วยใจที่อยู่ในบุญ ทำด้วยความไม่ประมาท แม้มีปัญหามาก ก็สามารถจัดการให้เหลือน้อย ซึ่งยังมาอยู่จุดดั่งบ่อย ๆ ลาจุดดั่งกลับไปทำงานแต่ละครั้ง ก็จะทำงานด้วยใจผ่องใส ในที่สุดปัญหาที่เคยมีมากก็จะหมดไปเอง แล้วโอกาสแห่งความเจริญก้าวหน้าก็จะก้าวเข้ามาหาอย่างมากมาย เพราะใจที่ผ่องใสย่อมมีอานุภาพดึงดูดสิ่งที่ดีเข้ามาหา

หากชาวพุทธในประเทศไทยกว่าหกสิบล้านคน พร้อมเพรียงกันฝึกความไม่ประมาทด้วยการอยู่จุดดั่งทั่วทั้งประเทศเช่นนี้ ปัญหาต่าง ๆ ในประเทศไทยก็จะลดลงไปในชั่วข้ามคืน เพราะคนไทยมีจิตใจที่ผ่องใสขึ้น และหากมีการฟื้นฟูให้ทุกวัดทั่วประเทศจัดอยู่จุดดั่งสวดสัปดาห์อย่างสม่ำเสมอ วันหนึ่งปัญหาต่าง ๆ ในประเทศก็จะหมดไป เพราะทุกคนได้ลงมือปฏิบัติธรรมเป็นชีวิตประจำวันแล้วนั่นเอง ซึ่งนั่นคือวิถีชีวิตที่ปุ่ยาตายายมอบไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เรามานานแล้ว แต่ว่าสิ่งเหล่านี้จะได้รับการสนับสนุนเมื่อไรนั้น มีหลักสำคัญอยู่ว่า เราต้องทำก่อนเป็นคนแรก แล้วจึงชักชวนผู้อื่นให้ทำตาม

เมื่อคิดพิจารณาแล้ว วันหยุดสวดสัปดาห์นี้ ก็ขอเชิญชวนทุกท่านพาครอบครัวไปทอดลอง อยู่จุดดั่งสวดสัปดาห์ที่ศูนย์วิปัสสนาหรือวัดใกล้บ้านกันเลย ขออนุโมทนาบุญล่วงหน้า สาธุ !

บทที่ 7

ชาวพุทธที่แท้จริง

เนื้อหาบทที่ 7

ชาวพุทธที่แท้จริง

7.1 ชาวพุทธที่แท้จริง

7.2 วัดร้าง-วัดรุ่ง

7.3 การแก้ไขวิกฤตพระพุทธศาสนา

7.3.1 โทษของการอ่านข่าวไม่พิจารณา

7.4 พระพุทธเจ้าต้นแบบแห่งปัญญา

7.4.1 ความขึ้น-ลงของชีวิตขึ้นอยู่กับอะไร

7.4.2 วิธีแก้ปัญหของพระพุทธองค์

7.5 สร้างพระพุทธรูปประจำตัว

แนวคิด

1. ชาวพุทธที่แท้จริงมีคุณสมบัติดังนี้ คือ มีศรัทธา มีศีล เชื่อกรรม ไม่แสวงบุญนอกพระพุทธศาสนา และตั้งใจทำจิตให้บริสุทธิ์
2. ชาวพุทธต้องช่วยกันแยกแยะ พิจารณาข่าวที่จะมาทำลายพระพุทธศาสนาให้รอบคอบก่อนด่วนตัดสินใจ มิฉะนั้นจะเป็นบาปที่เกิดจากการร่วมกันทำลายพระพุทธศาสนา โดยไม่รู้ตัว ชาวพุทธควรยึดถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นต้นแบบแห่งปัญญา และปรับปรุงศีล ความประพฤติของแต่ละคนให้ดี ก็จะมีแนวทางในการปกป้องรักษาพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้รู้คุณสมบัติของชาวพุทธที่แท้จริง
2. เพื่อให้ช่วยกันแก้ไขวิกฤตพระพุทธศาสนา

ชาวพุทธที่แท้จริง

7.1 ชาวพุทธที่แท้จริง

เมื่อหยิบบันทึกคำสอนของหลวงพ่อก่อนที่เคารพที่มานั่งอ่านบททวน เพื่อหาข้อมูลมาเขียนหนังสือ ก็ให้บังเอิญไปพบข้อความหนึ่งที่คิดว่า ควรจะนำมาลงให้อ่านกัน นั่นคือ “อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมลง” เพื่อที่ชาวพุทธจะได้ช่วยกันแก้ไขกันต่อไป

หลวงพ่อก่อนให้ข้อคิดไว้ว่า “พระพุทธศาสนาไม่มีวันเสื่อม มีแต่คนเราที่แหละที่เสื่อมจากพระพุทธศาสนา”

“สาเหตุสำคัญ ที่ทำให้เสื่อมก็คือ “คนพาล” ทั้งพาลภายนอกและพาลภายใน

1) พาลภายนอก ได้แก่ คนที่ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา เขาจะนับถือศาสนาอื่นหรือไม่ก็ตาม แต่เขามีจิตมุ่งร้ายคอยจ้องทำลายพระพุทธศาสนา ในยามปกติก็พยายามกล่าวร้ายป้ายสีพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ว่าเลวอย่างนั้นอย่างนี้ หากเขามีโอกาส ก็จะบิดเบือนคำสอนในพระพุทธศาสนาให้คนอื่นเข้าใจไขว้เขว คนพาลประเภทนี้คอยจ้องหาโอกาสทำลายพระพุทธศาสนาอยู่แทบจะทุกวันไป และก็มีจำนวนมากด้วย

2) พาลภายใน ได้แก่ ชาวพุทธที่ไม่เคารพพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความคลางแคลงสงสัยในการตรัสรู้ของพระองค์ ไม่เคารพในพระธรรม คือ ไม่ตั้งใจปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์อย่างจริงจัง ไม่เคารพในพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ไม่เคารพในการฝึกสมาธิเพื่อทำให้จิตใจสงบ เมื่อขาดความเคารพอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทุกประการดังกล่าวนี้นี้ เขาก็จะเป็นพาลภายในของพระพุทธศาสนา ตัวของเขาเองก็จะไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ จากการเป็นชาวพุทธเลย

เมื่อเป็นเช่นนั้นนานไป เขาจะไม่เห็นคุณค่าในพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น เมื่อคนพาลภายนอกเข้ามาทำลายพระพุทธศาสนาด้วยวิธีการต่าง ๆ ก็จะไม่สามารถปกป้องพระพุทธศาสนาได้ เพราะตนเองก็ขาดความเคารพในพระศาสนาอยู่แล้ว เมื่อขาดความเคารพก็จะมีใจในการศึกษาหาความรู้ให้ถ่องแท้ ดีไม่ดีตกเป็นเครื่องมือของคนพาลภายนอก มาบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาเสียเอง

“พวกเราลองมาพิจารณาตนเองดูเถาะว่า ตัวเรานั้นบัดนี้ยังเป็นคนพาลอยู่หรือเปล่า และเราได้ทำหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดีแล้วหรือยัง

ชาวพุทธที่แท้จริงจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติต่อไปนี้

1) **มีศรัทธา** เชื่อในการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือเชื่อว่า พระพุทธเจ้ามีจริง และเป็นผู้มีคุณธรรมวิเศษสูงสุด ไม่ระแวงสงสัยในพระปัญญาธิคุณอันเลิศ ของพระองค์

2) **มีศีลบริสุทธิ** คือพยายามรักษาศีล 5 ให้ได้เป็นอย่างน้อย เพื่อปกป้อง ตนเองให้พ้นจากบาปกรรมทั้งหลาย

3) **เชื่อกรรม** ไม่ถือมงคลต้นข้าว แต่เชื่อถือมงคลต้นตัว คือมีความเข้าใจถูก ในเรื่องโลกและชีวิต ตื่นตัวอยู่เสมอว่าบุคคลเมื่อทำดีย่อมได้ดีจริง ทำชั่วย่อมได้ชั่วจริง ไม่มีความสงสัยเคลือบแคลงใด ๆ ทั้งสิ้น เลือกรับแต่ความดีให้เต็มตามความสามารถของตน

4) **ไม่แสวงบุญนอกพระพุทธศาสนา** คือไม่เที่ยวแสวงบุญโดยเข้าร่วม พิธีกรรมในศาสนาอื่นด้วยความเต็มใจ เพราะคิดว่าจะได้บุญ ทั้งไม่กราบไหว้รูปเคารพของ ศาสนาอื่น แต่ก็ต้องไม่ล่วงเกิน ไม่วิจารณ์ วัดถู่อันเป็นที่เคารพของลัทธิศาสนาอื่นด้วย ตลอดชีวิตต้องชวนชวาย ในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา

5) **ตั้งใจทำจิตให้บริสุทธิ์** ด้วยการให้ทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา ให้ถูกวิธีของพระพุทธศาสนาโดยแท้

ขอให้เราลองถามตนเองกันดีกว่าว่า เราเองนั้นได้ทำตัวให้สมกับเป็นชาวพุทธ ที่แท้จริงแล้วหรือยัง ถ้ายังกีรีบปรับปรุงแก้ไข อย่าให้เสียที่ที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้าเราทำได้อย่างนี้ เรานั้นแหละ คืออายุพระพุทธศาสนาที่แท้จริง”

พออ่านบันทึกจบแล้ว จึงตัดสินใจนำข้อความเหล่านี้มาลงให้อ่านกัน อย่างน้อยก็ เพื่อให้บอกตนเองได้ว่า ในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชนคนหนึ่ง วันนี้เราได้ทำอะไรตอบแทน พระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบ้างแล้ว

7.2 วัดร้าง-วัดรุ่ง

เมื่อประมาณเดือนตุลาคม พ.ศ. 2541 ได้เกิดประวัติศาสตร์สำคัญบทหนึ่งของพระพุทธศาสนาในเมืองไทย นั่นคือ ชาวของวัดพระธรรมกาย

จำได้ว่า ท่ามกลางเศรษฐกิจที่กำลังตกต่ำอย่างหนัก หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ โทรทัศน์ทุกช่องประโคมข่าวโจมตีวัดพระธรรมกายอย่างหนัก จนกระทั่งนักวิจารณ์หลายคนต่างก็ฟันธงว่า อีกไม่นาน วัดที่มีขนาดเนื้อที่สองพันกว่าไร่ คงต้องร้างในไม่กี่เดือนอย่างแน่นอน และก็ต้องกลายเป็นวัดร้างที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยอีกด้วย

หลายท่านก็ติดตามข่าวนี้เช่นกัน แต่หลังจากติดตามข่าวอย่างต่อเนื่องอยู่ถึง 2 ปีเต็ม ก็พบว่าผลที่ออกมากลับตาลปัตร ซึ่งเรื่องนี้ไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะในช่วงนั้น ถ้ากรณีเป็นรัฐบาลถูกโจมตีหนักอย่างนี้บ้าง แค่นิตยดัดต่อเข้าไปไม่กี่เดือน ก็ทำท่าจะยุบสภาฯ เลิกตั้งใหม่กันแล้ว

นอกจากนี้แล้ว ท่ามกลางการออกข่าวโจมตีอย่างหนัก หลายท่านยังพบใบประกาศของวัดพระธรรมกาย เชิญชวนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปร่วมงานบุญสำคัญทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย ซึ่งหลังจากวันงาน ก็มีการรายงานข่าวจากทางวัดว่า มีคนมาร่วมงานนับเรือนแสน แม้ว่าจะมีเสียงค่อนข้างจากบางสื่อว่าทางวัดจ้างคนมาร่วมงาน แต่โดยวินิจฉัยของตนเองแล้ว ไม่น่าใช่ เพราะถ้าวัดใช้เงินมาจ้างคนจำนวนมากขนาดนี้จริง ๆ วัดต้องล้มละลายอย่างแน่นอน และที่สำคัญผู้ร่วมงานบางคนเป็นถึงนักธุรกิจอันดับต้น ๆ ของประเทศ บุคคลเหล่านี้คงจ้างมาไม่ได้อย่างแน่นอน สรุปว่าเรื่องจ้างคนมาวัด ก็เป็นการเขียนข่าวกันไปเอง

ในขณะที่ติดตามข่าววัดพระธรรมกายนั้น ผู้เขียนก็ได้ติดตามข่าววัดร้างในประเทศไทยด้วย ซึ่งในปีนั้น มีการสำรวจพบว่า ประเทศไทยมีวัดร้างมากถึง 8,000 กว่าวัด ซึ่งนั่นเกือบเป็นหนึ่งในสามของวัดที่มีอยู่สามหมื่นวัดทั่วประเทศ และคิดเป็นเนื้อที่ประมาณแสนไร่

เรื่องตัวเลขวัดร้างที่เพิ่มขึ้นนี้ทำให้เกิดคำถามว่า “อะไรเป็นสาเหตุของวัดร้างกันแน่?”

การพิจารณาเรื่องนี้ เริ่มจากแบ่งเป็นวัดเก่าและวัดเกิดใหม่

วัดเก่าที่ปู้ยาตายายสร้างไว้ในยุคที่ประชากรไทยมีไม่กี่สิบล้านคนมากถึงสามหมื่นวัด แล้ววัดที่เกิดใหม่ในช่วงสามสิบปีนี้มีเท่าไรกันแน่

นั่นก็หมายความว่า สถานการณ์ของวัดตอนนี้ คือ วัดเก่าทยอยร้าง วัดใหม่ก็ไม่เพิ่ม

สถานการณ์ของวัดร้างไม่ได้หยุดยั้งลงแค่นั้น ต่อมาไม่นานก็มีข่าวออกมาว่า จะมีการเปลี่ยนทรัพย์สินที่ดินของวัดร้างมาเป็นทุน

พูดง่าย ๆ คือจะนำที่ดินของวัดร้างไปทำธุรกิจ แนวคิดนี้ ผิดหลักของชาวพุทธอย่างมาก แทนที่จะหาทางรักษาเยียวยามรดกของปู่ย่าตายายให้กลับมาเป็นวัดที่รุ่งเรืองอีกครั้ง กลับมีแนวคิดซ้ำเติมให้วัดร้างเพิ่มขึ้นไปอีกอย่างนี้ ที่สำคัญก็คือ วัดร้างเหล่านี้ ในอดีตเคยเป็นวัดที่ปู่ย่าตายายท่านสร้างไว้ด้วยจิตศรัทธา เพราะเป็นห่วงลูกหลานจะไม่มีเวลาใส่ใจเรื่องบุญ ถ้าปู่ย่าตายายท่านยังอยู่ ท่านจะรู้สึกอย่างไรกับการไม่เอาใจใส่ในวัดของท่าน

ตัวเลขวัดร้างที่อ่านข่าวเจอนี้ ทำให้อดคิดไม่ได้ว่า พระพุทธศาสนาจะอยู่ในประเทศไทยได้นานเพียงใดกันแน่

สถานการณ์ของวัดร้างและแนวคิดการเปลี่ยนทรัพย์สินของวัดเป็นทุนนี้ กระตุ้นให้สนใจเรื่องความอยู่รอดของวัดพระธรรมกายอย่างมาก เพราะสามารถรอดพ้นจากวิกฤตการระดมโจมตีของสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องกว่า 2 ปีมาได้ อย่างน่าอัศจรรย์ และยังมียืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางกระแสกดดันของสังคมที่ถูกสร้างจากสื่อจนถึงปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งออกจะเป็นการฟังความข้างเดียวเสียส่วนมาก

วัดพระธรรมกายรอดพ้นจากการเป็นวัดร้างที่ใหญ่ที่สุดในประเทศมาได้อย่างไรกัน?

เมื่อพิจารณามาถึงตรงนี้ ก็เกิดความมั่นใจว่า วัดพระธรรมกายต้องมีหลักการสำคัญที่ใช้ในการรักษาวัดไม่ให้ร้างอย่างแน่นอน ซึ่งหลักการนี้น่าจะเป็นกุญแจที่ช่วยไขคำตอบได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุของวัดร้างในประเทศไทย

จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ของวัดพระธรรมกาย ก็พบว่าวัดนี้มีรากฐานความเป็นมาจากลูกศิษย์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดอกน้ำ ภาษีเจริญ (สด จนฺทสโร) และก็พบคำตอบอันเป็นกุญแจของเรื่องนี้ว่าอยู่ที่ “ความเคารพในคำสอนของครูบาอาจารย์” นี้เอง

พระลูกวัดรูปหนึ่งได้เล่าให้ฟังว่า

“เมื่อตอนที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อดอกน้ำยังมีชีวิตอยู่ ท่านให้ “มนต์สร้างวัดไว้ 3 บท” แล้วหลวงพ่อบุญมาเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย ท่านก็นำมนต์ 3 บทนั้น มาสอนให้พระลูกวัดเข้าใจตรงกัน โดยตัวท่านเองก็ลงมาทำเป็นตัวอย่างให้ดูด้วย

มนต์บทที่ 1 กวาดวัดให้สะอาด

ท่านให้เหตุผลว่า ถ้าวัดสะอาดแล้ว คนที่เขาดังใจมาทำบุญก็จะเกิดความมั่นใจว่าทุกบาททุกสตางค์ที่ทำบุญมากับวัดนี้ จะไม่รั่วไหลไปในทางที่ไม่ควรแน่นอน

สมมติว่า ถ้าเขาตั้งใจจะทำบุญสัก 10 บาท พอมาถึงวัด เห็นวัดสะอาดสะอาด น่าเย็น น่าเดิน แม้กระทั่งในศาลาก็่านอน จากเดิมที่คิดจะทำบุญ 10 บาท ก็มีสิทธิ์จะเพิ่มเป็น 100 บาท แต่ถ้าตั้งใจจะทำบุญ 100 บาท เขาก็เพิ่มขึ้นอีกเป็นเงาตามตัว

ความสะอาด คือ เสน่ห์ที่แรงที่สุดของวัด

แต่ถ้าถามว่าสถานที่จุดใดของวัดที่คนมุ่งไปหามากที่สุด ก้าวแรกที่ญาติโยมลงมาจากรถ เขาถามหาอะไรก่อน ? คำแรกเลยคือ “ห้องน้ำอยู่ที่ไหน ?” เขาไม่ถามหรือว่า “เจ้าอาวาสอยู่ที่ไหน ?” หรือ “หลวงพ่อดู หลวงพี่ ที่สอนบาลีรูปนั้น ที่เทศน์เก่ง ๆ อยู่ที่ไหน?” เขายังไม่ถาม แต่เขาถามว่า “ห้องน้ำอยู่ที่ไหน ?”

เพราะฉะนั้น สิ่งแรกที่ทุกคนในวัดจะต้องช่วยกันทำ และจะต้องทำให้มีเสน่ห์ให้ได้ คือความสะอาดของห้องน้ำและบริเวณสถานที่โดยรอบ

อุปกรณ์ทำความสะอาดนี้สำคัญมาก อย่ามองไม้กวาด มองผ้าเช็ดหัว หรือถังขยะว่ามันเป็นไม้กวาด ผ้าเช็ดหัว ถังขยะที่สกปรกโสโครก แต่ขอให้มองว่าของเหล่านี้ คือ เทพธิดาแห่งความสะอาดไม้กวาดที่เรากวาดขยะมีฤทธิ์ดึงดูดสมบัติติดปลายไม้กวาดมาได้ทั้งผ้าเช็ดหัวถังถังขยะมีมนต์เรียกสมบัติของพระศาสนาติดอยู่ทั้งนั้น

แล้วท่านก็ยังบอกว่า วัดที่ไม่รักษาความสะอาด โยมมาครั้งใด ศาลาก็รก กุฏิก็รก คนที่สร้างศาลาเอาไว้ สร้างกุฏิเอาไว้ให้ มาที่ไรก็เห็นรก วันหลังเราอยากได้เพิ่มอีกหลัง ไปบอกเขาอีก เขาก็จะบอกว่า ก็หลังนี้ยังไม่มีปัญญาทำให้สะอาด แล้วจะเอาอีกหลังมาให้รักอีกทำไม ตอนนั้นก็คงได้หน้าชากันบ้าง

แต่ถ้าเราทำให้สะอาดไว้ตลอดเวลา เขาจะนั่ง นอน ยืน เดินก็สบาย จังหวะดี ๆ เขาอาจจะเข้ามาถามเองว่า “หลวงพ่อดูอยากได้อีกสักหลังหนึ่งไหม ? ถึงไม่มีเงิน ผมจะไปตามพรรคพวกมาสร้างให้”

ความสะอาดสร้างญาติโยมที่เป็นฝ่ายเสปียงให้แก่วัดอย่างนี้ พระภิกษุสามเณรในวัดจึงไม่ลำบากในเรื่องการบิณฑบาต ทำให้สามารถศึกษาธรรมและปฏิบัติธรรมได้อย่างเต็มที่ จึงมีข้อคิดและความรู้ธรรมะดี ๆ มาสอนญาติโยมอย่างมากมาย

นอกจากนี้ เวลาญาติโยมถวายเงินทำบุญอะไรมา ต้องรีบเอาเงินไปทำบุญเรื่องนั้นให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ อย่าเอาเงินไปกัไว้นาน ถ้ารับปากญาติโยมว่าจะสร้างศาลา เขาถวายเงินมาแล้วต้องรีบสร้าง บอกว่าจะสร้างกุฏิ ต้องรีบสร้าง พอเขาทำบุญอะไรมา ต้องทำให้เขาเห็นผลงานให้เร็วที่สุด

นี่คือ หลักการดูแลรักษาวัดข้อที่ 1 ที่เรียกว่า “ความสะอาดเรียกสมบัติ” หรือ “มนต์เรียกสมบัติ” ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดอกน้ำ ภาษีเจริญ นั่นเอง

มนต์บทที่ 2 ขยันเทศน์

ท่านให้เหตุผลว่า คนที่มีศรัทธา มีใจรักจะสร้างวัด พัฒนาวัด จะต้องขยันศึกษาธรรมและขยันเทศน์ด้วย เพราะญาติโยมเอาข้าวปลาอาหารมาให้ขบฉันถึงที่วัดแล้ว แต่ถ้าพระภิกษุในวัดยังไม่ลงมือเทศน์ให้ญาติโยมฟัง เขาก็จะรู้สึกว่ามีวัดแล้วไม่ได้อะไร

ถ้าหากพระภิกษุขบฉันอาหารของญาติโยมฟรี แล้วไม่มีธรรมะติดใจกลับบ้านไป เขาก็ไม่รู้ว่าจะมีวัดทำไม

วิธีเทศน์หรือเรื่องที่จะเทศน์ ก็มีหลักการเลือกเรื่องแบบง่าย ๆ คือให้ดูหน้าโยมว่า เขามีความทุกข์เรื่องอะไร แล้วก็เทศน์ให้ตรงกับปัญหาของเขา เทศน์ให้เจาะใจ เหมือนบ่งหนองออกจากแผล พอญาติโยมสบายใจแล้ว เขาก็จะซาบซึ้งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็จะมีศรัทธามาช่วยพระภิกษุสามเณรพัฒนาวัดให้เจริญก้าวหน้าเอง เพราะเขาคิดว่าเงินที่ทำบุญเลี้ยงพระ บำรุงวัดไปนั้น เป็นการให้โลกียทรัพย์ แต่สิ่งที่หลวงพ่อดอกน้ำกลับมาให้เขานั้นเป็นอริยทรัพย์ คือ ทรัพย์ที่เขาสามารถใช้แก้ไขความทุกข์ได้ตลอดชีวิต ซึ่งยิ่งใหญ่กว่ามากนัก

นี่คือ หลักการดูแลรักษาวัดข้อที่ 2 ที่เรียกว่า “ขยันเทศน์เรียกคน” หรือ “มนต์เรียกญาติโยมเข้าวัด” ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดอกน้ำ ภาษีเจริญ นั่นเอง

มนต์บทที่ 3 ขยันนั่งสมาธิ

ท่านให้เหตุผลว่า เป้าหมายของการบวช คือ การทำพระนิพพานให้แจ้ง และวิธีการทำพระนิพพานให้แจ้งก็ต้องขยันนั่งสมาธิ

คำสอนทั้งหมดของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามุ่งเน้นที่การสอนให้พุทธบุตรขยันนั่งสมาธิเป็นสำคัญ เพราะการที่ใครจะหมดกิเลสได้ ก็ต้องมองเห็นกิเลสก่อน คนที่จะเห็นกิเลสได้ ก็ต้องมองเห็นใจของตนเอง และคนจะมองเห็นใจของตนเองได้ ก็ต้องนั่งสมาธิให้ใจสงบจนเกิด ความสว่างในใจมากพอจะมองเห็นใจของตนเองได้

มนุษย์ส่วนมากในโลกนี้ ยังมองไม่เห็นใจของตนเอง เพราะไม่ได้นั่งสมาธิ จึงตกเป็นทาสของกิเลสได้โดยง่าย โลกจึงวุ่นวายไม่จบไม่สิ้น

การที่ชาวโลกเห็นพระภิกษุขยันนั่งสมาธิ ก็จะทำให้เขาได้คิด ได้เห็นต้นแบบ และอยากจะลองนั่งสมาธิบ้าง

เพราะฉะนั้นเมื่อญาติโยมมาทำบุญที่วัด นอกจากเทศน์ให้ฟังแล้ว ยังต้องสอนให้ญาติโยมนั่งสมาธิด้วย เพราะถ้าญาติโยมนั่งสมาธิแล้ว ใจก็จะสะอาด สงบ และสว่างตามมาเอง ความผ่องใสในใจก็จะมีมาก จะคิดแต่เรื่องที่ดี และมองเห็นช่องทางสร้างบุญกุศลได้ทะลุปรุโปร่ง

ถ้าพระภิกษุขยันนั่งสมาธิและสอนญาติโยมขยันนั่งสมาธิอย่างนี้ การจะสร้างวัดหรือสร้างอะไรก็ทำได้สำเร็จทั้งนั้น

นี่คือ หลักการดูแลรักษาวัดข้อที่ 3 ที่เรียกว่า “ขยันนั่งสมาธิ” หรือ “มนต์เรียกความสำเร็จเข้าวัด” ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวพุกหน้า ภาษีเจริญ นั่นเอง”

เมื่อได้ฟังพระลูกวัดท่านตอบแล้ว ก็เข้าใจแล้วว่า วัดพระธรรมกายรอดพ้นจากวิกฤตดังกล่าวมาได้อย่างไร และได้คำตอบว่า ถ้าวัดใดใช้มนต์ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวพุกหน้า ภาษีเจริญ ทั้ง 3 บทนี้ มากำหนดกิจกรรมของวัดทุกอย่างให้สอดคล้อง วัดก็จะมีทางร้างอย่างแน่นอน นอกจากไม่ร้างแล้ว ยังจะเป็นวัดที่คนอยากไปทำบุญ อยากไปศึกษาธรรมะอีกด้วย

ข้อคิดที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องนี้ ก็คือ ถ้าชาวพุทธที่หมดภาระหน้าที่การงานทางโลกแล้ว คิดจะใช้ช่วงบั้นปลายชีวิตนี้ออกบวช ก็จะช่วยแก้ปัญหาวัดร้างได้มาก โดยใช้ประสบการณ์ชีวิตและเครือข่ายที่ตนเองมี มาร่วมกันสร้างบุญในยามบั้นปลาย ด้วยการช่วยกันฟื้นฟูวัดร้าง หรือสร้างวัดใหม่เพิ่มขึ้นมาอีก แล้วบริหารวัดโดยใช้มนต์ 3 บทของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดาวพุกหน้า ภาษีเจริญ ก็จะทำให้วัดร้างกลับมาเป็นวัดที่รุ่งเรืองอีกครั้ง วัดในประเทศไทยก็จะไม่ลดจำนวนลงไป และเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไปอีกด้วย

7.3 การแก้ไขวิกฤตพระพุทธศาสนา

ช่วงยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมา มีข้อสังเกตว่า ยิ่งใกล้ฤดูทอดกฐินซึ่งเป็นประเพณีสำคัญของชาวพุทธมากเท่าไร หนังสือพิมพ์จะต้องประโคมข่าวพระภิกษุบางรูปที่ทำผิดพระวินัยอย่างครึกโครมอยู่เสมอ จนเป็นเหตุให้ศรัทธาของชาวพุทธทั่วประเทศตกวูบ เพราะประชาชนรู้สึกว่าพระภิกษุไม่น่าเคารพ ผลกระทบก็ไปตกกับพระภิกษุสามเณรกว่าสามแสนรูปทั่วประเทศ เมื่อประชาชนไม่ศรัทธา เขาก็ไม่สอนให้ลูกหลานไหว้พระ ไม่สนใจศึกษาธรรมะ และไม่ทำบุญงานต่าง ๆ ของวัดก็เลยอัมพาตกินกันไปหมด ชาวพุทธก็ลดจำนวนลงไปเรื่อย ๆ ซึ่งเกิดจากปากกาของคนเขียนข่าวไม่กี่คน ในขณะที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวพระทำผิดวินัยเช่นนี้ ชาวพุทธควรคิดอย่างไรจึงถูกต้องและเป็นการดูแลพระพุทธศาสนา

หากเมื่อใดหนังสือพิมพ์ลงข่าวเกี่ยวข้องกับพระภิกษุทำตนไม่น่ากราบไหว้ ผู้ใหญ่จะต้องสอนให้ลูกหลานจับประเด็นคิดให้ถูกต้อง ดังนี้

ประเด็นที่ 1 หากหนังสือพิมพ์ลงข่าวพระภิกษุทำความผิด ชาวพุทธอย่ารีบเชื่อตามข่าว แต่ควรใช้ปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผล และควรปล่อยให้หมู่สงฆ์ดำเนินการพิจารณาตัดสินกันเองตามพระธรรมวินัย

ตั้งแต่โบราณมาแล้ว พระเถรอาจารย์ท่านพูดไว้ชัดเจนว่า พระพุทธศาสนาเป็นเสมือนสระน้ำใหญ่ ใครมาถึงแล้วลงอาบ ก็ได้รับความสะอาดกลับไป ใครมาถึงแล้วไม่ลงอาบ เนื้อตัวก็ไม่สะอาดต่อไป

การมาบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาเช่นกัน ใครตั้งใจปฏิบัติธรรม คนนั้นก็ได้รับความสะอาดกาย วาจา ใจไปมาก ส่วนใครไม่ปฏิบัติธรรม ก็ย่อมเปอะเปื้อนต่อไป

การที่พระภิกษุไปทำผิดพระวินัยขึ้นมา จะโดยเจตนาหรือเผลอสติก็ตาม พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงได้กำหนดพระวินัยไว้เรียบร้อยแล้ว ญาติโยมก็ต้องไว้วางใจให้เป็นเรื่องภายในของหมู่สงฆ์ในวัดนั้นจัดการตามพระวินัยกันต่อไป โดยพระภิกษุผู้ปกครองในวัดนั้นท่านจะต้องเป็นผู้ได้ส่วน ตรวจสอบหลักฐานและพยานให้ชัดเจน ไม่ใช่ญาติโยมตั้งศาลเตี้ยตัดสินกันเอง ซึ่งมักจะชอบว่าเองเออเองกันไปตามความเข้าใจ

หากพระภิกษุรูปนั้นทำผิดจริง และความผิดก็ร้ายแรงถึงขั้นขาดจากความเป็นพระ ก็ต้องให้สึกหาลาเพศไป

แต่หากความผิดนั้นไม่ได้ผิดรุนแรงถึงขั้นขาดจากความเป็นพระ และเกิดผิดพลาดเพราะความประมาทพลั้งเผลอ พระวินัยที่พระพุทธองค์ทรงบัญญัติไว้ ก็ยังมีข้อที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุที่ทำผิดได้แก้ไขฝึกฝนอบรมตนกันใหม่

แต่หากความผิดพลาดนั้น มีเรื่องการผิดกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ก็ต้องพิจารณากันไปตามหลักฐานและพยานทั้งในแง่พระวินัยและในทางกฎหมายบ้านเมืองกันต่อไป

พูดง่าย ๆ ก็คือ หากพระท่านทำผิด ญาติโยมอย่าไปตั้งศาลเตี้ยพิพากษากันเอง หรือเขียนข่าวพิพากษาพระภิกษุกันอย่างสนุกมือ แต่ต้องให้พระผู้ปกครอง ท่านเป็นผู้พิจารณาตัดสินกันเองตามพระวินัย แล้วก็ไม่ควรจะไปวิพากษ์วิจารณ์อะไรกันต่อไป เพราะหากพูดไปผิด ๆ ก็จะกลายเป็นบาปแก่ตนเองเปล่า ๆ

ประเด็นที่ 2 หากหนังสือพิมพ์ลงข่าวพระภิกษุทำความผิด ชาวพุทธอย่าคิดเหมารวมว่าพระภิกษุทั้งประเทศแย่เหมือนกันหมด

การที่จะห้ามหนังสือพิมพ์ไม่ให้ประโคมข่าวพระภิกษุที่ทำผิดพระวินัย เราก็คงจะห้ามหนังสือพิมพ์ได้ยาก เพราะเขามีอาชีพรายงานข่าวสารให้สังคมทราบ แต่ว่าถ้าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น เอาแต่ลงเฉพาะข่าวพระทำผิดเสียหาย เวลาพระสงฆ์ตามวัดต่าง ๆ ท่านทุ่มเทจัดกิจกรรมอบรมศีลธรรมให้แก่ประชาชน ก็ไม่ยอมประโคมข่าวให้เท่ากับเมื่อตอนลงข่าวพระทำผิด ก็ต้องถือว่าสื่อฉบับนั้นลำเอียงเกินไป

มีความจริงประการหนึ่งที่ชาวพุทธไม่ค่อยจะได้คิดกัน ก็คือ พระพุทธศาสนาคงสืบทอดมาถึงวันนี้ไม่ได้ ถ้าพระภิกษุที่ดีมีน้อย แต่เพราะทุกวันนี้ ในแต่ละวันมีพระภิกษุที่ออกมาทำหน้าที่ให้แก่สังคม กระจายอยู่ทุกท้องถิ่นทั่วประเทศ แต่ว่าสื่อมวลชนไม่ค่อยนำมารายงาน ผิดกับข่าวพระภิกษุทำผิดพระวินัยอย่างรุนแรง สื่อจะชอบนำมารายงานมากกว่า

การให้เวลาข่าว ให้เนื้อที่ข่าว และให้ความสำคัญในการออกข่าวพระภิกษุที่ตกเป็นจำเลยสังคมบ่อย ๆ เช่นนี้ มากกว่าการออกข่าวพระภิกษุที่ทำประโยชน์แก่สังคมนี้เอง เป็นสาเหตุให้ประชาชนส่วนมากเข้าใจผิดว่า พระภิกษุส่วนมากไม่ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม

ยิ่งช่วงใดที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวโจมตีพระอย่างหนักโดยที่บางข่าวก็ไม่ได้เป็นความจริง พระภิกษุรูปอื่นจะเดินทางไปไหน ก็จะถูกจัดการด้วยสายตาในลักษณะส่วนเกินของสังคมอยู่ตลอดเวลา และมักถูกมองด้วยสายตาแปลก ๆ ทำนองจับผิดอยู่บ่อย ๆ

เรื่องเหล่านี้สะท้อนว่า การลำเอียงไม่ออกข่าวของพระภิกษุที่ทำความดีมากมายหลายแสนรูป มีผลทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาจากพระพุทธศาสนาอย่างรุนแรง

พระผู้ใหญ่บางท่านที่ตั้งใจทำประโยชน์ให้แก่สังคมมาหลายสิบปี แต่ได้รับผลกระทบจากเรื่องเหล่านี้ ถึงกับเคยออกปากในทำนองที่ว่า

“เดี๋ยวนี้ เวลาพระจะพูดเตือนอะไร ให้สังคมได้คิด มันยากเหลือเกิน

แม้แต่ความพยายามที่จะทำให้คนมีศีลธรรมก็ยังมีความผิดไปด้วย

ผิดตรงไหน ผิดตรงที่ไปชวนเขาทำความดีได้ไม่ถูกใจสื่อมวลชน

เวลาพระออกมาเตือน พระก็ถูกด่าว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ต้องออกมายุ่ง

แต่พอพระอยู่เฉย ๆ ในวัด แล้วสังคมมีปัญหาขึ้นมา พระก็ถูกด่าอีกว่า เป็นพระแล้วไม่รู้จักทำประโยชน์ให้สังคม

พระเลยถูกตัดสินให้เป็นคนผิดทั้งขึ้นทั้งล่องจากสื่อมวลชน”

เมื่อฟังพระผู้ใหญ่ท่านพูดในทำนองนี้ให้ฟังแล้ว ก็ได้คิดว่า การอ่านข่าวพระภิกษุที่ทำผิดพระวินัย ชาวพุทธต้องแยกแยะเรื่องส่วนบุคคลกับส่วนรวมออกจากกัน ถ้าหากไม่แยกแยะออกจากกันแล้ว ก็จะกลายเป็นคนที่ตัดสินใจโดยขาดการพิจารณา เข้าทำนองในอุปมาที่ว่า มองเห็นปลาเฝ้าตัวเดียวลอยน้ำมา เลยเหมามาปลาทั้งแม่น้ำเฝ้าเหมือนกันหมด ถ้าเป็นอย่างนี้ ก็จะได้บาปจากการทำลายพระพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัว ซึ่งไม่ใช่วิสัยของชาวพุทธอย่างแน่นอน เพราะชาวพุทธจะต้องมีความรอบคอบสมดังที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ชัดเจนว่า “อย่าเชื่อโดยขาดการพิจารณาให้รอบคอบ” นั่นเอง

ประเด็นที่ 3 คนที่เจริญในธรรมะได้ ต้องไม่จ้องจับผิดพระ แต่สนับสนุนการทำงานเผยแผ่ธรรมะของพระอย่างเต็มที่

สำหรับในประเด็นนี้ ขอยกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในชั่วโมงพระพุทธศาสนาที่มีหลวงพ่อรูปหนึ่งท่านอธิบายเรื่องนี้ไว้ได้ชัดเจนดังนี้

เรื่องมีอยู่ว่า มีโยมท่านหนึ่ง เนื่องจากอ่านข่าวพระทำผิดมามาก ก็เลยคิดว่าพระทั้งประเทศไทยนี้ แะเหมือนกันหมด พอได้มาพบกับหลวงพ่ot่าน ก็เลยนำคำถามนี้มาถามว่า

“พระเดี๋ยวนี้ทำตัวไม่น่ากราบ ไม่น่าไหว ไม่น่าเลื่อมใส ผมจะขยับถือแค่พระพุทธรูปกับพระธรรม เลิกนับถือพระสงฆ์จะได้ไหมครับ ?”

คำถามนี้เป็นคำถามที่ละเอียดอ่อน มีผลกระทบในวงกว้าง และตอบยาก ถ้าตอบไม่ดี ก็มีสิทธิทำให้นักศึกษาทั้งห้องพากันเลิกนับถือพระสงฆ์ทั้งประเทศได้เลยทีเดียว

แต่หลวงพ่ot่านนั่งยิ้ม ๆ แล้วก็ตอบอย่างสบาย ๆ ว่า

“การที่คนใดคนหนึ่งจะสามารถนับถือพระธรรมได้ มีข้อแม้สำคัญอยู่อย่างหนึ่งว่า ผู้นั้นจะต้องเป็นบุคคลประเภทที่ว่า ไม่ชอบจับผิดคนอื่น แต่พยายามแสวงหาความดีที่มีอยู่ในตัวของบุคคลอื่นให้พบตามความเป็นจริง

คำถามของคุณที่ถามว่า “จะเลิกนับถือพระสงฆ์ จะเคารพแต่พระพุทธรูปกับพระธรรมเท่านั้นจะได้ไหม” ตอบว่า “ไม่ได้” เพราะที่คุณบอกว่า “พระสงฆ์ไม่ค่อยจะดีอย่างนั้นอย่างนี้” ฟ้องว่า คุณเองมีนิสัยชอบจับผิดคนอื่น ขาดความสังเกตที่ดี และสรุปอะไรง่ายเกินไป

“พระสงฆ์ทั่วเมืองไทยมีตั้ง 2-3 แสนรูป คุณเองรู้จักพระสงฆ์สักกี่รูปเชียว อย่างมากอาจมาให้คุณสัก 1,000 รูป ถ้าคุณเห็นพระสงฆ์ที่ไม่ดีมา 1,000 รูป แล้วอีกตั้ง 3 แสนที่ดี ๆ จะว่าอย่างไร ?

คุณมีนิสัยจับผิดอย่างนี้ ชาตินี้หาพระดี ๆ ไม่พบหรอก คุณปิดใจจนใจบอดไปเอง หลวงพ่อคิดว่าคุณควรฝึกการมองเสียใหม่

มองเข้าไปในวัด แล้วทำให้เหมือนมองเข้าไปในสถาบันการศึกษาทางโลก คุณจะพบว่าในสถาบันการศึกษาทางโลกมีคนอยู่ 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 คือ นักเรียน ซึ่งเข้ามาศึกษาหาความรู้

ประเภทที่ 2 คือ ครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้สอน

นักเรียนที่เข้ามาหาความรู้ในสถาบันการศึกษา โอกาสที่เขาจะประพาศติผิดวางตัวไม่ถูกต้อง มีไหม ? แน่หนอน มีมากมาย

แล้วเราถือสาหาความกับนักศึกษาเหล่านั้นหรือเปล่า ? เปล่า เพราะเรารู้ว่าเขาเพิ่งก้าวเข้ามาศึกษาหาความรู้ จะทำความผิดพลาดล่วงเกินอะไรไปบ้าง เราก็ให้อภัยกัน

แต่ถ้าเป็นคนประเภทที่ 2 ระดับครูบาอาจารย์ หากมีข้อบกพร่อง เรามักตำหนิกัน

ในวัดวาอารามทุกแห่งในประเทศไทย ความจริงพระในวัดก็เหมือนคนในสถาบันการศึกษาทางโลก คือ พระก็มี 2 ประเภท

ประเภทที่ 1 คือ พระนักเรียน

ท่านเพิ่งเข้ามาหาความรู้ บางทีเพิ่งบวชได้วันสองวัน เดือนสองเดือน ปีสองปี หรือพรรษาสองพรรษาท่านนั้น แน่หนอน ท่านยังใหม่อยู่ในธรรมวินัย เพราะฉะนั้นท่านก็มีข้อที่ประพาศติปฏิบัติผิดพลาดบ้าง นี่เป็นธรรมดา ก็เป็นพระนักเรียน จะเอาอะไรกันนักกันหนา

ประเภทที่ 2 คือ พระที่เป็นครูบาอาจารย์

ท่านเหล่านี้เป็นหลักของวัดอยู่ทุกวัดในเมืองไทย มีรวมกันเป็นแสนรูปนะ แล้วท่านก็ตั้งใจประพาศติปฏิบัติธรรม ถ้าท่านเหล่านี้ไม่ตั้งใจประพาศติปฏิบัติธรรม ต่อเนื่องกันมา นับตั้งแต่ปู่ย่าตาทวดกันละก็ ป่านนี้วัดก็ร้าง พระพุทศศาสนาก็ล้มไปแล้ว ไม่มาถึงพวกเราหรอก

แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตอยู่อย่างหนึ่ง พระอาจารย์ที่มีความรู้ดี มีความประพาศติดี เหล่านี้ ส่วนมากท่านก็มีภารกิจเต็มที แล้วก็ไม่ใช่วิสัยของพระที่จะมาโฆษณาว่าตนเองดีอย่างไร ท่านเหล่านี้บางท่านก็ก้มหน้าก้มตาประพาศติปฏิบัติธรรมของท่านไป บางท่านก็เดินธุดงค์เข้าป่าไปเลย นาน ๆ จะออกมาทีหนึ่ง บางท่านก็อยู่ในบ้านในเมืองอย่างพวกเราแหละ นอกจากตั้งใจอบรมตนเองแล้ว ท่านยังตั้งใจอบรมปณิสัยให้ลูกศิษย์ลูกหาของท่านอย่างเต็มที่ แล้วท่านก็ไม่เคยมาโฆษณา ไม่เคยมาป่าวประกาศออกหน้าหนังสือพิมพ์ หน้าจอทีวีว่าท่านวิเศษอย่างนั้น วิเศษอย่างนี้ เพราะว่าท่านเหล่านั้นเปี่ยมล้นไปด้วยคุณธรรม เข้าทำนองว่าน้ำเต็มขวด เขย่าไม่ดัง หมายความว่า ผู้มีคุณธรรมเต็มเปี่ยมย่อมไม่คุยโวโอ้อวด

ในสถาบันการศึกษาทางโลก การแต่งตัวและอายุของผู้ที่เรามองเข้าไปเห็น พอจะแยกออกได้เลยว่า นี่คือครูบาอาจารย์ แต่ในวัดแยกแยะไม่ออก เพราะพระทุกรูปนุ่งสบง ห่มจีวรเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น การที่คุณเห็นพระจำนวนน้อย ๆ ไม่กี่รูป เช่น 5 รูป หรือ 10 รูป อย่างดีก็ไม่เกิน 1,000 รูปที่มีความประพาศเสียหาย แล้วคุณก็ตัดสินใจว่าจะเลิกนับถือพระสงฆ์ ทั้งทั้งสังฆมณฑล ซึ่งมีอยู่ตั้งเป็นแสน ๆ นะ ขอให้ไปพิจารณาตัวเองใหม่ว่า ทำถูกไหม ?

เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน อาตมาอยากให้คุณทำใจอย่างนี้ เวลาจะทำบุญกับพระภิกษุ ซึ่งเราก็ไม่รู้ว่าท่านเป็นพระนักศึกษาหรือว่าเป็นพระครูบาอาจารย์หรือมีคุณธรรมมากน้อยเท่าใด คุณก็วางใจเสียอย่างนี้ว่า ตราบใดที่พระท่านยังไม่ได้ทำความผิดทางพระวินัยร้ายแรงอะไร ก็คิดว่า เราทำทานเพื่อให้เป็นเรี่ยวแรงในการปฏิบัติธรรมของท่านให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป จะได้เป็น เหนือนาบุญที่สมบูรณ์ในวันข้างหน้า วันใดที่ได้พบพระภิกษุที่ท่านสำรวมดี คุณก็ตั้งใจทำบุญกับ ท่านให้เต็มที่ เพื่อให้ได้รับผลบุญเต็มเปี่ยม

หากได้ข่าวว่าพระภิกษุรูปใดที่มีความประพาศดีงาม มีศีลาจารวัตรน่าเลื่อมใส แม้ท่านจะอยู่ไกล ก็ดั้นด้นไปหาไปกราบท่านเถิด แล้วคุณก็จะได้เหนือนาบุญที่สมใจนึก ถ้าทำขนาดนี้ยังหาไม่ได้อีก ก็ทำใจเย็นๆ ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติธรรมไป

เปิดใจให้กว้าง แล้ววันหนึ่งคุณก็จะพบพระที่ถูกอภัยาศัย เป็นเหนือนาบุญของคุณ อย่างแท้จริง อย่าด่วนตัดสินใจ หลีกความเคารพแต่พระพุทธรูปและพระธรรมเท่านั้น ต้องเคารพ ให้ครบไตรสรณคมน์ คือ เคารพพระรัตนตรัยเถอะ แล้วคุณก็จะเอาตัวรอดทั้งชาตินี้และชาติหน้า แล้วสามารถพาตนไปถึงพระนิพพานเสียวนะ”

ทั้งหมดนี้เป็นคำตอบของประเด็นที่ 3 จากหลวงพ่อรูปหนึ่งที่รู้จักและเคารพรักใน ความรู้ความสามารถของท่าน โดยเฉพาะกรณีนี้ ท่านช่วยเป็นทนายแก้ต่างพลิกวิกฤตศรัทธา พระสงฆ์ให้มั่นคงในใจของชาวพุทธได้อีกครั้ง

7.3.1 โทษของการอ่านข่าวไม่พิจารณา

สำหรับกรณีนี้ หากผู้ใหญ่ไม่สอนให้ลูกหลานรู้จักพิจารณาข่าวเกี่ยวกับพระอย่างรอบคอบ และปล่อยให้ลูกหลานฟังสื่อโดยขาดการพิจารณาเช่นนี้ ก็จะเป็นการตัดรอนโอกาสการสร้างบุญทั้งของเราและของเขาไป เพราะเมื่อเขาคิดเหมารวมว่า พระภิกษุทุกรูปคงจะแย่เหมือนกันหมดทั้งประเทศแล้ว เขาก็จะกลายเป็นคนที่ตัดสินใจโดยขาดสติพิจารณาให้รอบคอบ เป็นเพียงการฟังความจากการอ่านหนังสือพิมพ์ฝ่ายเดียว แล้วก็จับแง่คิดผิด พาลไม่สนใจการศึกษาธรรมะอันเป็นหลักสำคัญของชีวิต เป็นผลให้ขาดความเข้าใจในเรื่องโลกและชีวิตอย่างน่าเสียดาย

เพราะเขาจะไม่รู้ว่า โลกที่อยู่อาศัยและชีวิตของเรานี้ มีกฎประจำโลกและกฎประจำชีวิตที่ต้องศึกษาจากคำสอนในพระพุทธศาสนาให้เข้าใจ จึงจะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง

กฎประจำโลก คือ กฎแห่งกรรม ซึ่งหมายถึงว่า ใครทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ผลของความดี เรียกว่า “ผลบุญ” และผลของความชั่ว เรียกว่า “ผลบาป” ตัวของเราเองทำสิ่งใดไว้แม้จะเชื่อหรือไม่เชื่อเรื่องบุญบาปก็ตามตนเองจะต้องรับผิดชอบต่อผลแห่งการกระทำนั้นแต่ผู้เดียว ผลบุญผลบาปไม่ส่งผลบิดเบือนไปตามความเชื่อของใคร แต่เป็นไปตามกฎประจำโลกที่มีอยู่ประจำโลกใบนี้มานานแล้ว

กฎประจำชีวิต คือ กฎไตรลักษณ์ ได้แก่ อนิจจัง (ไม่เที่ยง) ทุกขัง (เป็นทุกข์) อนัตตา (ไม่ใช่ตัวของเรา) ซึ่งข้อนี้เป็นความจริงของทุกชีวิตในโลกใบนี้

ทั้งสองเรื่องนี้เป็นความจริงที่พระพุทธองค์ทรงค้นพบ แต่ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือ พระองค์ทรงค้นพบวิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นหนทางหลุดพ้นจากกฎแห่งกรรมและกฎไตรลักษณ์นี้ด้วย

แต่เมื่อเขาอ่านข่าวแล้วพิจารณาข่าวไม่เป็น นอกจากจะไม่ทราบคำสอนที่ดีในพระพุทธศาสนาแล้ว ก็อาจจับแง่คิดผิดว่า พระภิกษุทั้งประเทศคงแย่เหมือนกันหมด

แล้วก็อาจเลยเถิดไปถึงไม่เชื่อว่า บุญบาปมีจริง และถ้าเขาเข้าใจผิดมาถึงจุดนี้ ก็เป็นอันมั่นใจได้ว่า แม่พ่อแม่หรือปู่ย่าตายายอยากจะทำบุญจนใจแทบขาดเพียงใด เขาก็จะไม่สนับสนุนอย่างเต็มที่ หรือบางทีก็ขวางบุญเอาอีกด้วย เพราะเขาจะมีความคิดว่าการทำบุญเป็นการสิ้นเปลือง การใส่บาตรเป็นการสนับสนุนให้คนชู้เกียจ ซึ่งเป็นเหตุผลเดียวกับที่คนที่ไม่เชื่อเรื่องบุญบาปส่วนมากชอบใช้

เมื่อเล่ามาถึงตรงนี้ เราก็คงได้ข้อสรุปแล้วว่า การจะไปบอกให้หนังสือพิมพ์ลงข่าว พระภิกษุที่ทุ่มเทพาประโยชน์ให้แก่สังคมมากกว่านี้ คงทำได้ยาก ในฐานะที่ทุกท่านเป็นพ่อแม่ หรือปู่ย่าตายายก็ต้องช่วยกันอบรมปลูกฝังลูกหลานให้รู้จักแยกแยะคิดพิจารณาให้เห็น ความถูกต้องเสียก่อน จึงตัดสินใจ อย่าตัดสินใจโดยไม่รอบคอบ นั่นจึงจะเป็นหลักประกันว่า ในยามบั้นปลายชีวิต ลูกหลานจะคอยสนับสนุนให้ปู่ย่าตายายของเขาได้ทำบุญเต็มที่ พระภิกษุสามเณรก็สามารถฝึกฝนตนเองได้เต็มที่ และสามารถทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมต่อไป พระพุทธศาสนาก็จะมั่นคงอยู่ในแผ่นดินไทยและได้รับการสืบทอดให้ยืนยาวต่อไปอีก นานแสนนาน

7.4 พระพุทธเจ้าต้นแบบแห่งปัญญา

เมื่อเราผ่านโลกผ่านชีวิตมาได้ระดับหนึ่ง เราก็คงเข้าใจคำว่า ชีวิตมีขึ้น-มีลง ได้อย่างชัดเจน นั่นก็หมายความว่า ไม่มีใครโชคร้ายไปตลอด และไม่มีใครโชคดีไปตลอด ชีวิตมีสุขและมีทุกข์ปนกันไป แต่ประเด็นสำคัญที่เราจะต้องไม่ลืมก็คือ ทำอย่างไรในยามที่มีสุข เราก็ไม่หลงระเริงลืมตนจนกลายเป็นการสร้างทุกข์ให้คนอื่น และทำอย่างไรในยามที่มีทุกข์ ก็ไม่ใช่จมดิ่งอยู่กับทุกข์อย่างไม่รู้วันไม่รู้คืน แต่รู้จักสร้างกำลังใจฮึดสู้กับปัญหาต่อไปจนกระทั่ง ปัญหาพ่ายแพ้ให้แก่เรา

เมื่อชีวิตต้องพึงปัญญาเพื่อนำพาตนเองให้ผ่านชีวิตไปได้ตลอดรอดฝั่งทั้งยามทุกข์ และยามสุขเช่นนี้แล้ว เราก็พบว่า ในโลกนี้ ไม่มีใครมีพระปัญญาธิคุณแห่งการดำเนินชีวิต ได้อย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแน่นอน พระปัญญาบริสุทธิ์ของพระพุทธองค์ ทรงเปี่ยมด้วยหลักการเผชิญชีวิตที่ถูกต้อง เป็นแนวทางการปฏิบัติทั้งในยามขาขึ้นและขาลง ของชีวิตได้อย่างยอดเยี่ยม และเป็นต้นแบบคำสอนของชาวโลกที่ชาวพุทธควรศึกษาอย่างแท้จริง

7.4.1 ความขึ้น-ลงของชีวิตขึ้นอยู่กับอะไร

มีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่ทราบความจริงว่า ความขึ้นลงของชีวิตมีสาเหตุมาจาก อะไรกันแน่ บางคนก็เชื่อว่า ดวงเดือนดวงดาวบนท้องฟ้าเป็นผู้กระทำ บางคนก็เชื่อว่า พระผู้เป็นเจ้าบันดาล บางคนก็เชื่อว่า อยู่ที่หนึ่งสมองสองมือของตนเอง

แต่พระพุทธองค์ทรงค้นพบความจริงว่า กฎเหล็กประจำโลกนี้ คือ กฎแห่งกรรม พระพุทธองค์จึงสั่งสอนว่า ใครทำกรรมใดไว้ ไม่ว่าดีหรือชั่วก็ตาม ตนจะต้องเป็นผู้รับผลของ กรรมนั้น

ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาอะไรขึ้นมากับเราก็ตาม พระพุทธองค์ทรงให้เราพิจารณาตนเองจากสาเหตุ 3 เรื่องนี้ คือ

1. เกิดจากเราผิดศีลไว้ในปัจจุบัน
2. เกิดจากการผิดศีลของเราในอดีต
3. เกิดจากความเป็นคนประมาท ไม่รอบคอบ

ทั้ง 3 ประเด็นนี้ เป็นประเด็นใหญ่ของการเผชิญกับปัญหาชีวิตของเรา ที่เราเคยผิดพลาดเอาไว้ในอดีต ทั้งที่ระลึกได้และระลึกไม่ได้

ด้วยเหตุนี้ เมื่อเกิดปัญหารุนแรงอะไรขึ้นก็ตาม พระพุทธองค์จึงทรงสั่งไว้เลยว่า ห้ามเราสร้างปัญหาเพิ่ม นั่นก็คือ เราต้องรักษาศีลของเราให้ดีที่สุด

ถ้าเรายังต้องทำมาหากินเป็นผู้ครองเรือนอยู่ ศีล 5 จะต้องไม่ให้พลาด ถ้าเป็นพระภิกษุศีล 227 จะต้องรักษาไว้ให้ดียิ่งยวด ถ้าเป็นอุบาสกอุบาสิกา หรือเป็นแม่ชี ศีล 8 ของตนเองต้องรักษาให้ดียิ่งยวดครบบริบูรณ์เสียก่อนเพื่อเป็นการป้องกันว่าเราจะไม่ก่อปัญหาเพิ่ม

พระพุทธองค์ทรงสอนอย่างนี้ ก็เพื่อให้เราปรับตัวของเราให้มีมาตรฐานก่อน ไม่อย่างนั้นพอปัญหารุมเร้า ตามมาอุดหนุนแล้ว ก็จะต้องไปรู้ร้อนนั้น อุดหนุนนั้นก็ไปรู้ร้อนต่อ ๆ ไป การแก้ปัญหาจะทำได้ไม่ได้ตลอดรอดฝั่ง แต่ว่าถ้าทันทีที่มีปัญหาเกิดขึ้น เรารับปรับระดับความประพฤติของเราเสียก่อน การแก้ปัญหาต่าง ๆ จะง่ายเข้า เมื่อเรามีศีล 5 ครบบริบูรณ์ดี

จากนั้นก็ดูหลักหรือวิธีการแก้เป็นกรณี ๆ ไป เช่น ถ้าเป็นเรื่องของทรัพย์สินสมบัติ หรือเรื่องของผลประโยชน์จะต้องแก้ด้วยทาน

แต่ถ้าไม่ใช่เรื่องของทรัพย์สินสมบัติ เป็นเรื่องของการกินใจกัน หรือความเข้าใจผิดกัน อย่างนี้ต้องแก้ที่ตัวเราเอง คือต้องฝึกตนให้เป็นคนมีสัมมาคารวะ และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนด้วย บางครั้งอาจจะต้องไปกราบกรานขอขมาลาโทษเขา ก็ต้องยอมเพื่อให้ปัญหายุติ

ดูต่อไปอีก บางเรื่องเกิดเพราะความประมาทของเราเอง ไปล่วงเกินเขา ไปทำของเขาเสียหาย ในกรณีอย่างนี้ก็แก้ไขโดยชดใช้เขาไปตามสมควร

แต่อย่างไรก็ตามทุกเรื่อง เมื่อเป็นปัญหาขึ้นมาแล้ว “ต้องหยุด” อย่าเพิ่งไปทำอะไร นั่งสมาธิให้ใจสงบเสียก่อน เพื่อดูให้ถ่องแท่ว่าเป็นเรื่องอะไร

แล้วตลอดเวลาที่เรายังไม่ทราบว่า สาเหตุที่แท้จริงคืออะไร หรือยังไม่แน่ใจ ก็อย่าเพิ่งไปลงมือแก้ไข แต่ถ้าแน่ใจแล้ว ให้รีบแก้ไขทันที เวลาแก้ไขก็ทำด้วยความใจเย็น เรื่องบางอย่างแก้ไขไม่ได้ได้แต่รอเวลา ก็ต้องอดทนไป

7.4.2 วิธีแก้ปัญหของพระพุทธองค์

อย่างไรก็ตาม มีบทสวดอยู่บทหนึ่ง พระท่านสวดให้ฟังทุกวันอาทิตย์เลย พอถวายสังฆทานเสร็จ พระท่านจะสวดมนต์ 2-3 บท มีบทหนึ่งขึ้นต้นด้วยคำว่า พาหุงฯ เราจึงเรียกกันง่าย ๆ ว่า บทพาหุงฯ คงจำได้ บทพาหุงฯ นี้ กล่าวถึงวิธีแก้ปัญห ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงนำมาใช้มี 8 ตอน แต่มี 7 วิธี คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเผชิญกับปัญหามากกว่าพวกเรา แต่พระองค์ก็สามารถแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปเป็นเปลาะ ๆ ปัญหาใหญ่ ๆ ที่พระองค์ทรงแก้ไขมาจนกระทั่งโบราณจารย์ท่านต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐาน คือ

1. เมื่อทรงผจญกับพญามาร ที่ยกทัพมารังควานในวันจะตรัสรู้ พระองค์ทรงแก้ไขปัญหานี้ด้วยกำลังบารมี 30 ทศที่ได้อธิษฐาน เอาทานบารมีที่ทรงสั่งสมการให้ทาน และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลมานับภพนับชาติไม่ถ้วนให้มาช่วย

ในกรณีอย่างพวกเรา ถ้าเจอปัญหาบางอย่าง เจออุปสรรคหนัก ๆ บางทีก็ต้องแก้ด้วยการให้ทรัพย์สินสมบัติเหมือนกัน คือ ให้ทาน

2. เมื่อทรงผจญกับอาฬวกยักษ์ พุดง่าย ๆ เมื่อผจญกับคนมักโกรธ พระองค์ทรงแก้ด้วยขันติ คือความอดทน ยักษ์จะเอาอย่างไร จะยื่นข้อเสนออย่างไร ถ้าทนได้ทน ทนทำไปจนในที่สุดยักษ์ต้องยอมจำนน ลดทิฏฐิความกระด้างของตน คงคิดในใจว่า พระองค์นี้ทนจริง ๆ เราแกล้งซะแทบแย่ ยังทนเราได้อีก เห็นใจกันแล้วจึงได้คุยกันรู้เรื่อง

ผจญกับคนมักโกรธทำได้อย่างเดียว คือ ทน เมื่อทนแล้ว จึงค่อยไปหาช่องทางแก้ไขเอาข้างหน้า

3. เมื่อพระองค์ทรงเผชิญกับช้างตกมัน พุดง่าย ๆ เอาชนะพวกบ้าดีเดือด พระองค์ก็ทรงแก้โดยการแผ่เมตตา เมื่อได้ซาบซึ้งในความเมตตาแล้วก็จะทำให้เข้าใจซึ่งกันและกันได้เอง

4. เมื่อพระองค์ทรงผจญกับองคุลิมาล ในกรณีนี้องคุลิมาลวิ่งไล่จะฆ่า พระองค์ทรงใช้อธิปาทิปฏิหาริย์ผสมกับเทศนาโวหาร

สำหรับพวกเรายังไม่มีอธิปาทิปฏิหาริย์เหมือนพระพุทธองค์ เจอนักฆ่าเข้า ก็คงต้องอาศัยตำรวจ เอากฎหมายมาช่วยจัดการแทน

5. เมื่อพระองค์ทรงผจญกับการถูกใส่ร้ายต่อหน้าคนจำนวนมาก

วันนั้นพระองค์ทรงนั่งเทศน์อยู่ดี ๆ มีผู้หญิงคนหนึ่งลุกขึ้นมากลางศาลา ใส่ความพระองค์ว่า ทำให้นางท้อง ผู้หญิงคนนี้เป็นคนสวยประจำเมืองสาวดีดี ขณะที่ผู้คนจำนวนมากเขากำลังฟังเทศน์เพลิน ๆ แกล้งขึ้นกลางศาลาเลย “พระพุทธเจ้าข้า พระองค์นี่ดีแต่เทศน์สอนคนอื่นเท่านั้นแหละ ลูกเราในท้องนี้ไม่เหลือवलเลย ทำอย่างไรละ จะคลอดอยู่แล้ว”

ในกรณีถูกใส่ร้ายเรื่องผู้หญิงนี้ พระองค์ทรงใช้ความสงบนิ่งเป็นการแก้ปัญหา

เรื่องบางเรื่องที่พระภิกษุก็ดี ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ก็ดี ถ้าถูกกล่าวหาแล้วต้องเงยบ
อย่าไปเถียง แต่ว่าให้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ 2 เรื่องนี้คือ สตรี กับสตางค์

เรื่องสตรี เวลาพระภิกษุถูกกล่าวหาเรื่องผู้หญิง หรือเป็นผู้ใหญ่ถูกกล่าวหาเรื่อง
ผู้หญิง คนทั่วไปมักจะเชื่อว่าผิดจริงไปแล้วตั้ง 90 เปอร์เซนต์

เพราะฉะนั้นวิธีที่ดีที่สุดคือเงยบ รอวันเวลาพิสูจน์ความจริงกันในวันข้างหน้า
เพราะไม่ช้าก็เร็วความจริงต้องปรากฏแน่นอน

เรื่องสตางค์ เป็นพระถูกใส่ความว่าโกงเงิน ก็ไม่รู้ว่าจะไปเถียงกับเขาอย่างไร
เป็นผู้หลักผู้ใหญ่ปู่ป้าโดนข้อหาคอร์รัปชั่น จะเถียงก็ยาก ก็ได้แต่เงยบ แต่เงยบในที่นี้ไม่ใช่
เงยบยอมจำนน แต่เงยบตั้งหลัก ในพระพุทธศาสนาใช้คำว่า “**ไม่สู้ เงยบไว่ก่อน แต่ไม่หนี**”

ไม่สู้ ในที่นี้ หมายถึง ไม่ใส่ความเข้าหากัน

ไม่หนี คือ อย่าไปยอมแพ้ และอย่าไปยอมรับ

แต่ทำให้ทำความดีตามหน้าที่เรื่อยไป ระเบียบวินัยมีเท่าไรนำมาใช้ให้หมด งานจะ
ช้าบ้างก็ต้องยอม ถ้าอย่างนี้เดี๋ยวก็ชนะ

6. เมื่อพระองค์ทรงผจญกับคนพูดกลับกลอก ประเทษนักโง่โง่ที่ ก็ทรงใช้ปัญญา
แก้สถานการณ์เฉพาะหน้ากันไป โดยทุกคำพูดที่พระองค์ใช้ไปเฉพาะนั้น เป็นคำจริงที่เพียบ
พร้อมด้วยความถูกต้องและเหตุผลทุกถ้อยคำ

7. ครั้งนี้ไม่ใช่พระองค์ทรงกระทำเอง แต่โปรดให้พระโมคคัลลานะไปแทน ไปปราบ
สัตว์ที่มีพิษร้ายและเป็นมัจฉาทิฎฐิ คือพญานาคชื่อนันโทปนันทะ ครั้งนี้ก็ต้องใช้อธิปาฏิหาริย์
เหมือนกัน

8. เมื่อพระองค์ทรงผจญกับพวกมัจฉาทิฎฐิ คือไปเจอท้าวพกาพรหมที่เป็นมัจฉา-
ทิฎฐิจัดเข้าครั้งนี้ พระองค์ทรงใช้ปัญญาแก้ไขสถานการณ์อีกครั้ง แต่เป็นปัญญาเบื้องสูงใน
พระพุทธศาสนาเพราะสู้กับระดับพระพรหม

“พวกเราเจออุปสรรคอะไรก็ไม่เกินนี้หรอก วิธีแก้ไขก็ถือหลักการตามอย่าง
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราแล้วกัน แต่ก่อนอื่นเลยให้สำรวจศีลของตนเอง แล้วปรับปรุงศีล
ปรับปรุงความประพฤติของเราให้ดีกว่าก่อน เมื่อศีลดี ความประพฤติดีแล้ว อย่างอื่นก็จะดีตามมา
ถ้าศีลยังไม่ดี ยังใช้ไม่ได้หรอกนะ”

ท่านผู้อ่านที่เคารพ ในชีวิตของคนเราไม่ว่าจะเจอปัญหาหนักหนาสาหัสอย่างไร ก็ขอให้อดทนแก้ไขกันไป เพราะอย่างไรแล้ว ปัญหาที่เราเผชิญอยู่นี้ ก็คงไม่แคล้วจากผลกระทบ อันเกิดจากเราประมาทหรือทำผิดพลาดไว้ในอดีต ให้คิดเสียว่า ยิ่งพบความมืดมากเท่าไร นั้นแสดงว่าใกล้สว่างแล้ว หากท้อแท้เมื่อไร ก็ขอให้นึกถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกำลังใจ แล้ว เราจะมีกำลังใจอดทนกับปัญหา มีสติ และปัญญาใช้แก้ปัญหาได้ถูกทาง และในที่สุด วันหนึ่ง เราย่อมต้องพ้นจากวิบากกรรมที่ตามมาเล่นงานเราได้อย่างแน่นอน ขอเป็นกำลังใจให้ทุกท่าน

7.5 สร้างพระพุทธรูปประจำตัว

การสร้างพระพุทธรูปประจำตัว หรือการสร้างพระพุทธรูปประจำตระกูล เป็นสิ่งที่ ปู่ย่าตายายในสมัยก่อน ท่านนิยมปฏิบัติกันเป็นประเพณี บางท่านมีกำลังทรัพย์มาก ก็ถึงกับ เดินทางไปสร้างพระพุทธรูปถวายหลาย ๆ วัดทั่วประเทศ ทั้งนี้เพราะท่านทราบถึงอานิสงส์ผล บุญหลายอย่างที่ท่านเองจะได้รับ แต่เนื่องจากในสมัยนี้ ผู้คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยทราบเหตุผล ที่แท้จริงในการสร้างพระพุทธรูป จึงไม่ค่อยสนับสนุนให้ปู่ย่าตายายของตนเองสร้าง พระพุทธรูปประจำตัว เป็นเหตุให้ปู่ย่าตายายของเราต้องพลาดโอกาสสร้างบุญใหญ่ในช่วง บั้นปลายชีวิตอย่างน่าเสียดาย ในฐานะชาวพุทธเราจึงควรศึกษาเรื่องนี้ให้ทราบเหตุผลที่ ถ่องแท้ของบรรพชน เพื่อตนเองจะได้ไม่พลาดบุญใหญ่ก้อนนี้ หรือไปขวางการทำบุญของปู่ย่า ตายายโดยไม่รู้ความสำคัญของการสร้างพระพุทธรูป จึงขอใช้โอกาสนี้เล่าสู่กันฟัง

จากการค้นคว้าทำให้พบว่า สาเหตุที่บรรพชนของเรานิยมการสร้างพระพุทธรูป ก็เพราะท่านมีความระลึกนึกถึงในพระมหากรุณาธิคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกำลัง

เรื่องมีอยู่ว่า การที่ใครคนใดคนหนึ่งจะตั้งความปรารถนาไปเป็นพระสัมมา- สัมพุทธเจ้าเพื่อช่วยชาวโลกให้พ้นทุกข์ ก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก ซึ่งเราเรียกท่านเหล่านี้ว่า “พระโพธิสัตว์”

ในบรรดาพระโพธิสัตว์ทั้งหลาย ผู้ที่ตั้งใจทุ่มชีวิตบำเพ็ญบารมีปราบกิเลสได้สำเร็จ ตามที่ตั้งใจเอาไว้ก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยากยิ่งนัก จึงมีทั้งพระโพธิสัตว์ที่ทำสำเร็จ และล้มเลิก ไประหว่างทาง

พระโพธิสัตว์ที่จะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตนั้นจะต้องทุ่มชีวิตทำความดี จนกระทั่งได้พบกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ได้ก่อน เป็นผู้พยากรณ์ว่า เหลือระยะเวลาอีก เท่าไร ถึงสามารถบรรลุความตั้งใจในการปราบกิเลสได้เด็ดขาด สามารถตรัสรู้เป็น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยตนเองได้สำเร็จ

พระโพธิสัตว์ที่ได้รับพยากรณ์จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ได้ก่อนนี้ มีคำศัพท์เรียกว่า “นิยตโพธิสัตว์” หมายถึง บุคคลที่ต้องได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าอย่างแน่นอน

หลังจากได้รับพยากรณ์จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ก่อนแล้ว พระโพธิสัตว์ จะต้องบำเพ็ญบารมีต่ออีกอย่างน้อย 4 อสงไขยกับแสนมหากัป ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ต้องเวียนว่ายตายเกิด เพื่อสร้างบารมีต่อไปที่ยาวนานมาก และยิ่งใกล้ความสำเร็จมากเท่าไร อุปสรรคที่ต้องทุ่มชีวิตบำเพ็ญบารมีกำจัดกิเลสยิ่งมีมาก พระองค์ถึงกับอุปมาว่า ลำพังเฉพาะดวงตาที่พระองค์ สละเป็นทานเพื่อหาหนทางตรัสรู้นั้น มากมายยิ่งกว่าดาวบนท้องฟ้าเสียอีก

เพราะเหตุที่ต้องทุ่มชีวิตเป็นเดิมพันสร้างบารมีอย่างถูกวิธี และยาวนานอย่างนี้ นาน ๆ จึงจะมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นในโลกนี้สักพระองค์หนึ่ง เมื่อพระองค์ใดบังเกิดขึ้นแล้ว ก็จะต้องประกาศธรรมะให้ชาวโลกรู้ ชาวโลกที่รู้แล้วก็ตั้งอยู่ในศีลในธรรม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นอย่างดี จนกระทั่งหมดกิเลสเข้านิพพานตามพระองค์ไป เพราะฉะนั้น ใครได้เกิดทันเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชื่อว่า มีโชคอย่างยิ่ง

คราวนี้สำหรับผู้ที่เกิดไม่ทันพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้พบแต่คำสอนของพระองค์ นึกหน้าเจ้าของคำสอนไม่ออกจะอย่างไรดี ?

ปู่ย่าตายายที่ปฏิบัติธรรมมามาก จนสามารถเข้าถึงธรรมบริสุทธิ์ในตัวเองแล้ว ท่านมองการณ์ไกล รู้ว่าในภายหน้าจะมีปัญหาเรื่องนี้แน่นอน จึงปั้นองค์พระพุทธรูปตามลักษณะที่ท่านเห็นจากภายในออกมา พระพุทธรูปที่ท่านแกะสลักจำลองออกมาจากภาพภายในจึงสวยงามมาก เพื่อให้คนรุ่นหลังอย่างเรากราบไหว้กัน ซึ่งไม่ใช่เฉพาะปู่ย่าตายายที่เป็นชาวพุทธในประเทศไทยเท่านั้น แต่การสร้างองค์พระพุทธรูปนี้มีอยู่ทั่วโลก

ในสมัยแรก ๆ ธรรมะในตัวของท่านเหล่านั้นหนักแน่น มั่นคง แจ่มชัด เพราะฉะนั้น ใครก็ตาม อย่างว่าแต่ได้ยินคำสอนเลย เพียงแค่เห็นพระพุทธรูปที่ท่านแกะสลักหรือปั้นขึ้นมา ใจก็ชุ่มชื้นเบิกบานเสียแล้ว เพราะว่าได้พบพุทธลักษณะ ซึ่งเป็นลักษณะที่สง่างาม ใคร ๆ เห็นแล้วก็อยากประพฤติปฏิบัติตนให้หมดกิเลสตาม ยิ่งเมื่อได้ศึกษาถึงธรรมะที่พระองค์ได้ทรงประกาศไว้ ก็ยิ่งมีกำลังใจที่จะทำความดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ดังนั้น ปู่ย่าตายายท่านจึงตระหนักดีว่า การที่ใครก็ตามได้สร้างพระพุทธรูปขึ้นมา ก็ได้ชื่อว่าได้ยกใจของประชาชนหรือชาวโลกให้สูงขึ้น ให้พ้นจากกิเลส ตัณหา ให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดที่ดีที่จะทำให้โลกนี้สงบร่มเย็นต่อไป

ในฐานะที่ผู้สร้างพระพุทธรูปเป็นผู้ที่ยกใจผู้อื่นให้สูงขึ้น บุญกุศลนี้ก็เลยทำให้

1. ตัวของผู้สร้างพระพุทธรูป มีจิตใจสูงส่งตั้งแต่ชาตินี้เป็นต้นไป คือมีความใฝ่ดี เป็นพื้นฐานของใจตั้งแต่ชาตินี้เลย

2. เนื่องจากเป็นผู้ยกใจชาวโลกให้สูงขึ้น บุญนี้จึงส่งผลให้ต่อไปว่า จะเป็นที่ เคารพกราบไหว้ในทุกถิ่นฐาน และไม่ใช่ว่าเฉพาะมนุษย์มากราบไหว้เท่านั้น แม้เทวดาก็มาไหว้ด้วย

3. ไม่ว่าผู้สร้างพระพุทธรูปนั้นจะละโลกไปแล้ว นานเท่าไรก็ตาม トラบใดที่ยังมี ผู้มากราบไหว้พระพุทธรูปที่เขาสร้างไว้ トラบนั้นบุญที่สร้างพระก็ยังส่งผลให้เขาเป็นที่เคารพ บูชาของบุคคลทั้งหลายในภพภูมิที่เขาไปเกิดตลอดไป

4. จะเกิดอีกก็ภพก็ชาติ นอกจากจะเป็นที่กราบไหว้ เป็นที่เคารพเทิดทูนของ มนุษย์และเทวดาแล้ว หากว่าใจของเขาเกิดแวบไปคิดชั่ว พุดชั่ว ทำชั่ว เป็นอกุศลจิตเพียงชั่ววูบ หรือมีเรื่องกระทบกระทั่งอะไรก็ตามที่ทำให้ใจขุ่นมัว เพียงระลึกถึงพระพุทธรูปที่ตนสร้างไว้ อกุศลจิตทั้งหลาย บาปทั้งหลาย ก็จะหลุดร่อนออกจากใจของเขาได้โดยง่ายตาย

5. จะเกิดอีกก็ภพก็ชาติ เรื่องจะห่างจากพระพุทธศาสนาเป็นไม่มี มีแต่จะได้ โอกาสใกล้ชิดพระพุทธศาสนาตลอดไป ไม่ว่าพระพุทธศาสนาจะไปเจริญรุ่งเรืองอยู่ที่ใด เขาก็ จะไปเกิดอยู่ที่นั่นแหละ เมื่อถึงคราวปฏิบัติธรรม เขาจะเข้าถึงพระธรรมกายได้โดยง่ายตาย

6. ขณะที่ยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร ทรัพย์สมบัติจะเกิดแก่เขาโดยง่าย โดยไม่ต้องทำมาหากินด้วยความยากลำบาก ชนิดหลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน เขาจะทำมาค้าขายก็ทำ มาค้าขึ้น จะรับราชการ งานเมืองก็เจริญรุ่งเรืองโดยรวดเร็ว เจริญทั้งทางโลก เจริญทั้งทางธรรม บรรลุผลนิพพานได้โดยง่าย

นี่เป็นเพียงอานิสงส์โดยย่อ คัดเลือกมาเฉพาะข้อที่สำคัญ ๆ ที่คนทั่วไปจะเข้าใจ ได้ง่าย ถ้าหากผู้อ่านได้นั่งสมาธิและศึกษาประวัติความเป็นมาของพระพุทธรูปแล้ว ก็จะเห็น ว่ายังมีอานิสงส์อีกมากมาย เพราะฉะนั้นเรื่องการสร้างพระพุทธรูปนี้ ปู่ย่าตายายของเราท่าน จึงไม่ยอมพลาดบุญนี้กัน เนื่องจากได้บุญมาก

คุณยายของผู้เขียนเอง ได้ทราบถึงอานิสงส์เหล่านี้ ท่านจึงมีศรัทธาในการสร้าง องค์พระพุทธรูปประจำตัวและประจำตระกูลเช่นกัน ดังนั้น ท่านจึงได้ชักชวนญาติพี่น้องใน ครอบครัวสร้างพระพุทธรูปประจำตัวให้แก่ตนเองและบรรพชนผู้ล่วงลับ ซึ่งนับได้กว่ายี่สิบองค์ แล้ว นับว่าเป็นบุญก้อนใหญ่ที่ท่านได้สั่งสมไว้ในยามบั้นปลายชีวิต ซึ่งเป็นหลักประกันว่า ท่านมีบุญใหญ่ไว้ประจำตัวท่านอย่างแน่นอน ไม่ต้องรอให้ใครมาทำบุญส่งไปให้ในคราวลาโลก แต่มีบุญที่ทำด้วยมือตนเองเป็นที่พึงให้ตนเองไว้เรียบร้อยแล้ว

หากผู้อ่านท่านใดยังไม่ได้สร้างองค์พระประจำตัว ก็ควรรีบลงมือสร้างตั้งแต่ก่อน
บ้านปลายชีวิตจะมาถึง เพราะสภาพสังคมทุกวันนี้ ห่างหายความสนใจเรื่องบุญกุศลไปมาก
หากลูกหลานของเราจะยังไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้ ก็อาจจะลำบาก ไม่ได้มีโอกาสสร้างใน
ภายหลัง แต่ถ้าเรารีบสร้างองค์พระประจำตัวของเราไว้ก่อนด้วยตนเอง ก็เป็นอันมั่นใจว่า
ถ้าหลับตาลาจากโลกไปตอนนี้ ก็จะมีผลบุญใหญ่ติดตามตัวเราไปในภพเบื้องหน้าอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

1) พระสูตรและอรรถกถาแปล

พระสูตรและอรรถกถาแปล อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต เล่มที่ 35. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหา
มกุฏราชวิทยาลัย, 2525.

2) ตำราทางพระพุทธศาสนาและอื่น ๆ

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลี้ยงเชียง. ธรรมวิภาคและคิปปิปฏิบัติฉบับมาตรฐาน หลักสูตรนักรธรรม
ตรี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, 2535.

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลี้ยงเชียง. ธรรมวิภาค หลักสูตรนักรธรรมโท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เลี้ยง
เชียง, 2535.

ทีมงานพระไตรปิฎก. สัมมาทิฏฐิ รากฐานการพัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ : บริษัท ฟองทอง
เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด, 2545.

ทีมงานพระไตรปิฎก. คีล 5 กับเยาวชน. กรุงเทพฯ : บริษัท ฟองทองเอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด, 2546.

ปิ่น มุกขนันต์, พันเอก. แนวสอนธรรมะ ตามหลักสูตรนักรธรรมตรี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คลัง
วิทยา, 2514.

พระภิกษุวชิรญาณ (เผด็จ ทตฺตชีโว). คัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์. กรุงเทพฯ : บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์
(1977) จำกัด, 2547.

พระภิกษุวชิรญาณ (เผด็จ ทตฺตชีโว). ทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยอปริหานิยธรรม.
กรุงเทพฯ : บริษัท บีเอ็นเค บุคส์ จำกัด, 2533.

พระภิกษุวชิรญาณ (เผด็จ ทตฺตชีโว). บทฝึกสมาธิ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิภาณันต์ (1988).

พระภิกษุวชิรญาณ (เผด็จ ทตฺตชีโว). หลวงพ่อตอบปัญหา. กรุงเทพฯ : บริษัท กราฟฟิคอาร์ต
พริ้นติ้ง จำกัด, 2543.

พระสมชาย ฐานวุฑฺโฒ. มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท. กรุงเทพฯ : บริษัท บีเอ็นเค บุคส์ จำกัด,
2533.

วิริยะ ดุลลิตพงศ์. เลี้ยงลูกอย่างไร ให้เมืองไทยได้เยาวชนดี. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพัฒนาการศึกษา
เพื่อศีลธรรม, 2545.